

Digital annonce
Aabenraa Kommunes hjemmeside

Miljø og landbrug

Skelbækvej 2
6200 Aabenraa
Tlf.: 73 76 76 76

Dato: 7-11-2012
Sagsnr.: 10/53866
Dok.nr.: 339102/12
Kontakt: Susanne Nilman Jensen
Direkte tlf.: 73767480
E-mail: snj@aabenraa.dk

Miljøgodkendelse af fjerkræbruget Bajstrup Bygade 74, 6360 Tinglev

Aabenraa Kommunes afdeling for Miljø & Natur meddeler miljøgodkendelse i henhold til § 12, stk. 2 i lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer til udvidelse af fjerkræbruget Bajstrup Bygade 74, 6360 Tinglev.

Ejendommen meddeles miljøgodkendelse til en årlig produktion på:

- 38.400 årshøner fordelt med 21650 konventionelle årshøner og 16750 økologiske årshøner
- 1 so med 18 grise til 105 kg
- 3 ponyer/æsel under 300 kg
- 2 kødgeder

Svarende til 233,05 DE.

Miljøgodkendelsen omfatter endvidere de nuværende stalde og gødningsopbevaringsanlæg samt øvrige faste konstruktioner med flg. ændringer:

- Etablering af hønsestald til økologisk hønsehold med 18.000 hønsepladser inklusiv foderrum og ægpakkeri på i alt 80 m x 34 m ST-67431
- 2 fodersiloer og en kornsilo opført i tilknytning til ny hønsestald

Miljøgodkendelsen kan ses i sin helhed nedenstående.

Afgørelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet af:

- Afgørelsens adressat
- Miljøministeren
- Enhver, der har en individuel væsentlig interesse i sagens udfald
- Sundhedsstyrelsen

- Danmarks Fiskeriforening, Ferskvandsfiskeriforeningen i Danmark, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og Forbrugerrådet, alle i henhold til lovens § 85
- Lokale foreninger og organisationer, lovens § 86
- Landsdækkende foreninger og organisationer, lovens § 87

En klage skal være skriftlig og skal sendes til Aabenraa Kommune, Miljø & Natur, Skelbækvej 2, 6200 Aabenraa eller til landbrug@aabenraa.dk. Aabenraa Kommune sender umiddelbart efter klagefristens udløb klagen til Natur - og Miljøklagenævnet.

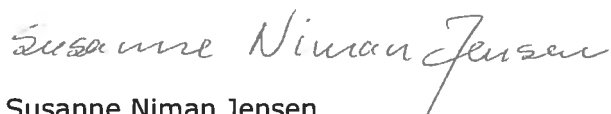
Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentlig bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Afgørelsen annonceres offentligt onsdag den 7. november 2012 i Aabenraa Ugeavis og lægges samme dag på Aabenraa Kommunes hjemmeside. En evt. klage skal være modtaget i Aabenraa Kommune senest onsdag den 5. december 2012 inden for normal kontortids ophør kl. 15:00, der er dagen for klagefristens udløb.

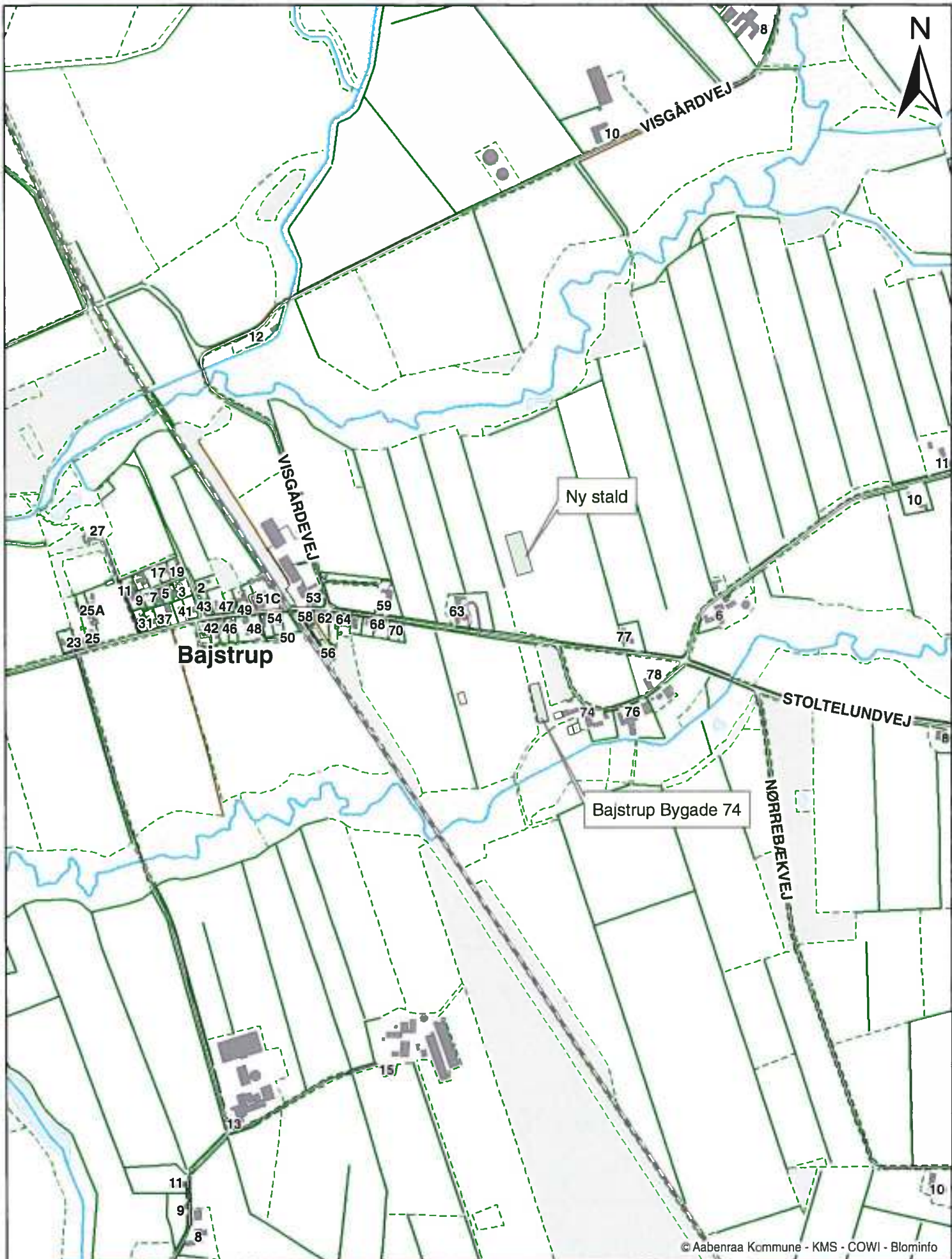
Der kan i øvrigt henvises til miljøgodkendelsens afsnit 13 "Klagevejledning".

Oversigtskort, der viser husdyrbrugets lokalisering, er vedlagt.

Venlig hilsen

Susanne Niman Jensen
Miljøsagsbehandler
Skelbækvej 2, 6200 Aabenraa
Aabenraa Kommune
Dir.tlf.. 73767480

© Aabenraa Kommune - KMS - COWI - Blominfo

Bajstrup Bygade 74, 6360 Tinglev
 Oversigtskort

Dato: 20-08-2012

Mål: 1:10.000

Intituler: tket

Aabenraa
 Kommune

Teknik & Miljø
 Skelbækvej 2
 6200 Aabenraa

Miljøgodkendelse af fjerkræbruget Bajstrup Bygade 74, 6360 Tinglev

§ 12

Lovbekendtgørelse nr. 1486
af 4. december 2009 af lov
om miljøgodkendelse mv. af
husdyrbrug med senere æn-
dringer

Godkendelsesdato:
Den 5. november 2012

Aabenraa Kommune
Teknik & Miljø
Miljø & Natur
Skelbækvej 2
6200 Aabenraa
Tlf. 73 76 76 76

Indholdsfortegnelse

Datablad	4
1 Resumé og samlet vurdering	5
1.1 Ansøgning om miljøgodkendelse	5
1.2 Ikke teknisk resumé	5
1.3 Offentlighed	8
1.4 Meddelelse af miljøgodkendelse	9
2 Vilkår	11
2.1 Generelle forhold	11
2.2 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	11
2.3 Husdyrhold, staldanlæg og drift	11
2.4 Gødningsproduktion og – håndtering	14
2.5 Forurening og gener fra husdyrbruget	14
2.6 Påvirkninger fra arealerne	16
2.7 Oversigt over bedste tilgængelige teknik (BAT) /renere teknologi	18
2.8 Husdyrbrugets ophør	18
2.9 Egenkontrol og dokumentation	18
3 Generelle forhold	19
3.1 Beskrivelse af husdyrbruget	19
3.2 Meddelelsespligt	19
3.3 Gyldighed	20
3.4 Retsbeskyttelse	20
3.5 Revurdering af miljøgodkendelsen	20
4 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	21
4.1 Bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mv.	21
4.2 Placering i landskabet	25
5 Husdyrhold, staldanlæg og drift	29
5.1 Husdyrhold og staldindretning	29
5.1.1 Generelt	29
5.1.2 BAT staldteknologi	30
5.1.3 BAT-emissionsgrænseværdi	32
5.2 Ventilation	33
5.3 Fodring	34
5.3.1 BAT foder	35
5.4 Opbevaring og håndtering af foder og ensilage	35
5.5 Rengøring af stalde	36
5.6 Energi- og vandforbrug	36
5.6.1 Generelt	36
5.6.2 BAT energi- og vandforbrug	37
5.7 Spildevand samt tag- og overfladevand	38
5.8 Kemikalier og medicin	39
5.9 Affald	40
5.9.1 Generelt	40
5.9.2 BAT affald	41
5.10 Olie	41
5.11 Driftsforstyrrelser og uheld	42
5.11.1 Generelt	42
5.11.2 BAT driftsforstyrrelser og uheld	43
6 Gødningsproduktion og –håndtering	43
6.1 Gødningstyper og -mængder	43
6.2 Opbevaring af flydende husdyrgødning	44
6.2.1 Generelt	44
6.3 Opbevaring af fast husdyrgødning, dybstrøelse og kompost	44

6.3.1	BAT opbevaring af husdyrgødning	45
6.4	Anden organisk gødning	45
6.5	Håndtering og udbringning af husdyrgødning	45
6.5.1	Generelt	45
6.5.2	BAT håndtering og udbringning af husdyrgødning	45
7	Forurening og gener fra husdyrbruget	46
7.1	Lugt.....	46
7.2	Fluer og skadedyr.....	48
7.3	Transport	48
7.4	Støj	50
7.5	Støv.....	51
7.6	Lys	51
7.7	Ammoniak – generel reduktion.....	52
7.8	Ammoniak – individuel reduktion.....	53
8	Påvirkninger fra arealerne	62
8.1	Udbringningsarealerne	62
8.1.1	Arealanvendelse	66
8.1.2	Aftalearealer.....	66
8.2	Beskyttet natur	66
8.3	Nitrat til grundvand	69
8.4	Nitrat til overfladevand – vandløb, søer og kystvande	71
8.5	Fosfor til overfladevand - vandløb, søer og kystvande	73
8.6	Natura 2000	75
8.7	Påvirkninger af arter med særlig strenge beskyttelseskrav (bilag IV)	80
9	Oversigt over bedste tilgængelige teknik (BAT)/renere teknologi.....	84
10	Egenkontrol og dokumentation.....	88
11	Alternativer og 0-alternativ	89
12	Husdyrbrugets ophør.....	90
13	Klagevejledning.....	91
14	Bilag	93

Datablad

Titel:	Miljøgodkendelse af frilands hønsehold og hobbydyr på Bajstrup Bygade 74, 6360 Tinglev. Miljøgodkendelse meddelelser i medfør af § 12, stk. 2 i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer.
Godkendelsesdato:	Den 5. november 2012
Ansøger:	Otto Jensen, Bajstrup Bygade 74, 6360 Tinglev
Telefonnr.:	74642863
Mobilnummer:	21602489
E-mail:	mail@bajstrup-frilandsgrise.dk
Ejer af ejendommen:	Otto Jensen, Bajstrup Bygade 74, 6360 Tinglev tlf 74642863
Kontaktperson:	Otto Jensen, Bajstrup Bygade 74, 6360 Tinglev tlf 74642863
Husdyrbrugets navn:	Bajstrup frilandsgrise
Ejendomsnr.:	5800012038
Matr.nr. og ejerlav:	292, 16, 11, 306, 307, 70b, 178, 300 Stoltelund, Tinglev samt 26 Vejbæk, Bov
CVR nr.:	18190532
CVR/p nr.:	1001449823
CHRnr.:	81812
Biaktiviteter:	et stk. ferieejendom
Andre ejendomme:	ingen
Miljørådgiver:	Niels Provstgård, Udkærvej 15, 8200 Skejby, 87405383, nep@vfl.dk
Tilsynsmyndighed:	Aabenraa Kommune
Sagsbehandler, miljø:	Ekstern konsulent Lone Jensen, Bornholms Landbrug
Kvalitetssikring, miljø:	Susanne Niman Jensen, Aabenraa Kommune
Sagsbehandler, natur:	Eksterne konsulent Lone Jensen, Bornholms Landbrug
Kvalitetssikring, natur:	Aabenraa Kommune
Sagsnr:	10/53866 dok. 238

1 Resumé og samlet vurdering

1.1 Ansøgning om miljøgodkendelse

Otto Jensen har ansøgt om miljøgodkendelse til udvidelse af hønsehold på ejendommen beliggende Bajstrup Bygade 74, 6360 Tinglev. Ansøgningen er indsendt til kommunen gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningsystem. I ansøgningsystemet er der beregninger af bl.a. lugtgener, overholdelse af afstand og ammoniakbelastning, som hverken landmanden eller kommunen kan ændre.

Ansøgning er oprindeligt indsendt den 23. december 2010, seneste revision af ansøgning er med skema nr. 21908, version 12 indsendt til Aabenraa Kommune den 19. juni 2012 og udskrevet fra www.husdyrgodkendelse.dk den 19. juni 2012. Ansøgningen fremgår af bilag 1.

Ansøgningen vedrører udvidelse af den eksisterende produktion bestående af frilands-hønsehold og et mindre hold af hobbydyr med produktion af æglæggende økologiske høns på friland. I den forbindelse opføres en hønsestald til det økologiske hønsehold i fritliggende stald nord for Bajstrup Bygade. Staldanlægget inkluderer foderfaciliteter og ægpakkeri inklusiv kølerum. Stald, pakkeri mv udgør 80 m x 34 m foruden to fodersiloer og en kornsilo. Desuden udgøres det nye anlæg af 14,4 ha hønsegård arronderet omkring den nye stald.

Dyreholdets størrelse i nudrift er 132,15 dyreenheder og ansøgt drift 233,05 dyreenheder. Der er således ansøgt om en miljøgodkendelse efter § 12 stk. 2.

I forbindelse med udvidelsen af produktionen etableres en ekstra hønsestald inklusiv foderum og ægpakkeri. Stald inklusiv foderfaciliteter og ægpakkeri udgør 80 m x 34 m foruden 2 fodersiloer og en kornsilo. Anlægget til det økologiske hønsehold placeres i det åbne land nord for Bajstrup Bygade.

Husdyrbruget blev den 2. september 2010 meddelt miljøgodkendelse efter § 11 stk. 2 i husdyrloven.

1.2 Ikke teknisk resumé

Produktion og arealer

Husdyrproduktionen på Bajstrup Bygade 74, 6360 Tinglev udvides fra en årsproduktion på 21.650 årshøner fordelt på 23.500 høneplasser + et mindre hold af hobbydyr til 38.400 årshøner fordelt på 41.500 høneplasser + det samme hold hobbydyr. Hobbydyrene består af 2 ponyer og et æsel, to geder, samt en so med en årlig produktion på 18 grise, der opfedes til slagt. Tidligere produktion inklusiv hobbydyr svarer til 132,15 DE og den ansøgte produktion inklusiv hobbydyr svarer til 233,05 DE. Der afgives 133,26 DE i fjerkræmøg til det tyske handelsfirma Anton Knoll. Der hører i alt 86,82 ha udbringningsarealer til produktionen, heraf 1,70 ha af udbringningsarealer i form af forpagtning. En del af arealet anvendes til hønsegård. Her afsættes kun gødning fra de udegående høns. Derudover er der 1,6 ha, som anvendes til afgræsning af hobbydyrene. Disse arealer er delvis §3 engarealer og er ikke medtaget som egentlig udspretningsareal, da det alene anvendes til afgræsning af hobbydyrene. Der indgår ingen husdyrgødningsaftaler, men der afsættes husdyrgødning til et tysk handelsfirma.

Beliggenhed og planmæssige forhold

I forbindelse med udvidelsen af produktionen etableres en ny hønsestald nord for vejen Bajstrup Bygade. Denne stald kommer således ikke til at ligge i tilknytning til det eksisterende anlæg. Det er ikke muligt at placere stalden i tilknytning til de eksisterende bygninger på ejendommen, idet der er tale om et anlæg til økologiske frilandshøns, og her kræves et tilhørende udeareal svarende til 8 m² pr høne. Det betyder, at der omkring en stald til 18.000 høns skal være minimum 14,4 ha. Derfor er det kun muligt at placere en

stald af denne størrelse enten på arealer syd for Gejl å eller på den valgte placering. Den ansøgte placering er valgt af landskabelige hensyn, idet arealerne syd for ejendommen i tilknytning til Gejl å og omkringliggende engarealer har landskabelig værdi og er i regionplanen 2005-2016 og i Kommuneplan 2009 udpeget som område "værdifulde landskaber".

Landskabelige værdier

Udvidelsen af produktionen sker i ny hønsestald, som etableres nord for Bajstrup Bygade. Der er på denne lokalitet ingen driftsbygninger i forvejen, og det nye staldanlæg placeres således i det åbne land. Størrelsen af stalden bliver 80 x 34 m. Bygningen bliver 8 m til kip. I forbindelse med stalden opføres to siloer til foder. Disse bliver hver 10 m høje og 4 m i diameter. Desuden opføres en amerikansilo til korn med en højde på 10 m og en diameter på 11 m. Siloanlæg placeres ved staldbygningens sydlige ende.

De plantes et 1-rækket læhegn bestående af hvidtjørn rundt om hønsegården. Desuden bibeholdes de eksisterende beplantninger bestående af vejtræer langs Bajstrup Bygade samt læhegn, som løber diagonalt med Bajstrup Bygade. Desuden vil der blive plantet energipil indenfor hønsegården, tilsvarende som for den eksisterende hønsegård syd for Bajstrup Bygade.

Lugt, støv og støj

Nærmeste nabo, Bajstrup Bygade 63, ligger ca. 160 meter fra centrum af den nye hønsestald. Denne nabo udgør ikke nærmeste enkeltbeboelse, idet jordtilliggendet er større end 2 ha, og der derfor er tale om en landbrugsejendom. Nærmeste enkeltbeboelse er Bajstrup Bygade 77. Den beregnede geneafstand for lugt til enkeltbeboelse er 141,4 meter. Afstand fra Bajstrup Bygade 77 til centrum af den nye stald er 280 m og i forhold til den eksisterende stald er afstanden 220 m. Der ligger ingen byzone eller sommerhusområde inden for 1000 m fra produktionen. Der er samlet bebyggelse ved Bajstrup. Afstanden hertil er ca. 290 m fra nærmeste stald (den nye hønsestald) og 325 m til den eksisterende hønsestald. Den vægtede gennemsnitafstand er i husdyrgodkendelse.dk beregnet til 323 m. Den korrigerede geneafstanden er beregnet til 293,51 meter og den ukorrigerede 306,95 m. Alle lugtegeneafstande er således overholdt. Geneafstanden korrigeres såfremt staldanlægget ligger nord for omkringboende. Dvs hvis staldanlægget ligger i intervallet 300 – 60 gr. Dette er gældende for den nye stald i forhold til samlet bebyggelse og enkeltbeboelse. Beregningerne i husdyrgodkendelse.dk tager hensyn til at der indgår flere staldafsnit.

Ved levering af foder samt ved transport til og fra anlægget kan der forekommer støv, men det vurderes, at det ikke giver gener udenfor husdyrbruget.

Der kan forekomme støj i forbindelse med blanding af foder og ved indblæsning af foder i siloerne, samt ved transporter til og fra ejendommen. Desuden kommer der støj fra ventilationen.

Transport til og fra ejendommen

I forbindelse med etablering af nyt anlæg nord for Bajstrup Bygade etableres desuden ny adgangsvej til anlægget fra Bajstrup Bygade med udmunding i Bajstrup Bygade direkte modsat nuværende udmunding af vejen ned til Bajstrup Bygade 74. Denne placering vurderes at være mest hensigtsmæssig idet transport derved kan ske ved direkte overkørsel af Bajstrup Bygade.

Udvidelsen af husdyrbruget vil bl.a. medføre, at antallet af transporter øges fra ca. 375 til 433 årligt. Den øgede transport er indsætning og udsætning af høns i den nye stald, hvilket sker ca. en gang årligt. Desuden øges antallet af fodertransporter samt antallet af transporter med husdyrgødning til Tyskland. I alt øges antal transporter med ca. 60 årligt. Hovedparten af disse transporter vil ske i forhold til det nye anlæg. Dertil kommer intern transport mellem de to anlæg på ejendommen, hvoraf en stor del udgøres af at

der skal hentes æg fra begge anlæg, idet der er ægpakkeri tilknyttet begge produktionsanlæg.

Idet transporterne ikke kommer til at gå gennem et tættere bebygget område vurderes, at ændringen i antallet af transporter ikke vil give anledning til væsentlige gener.

Naboejendommene på Bajstrup Bygade 63 samt Bajstrup Bygade 77 vil dog kunne opleve øget transport ad den nye vej til det nye anlæg. Vejen ligger ca. 150 m øst for stuehuset til Bajstrup Bygade 63 og ca 135 m vest for stuehuset på Bajstrup Bygade 77. Mellem stuehuset på Bajstrup Bygade 63 og vejen er der eksisterende beplantning foruden at der vil ske nyplantning. I forhold til Bajstrup Bygade 77 er der for nuværende kun beplantning langs Bajstrup Bygade, men der vil blive etableret yderligere beplantning i forbindelse med etablering af ny stald og hønsegård. Den øgede transport vurderes derfor ikke at ville medføre væsentlig gene for de to nærmeste naboer.

Ammoniakbelastning og særlig værdifuld natur

Der findes ingen arealer med særlig værdifuld natur, som er beskyttet efter § 7 i lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug mv. indenfor en afstand af 1000 m fra anlægget. Nærmeste § 7 natur er en højmose ca 1.390 m sydøst for nuværende anlæg og ca. 1500 sydøst for det nye anlæg. Det nærmeste Natura 2000 område ved Tinglev Mose ligger ca. 1.500 meter nord for eksisterende anlæg og ca 1250 m nord for det nye anlæg. Området er fuglebeskyttelsesområdet. Depositionen til arealerne er så lav, at depositionen alene ikke vil kunne ændre natustilstanden.

Næringsstoffer til vandmiljøet og grundvandet

Hvad angår fosfor viser beregningerne i ansøgningssystemet, at kravene til maksimalt fosforoverskud er overholdt, under hensyntagen til at der er krævet fosforbalance i forhold til arealer i lavbundsområde. Det gør sig ligeledes gældende for kravene til nitratudvaskning til overfladevand og grundvand. Udbringningsarealerne er placeret uden for områder, der er sårbare for nitratudvaskning. Efter udvidelsen er udvaskningen til overfladevand beregnet til 68,8 kg N/ha før nitratreduktion. En del af udbringningsarealerne er beliggende i nitratfølsomt indvindingsområde. Her viser beregningerne, at udvaskningen er henholdsvis 37 og 49 mg nitrat pr. liter, afhængig af jordbundstype, hvilket er en reduktion på 8-10 mg nitrat/l i forhold til nudrift. Beregningerne er under forudsætning af at der afsættes fjerkrægødning svarende til min.133,26 DE til handelselskabet Anton Knoll.

Andre miljøpåvirkninger

Produktionen overholder alle gældende normer for opbevaring og udbringning af husdyrgødning, håndtering af spildevand og affald, støjbelastning af omgivelser mv. Det betyder, at udvidelsens virkninger på miljøet, hvad angår disse faktorer, må betragtes som tilfredsstillende.

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

I forhold til staldteknologi anvendes hyppig udmugning fra stalden. Dvs. at den gødning som afsættes på gødningsbåndet transporteres ud af stalden 3 gange ugentligt og lægges i gødningshus. Staldsystemet er indrettet til fritgående høns og en del af gødningen afsættes på gulvet eller på udearealet. Det er kun den gødning, som afsættes på gødningsbåndet, som kan udmuges flere gange ugentligt. Den hyppige udmugning af gødningen på gødningsbåndet reducerer ammoniaktabet fra stalden med 36%.¹

Den faste husdyrgødning opbevares i gødningshus med fast bund indtil udbringning. Den komposterede dybstrøelse, dvs den del af gødningen som afsættes på gulvarealet, udmuges ved holdskifte og afsættes derfra direkte til handelsfirmaet Anton Knoll, hvor den går direkte til forarbejdning. Der sker således ikke noget lagertab på ejendommens matrikler fra dybstrøelsen. 50 % af den faste gødning eksporteres ligeledes til samme han-

---

¹ Mst teknologiblad "hyppig flernelse af gødning fra æglæggende høns, som ikke holdes i bur (alternativt hønsehold) 1. udgave 17.05.2011.

delsfirma hver anden uge, hvorfor der heller ikke for denne del vil være det fulde lager-tab.

Den resterende mængde husdyrgødning udbringes med gødningsspreder og nedbringes indenfor 6 timer, hvis det sker på sortjord. Husdyrgødningen udbringes i henhold til reglerne for mark- og gødningsplanlægning samt i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Der er nøje styring af foder og vandforbruget. Registrering sker dagligt. Der anvendes flere forskellige foderblandinger afhængig af hønsenes alder, hvorved foderet indhold af næringsstoffer er optimeret ud fra hønernes behov. Der anvendes forskellige foderblandinger til de konventionelle høns og til det økologiske hønsehold, idet der er særlige restriktioner i forhold til fodring af de økologiske høns. Bl.a er tilsætning af fytase til foderet ikke tilladt. Der er vilkår til maks. proteinindhold og fosforindhold i forhold til de konventionelle høns. Der er daglig tilsyn med produktionsapparatet og de tekniske anlæg serviceres og vedligeholdes løbende.

Der anvendes frekvensstyret ventilationssystem i den eksisterende stald og den nye stald etableres med nyeste super lavenergi ventilationsprincip. Ventilationsanlægget rengøres ved hvert holdskifte og der sker service på anlægget ved holdskifte. Køleanlægget serviceres ligeledes en gang årligt. Der er lysstyring i forhold til belysningen. Dette sikrer at energiforbrugende anlæg anvender mindst mulig energi.

Det daglige arbejde består i tilsyn med dyr og anlæg. Det sikres, at der tildeles den optimale mængde foder og vand til dyrene samt at klimaet er optimalt. Døde dyr fjernes dagligt. Æg indsamles en gang dagligt. Bedriften og produktionen har en opbygning, der gør det nemt at føre tilsyn med dyr og produktionsanlæg hver dag. Der udføres småreparationer når det er nødvendigt, og der tilkaldes service ved behov. HACCP programmet følges.

Vurdering

Kommunen vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik. Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives på stedet uden væsentlige indvirkninger på miljøet, såfremt vilkårene i denne miljøgodkendelse overholdes.

Aabenraa Kommune har meddelt miljøgodkendelse af den ansøgte ændring og udvidelse af husdyrbruget Bajstrup Bygade 74, 6360 Tinglev.

1.3 Offentlighed

Ansøgning om miljøgodkendelse har været offentlig annonceret i Aabenraa ugeavis i uge 13, hvor der har været mulighed for at komme med bemærkninger frem til 25. april 2012. Der er ikke indkommet bemærkninger.

Museum Sønderjylland – arkæologi Haderslev blev 26. marts 2012 orienteret om ansøgningen.

Ansøgningsmaterialet og udkastet til miljøgodkendelse blev den 24. august 2012 sendt i høring hos ansøger, naboer og andre berørte, samt til andre, som har anmodet herom. Høringsberettigede er mærket med* i listen over klageberettigede i afsnit 13 Klagevejledning. Der var en frist på 6 uger til afgivelse af bemærkninger.

Der er ikke kommet bemærkninger i høringsperioden.

Den meddelte miljøgodkendelse bliver offentlig annonceret på Aabenraa Kommunes hjemmeside og i Aabenraa Ugeavis den 7. november 2012, og afgørelsen bliver fremsendt til klageberettigede personer, organisationer og myndigheder, samt de myndighe-

der der har været inddraget i sagens behandling. Disse er listet i afsnit 13 Klagevejledning.

1.4 Meddelelse af miljøgodkendelse

Aabenraa Kommunes afdeling for Miljø & Natur meddeler miljøgodkendelse i henhold til § 12 stk. 2 i lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer til udvidelse af husdyrbruget på Bajstrup Bygade 74 6360 Tinglev.

Ejendommen meddeles miljøgodkendelse til en årlig produktion på:

- 38.400 årshøner fordelt med 21650 konventionelle årshøner og 16750 økologiske årshøner
- 1 so med 18 grise til 105 kg
- 3 ponyer/æsel under 300 kg
- 2 kødgeder

Svarende til 233,05 DE.

Miljøgodkendelsen omfatter endvidere de nuværende stalde og gødningsopbevaringsanlæg samt øvrige faste konstruktioner med flg. ændringer:

- Etablering af hønsestald til økologisk hønsehold med 18.000 hønsepladser inklusiv foderrum og ægpakkeri på i alt 80 m x 34 m ST-67431
- 2 fodersiloer og en kornsilo opført til tilknytning til ny hønsestald

Det skal oplyses, at denne miljøgodkendelse ikke omfatter byggetilladelse eller andre tilladelser/afgørelser efter anden lovgivning end efter husdyrbrugloven.

Godkendelsen gælder samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på husdyrbruget Bajstrup Bygade 74, 6360 Tinglev.

Miljøgodkendelsen meddeles:

- på grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger,
- efter § 12 stk. 2 i lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer og
- i henhold til de fastsatte vilkår.

Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelse eller ændring af husdyrbruget, før ændringen er anmeldt og godkendt af Aabenraa Kommune.

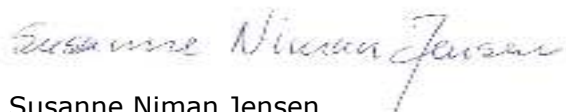
Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser og Aabenraa Kommunes regulativer – også selv om disse regler eventuelt bliver skærpede i forhold til denne godkendelse.

Det er Aabenraa Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt:

- overholder bekendtgørelsens fire beskyttelsesniveauer for ammoniak, lugt, fosfor og nitrat
- lever op til kravene om anvendelse af bedste tilgængelige teknik
- ikke vil påvirke Natura 2000 områder væsentligt
- heller ikke vil have en negativ indflydelse på planter eller dyr omfattet af bilag IV, artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistes på eller umiddelbart op til husdyrbrugets arealer, og
- ikke vil have væsentlig virkning på de landskabelige værdier

Den 5. november 2012

Susanne Niman Jensen
Miljøsagsbehandler
Teknik & Miljø
Miljø & Natur

Aabenraa Kommune
Skelbækvej 2, 6200 Aabenraa
www.aabenraa.dk
Direkte 73 76 74 80
landbrug@aabenraa.dk

Torben Hansen
Naturesagsbehandler
Teknik & Miljø
Miljø & Natur

Aabenraa Kommune
Skelbækvej 2, 6200 Aabenraa
www.aabenraa.dk
Direkte 73 76 78 63
landbrug@aabenraa.dk

2 Vilkår

2.1 Generelle forhold

Beskrivelse af husdyrbruget

1. Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af det vedlagte ansøgningsmateriale, skema nr. 21908, version 12, genereret den 19. juni 2012 og udskrevet fra www.husdyrgodkendelse.dk den 19. juni 2012 og med de vilkår, der fremgår af miljøgodkendelsen.
2. Ændringer i ejerforhold eller hvem, der er ansvarlig for driften af husdyrbruget skal meddeles skriftligt til Aabenraa Kommune.

Gyldighed

3. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra denne afgørelses meddelelse. Godkendelsen anses for udnyttet ved iværksættelse af bygge- og anlægsarbejder. Såfremt afgørelsen bliver påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet, skal 2 års fristen regnes fra det tidspunkt, hvor klagesagen bortfalder, eller hvor Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

2.2 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

Bygge- og beskyttelseslinier og fredninger

4. Den nye hønsestald skal opføres mindst 30 m fra skel til ejendommen Bajstrup Bygade 63, 6360 Tinglev.

Placering i landskabet

5. Eksisterende læhegn og vejtræer langs Bajstrup Bygade skal bibeholdes. Desuden skal der etableres afskærmende beplantning omkring hønsegården nord for Bajstrup Bygade bestående af et 1-rækket læhegn af hvidtjørn. Beplantningen skal etableres i overensstemmelse med beplantningsplanen bilag 1.15 og 1.16. Beplantningen skal foretages senest, når anlægget er færdigbygget.
6. Den nye stald ST-67431 skal opføres i samme materialer og farvevalg som den eksisterende stald og dimensionerne, som angivet i ansøgningen må ikke overstiges. Siloerne i forbindelse med den nye stald må ikke overstige de i ansøgningen opgivne højder og diametre.

2.3 Husdyrhold, staldanlæg og drift

Husdyrhold og staldindretning

7. Dyreholdets omfang og sammensætning samt fordeling i de enkelte staldafsnit må på årsplan ikke overstige/ændres i forhold til nedenstående tabel dog med mulighed for fleksibilitet som angivet i vilkår 8. Dyreenhedsomregningsfaktoren fremgår af bilag 1 til bekendtgørelse nr. 717 af 2. juli 2009 om ændring af bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. Ved ændringer i dyreenhedsomregningsfaktorer er det antallet af individer, som gælder.

Stald Nr.	Dyrehold	Staldsystem (gulvsystem og udmugnings-system)	Vægt/ alder	Sti-pladser/ antal dyr	DE
ST 67426	Årsso Grise til slagt	friland	7,2-105 kg	1 18	0,8

ST 67431	Økologiske høner	Frilands		18000/16 750 ²	100,90
ST 67427	Konventionelle høner	Frilands		23500/21 650	130,42
ST 67428	Heste 300 kg	friland	Under 300 kg	3	0,64
ST 67429	geder	friland		2	0,29
I alt					233,05

8. Inden for de enkelte dyretyper tillades afvigelser i antal DE på +/- 10 % på årsplan, så længe det maksimale antal DE ikke overskrides, jf. ovenstående tabel.
9. Driftsherren skal underrette Aabenraa kommune om besætningens størrelse efter 2 år, og når besætningen er nået op på 233,05 (max) DE.

Ventilation

10. Ventilatorer skal serviceres og renholdes med de for det konkrete anlægs vejledende intervaller og specifikationer med henblik på driftssikker funktion.

Fodring

11. Fytase skal tilsættes hønsefoderet efter normal praksis. Dog må der ikke anvendes fytase i forhold til det økologiske hønsehold og vilkåret gælder derfor kun i forhold til de konventionelle høns.
12. Der skal anvendes fasefodring af hønsene.
13. Fosforindholdet til det ikke økologiske hønsehold må i gennemsnit over en 3 årig periode maksimalt være 4,2 g P pr. kg foder.
14. Indhold af råprotein i foderet til de ikke økologiske æglæggende høns må i gennemsnit over 3 år maksimalt være 152 g pr kg foder.
15. Der skal foreligge logbog, der dokumenterer indhold af råprotein og fosfor i de enkelte foderblandinger
16. Ved hvert hold høners afslutning skal der af ansøger laves en beregning over det gennemsnitlige indhold af råprotein og fosfor i holdets samlede foderration. Beregninger skal opbevares i logbog.
17. Beregningen af det gennemsnitlige indhold af råprotein og fosfor skal ske på basis af det faktiske registrerede forbrug af de enkelte blandinger.
18. Der skal som minimum være en blandeforskrift/deklaration for hver foderfase, der er anvendt.
19. Logbogens oplysninger i form af blandeforskrifter, indlægssedler, beregnet gennemsnitlig indhold af råprotein og fosfor pr kg foder etc. Skal opbevares i minimum 5 år og forevises på tilsynsmyndigheden forlangende.
20. De konventionelle høns kan ikke uden forudgående godkendelse omlægges til økologisk hønsehold, idet krav til maksimal fosfor og råprotein i foderet derved ikke vil kunne overholdes, hvilket vil betyde at forudsætningerne i forhold til fosfortab fra arealerne og udvaskning af kvælstof ændres.

Opbevaring og håndtering af foder og ensilage

21. Foderet til hønseholdet skal opbevares i lukkede siloer

Rengøring af stalde

² Antallet af årshøner er udregnet ud fra antallet af hønsepladser. De 23500 hhv. 18000 angiver antal hønsepladser og 21650 hhv. 16750 angiver antal årshøner. Ved beregning af årshøner korrigeres for tomgangsperiode mellem to hold høns samt dødelighed. Se bilag 1.3

22. Staldene skal rengøres og desinficeres minimum efter hvert hold høns. Dato for rengøring skal noteres i driftsjournalen.

Energi- og vandforbrug

23. Elforbruget skal mindst registreres en gang årligt. Elforbruget skal kunne dokumenteres i mindst 5 år.
24. Hvis elforbruget på årsplan stiger med mere end 10 % ud over 200.000 kWh/år, skal der indenfor 3 måneder fra sidste aflæsningsdato udarbejdes en handleplan, så elforbruget igen kan reduceres til det oplyste, hvis ikke merforbruget ud fra en konkret vurdering kan accepteres. Planen skal fremvises ved tilsyn.
25. Anlæg og installationer, der er særligt energiforbrugende, f.eks. ventilationssystemet, skal minimum kontrolleres én gang om året og vedligeholdes således, at det altid fungerer optimalt. Dato for kontrol skal kunne dokumenteres i mindst 5 år.
26. Vandforbruget til dyreholdet skal registreres mindst en gang årligt. Vandforbruget skal kunne dokumenteres i mindst 5 år.
27. Hvis vandforbruget på årsplan stiger med mere end 10 % ud over 3261 m³, skal der inden 3 måneder fra sidste aflæsningsdato udarbejdes en handleplan, så vandforbruget igen kan reduceres til det oplyste, hvis ikke merforbruget ud fra en konkret vurdering kan accepteres. Planen skal forevises ved tilsyn.
28. Ventilationsmotorerne på stald ST- 67427 (eksisterende hønsestald) skal være af lavenergitypen frekvensstyret og ventilationsmotorerne på stald ST-67431 (ny hønsestald) skal være super lavenergimotorer fx LPV eller tilsvarende.

Spildevand samt tag - og overfaldevand

29. Vask af maskiner og redskaber, hvorfra der kan forekomme gødningsrester, skal foregå på støbt plads med tæt bund og med bortledning af spildevandet til opsamlingsbeholder.
30. Overfladevand fra det befæstede areal ved den nye stald må ikke indeholde gødnings- og foderrester.
31. Rengøringsvand fra pakkerum og kølerum fra de 2 stalde skal ledes til opsamlingsbeholder.

Kemikalier og medicin mv.

32. Gødningsstoffer, kemikalier, foderstoffer m.v., skal opbevares, således at de ikke kan ledes til jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer hvis der måtte ske udslip.

Affald

33. Kølecontainer til opbevaring af døde dyr skal paceres ved nordgavlen af hønsestalden, som vist på situationsplan bilag 1.13.
34. Affald skal opbevares og håndteres, som beskrevet i tabel 10

Olie

35. Opbevaring af diesel-/fyringsolie skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står på fast og tæt bund så spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
36. Tankning af diesel fra stationær tank skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således, at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
37. Olie- og fedtprodukter skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.
38. Tankpistol må ikke kunne fastlåses under påfyldning af dieselolie. Tankpistol med fuldautomatisk stopfunktion ved fuld tank må anvendes.

Driftsforstyrrelser og uheld

39. Der skal på ejendommen altid forefindes egnet materiale til opsamling af eventuelt spild.
40. Beredskabsplanen skal opbevares på et kendt og tilgængeligt sted for alle medarbejderne.
41. Beredskabsplanen skal ajourføres løbende og minimum 1 gang årligt. Datoen for ajourføringen skal fremgå af planen.

2.4 Gødningsproduktion og – håndtering

Opbevaring af fast husdyrgødning, dybstrøelse og kompost

42. Fast husdyrgødning fra produktionen skal opbevares i gødningshus.
43. Gødningen skal overdækkes med mindre der sker daglig tilførsel. Gødningen skal altid være overdækket i det gødningsrum, hvor der ikke længere sker tilførsel.
44. Kompost med et tørstofindhold på mindst 30 pct. i ethvert delparti, der ikke placeres på fast bund med afløb til opsamlingsbeholder, må højst være placeret på samme sted i 12 måneder. Der skal derefter gå 5 år, før kompost igen må placeres på det samme sted.
45. Ved etablering af markstak af kompost med et tørstofindhold på mindst 30 pct. skal tidspunkt og placering noteres på et kortbilag i driftsjournalen og opbevares i mindst 5 år.
46. Kompost med et tørstofindhold på mindst 30 pct. i et hvert delparti i markstakke må ikke placeres på arealer som skrånere mod vandløb, søer eller fjorde, og de skal placeres, så de ligger mest muligt i læ.
47. Dybstrøelse, som afsættes til handelsfirmaet Anton Knoll, skal straks efter udmugning fra stalden fragtes til handelsfirmaet. Fast staldgødning som afsættes til handelsfirmaet Antol Knoll skal leveres mindst hver anden uge.

Anden organisk gødning

48. Bedriftens arealer må ikke tilføres anden organisk gødning.

2.5 Forurening og gener fra husdyrbruget

Lugt

49. Såfremt der efter Aabenraa Kommunes vurdering opstår væsentlige lugtgener, der vurderes at være væsentligt større, end det kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan Aabenraa Kommune meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Eventuelle udgifter hertil afholdes af bedriften.

Fluer og skadedyr

50. Der skal på husdyrbruget foretages effektiv skadedyrsbekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinier fra Skadedyrlaboratoriet.

Transport

51. Ved transport af fast husdyrgødning ud på offentlige veje/private fællesveje skal vognen læsses ordentlig, så spild så vidt muligt ikke kan finde sted. Skulle der alligevel ske spild, skal det staks opsamles.
52. Til og frafrakørsel til ejendommens staldanlæg skal ske af privat adgangsvej til staldanlæggene fra Bajstrup Bygade henholdsvis mod nord og syd.

Støj

53. Bidraget fra landbruget med adressen Bajstrup Bygade 74, 6360 Tinglev bestemt som det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) må i Det åbne land samt i landsbyen Bajstrup ikke overskride følgende værdier:

	Mandag - fredag kl. 07.00 - 18.00 Lørdag kl. 07.00 - 14.00	Mandag - fredag kl. 18.00 - 22.00 Lørdag kl. 14.00 - 22.00 Søn og helligdag kl. 07.00 - 22.00	Alle dage kl. 22.00 - 07.00
Det åbne land	55	45	40
Landsbyen Bajstrup 4.8.005.L	55	45	40

Notationer og principper, der anvendes ved beskrivelse og regulering af ekstern støj fra landbruget, er anført i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 *Ekstern støj fra virksomheder*.

Støjgrænserne må i det åbne land ikke overskrides ved udendørs opholdsarealer ved boliger.

Støjgrænserne må i landsbyen Bajstrup (planområde 4.8.004.L) ikke overskrides noget sted i området.

For dagperioden kl. 07.00-18.00 skal grænseværdierne overholdes inden for det mest støjbelastede tidsrum på 8 timer.

For aftenperioden kl. 18.00 -22.00 skal grænseværdierne overholdes inden for den mest støjbelastede time.

For natperioden kl. 22.00 - 07.00 skal grænseværdierne overholdes inden for den mest støjbelastede halve time.

Støj fra intern transport på landbrugets område medregnes i landbrugets støjbidrag.

Dog medregnes kun støjbidrag fra transport ved driftsbygninger og i umiddelbar nærhed af disse samt ved gødningsbeholdere eller gødningsoplæg.

Ved tilkørsel af foderafgrøder som eksempelvis korn til siloanlæg eller til faste oplagspladser eller ved bortkørsel af gødning i forbindelse med udbringning til mark kan der ses bort fra støjbidraget fra disse aktiviteter.

Støj fra faststående anlæg placeret på arealer uden for driftsbygningernes område, eksempelvis fast opstillede motorer og vandpumper, skal medregnes i landbrugets støjbidrag.

Afhængig af karakteren af aktiviteten, herunder omfanget af kørsel på området, kan tilsynsmyndigheden vælge at lade støj fra områder med frilandsslagtesvin medregne i landbrugets støjbidrag.

Støj fra mobile anlæg opstillet ved driftsbygninger, eksempelvis fra blæsere på lastvogne med varer til landbruget, skal medregnes i landbrugets støjbidrag, uagtet at anlæggene måtte befinde sig på et køretøj, der ikke hører til landbruget.

Støj fra læsning af svin, uagtet om det foregår ved driftsbygninger eller fra et køretøj eller lign., der er placeret på arealer uden for driftsbygningernes område, skal medregnes i landbrugets støjbidrag.

Målinger/beregninger til kontrol af, at grænseværdierne er overholdt, skal udføres, når tilsynsmyndigheden finder det påkrævet.

Dog kan målinger/beregninger kræves højst en gang årligt.

Tilsynsmyndigheden kan kræve, at målinger/beregninger skal foretages af et akkrediteret firma eller laboratorium eller af en certificeret person omfattet af Miljøstyrelsens godkendelsesordning "Miljømåling - ekstern støj".

Udgifterne afholdes af landbruget.

Ammoniak – generel reduktion

Se vilkår 70 (afsnit 2.7)

Ammoniak – individuel reduktion og natur

54. Evt. markstakke skal ligge minimum 100 m fra § 3 natur (naturområde).

2.6 Påvirkninger fra arealerne

Udbringningsarealerne

55. Mark 1 og 2 skal anvendes til udeareal for eksisterende hønsehold. Mark 11 og 14 for kommende hønsehold. Det totale areal til hønsegårde udgør 23,9 ha.
56. På bedriftens udbringningsarealer undtagen mark 1 og 2 og 11 og 14 må der maksimalt udbringes husdyrgødning svarende til et husdyrtryk på $1,25^3$ DE/ha svarende til 78,78 DE med det angivne harmoniareal. Evt reduktion i harmoniarealet pga. evt. randzoner eller lign vil således skulle modsvares af større afsætning eller mindre produktion.
57. Udbringning af husdyrgødning fra produktionen må kun finde sted på de 86,82 ha udspretningsareal, som fremgår af nedenstående kort. Udbringning på mark 1 og 2 samt 11 og 14 sker udelukkende ved afsætning fra det udegående hønsehold, svarende til 19,5 DE.

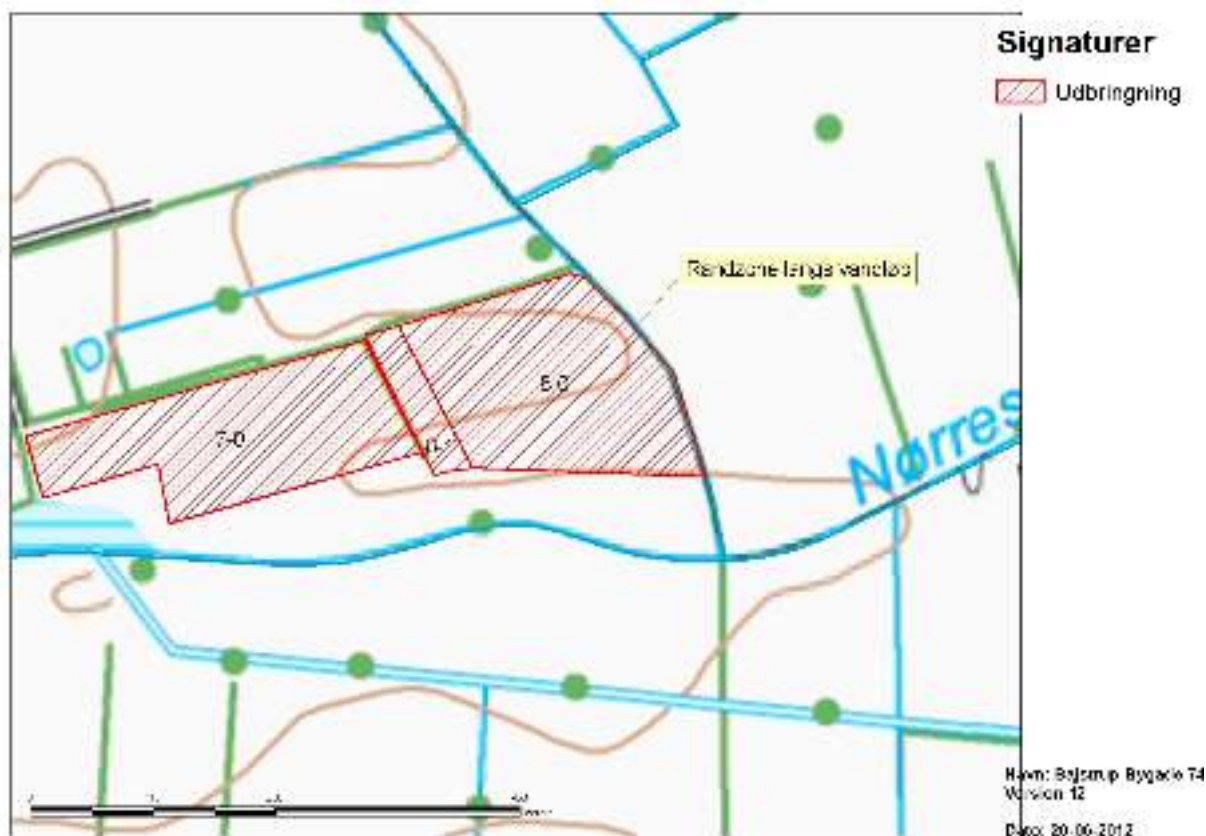

58. Arealer omfattet af § 3 beskyttelse må ikke anvendes til udspretning af husdyrgødning.
59. Der skal afsættes 133,26 DE til handelsfirmaet Anton Knoll heraf 53,01 DE i form af dybstrøelse og den resterende del som fast gødning.
60. For at undgå punktbelastning på arealet med frilandsgrisene skal hytterne flyttes fra år til år.

Beskyttet natur

61. Der skal etableres en 2 m bred dyrknings-, sprøjtnings- og gødskningsfri bræmme langs vandløb ved mark 8, se nedenstående kort. Måles fra vandløbets kronekant. Såfremt vandløbet er omfattet af 10 m randzonebestemmelserne vil dette være gældende i henhold til anden lovgivning.

³ Beregnet ud fra: 53,01 DE dybstrøelse + 159,03 DE fast gødning hvoraf 133,26 DE afsættes til Anton Knoll = i alt 78,78 DE til afsætning på udbringningsarealerne minus mark 1, 2, 11 og 14 der anvendes til udeareal for hønsene: $78,78 \text{ DE} / 62,92 \text{ ha} = 1,25 \text{ DE/ha}$

62. Der skal etableres en 2 m bred bræmme mod vandhullet nord for mark 8, i markens nordøstlige hjørne. Bræmmen måles fra vandhullets øverste kant-vegetation. Såfremt vandhullet er omfattet af 10 m randzonebestemmelserne (vandhuller > 100 m²) vil dette være gældende i henhold til anden lovgivning.
63. Det må ikke etableres afvandingsrender på markerne til afledning af vand til åer, bække, grøfter, dræn eller søer.
64. Afgræsning på de beskyttede enge skal ske således at dyrene ikke kan ødelægges vandløbsbrinkerne eller forurene vandet med gødning.

Nitrat til grundvand

65. Planteavlslbruget på bedriften skal drives økologisk

Nitrat til overfaldevand – vandløb, søer og kystvande

66. Der må højst udbringes i gennemsnit 1,13 DE/ha husdyrgødning på udbringningsarealer.

Fosfor til overfladevand – vandløb, søer og kystvande

67. Fosforoverskuddet må ikke overstige 18 kg P/ha/år svarende til tildeling af 1,25 DE/ha i fjerkrægødning fra produktionen på arealerne udenfor hønsenes udeareal. Det forudsættes, at der ikke tilføres fosfor med handelsgødning/uorganisk gødning, såfremt der er balance eller fosforoverskud på arealerne. Der må ikke tilføres arealerne anden organisk gødning med indhold af fosfor.
68. Tildelingen af husdyrgødning til udbringningsarealerne skal tilrettelægges således at der maksimalt udbringes husdyrgødning op til P-balance på arealerne i lavbundsområde og tilsvarende mere på de øvrige arealer, således at der maksimalt tildeles 1,25 DE/ha i gennemsnit på arealerne udenfor udearealet til hønsene. P-balance svarer til 0,68 DE/ha med nuværende DE beregning og vilkår for fosforindhold i forhold til det konventionelle hønselhold. Arealer i lavbundsområde fremgår af bilag 4 a, b og c.

69. Indhold af fosfor i husdyrgødningen tilført det samlede godkendte areal må maksimalt være 3097 kg P heraf 613 kg P afsat med de udegående høns indenfor hønsegårdene.

Natura 2000

Ingen særlige vilkår

Påvirkninger af arter med særlig strenge beskyttelseskrav (bilag IV)

Ingen særlige vilkår

2.7 Oversigt over bedste tilgængelige teknik (BAT) /renere teknologi

70. Staldafsnit ST 67427 (eksisterende hønsestald) og ST 67431 (ny hønsestald) skal indrettes med gødningsbånd.
71. Der skal ske udmugning fra staldene med gødningsbånd minimum 3 gange ugentligt ligeligt fordelt, dvs ca. hver 2. dag. Gødningsbånd og transport-system skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Producentens vejledning skal opbevares på husdyrbruget.
72. Der skal føres logbog for tømning af gødningsbånd (start og sluttidspunkt) samt enhver form for driftsstop med angivelse af årsag og varighed.
73. Tilsynsmyndigheden skal underrettes såfremt gødningsbånd er ude af drift i en periode på mere end 2 uger.
74. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst 5 år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

2.8 Husdyrbrugets ophør

75. Ved hel eller delvis ophør af virksomheden skal Aabenraa Kommune kontaktes med henblik på vejledning om nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare.

2.9 Egenkontrol og dokumentation

76. Dokumentation skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i godkendelsen er overholdt. Den skal opbevares i mindst 5 år og forevises på Aabenraa Kommunes forlangende. Det kan være gødningsregnskaber, ansøgninger om støtte efter enkeltbetalingsordningen, foderanalyser, fakturaer for indkøbt foder, foderkontroller, andre kvitteringer for afsatte og købte dyr, afsnit fra drifts- og skatteregnskaber vedrørende omsætning af foder og dyr samt status dyr og foder.
77. I logbog skal føres uregelmæssigheder i forhold til driften, fx strømsvigt og andre driftsforstyrrelser.
78. Der skal føres logbog over produktionsresultater antal æg, vandforbrug, kølerumstemperatur mv.
79. Bedriften skal følge HACCP egenkontrolprogram specielt tilrettet konsumægproduktion.
80. Gødningshuset skal, når den tømmes, gennemgå et visuelt eftersyn og vedligeholdes. Tidspunktet for gennemgangen skal registreres i driftsjournalen.
81. For indkøbte fodermidler skal følge- og indlægssedler opbevares på husdyrbruget i mindst 5 år og forevises på kommunens forlangende.
82. Det skal ved egenkontrol og kvitteringer for afsat husdyrgødning kunne dokumenteres at der afsættes i alt 133,26 DE til handelsfirmaet Anton Knoll heraf 53,01 DE i form af dybstrøelse.

3 Generelle forhold

Husdyrbruget er efter udvidelsen større end 230 dyreenheder (DE) i æglæggende høns og større end 40.000 hønepladser, og er derfor omfattet af § 12, stk. 2 i lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer. Hele virksomheden er godkendelsespligtig, og Aabenraa Kommune er godkendelses- og tilsynsmyndighed for husdyrbruget.

Kommunen skal i forbindelse med udarbejdelse af en miljøgodkendelse vurdere om ændringen af dyreholdet kan give gener for naboer (lugt, støj, støv osv.), men også om ændringen giver en belastning på miljøet og naturen herunder belastningen med nitrat og fosfor. Naturvurderingen omfatter ændringens påvirkninger af beskyttet natur i henhold til både husdyrbrugsloven og naturbeskyttelsesloven, samt EU-habitat- og fuglebeskyttelsesområder. Desuden skal kommunen vurdere om diverse afstandskrav overholdes, at de landskabelige værdier ikke tilsidesættes og kravet om BAT er opfyldt, samt sikre at uheld forebygges.

Bekendtgørelsen om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug stiller krav om reduktion af ammoniakemissionen. Kravet afhænger af tidspunktet for indsendelse af ansøgningen. Ansøgninger indsendt første gang i 2007 skal reducere ammoniakemissionen med 15 % i forhold til normtallet for bedste staldsystem i 2005/2006. For ansøgninger indsendt første gang i 2008 skal ammoniakemissionen reduceres med 20 %, og i 2009 skal ammoniakemissionen reduceres med 25 %. For fjerkræ fastholdes kravet på 15% også i forhold til ansøgninger indsendt i 2010.

Denne miljøgodkendelse fastlægger de vilkår, der skal gælde for en udvidelse af det eksisterende husdyrbrug. Vilkår der vedrører driften skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften. Hvis der ansættes udenlandsk arbejdskraft, skal vilkårene oversættes til et sprog, som de forstår.

3.1 Beskrivelse af husdyrbruget

Redegørelse

Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på husdyrbruget Bajstrup Bygade 74, 6360 Tinglev med ejendoms nr. 5800012038. Ansøger driver/ejer ikke andre ejendomme.

Til husdyrbruget er tilknyttet husdyrproduktionen vedrørende CHR nr. 81812, og virksomhedens CVR nr. er 18190532.

Godkendelsen er baseret på de oplysninger, som fremgår af ansøgningskema nummer 21908, version 12, genereret den 19. juni 2012 og udskrevet fra www.husdyrgodkendelse.dk den 19. juni 2012. Ansøgningen med tilhørende bilag (bilag 1.1 til 1.22)

3.2 Meddelelesespligt

Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelser eller ændringer i dyreholdet, herunder staldanlæggene, gødningsopbevaringsanlæggene, harmoniarealerne og lignende, før ændringerne er godkendt af Aabenraa Kommune.

De anmeldte ændringer vurderes herefter af kommunen. Udskiftning af arealer inden for samme kategori (ejede/forpagtede og tredjemands arealer) kan udskiftes uden en ny miljøgodkendelse, såfremt kommunen vurderer, at de nye arealer ikke er mere sårbare end de godkendte arealer.

3.3 Gyldighed

Der gives 2 år til at udnytte godkendelsen, efter den er meddelt. Vilklårene i denne miljøgodkendelse skal, hvis ikke andet er anført, være opfyldt fra det tidspunkt, hvor godkendelsen udnyttes.

Herefter gælder det, at hvis den meddelte miljøgodkendelse, ikke har været udnyttet helt eller delvist i tre på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste tre år.

Afvisninger, der skyldes naturlige produktionsudsving, brand, sygdom i besætningen mv., betragtes ikke som kontinuitetsbrud.

3.4 Retsbeskyttelse

Med denne miljøgodkendelse følger der 8 års retsbeskyttelse på de vilkår, der er nævnt i godkendelsen indtil oktober måned 2020.

Aabenraa Kommune kan dog tage godkendelsen op til revurdering inden for de 8 år og om nødvendigt meddele påbud eller forbud, hvis:

- der fremkommer nye oplysninger om forureningens skadelige virkning,
- forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse, eller
- forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved miljøgodkendelsens meddelelse.

Det samme er tilfældet, hvis:

- der sker væsentlige ændringer i den bedste tilgængelige teknik, således at der skabes mulighed for en betydelig nedbringelse af emissionerne, uden at det medfører uforholdsmæssigt store omkostninger, eller
- det af hensyn til driftssikkerheden i forbindelse med processen eller aktiviteten er påkrævet, at der anvendes andre teknikker.

3.5 Revurdering af miljøgodkendelsen

Miljøgodkendelsen skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første regelmæssige revurdering skal foretages, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2020.

offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.			
Nabobeboelse	150 m	Bajstrup Bygade 76	50 m

Lokalisering i forhold til byzoner mv. fremgår af bilag 3 og bilag 11.

Tabel 1 Afstande til kommuneplaner/lokalplaner – Ny hønsesald

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidige byzone	2.650 m	Til byzonen ved Tinglev	50 m
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidige sommerhusområde	14.000 m	Kollund Østerskov	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål	270 m	Bajstrup	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	3.675 m	Vesterbæk Motocross (ferie/fritidsformål)	50 m
Nabobeboelse	130 m	Bajstrup Bygade 63	50 m

Lokalisering i forhold til byzoner mv. fremgår af bilag 3

Tabel 2a Afstandskrav i forhold til eksisterende stald

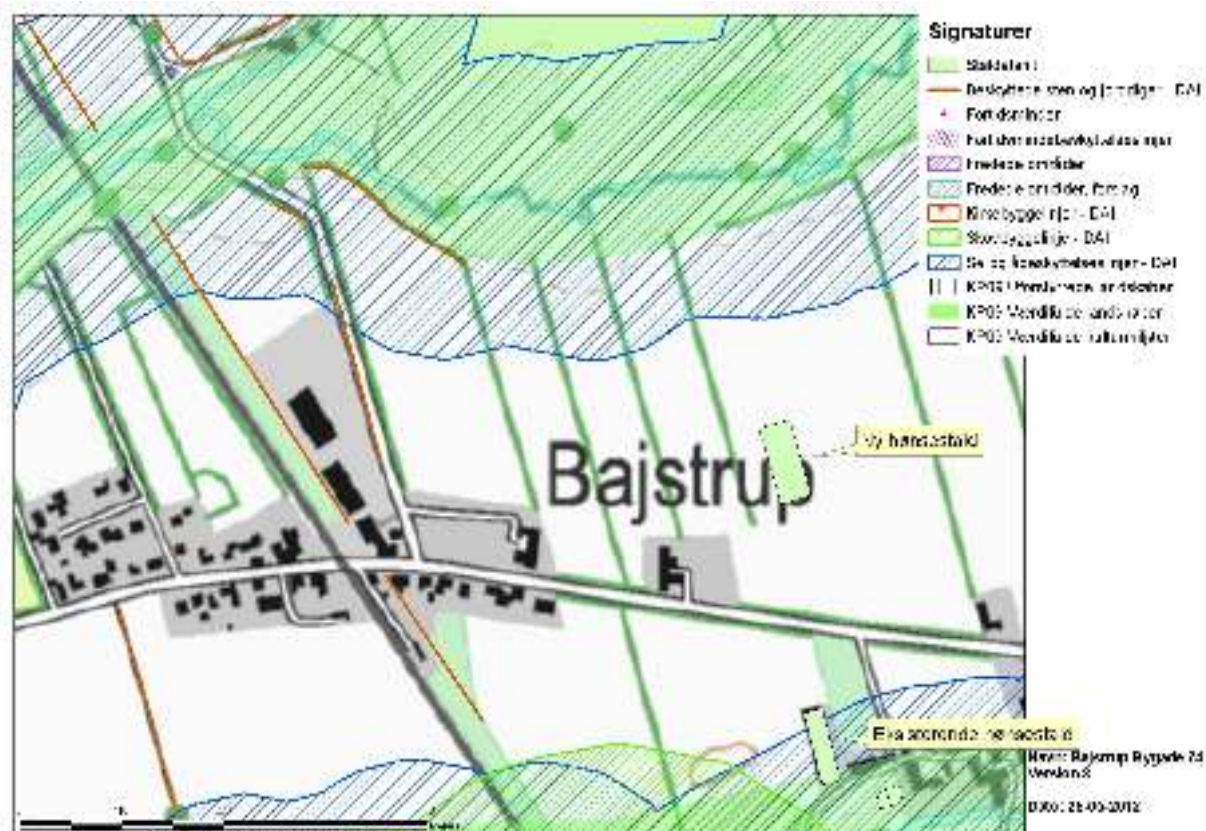
Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Beboelse på samme ejendom	100 m	Stuehuset er beliggende sydøst for hønsesalden	15 m
Levnedsmiddelvirksomhed	> 25 m	Der forefindes ingen levnedsmiddelvirksomhed indenfor ejendommens matrikler	25 m
Fælles vandindvindingsanlæg	3.750 m	Vandforsyningsboring ved Tinglev	50 m
Enkelt vandindvindingsanlæg	> 150 m	Der er flere boringer til markvanding omkring ejendommen. Nærmeste er boring med DGU nummer 168.422 155 m nordvest og 168.1032 ca 160 m vest for hønsesalden	25 m
Vandløb	70 m	Gejl Å syd for Hønsesald	15 m

Dræn	> 15 m	Arealerne omkring ejendommen er ikke drænedede	15 m
Sø	540 m	Mindre sø/vandhul sydøst for hønsestald	15 m
Privat fælles vej/ offentlig vej	55 m	Bajstrup Bygade	15 m
Naboskel	55 m	Til naboskel mod øst ved vejen Bajstrup Bygade	30 m

Tabel 2b Afstandskrav i forhold til ny hønsestald

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Beboelse på samme ejendom	335 m	Stuehuset er beliggende syd for hønsestalden på den anden side af Bajstrup Bygade	15 m
Levnedsmiddelvirksomhed	> 25 m	Der forefindes ingen levnedsmiddelvirksomhed indenfor ejendommens matrikler	25 m
Fælles vandindvindingsanlæg	3.650 m	Vandforsyningsboring ved Tinglev	50 m
Enkelt vandindvindingsanlæg	> 250 m	Der er flere boringer til markvanding omkring ejendommen. Nærmeste er boring med DGU nummer 168.42 ca. 115 m sydvest og 168.1032 ca 260 m sydvest for hønsestalden	25 m
Vandløb	275 m	Bjerndrup Mølleå nord for Hønsestald	15 m
Dræn	> 15 m	Arealerne omkring ejendommen er ikke drænedede	15 m
Sø	250 m	Mindre sø/vandhul umiddelbart syd for Bjerndrup Mølleå	15 m
Privat fælles vej/ offentlig vej	115 m	Bajstrup Bygade	15 m
Naboskel	37 m	Til naboskel til Bajstrup Bygade 63	30 m

Afstand til naboskel se bilag 10.

Kort 1b: lokalisering af husdyrbruget byggelinjer mv.

Kirkebeskyttelseslinie og kirkeomgivelser

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for "Kirkebyggelinien" eller udpegningen "Kirkelandskaber. Nærmeste kirke er kirken i Tinglev ca. 4 km mod nord.

Kystnærhedszonen

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg indenfor udpegningen "Kystnærhedszonen".

Lavbundsarealer inkl. evt. okkerklassificering

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Lavbund og okker". Der er lavbundsarealer omkring Gejl Å men ingen bygninger ligger indenfor disse.

Skovrejsningsområder

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen. Der er et større skovrejsningsområde syd for Gejl Å.

Strandbeskyttelseslinie

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen.

Klitfredningslinie

Der er hverken bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen.

Skovbyggelinie

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen. Der er skov omfattet af skovbyggelinie sydvest for ejendommen men ingen af ejendommens nuværende og kommende bygninger ligger indenfor.

Sø- og åbeskyttelseslinie

Ejendommen og dets nuværende bygninger ligger delvis inden for udpegningerne "Sø- og åbeskyttelseslinier". Bjerndrup Mølleå og Gejl Å er omfattet af åbeskyttelseslinie.

Beplantning omkring hønsegården ved den nye hønsestald vil delvist ligge indenfor åbeskyttelseslinje til Bjerndrup Mølleå. Der dispenseres fra beskyttelseslinjen i forhold til dette. Se bilag 8

Fredede områder og fortidsminder

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningerne "Fredede områder forslag", "Fredede områder", "Fredede fortidsminder" eller 100 meter beskyttelseslinjen for fortidsminder. Nærmeste fortidsminde omfattet af fortidsmindebeskyttelseslinje er en gravhøj ca. 1.900 m nordvest for ejendommen. Nærmeste fredede område er Tinglev Sø og Mose ca. 2.000 m nord for ejendommen.

Der er ingen arealer inden for udpegningerne "Fredede områder forslag", "Fredede områder", "Fredede fortidsminder" eller 100 meter beskyttelseslinjen for fortidsminder.

Beskyttede sten- og jorddiger

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg der grænser op til "Beskyttede sten- og jorddiger".

Der er følgende arealer der grænser op til "Beskyttede sten- og jorddiger", mark 52 og mark 2 støder op til.

I museumsloven nr. 1505 af 14. december 2006 er i § 29a fastsat regler om, at der ikke må foretages ændring i tilstanden af sten- og jorddiger og lignende. For sten- og jorddiger og lignende, der er beskyttet som fortidsminder, gælder alene reglerne om fortidsminder.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at udvidelsen af produktionen med økologisk hønsehold i forhold til nuværende produktion med konventionel hønsehold og deraf omfattet ny hønsestald inklusiv hønsegård ikke vil være i konflikt med diverse byggelinier og afstandskrav. Eksisterende hønsestald ligger indenfor åbeskyttelseslinjen men tilladelse til dette er givet ved sidste miljøgodkendelse i 2010.

Beplantning langs kommende hønsegård ved den nye hønsestald vil delvist ligge indenfor åbeskyttelseslinjen til Bjerndrup Mølleå. Der gives tilladelse til dette med en dispensation idet det vurderes ikke at være i modstrid med åbeskyttelseslinjen, og at det vurderes som nødvendigt ud fra et landskabshensyn, da den nye hønsestald placeres i det åbne land. Der er således ikke grundlag for at stille særlige vilkår i forhold til ejendommens placering for så vidt angår byggelinier og afstandskrav udover krav til 30 m til skel til naboejendom Bajstrup Bygade 63 (vilkår 4) samt vilkår om beplantning i forhold til ny stald med tilhørende hønsegård. Der er stillet vilkår til beplantning se vilkår 5.

4.2 Placering i landskabet

Redegørelse

Ejendommen er lokaliseret mellem to ådale. Umiddelbart mod nord ligger Bjerndrup Mølleå og længere mod syd Gejl Å. Langs begge åer er der engarealer. Der er tale om smeltevandslette og jordtypen er grovsandet jord. I området er der endvidere flere skovarealer og mange læhegn. Umiddelbart nord for ejendommen langs østsiden af den eksisterende hønsestald, er et mindre skovareal. Hovedparten af ejendommens driftsbygninger knytter sig til dette areal og dominerer ikke landskabet i området.

Den nye stald bygges nord for Bajstrup Bygade, da det ikke er muligt at placere den i tilknytning til de eksisterende bygninger på ejendommen. Dette skyldes, at der er tale om økologisk hønsehold, hvor der er krav om 8m² udeareal pr. høne. Derfor er det nødvendigt med arealer omkring stalden til hønsegård. Derfor er der reelt kun to muligheder for at placere stalden. Enten syd for Gejl Å eller nord for Bajstrup Bygade. Kommunalbestyrelsen har drøftet de to placeringer og har p. gr. af landskabelige hensyn ikke kunnet acceptere en placering syd for Gejl Å, da der jf. Kommuneplan 2009 er tale om et værdifuldt landskab, og hvor man ydermere skulle passere åen og ådalen i.f.m. Gejl Å for at

komme ned til stalden. Derfor placeres den nye stald som angivet nord for Bajstrup Bygade og syd for Bjerndrup Mølleå.

Landskabelige værdier

Tabel 3 Materialevalg

Bygning	Grundplan ca.	Bygningshøjde ca.	Taghældning	Bygningsmaterialer/farver	Anvendelse	
1	Stuehus	8 x 16 m ²	x m	X °	Røde mursten og rødt tegltag	beboelse
2	garage	6 x 10 m	5,5 m	35	Røde mursten og rødt eternittag	Garage, 1200 l dieseltank
3	Lager og værksted	12 m x 32 m	8 m	35	Hvidpudset murværk med gråt ståltag	Kemikalier, olie
4	Lager (gl. hønsehus)	10 m x 12 m	6 m	-	Hvidpudset mursten med sort eternittag	2.000 l dieseltank
LA-441 05	gødningshus	20 x 12 m	6 m	-	Stålblader, åben mod nord	gødningshus
6	lade	20 m x 30 m		20 °	Grønne stålblader	
ST-674 27	eksisterende hønsehus	21 * 87 m	7,5 m	15 °	Ståltag tilbygges veranda	
8	Gl ajlebeholder	30 m ³				Anvendes kun til vaskevand
9	fodersiloer	20 m ³	7 m		grå	
ST-674 31	Ny hønsestald	34 m x 80 m	8 m	15 °	Lysegrå paneler i stål, tag grå stålblader	Økologiske høns
11	Fodersiloer 2 stk	4 m diameter	10 m		grå	tilskudsfoder
12	kornsilo	Maks 578 tons 11 m diameter	10 m		stål	korn

Den nye stald inklusiv foderfaciliteter og pakkerum opføres i samme materialer og samme farver som den eksisterende hønsestald.

Områder med landskabelig værdi

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Værdifulde kystlandskaber".

Enkelte bygninger er delvist beliggende inden for udpegningen "værdifulde landskaber". Det drejer sig om eksisterende bygninger. Området omkring Gejl å er udpeget som værdifuldt landskab.

Dette er også grunden til at en placering af ny stald syd for Gejl Å ikke er acceptabel.

Uforstyrrede landskaber

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Uforstyrrede landskaber".

Kulturhistoriske værdier og bevaringsværdige landsbyer

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Værdifulde kulturmiljøer".

Biologisk mangfoldighed

Den nye stald kommer til at ligge indenfor det i regionplanen 2006-2015 udpegede område biologisk mangfoldighed. Udpegningen hindrer dog ikke landbrugsmæssig byggeri såfremt det kan indpasses uden at naturværdierne forringes.

Naturmæssige værdier

Naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningerne.

Arealer udpeget jf. § 7 i lov om godkendelse af husdyrbrug

Der er ca. 1,39 km til det nærmeste udpegede § 7 areal. Det er et moseområdet vest for ejendommen. I forhold til den nye stald er der ca 1,56 km til dette naturområde mod sydøst.

Natura 2000

Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde ligger ca. 1,5 km nord for ejendommen og ca 1,3 km nord for den nye stald. Området er Natura 2000 område nr. Ino98, Tinglev sø og mose, Ulvemose og Terkelsbøl Mose, herunder fuglebeskyttelsesområde nr. F62 af samme navn.

Det nærmeste marine internationale naturbeskyttelsesområde ligger ca. 18 km sydøst for ejendommen. Området er Natura 2000 område nr. Ino102, Flensborg Fjord og Nybøl Nor herunder fuglebeskyttelsesområde nr. F64 af samme navn.

Beskyttede naturarealer (§ 3)

Der er ingen bygninger inden for udpegningen. Kun mark 8, 29 og 30 grænser direkte op til vandløb. En del marker grænser op til naturarealer langs henholdsvis Gejl å og Bjerndrup Mølleå. Mark 1, 2, 3-3, 3-5, 7, 8, 8-1, 11, 14, 15 og 52 grænser op til engarealer ved henholdsvis Gejl å og Bjerndrup Mølleå. Mellem mark 5, 12-1 og 26 er der træbevoksning mellem markareal og engarealet. Mark 32 grænser op til § 3 beskyttet moseareal hvorigennem Gejl Å løber. Mark 8 grænser tillige op til et § 3 beskyttet vandhul i markens nordøstlige hjørne.

Geologiske værdier

Området omkring Gejl Å har udpegningen "Skovrejsning uønsket pga. geologiske forhold" En del af de eksisterende bygninger ligger inden for udpegningen "Skovrejsning uønsket pga. geologiske forhold".

Rekreative værdier

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningerne "Fritidsområder", "Eksisterende sommerhusområder", "Nye sommerhusområder", "Arealudlæg til ferie-fritidsformål", "Planlagte arealer til ferie-fritidsformål" eller "Planlagte arealer til byformål".

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at etablering af ny hønsestald nord for Bajstrup Bygade ikke vil være i konflikt med diverse udpegninger i regionplanen. Stalden vil blive opført samme materialer og i samme farve som den eksisterende hønsestald. De eksisterende bygninger er heller ikke i konflikt med nogen udpegninger i regionplanen. I forhold til eksisterende bygninger er der beplantning som knytter bygningerne til landskabet. I forbindelse med den nye hønsestald vil eksisterende beplantning blive bibeholdt og der vil blive etableret et 1-rækket hegn af hvidtjørn rundt om hønsegården ved den nye stald. Desuden vil der blive dyrket pil indenfor hønsegården, ligesom i den eksisterende hønsegård syd for Bajstrup Bygade.

I forhold til udpegningen biologisk mangfoldighed vurderes det at etablering af den nye stald ikke vil forringe naturværdierne idet den eksisterende beplantning bibeholdes og der etableres nyt hegn langs hønsegården. Projektet med ny hønsestald nord for Bajstrup Bygade er visualiseret i bilag 1.17.

Produktionens påvirkning af de omkring liggende §3 naturarealer er behandlet i kapitel 7 og 8.

5 Husdyrhold, staldanlæg og drift

5.1 Husdyrhold og staldindretning

5.1.1 Generelt

Redegørelse

I nuværende drift er der en hønsstald. Denne hønsstald er indrettet med 23.500 hønepladser fordelt på et torækket etageanlæg. Langs staldens vestside er der etableret et verandaafsniit, hvor hønsene kan gå ud. Fra verandaen vil der være adgang til et udeareal når vejret tillader det. Der er regnet med at hønsene er ude på græs i gennemsnit 1 mdr. om året.

Der er tale om en hønsstald med produktion af æg i et etageanlæg med gødningsbånd, hvor hønerne har mulighed for at gå ud. Dette staldsystem er ikke beskrevet i "husdyrgodkendelse.dk". Der er taget udgangspunkt i systemet "voliere med gødningsbånd, skræbehøne", idet det beskriver det ansøgte gødningshåndteringssystem, hvor en del afsættes på udearealet og en del i staldanlægget, hvor det transporteres ud af stalden på bånd. Derudover afsættes en del af gødningen på gulvarealet i stalden. Dette betegnes dybstrøelse.

I ansøgt drift opføres endnu en hønsstald til fritgående økologiske høns. Ved produktion af æg fra fritgående høner er det nødvendigt med et udeareal i umiddelbar tilknytning til stalden. Når der er tale om økologiske høns er der krav om 8 m² pr. høne. Derfor kan denne nye stald ikke placeres i tilknytning til de øvrige driftsbygninger på ejendommen. Stalden ønskes i stedet opført nord for Bajstrup Bygade i forbindelse med mark 11 og 14. Stalden indrettes med 18.000 hønepladser. Staldtypen bliver den samme som eksisterende hønsstald, dog med veranda langs begge sider.

Antallet af årshøner beregnes ud fra antallet af hønepladser og antal foderdage (tomgangsperiode) samt dødeligheden⁴. Antal DE beregnes ud fra antallet af årshøner og vil derfor variere i forhold til længden af tomgangsperiode samt dødeligheden. Antallet af årshøner er beregnet til 38.400 i ansøgt drift. Dette er sket ud fra en produktionstid på 62 uger samt en dødelighed på 6%. Se bilag 1.3.

Variation i produktionen:

Producenten er underlagt opdræts og pakkeriets planlægning for indsætning af høner og ægproduktions længde. Der kan derfor forekomme variationer i antal producerede dyr/år. Antal DE og gødningsmængde varierer derfor også fra år til år. Gennemsnits produktionen tilstræbes at komme til at ligge på det ansøgte.

Der er anslået en tomgangs periode mellem hvert hold på 1 måned, dette svarer til maksimal produktion. Der kan altså opstå situationer, hvor tomgangsperioden forøges og dermed vil den årlige totalproduktion blive reduceret. Der kan forekomme mindre forskydninger i produktionen, så et års dyrehold overstiger det ansøgte.

Den eksisterende ægproduktion er ikke økologisk, men den nye produktion opfylder alle kravene til økologisk ægproduktion og denne produktion vil blive økologisk. Markbruget drives endvidere økologisk.

Foruden ægproduktionen er der en mindre produktion af slagtesvin på friland. Dette har karakter af hobbyproduktion, idet der er tale om 1 so, som årligt får ca. 18 grise der opfedes til slagt. Der udover er der 3 ponyer/æsel og 2 geder.

Tabel 4 Dyreholdet

---

⁴ Hønepladser x gennemsnitlig dødelighed x foderdage/ (foderdage + tomgang) = Årshøner

Stald nr.	Dyrehold	Staldsystem (gulvsystem og udmugnings-system)	Vægt/alder	Stipladser (antal individer)	DE
ST 57427 + ST 67431	Æglæggende høns - udegående	Voliere med gødningsbånd foran redekasserne	1,75 kg	41.500/38.400 ⁵	231,32
ST 67426	So med 18 grise til slagt	frilandsproduktion	Slagtevægt 105 kg	1	0,8
ST 67428	Pony under 300 kg	Friland		3	0,64
ST 67429	geder	Friland		2	0,29

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at staldsystemet som beskrevet, der opfylder kravene til frilandsægproduktion/økologisk produktion opfylder kravene til hold af fjerkræ, således at dette sker forsvarligt.

5.1.2 BAT staldteknologi

Redegørelse

Stald ST-67427 – eksisterende hønsestald

Der er tale om en lade, der i 2008/09 er blevet ombygget til hønsestald og ægpakkeri

Frilands høner holdes i stalde med forbindelse til en hønsegård. Stalden er indvendig indrettet med skrabearealer, reder og slats (slattet er den del af inventaret, hvor hønerne finder foder og vand). Udearealet er tilgængeligt hele dagen gennem et antal udgangshuller fordelt langs staldens ydervæg. Der benyttes ikke foldskifte på hønseholdet. I henhold til bekendtgørelse om beskyttelse af æglæggende høner skal der være minimum 4m² udeareal/høne. I stalden foregår produktionen, som alt ind alt ud, drift. I mellem to hold høns rengøres staldanlægget.

Selve stalden er indrettet med etageanlæg til æglægningen og til foderet. Derudover er der gulvareal og veranda. Gødningen der afsættes på gulvarealet og på verandaen udmuges ved holdskifte. Den øvrige gødning transporteres ud af stalden 3 gange ugentligt på gødningsbånd.

Da ikke al gødningen afsættes således, at det kan transporteres ud af stalden med gødningsbånd, er det ikke muligt at opnå samme reduktion i ammoniakfordampningen fra staldanlægget med hyppig udmugning, som det er tilfældet i rene burhønsestalde. Ved udmugning 3 gange ugentligt er det beregnet at effekten i dette staldsystem udgør 36% jvn teknologiblad fra mst "hyppig fjernelse af gødning fra æglæggende høns, som ikke holdes i bur (alternativ hønsehold) 1. udgave, 17.05.2011.

Den eksisterende stald er endvidere indrettet med anlæg til gødningstørring. Systemet anvendes ikke regelmæssigt, fordi der praktiseres hyppig udmugning, og derfor er reduktion i ammoniakfordampningen opnået med den teknik. Systemet med gødningstørring er udviklet for at gøre gødningen tør og dermed mere transportegnet. I dag opnår man tør gødning gennem korrekt foderstrategi og forbedret management. Gødningstørring kræver energi til at tørre gødningen. Ved normal produktion har gødningen en lagerfast konsistens og tørring er ikke nødvendig. Derfor spares der på energi til tørring og anlæg-

⁵ De 41.500 er antal hønsepladser i de to stalde. 38.400 er antal årshøner beregnet ud fra dødelighed og tomgangsperiode. Se bilag 1.3.

get til gødningstørring anvendes kun i perioder på året, hvor en tørring kan afhjælpe problemer i lager og problemer i staldklimaet. Tørringssystemet er en integreret del af det valgte inventar og derfor en ekstra funktion, som kan benyttes efter behov.

ST-67426, ST-67428, ST-67429

Der er tale om hobbydyr på friland. Alle hobbydyrene er udegående 12 mdr. om året. Dyrene udgør kun 1,73 DE i alt. Dyrene har i alt 1,6 ha til rådighed.

Stald ST-67431 – ny stald til hønsehold

Økologiske høner holdes i stalde med forbindelse til en hønsegård. Stalden er indvendig indrettet med skrabearealer, reder og slats (slattet er den del af inventaret, hvor høerne finder foder og vand). Udearealet er tilgængeligt hele dagen gennem et antal udgangshuller fordelt langs staldens ydervæg. I henhold til bekendtgørelse om beskyttelse af æglæggende økologiske høner skal der være minimum 8m² udeareal/høne. Dette kan praktiseres med foldskifte, hvilket er det mest almindelige. I stalden foregår produktionen, som alt ind alt ud, drift. I mellem to hold høns rengøres staldanlægget.

Selve stalden er indrettet med etageanlæg til æglægningen og til foderet. Derudover er der gulvareal og veranda. Gødningen der afsættes på gulvarealet og på verandaen udmuges ved holdskifte. Den øvrige gødning transporteres ud af stalden 3 gange ugentligt på gødningsbånd tilsvarende som for den eksisterende hønsestald ST-67427.

Da ikke al gødningen afsættes således, at det kan transporteres ud af stalden med gødningsbånd, er det ikke muligt at opnå samme reduktion i ammoniakfordampningen fra staldanlægget med hyppig udmugning, som det er tilfældet i rene burhønsestalder. Ved udmugning 3 gange ugentligt er det beregnet at effekten i dette staldsystem udgør 36% jvn teknologiblad fra mst "hyppig fjernelse af gødning fra æglæggende høns, som ikke holdes i bur (alternativ hønsehold) 1. udgave, 17.05.2011.

Den nye stald etableres ikke med et gødningstørringssystem.

Fravalg af BAT indenfor staldteknologi

Luftvaskere/luftrensere er fravalgt idet renseren er afprøvet i en slagtekyllingestald og her viste afprøvningen en række problemstillinger, som betyder at teknikken i forhold til fjerkræstalder ikke kan betegnes som tilgængelig. Støvet i fjerkræstalder er fedtet, og det sætter sig i renseren, som derved stopper til.

Biologisk luftrensning er ikke afprøvet i fjerkræstalder. Desuden kan det forventes at der vil opstå et problem idet der mellem to hold vil være en tomgangsperiode på 2-4 uger, hvilket umiddelbart ikke vurderes som værende forenelig med et biologisk rensesystem.

Kontinuerlig gødningstørring er fravalgt idet det er energikrævende, og fordi sammensætningen af foderet i dag betyder, at gødningen i sig selv er tørrere end da systemet blev afprøvet.

Samlet vurdering

Staldsystemet på Bajstrup Bygade 74 er i overensstemmelse med staldsystemet som beskrevet i miljøstyrelsens teknologiblad "hyppig fjernelse af gødning fra æglæggende høns, som ikke holdes i bur (alternativ hønsehold) 1. udgave, 17.05.2011. Ved udmugning 3 gange ugentlig fordelt jævnt hen over ugen opnås en reduktion i ammoniaktab på 36%.

Under hensyntagen til at produktionen af fritgående og økologiske høns ikke muliggør valg af alle staldsystemer, vurderes det, at det valgte system, hvor en væsentlig del af husdyrgødningen vil kunne udbringes af stalden flere gange ugentligt, hvilket nedbringer ammoniakemissionen, betinger at staldsystemet opfylder kravet til BAT.

Den hyppige udmugning medfører et større energiforbrug, men det vurderes at omkostningerne til det øgede energiforbrug ikke er så store at hyppig udmugning ikke kan betragtes som BAT. Det vurderes derfor, at det beskrevne staldsystem med hyppig udmug-

ning opfylder kravene til anvendelse af BAT for så vidt angår staldteknologi til frilands hønsehold. Der er stillet vilkår om udmugning minimum 3 gange ugentlig jvn. vilkår 70.

Effekten af gødningstørring i forhold til ammoniakemissionen sammen med hyppig udmugning er ikke undersøgt. Men effekten vil alt andet lige blive mindre idet ammoniakemissionen er nedbragt som følge af den hyppige udmugning. Desuden vil kun en del af gødningen i det valgte system kunne tørres ved hjælp af gødningstørringsanlægget. Gødningstørring er ret energikrævende og det vurderes at den øgede reduktion i ammoniakemissionen som kontinuerlig gødningstørring ville kunne medføre ikke vil være proportional med miljøeffekten.

Den mindre produktion af slagtesvin fra 1 so plus 3 ponyer/æsel og 2 geder har karakter af ren hobby. En vurdering af BAT for hold af hobbydyr på friland sker således ud fra hvor stort areal der er til rådighed for dyrene, således at der ikke opstår unødigt belastning med husdyrgødning på arealerne. Hobbydyreholdet udgør i alt 1,73 DE. Det er angivet at hobbydyrene opholder sig og afgræsser to arealer vest for ejendommen ned mod Gejl Å. En del af arealet er registeret som §3 eng. Arealet udgør 1,6 ha i alt heraf er ca. halvdelen §3 engareal. Husdyrtrykket på arealerne bliver i gennemsnit 1,08 DE/ha. Det vurderes at det fremkomne husdyrtryk er acceptabelt, idet ikke hele arealet er §3 engareal og at arealet nærmest ejendommen, som primært vil blive anvendt til supplerende fodring af dyrene ikke er §3 areal. For at minimere punktbelastningen på arealet skal hytterne til frilandsgrisene flyttes fra år til år.

5.1.3 BAT-emissionsgrænseværdi

Redegørelse

I henhold til miljøstyrelsens vejledning for BAT-emissionsgrænseværdi for fjerkræbrug fra maj 2011 er det muligt at nå 8,51 kg NH₃-N/100 årshøner for fritgående konventionelle høner for ansøgning indsendt før april 2011 og 9,06 kg NH₃-N/100 årshøner for ansøgninger indsendt efter april 2011. Der er ikke angivet korrektionsformel i forhold til øget foderforbrug i forbindelse med øget effektivitet, dvs såfremt antallet af kg æg er stigende. Dette er tilfældet i forhold til norm 2005/2006 for æglæggende høns generelt. Derfor har ansøger valgt at anvende nye normer for kg foder, kg æg og tilvækst. Derfor kan ammoniaktabet som angivet i miljøstyrelsens vejledning ikke umiddelbart anvendes men må korrigeres.

Normerne for foder til konventionelle udegående høns er i 2011/12 norm: 47,4 kg foder, 16,3 protein i foder pct, 0,47 fosfor i foder ct, 18,9 kg æg og 0,5 kg tilvækst.

Tilsvarende tal for de økologiske høns er:

47,3 kg foder, 18,0 protein i foder pct, 0,57 fosfor i foder pct, 18,4 kg æg og 0,5 kg tilvækst.

Normerne afspejler de manglende muligheder for anvendelse af aminosyrer og fytase i foderet for de økologiske høns.

Tallene i mst vejledningen er ligeledes under forudsætning af at hønsene er udegående 10% af tiden, hvilket ikke er muligt at indtaste i husdyrgodkendelse.dk, idet man her kun kan angive hele antal måneder.

BAT niveauet er i mst vejledningen opnået ved at anvende hyppig udmugning med 3 gange udmugning pr uge og et proteinindhold i foderet på maksimalt 152 g råprotein/kg foder.

På Bajstrup Bygade 74 er eksisterende stald indrettet med gødningsbånd og der praktiseres udmugning 3 gange ugentlig. Den nye stald indrettes ligeledes med dette staldsystem og 3 gange udmugning pr uge. Desuden anvendes, og der er stillet vilkår om maksimalt 152 g råprotein/kg foder for så vidt angår de konventionelle høns. Da der er specielle foderrestriktioner i forhold til de økologiske høns er det ikke muligt at nå ned på maksimalt 152 g råprotein kg foder i forhold til de økologiske høns på Bajstrup Bygade.

På Bajstrup Bygade 74 praktiseres 3 gange udmugning om ugen af gødning som afsættes på gødningsbånd og foderniveauet og proteinindholdet i foderet i forhold til de konventionelle høns er på samme niveau som forudsætningerne bag beregning af opnåelig ammoniakemissionsniveau i henhold til miljøstyrelsens vejledning til fastlæggetlse af BAT-emissionsgrænseværdierne for fjerkræbrug fra maj 2011. Derfor vil ammoniaktabet fra produktionen af æglæggende høns på Bajstrup Bygade 74 være overholdt. Det er ikke muligt, at nå helt ned på det angivne niveau i vejledningen, men det skyldes alene at det ikke er muligt at nå ned på 152 g råprotein i forhold til det økologiske hønsehold samt det forhold, at der i husdyrgodkendelse ikke kan indsættes 10% afgræsning men kun hele antal måneder. 1 måned ud af 12 måneder svarer til 8,33%. På ejendommen er der desuden et mindre hold af hobbydyr. Disse er udegående hele året og der er derfor ikke noget ammoniaktab fra stalde eller lagre fra disse.

Vurdering

På baggrund af ovenstående vurderes det at BAT ammoniakemissionsniveauet for den givne produktion på Bajstrup Bygade 74 er overholdt. Der er stillet vilkår om udmugning 3 gange ugentligt for begge stalde (vilkår 70) samt at proteinindholdet for de konventionelle høns maksimalt må være 152 g råprotein pr kg foder.(vilkår 14).

5.2 Ventilation

Redegørelse

Der er tale om et ligetrykssystem, for den eksisterende stald, idet der er tale om en delvis åben stald. Der kan ikke anvendes undertryk i delvist åbne stalde. Når stalden er lukket, dvs. når udgangshullerne er lukket til kan ventilationssystemet indstilles således at det virker som et undertrykssystem. Ventilationssystemet er med frekvensstyrede ventilatorer. Der er 2x8 indsugninger i taget og 6 afkast i kip. Ydelsen er dimensioneret efter 5m³/høne/time. Det betyder at ydelsen på de enkelte afkast er omkring 20.000 m³/time. Ventilationen er styret af temperatur og luftfugtighed. Den nye stald etableres med nyt superlavenergiventilationssystem fra Skov. Det samlede ventilationsbehov beregnes ud fra 5m³/høne/time. Der etableres 6 afkast, et for hver staldafsnit. Det betyder at hver afkast hae en ydelse på 15.000 m³/time. Der etableres desuden 2 gavlventilatorer, som vil kunne sikre tilstrækkelig ventilation i meget varme sommerperioder.

For at minimere strømforbruget til ventilation benyttes typen LPV til den nye stald. Der er tale om nyeste teknologi indenfor mekanisk ventilation som reducerer strømforbruget op til 50 % uden tab af effektivitet.

Et LPV-anlæg består af:

Luftindtag - den friske luft tilføres stalden enten via DA 1200 vægventiler eller DA 1500 loftventiler.

Luftudtag - varetages af DA 600/DA 920 skorsten og suppleres med DB 1400 vægventilatorer som sikkerhed i meget varme sommerperioder.

Ventilationsanlægget forsynes med klimastyringsanlæg af typen DOL 234 F, der sørger for effektiv og præcis klimastyring.

Desuden suppleres anlægget med alarm og nødopluk, højtryksskøling, varme og FarmOnline®(Skov).

DOL 234F har direkte dataoverførsel til FarmOnline® via 100 Mbit LAN Ethernet.

Tabel 5 Ventilation

Stald nr.	Ventilationstype	Maksimal ventilation	Antal afkast (udsugninger)	Højde over kip
ST-67427	Ligetryk/undertryk	20.000 m ³ /time/afkast	6	0,8 m

ST-67431	Ligetryk/undertryk	15.000 m ³ /time/afkast	6	0,8 m
----------	--------------------	------------------------------------	---	-------

Der stilles høje krav til staldens klimasystem som skal sikre en nøje tilpasning af temperatur, luftfugtighed og lufthastighed for at skabe optimale forhold. Stærkt forædlede dyr og høj produktivitet kræver et nøje tilpasset klima. Hvis luftfugtigheden stiger, føler dyrene en højere temperatur, selv om den reelt er uændret. Ligeledes kan en lav luftfugtighed få dyrene til at føle en lavere temperatur, selv om temperaturen ikke er blevet sænket.

Det modsatte gør sig gældende for lufthastigheden. Hvis den øges, føler dyrene en lavere temperatur selv om den er uændret. Der findes kun én rigtig temperatur - opretholdes den ikke, kan en optimal produktivitet ikke opnås.

Alarmanlæg

I mekanisk ventilerede stalde er der risiko for at dyrene lider overlast, hvis ventilationen svigter. Et alarmanlæg giver sikkerhed for at ventilationen hurtigt genetableres.

Nødopluk

Under moderne produktionsforhold med høj belægning er alarmering sjældent tilstrækkelig, når det gælder ventilationssvigt - ganske enkelt fordi ventilationssvigt kræver øjeblikkelig reaktion. Ventilationsanlægget forsynes med nødopluk, som ved tekniksvigt, strømsvigt eller betjeningsfejl åbner ventilationsanlægget afhængig af overtemperaturen (temperaturstyret) eller som ON/OFFudgave, der åbner anlægget helt ved ventilationssvigt.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at ventilationssystemet i hønsestalden opfylder kravene til ventilation i hønsestalder. Ventilationen er forsynet med et styringssystem og der er anvendt frekvensstyrede motorer i den eksisterende stald, hvilket mindsker energiforbruget. Den nye stald etableres med det nyeste lavenergiventilationssystem. Afkast er placeret i kip og går således over tagryggen, hvilket forbedrer stabiliteten af ventilationsanlægget, således at den ikke så nemt påvirkes af vejr og vindforhold.

5.3 Fodring

Generelt

Redegørelse

Der anvendes tørfoder til hønsene. Færdigfoderet opbevares i udendørs siloer.

Der anvendes fasefodring for at opfylde hønernes krav til næringsstoffer til tilvækst og reproduktion.

Foderforbruget vil blive registreret dagligt, således at forbruget af foder nøje kontrolleres. Foderets indhold af protein og fosfor fremgår af foderdeklarationerne. Der anvendes færdigblandet foder fra foderstoffirma, som indeholder fytase til de konventionelle høns. Til de økologiske høns er det ikke tilladt med tilsætning af fytase.

Der er i forhold til de økologiske høns anvendt fodernorm for 2011/2012. Det er ikke muligt i husdyrgodkendelse.dk at vælge det anvendte staldsystem kombineret med økologisk hønsehold. Da fodernormer for økologisk hønsehold er forskellig fra konventionelle er dette vurderet at give den mest realistiske beregning af kg N og P fra produktionen på bedriften.

I forhold til de konventionelle høns er indhold af protein og fosfor lavere end norm. Der er vilkår om dette. Se vilkår 13 og 14.

For begge produktioner er anvendt norm 2011/2012 i forhold til kg æg, foderforbrug og tilvækst, da dette vurderes at give mest realistisk output af N og P fra bedriften, idet foderforbrug og kg æg er steget i forhold til norm 2005/2005. Anvendelse af norm 2011/2012 giver størst output, og der er derfor vurderet på worst case i forhold til hvis der havde været anvendt norm 2005/2006. Beregning med norm 2005/2006 findes i scenarieberegning med skemanummer 41811.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at fodring af dyrene på tilstrækkelig vis sikrer, at der ikke anvendes mere foder end nødvendigt og at udskillelsen af næringsstoffer fra dyrene derfor ikke overstiger det niveau, som produktionen af æg betinger.

5.3.1 BAT foder

Redegørelse

Der anvendes fasefodring til hønerne således at proteinindholdet og fosforindholdet i foderet varierer afhængig af hønernes alder. Der anvendes ligeledes fytase i foderet i forhold til de konventionelle høns og ligeledes syntetiske aminosyrer. Tilsætning af fytase og anvendelse af syntetiske aminosyrer er ikke tilladt i økologiske produktion og anvendes derfor ikke i forhold til de økologiske høns. Det er derfor ikke muligt at optimere i samme grad på protein og fosforindhold i foder til det økologiske hønsehold.

Vurdering

I og med at der anvendes fasefodring, dvs. at foderets indhold af næringsstoffer varierer afhængig af hønsealder og mængden ligeledes varierer sikres det, at mængden og indholdet i foderet bedst muligt afstemmes efter hønernes aktuelle behov. Foderet tilsættes ligeledes fytase, hvilket øger tilgængeligheden af fosfor i foderet, hvorved foderets indhold af fosfor kan nedsættes. Derved sikres det ligeledes, at der optimeres i forhold til fosfor i foderet.

Det vurderes, at anvendelse af fasefodring og tilsætning af fytase i foderet, såfremt det tillades i produktionen i henhold til anden lovgivning, opfylder kravene til BAT for fodring af æglæggere.

I ansøgningen er anvendt fodernormerne for 11/12 for så vidt angår de økologiske høns. I forhold til de konventionelle er anvendt foderkorrektion på protein og fosfor og norm 2011/2012 for kg foder, kg æg og kg tilvækst.

Det bemærkes, at proteinindholdet i det konventionelle foder er indsat med 152 g protein svarende til det niveau, som realistisk kan nås med anvendelse af syntetiske aminosyrer uden uforholdsmæssig store omkostninger samt at fosforindholdet er indsat med 4,2 g pr FE. Dette svarer til BAT niveauet i forhold til konventionelle udegående høns. Da fytase og syntetiske aminosyrer ikke er tilladte i økologisk hønsehold er det ikke muligt at nedbringe protein og fosforindholdet til samme niveau for det økologiske hønsehold. Samlet vurderes fodringen af hønseholdet på Bajstrup Bygade at opfylde BAT krav til fodring. Der er stillet vilkår om maks. protein og fosforindhold i foderet til det konventionelle hønsehold på bedriften. Vilkår 13 og 14.

5.4 Opbevaring og håndtering af foder og ensilage

Redegørelse

Der fodres med færdige foderblandinger fra foderstofforretning til hønsene. Dette opbevares i 4 siloer, som er placeret øst for eksisterende hønsestald. De 4 siloer er på hver 20 m³. Foderanlægget er forberedt til delvis hjemmeblanding men pt. anvendes færdigfoder. Foderet til de økologiske høns i det nye staldanlæg opbevares i to fodersiloer på hver 10 m og korn i amerikansilo på maksimalt 578 t. Såfremt kornet skal tørres i siloen vil kapaciteten være mindre og siloens kapacitet overstiger således ikke behovet for opbe-

varing af korn på ejendommen. Disse siloer er placeret ved den sydlige ende af den nye stald på østsiden.

Foder til hobbydyrene opbevares i den nye maskinhal, hvor der er en mindre silo på 2,5 t. Der opbevares desuden sækkevarer til brug for hobbydyrene.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at opbevaring af foder sker miljømæssigt forsvarligt. Opbevaringen sker hovedsageligt i lukkede siloer således at der ikke er adgang til foderet for skadedyr. Udfodringen sker direkte fra siloerne gennem et lukket system til stalden.

5.5 Rengøring af stalde

Redegørelse

Når de gamle høns er sat ud starter rengøringen og vedligeholdelsen af anlægget. Det vurderes ud fra tidligere produktions- og veterinære forhold, hvorvidt der kræves en grundigere rengøring af hele stalden med vand. Hvis der rengøres med vand iblødsættes stalden for at lette vaskearbejdet. Gødningsbånd og gødningstransport rengøres dog altid. Rengøring af staldrum og inventar kan også tørrengøres med trykluft. Der vil normalt ikke være behov for rengøring med vand. Rengøring omfatter også udendørs arealer ved porte og døre, ligesom udvendige dele af ventilationen også rengøres. Rengøring og vedligehold afsluttes af desinfektion, hvorefter stalden står tom i en periode. Før indsætning af nye høns gennemskylles vandsystemet, foder- og ventilationssystemet afprøves og stalden tempereres.

Dybstrøelsen fra skrabearealet vil blive kørt ud ved slutningen af produktionsperioden. Efter udmugning af skrabearealet tilføres nyt skrabemateriale i form af sand, halm og strøelse.

Pakkerum rengøres hver dag efter pakning. Kølerum rengøres ca. en gang om ugen. Rengøringsvand fra pakkerum og kølerum ledes til opsamlingsbeholder på 20m³, som er placeret umiddelbart vest for pakkerummet. Denne beholder anvendes også til rengøringsvand fra staldanlægget.

Ved den nye stald etableres ligeledes pakkerum. Rengøringsvand fra dette pakkerum skal ledes til beholder. Rengøringsvand fra staldanlægget opsamles i beholder med en kapacitet på 25m³ (jf. situationsplan for den nye stald).

Tre gange om ugen fjernes den faste gødning fra gødningsbåndet og transporteres til gødningshus.

Kølerum rengøres ca. en gang om ugen. Rengøringsvandet herfra skal ledes til beholder.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at rengøring af staldanlæg med opsamling af spildevand i opsamlingsbeholder sikrer at rengøring sker uden risiko for påvirkning af det omgivende miljø. Rengøringen af staldanlægget mellem hvert hold høns samt den daglige rengøring af pakkerum sikrer produktionen til stadighed sker hygiejnisk forsvarligt. Ved rengøring rengøres ventilationsanlægget også hvilket sikrer optimal drift af anlægget.

Rengøringsvand fra pakkerum og kølerum skal ledes til beholder, da der i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen er tale om restvand.

5.6 Energi- og vandforbrug

5.6.1 Generelt

Redegørelse

Energi:

Der bruges normalt ikke varmetilsætning til æglæggestaldene, udover varme i forbindelse med indsætning af nye høns i meget kolde vinter perioder. Der er således ikke monteret fast varmesystem i staldene.

Det største energiforbrug hidhører fra ventilationssystemet. Derudover bruges der strøm til belysning og til foderanlægget. Der anvendes desuden energi i forbindelse med pakke-

ri og kølerummet. Den eksisterende stald er forsynet med gødningstørringssystem, som kun anvendes, hvis der er behov for at tørre gødningen i forhold til gødningskonsistensen. Den nye stald etableres ikke med gødningstørringssystem.

Normen for strømforbrug er 1030 kwh/ 167 årshøner for traditionelle anlæg. Pga stigende energieffektivitet af ventilatorerne forventes det fremtidige samlede energiforbrug at blive på ca. 200.000 kwh. Det øgede energiforbrug er til ventilation, belysning, kølerum og drift af gødningsbånd i forbindelse med den nye stald.

Af det samlede elforbrug er andel til markvanding oplyst til at udgøre 7.800 kWh.

Vandforbrug

Vandforbruget til drikkevand er anslået til 200 g/dag/høne. I alt ca. 2.800 m³ til æglæggerne og ca. 30 m³ til slagtesvinene.

Tabel 6 Energiforbrug

Type	Forbrug før	Forbrug Efter
Elforbrug	140.000kWh	200.000kWh
Fyringsolie stuehus	0 l	0 l
Fyringsolie stald	0 l	0 l
Dieselolie til markbruget	7.600 l	7.600 l

Tabel 7 Vandforbrug

Type	Forbrug før	Forbrug efter
Drikkevand inkl. vandspild	1.460m ³	2.886m ³
Vask af stald, overbrusning, iblødsætning m.v.	80 m ³	160 m ³
Rengøring af markredskaber	15 m ³	15 m ³
Sprøjtning, markbrug	0m ³	0m ³
Privat stuehus	200 m ³	200 m ³
I alt vandforbrug	1.755 m ³	3.261 m ³

Vandforsyning med drikkevand til ejendommen sker fra offentlig vandforsyning. Der er tilladelse til markvanding. Der foreligger en tilladelse på 23.000 m³. Tilladelsen er fornyet 01.01.2012 og udløber 31.12.2013. Desuden er der en tilladelse på 3000 m³ fra 15.12.1999 og som løber frem til 31.12.2014.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at det angivne energiforbrug og vandforbrug svarer til normen for produktionen på ejendommen.

5.6.2 BAT energi- og vandforbrug

Redegørelse

For at maksimere effekten af ventilationen rengøres ventilationens mekaniske dele (herunder luftkanaler og fans) ved hvert holdskifte. Dette noteres i logbog. For at undgå overventilation og dermed ekstra strømforbrug er der en styring af anlægget. Der kan regulere i forhold til temperatur, luftfugtighed og kurvestyring (indsætningsdato/vægtinterval). Ventilationsdata logges i styringscomputer. I den eksisterende stald er ventilationsanlægget frekvensstyret. Den nye stald etableres med superlavenergi ventilationssystem af typen LPV eller tilsvarende.

Belysning

Der vælges belysning som tager hensyn til elforbruget og dyrevelfærd. Høns er meget påvirkelige overfor typen og styrken af lyskilden i stalden. I den nye stald opsættes lystofrør med lysdæmper. Der anvendes en type lysdæmper (højfrekvent) med et lavt effekttab. Der anvendes LUX-styring. Belysningen reguleres i forhold til hønernes adfærd og alders-/udviklingstrin. Dagslængden reguleres og følger en forudbestemt kurve, som tager hensyn til dyrenes alder og produktionstrin. Produktionen med frilands-høns/økologiske høns har åbning ud til det fri i dagtimerne. Åbningerne lukkes om natten.

Zoneopdeling: I pakkerum og forrum er opsat lys som giver medarbejdere optimale muligheder for at udføre deres arbejde.

Lyset over pakkemaskine følger krav i arbejdsmiljø lovgivning. Staldbelysningen er styret separat.

Driftnlægget tilses dagligt og nødvendige vedligeholdelsesopgaver udføres løbende.

Der rengøres ikke konsekvent med vand, staldanlæg kan tørrengøres med trykluft. Evt. vil gødningsbånd og tværkanal blive vasket med koldt vand og det øvrige inventar tørrengjort. Rengøringen vil blive afsluttet med en desinfektion.

Drikkenipler placeres højt for at lette hønernes vandoptagelse og minimere vandspild.

Vurdering

Med anvendelse af frekvensstyrede motorer eller de nye super lavenergimotorer i ventilationsanlægget og et styringssystem, således at ventilationen kan styres ud fra temperaturen og fugtigheden i stalden, hvilket sikrer at der ventileres tilstrækkeligt men ikke mere end nødvendigt, vurderes det, at der i forhold til ventilationsanlægget anvendes teknik til at reducere energiforbruget. Der stilles vilkår om at der i den nye stald skal anvendes de nye super lavenergimotorer af typen LPV eller tilsvarende. Stalden er tillige isoleret både i vægge og i tag. Det sikrer, at der i vinterperioden ikke er stort behov for varmetilsætning og i sommerperioden sikrer det, at stalden ikke opvarmes unødigt af solen, hvilket mindsker behovet for ventilation. Belysningen er ligeledes nøje styret og der anvendes derfor ikke lys ud over det behov, der er i produktionen for at sikre optimal æglægning.

I forhold til vandforbruget så minimeres dette ved at anvende drikkenipler og hovedsageligt anvende tørrensning ved rengøring af staldanlæg.

Det daglige tilsyn med anlægget er med til at sikre, at anlægget fungerer optimalt i forhold til forbrug af energi og vand, idet lækager mv vil blive opdaget og udbedret.

Det vurderes, at der anvendes BAT i forhold til vand og energiforbrug på bedriften.

5.7 Spildevand samt tag- og overfladevand

Redegørelse

I forhold til den eksisterende stald stammer spildevand fra rengøring af pakkerum/kølerum og fra rengøring af staldanlægget i det omfang rengøringen her sker med vand. Dette vaskevand opsamles i opsamlingsbeholder på 20 m³. Tanken tømmes ved behov og indholdet udsprede på udspredearealerne i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsens bestemmelser. I den nye stald vil vaskevand fra staldanlægget ligeledes blive opsamlet i opsamlingsbeholder, men rengøringsvand fra pakke- og kølerum forudsættes at kunne nedsives. Opsamlingsbeholderen i forbindelse med den nye stald er på

situationsplanen angivet til 25 m³. Vaskevandet er anslået til at udgøre ca. 80 m³ årligt/staldanlæg inklusiv vand fra pakkerum/kølerum.

Det sanitære spildevand fra stuehuset ledes til septiktank og videre til dræn.

Alle eksisterende bygninger er forsynet med tagrender og tagvandet ledes væk fra ejendommen gennem dræn. Den nye stald forsynes også med tagrender og tagvandet nedsives.

Overfladevand fra befæstet areal foran den nye stald forudsættes ligeledes at kunne nedsives. Dette betinger at der ikke forekommer foder- og gødningsrester på det befæstede areal. Der er stillet vilkår om dette.

Ejendommen drives økologisk, og der anvendes derfor ikke marksprøjte. Gammel mødingsplads med afløb til gammel ajlebeholder anvendes til vask af maskiner. Dette vaskevand er anslået til at udgøre ca. 15m³ årligt.

Tabel 8 Spildevand

Spildevands-typer	m ³ /år før udvidelse	m ³ /år efter udvidelse	Afledes til	Renseforanstaltning
Rengøringsvand fra pakkerum og staldanlæg	80m ³	160m ³	opsamlingsbeholder/nedsivning	ingen
Vaskeplads, vaskevand	15m ³	15m ³	ajlebeholder	ingen
Sanitært spildevand fra stuehus	200 m ³	200 m ³	septiktank	dræn
tagvand	2000 m ³	3900 m ³	Til dræn/nedsivning	ingen

Afløbsforholdene fremgår af bilag 1.13 for den eksisterende stald og bilag 1.19 for den nye stald og øvrige afløbsforhold fremgår af kortbilag i beredskabsplanen (bilag 1.6).

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at håndtering af spildevand/vaskevand sker forsvarligt, idet dette opsamles til beholder, hvorfra det kan udsprede på egnede arealer. Vaskevand og overfladevand der ikke indeholder foder- og gødningsrester, vil kunne nedsives.

5.8 Kemikalier og medicin

Redegørelse

Ejendommen drives økologisk så der håndteres ikke bekæmpelsesmidler og kunstgødning på ejendommen.

I den gamle kostald findes et aflåst kemikalerum, som anvendes til opbevaring af spildolie, rengøringsmidler, vacciner, maling etc.

Olie opbevares i 200 l tromle i værkstedet. Tromlen er placeret på beton med kant rundt om.

Tabel 9 Kemikalier og medicin

Type	Opbevaringssted	Maksimalt oplagret mængde
Pesticider	Anvendes ikke pt	-
Vaskemidler (f.eks. vask-/rengørings-/desinfektionsmidler)	Aflåst kemikalerum	-

Smøreolie og fedtprodukter	I værksted	200 l
Handelsgødning	Anvendes ikke pt	-
Medicin	Aflåst kemikalierum	-

Vurdering

I værkstedet er der et afløb. Såfremt der i værkstedet opbevares kemikalier, olieprodukter og lignende skal det opstilles på spildbakker, så der ikke opstår risiko for at evt. spild løber til afløbet.

Med en placering i et aflåst kemikalierum, hvor der ikke er afløb vil risikoen for forurening med kemikalier, olieprodukter mv. være minimeret. Opbevaring af kemikalier og olieprodukter på ejendommen vurderes som værende uden væsentlig risiko for påvirkning af det omgivende miljø, idet vilkår 31 og 34-37 skal overholdes.

5.9 Affald

5.9.1 Generelt

Redegørelse

Farligt affald skal anmeldes til Kommunen. Anmeldelsen skal omfatte oplysninger om affaldstype (EAK-kode), samt affaldets mængde, emballering, sammensætning og egenskaber. Tabel 10 er ikke en anmeldelse af farligt affald. Desuden skal al farligt affald sorteres i separate beholdere og afleveres til godkendte modtagere skal kunne dokumenteres overfor Kommunen. Opbevaring og bortskaffelse af affald skal altid ske efter Kommunens regulativer.

Tabel 10 Affald

Affaldstype	Opbevaringssted	Mængder pr. år	EAK-kode
Farligt affald			
Spildolie	I aflåst kemikalierum	0-100 l	13.02.08
Olietromle	I værksted	0-3 stk	15.01.04
Rester af bekæmpelsesmidler	Anvendes ikke		02.01.05
Kanyler i særlig beholder		0-1 kg	18.02.02
Tørbatterier – NiCd	værksted	0-50 kg	20.01.33
Tørbatterier – Kviksølv	værksted		20.01.33
Lysstofrør og elsparepærer	værksted	0-25 stk	20.01.21
Tomme medicinglas		0-2 kg	Afhængig af indhold / 15.01.07
Andet affald:			
Tom emballage (papir/pap)	Container	0-500 kg	15.01.01
Tom emballage (plast)	container	0-10 sække	15.01.02
Bigbags af PE-plast	container		15.01.02
Europaller og én-gangspaller af træ	Maskinlade	0 -10 stk	15.01.03
Jern og metal	værksted	0-300 kg	02.01.10
Diverse brændbart	Container		Afhængig af indhold
Pap	Container	0-100 kg	20.01.01
Papir	Container	0-400 kg	20.01.01

Døde dyr	køleboks	3000-4000 kg	01.01.02

Erhvervsaffaldet afhentes af renovationsfirmaet Marius Pedersen hver måned. Der er to containere på ca 400 l. En til brandbart og en til deponi. Affaldet opbevares og bortskaffes efter kommunens regulativer.

Affald skal opbevares og bortskaffes efter Aabenraa Kommunes regulativer.

Ved transport af affald skal transportør (ansøger eller andre) sikre at transporten sker på en sikkerheds- og sundhedsmæssig forsvarlig måde, og at den ikke er til gene eller fare for omgivelserne.

Døde dyr opbevares i køleboks placeret nord for eksisterende hønsstald. I gennemsnit regnes der med 5 døde høns/dag. Dette svarer til ca 3-4 tons årligt. De døde dyr afhentes af DAKA efter behov – ca. 20 gange årligt.

Placering af køleboks til døde dyr fremgår af bilag 1.13

Vurdering

Farligt affald skal anmeldes til Kommunen. Anmeldelsen skal omfatte oplysninger om affaldstype (EAK-kode), samt affaldets mængde, emballering, sammensætning og egenskaber. Tabel 10 er ikke en anmeldelse af farligt affald. Desuden skal al farligt affald sorteres i separate beholdere og afleveres til godkendte modtagere skal kunne dokumenteres overfor Kommunen. Opbevaring og bortskaffelse af affald skal altid ske efter Kommunens regulativer.

Aabenraa Kommune vurderer, at håndtering af affaldet på ejendommen sker i overensstemmelse med gældende affaldsregulativ. Der er aftale med Marius Pedersen vedr. afhentning af brændbart affald og affald til deponi. Medicinrester, kanyler og lignende skal afleveres til apoteket eller medtages af dyrlægen, som sørger for bortskaffelsen. Effektiv affaldssortering giver mulighed for mere genanvendelse og skaber sikkerhed for, at intet fejlbehandles ved bortskaffelse. De fleste affaldstyper skal sorteres, uanset mængde.

Ved transport af affald skal transportør (ansøger eller andre) sikre at transporten sker på en sikkerheds- og sundhedsmæssig forsvarlig måde, og at den ikke er til gene eller fare for omgivelserne.

5.9.2 BAT affald

Redegørelse

I henhold til BREF er der BAT, at planlægge aktiviteter på anlægget korrekt, såsom levering af materialer og fjernelse af produkter og spild. Aabenraa Kommune vurderer, at fjernelse af affald er BAT.

Vurdering

Håndteringen af affaldet på Bajstrup Bygade 74, 6360 Tinglev, som sker i overensstemmelse med kommunens affaldsregulativ, bygger på sortering af affaldet, således at mest muligt kan genanvendes, og den resterende del forbrændes, vurderes at opfylde kravene til BAT for affaldshåndtering. Kun begrænsede mængder deponeres.

5.10 Olie

Redegørelse

Ved afmelding af gamle olietanke og anmeldelse af ny(e) olietank(e), samt hvis der er spørgsmål om de specielle krav til plasttanke og olietanke på husdyrbruget, så kontaktes kommunens ansvarlige for olietanke på miljoe@aabenaar.dk

Ændring i ejendommens tankforhold skal anmeldes til kommunen. Skemaet til dette findes på kommunens hjemmeside under borger/natur og miljø/miljø/olietanke.

Der findes på ejendommen to tanke til dieselolie. Begge er opstillet på fast støbt underlag uden afløb.

Tabel 11 Olietanke

Olietanke	Aktiv/ afblændede	Placering	Volumen	Årgang	Tanknr.
Olietank til dieselolie i garage	aktiv	garage	2500 l	2011	805820
Olietank til dieselolie i gl. maskinlade	aktiv	maskinlade	1800 l	2000	108358

Placeringen af bedriftens olietanke fremgår af bilag 1.13

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at idet opbevaring af diesel sker i godkendte tanke, som er opstillet på et for olie vanskeligt gennemtrængeligt materiale sikres det at opbevaringen sker uden særlig risiko for forurening af det omgivende miljø. Jvn. vilkår 35 til 38.

5.11 Driftsforstyrrelser og uheld

5.11.1 Generelt

Redegørelse

Der er tale om en lavrisiko produktion idet der hverken håndteres flydende husdyrgødning eller pesticider på ejendommen.

Ved længerevarende strømsvigt i stalden kan der dog opstå akutte problemer med ventilationen. Der er dog mulighed for manuelt at åbne lugerne til udeareal for ventilation i forbindelse med strømsvigt. Staldene er desuden forsynet med alarmsystem og nødopluk. For optimal effektivitet er vand og foderforsyning af stor vigtighed. Der er alarm for svigt i foder- og vandforsyning.

Ved brug af "godt landmandsskab", herunder rettidig omhu mht. bygningsvedligehold minimeres uforudsete uheld bedst muligt. Ved løbende vedligehold af ventilationssystemet, reduceres risikoen for svigt. Der etableres relevante alarmanlæg. Produktionssystemet er med fast gødning med højt tørstofindhold, derved kan evt. spild skovles op. Der er ingen risiko for bortløbning.

Diesel og olieprodukter skal opbevares i godkendte beholdere og er opstillet på underlag uigennemtrængelig for olieprodukter og uden afløb. Spildolie, stærkere rengøringsmidler mv. opbevares i aflåst rum.

I tilfælde af opstået uheld vil nødvendig ekspertise blive tilkaldt såfremt det skønnes nødvendigt. Der er udarbejdet en beredskabsplan, som er vedlagt som bilag til miljøgodkendelsen.

Beredskabsplanen for husdyrbruget fremgår af bilag 1.6

Det er driftsherrens ansvar, at medarbejderne er bekendt med indholdet af beredskabsplanen.

Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til straks at anmelde dette til alarmcentralen, tlf.: 112 og efterfølgende straks at underrette tilsynsmyndigheden, Aabenraa Kommune på tlf. 73 76 76 76.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at håndtering af spildevand, olieprodukter, og husdyrgødning på ejendommen sker således, at der er minimal risiko for, at der sker uheld med disse, som kan medføre forurening af det omgivende miljø. Der er på ejendommen foretaget de nødvendige forholdsregler, og der er udarbejdet en beredskabsplan, hvor procedurer ved uheld er beskrevet. Disse procedurer sikrer, at der er minimal risiko for at uheld vil medføre væsentlig forurening. Beredskabsplanen er en vigtig del af ejendommens beredskab i forbindelse med opståede uheld. Denne skal derfor ajourføres mindst en gang årligt.

5.11.2 BAT driftsforstyrrelser og uheld

Redegørelse

I henhold til EU's BREF dokument er det BAT at forebygge uheld og at have nødprocedurer i tilfælde af uheld.

Vurdering

Håndteringen af husdyrgødningen på ejendommen, løbende tilsyn og vedligehold af anlægget og anvendelse af vaskeplads mindsker risikoen for uheld. Med udarbejdelse af beredskabsplanen sikres det, at ejendommen har en procedure for håndtering af uforudsete hændelser, som kan medføre forurening af det omgivende miljø. Det vurderes dermed at ejendommen lever op til BAT i forhold til driftsforstyrrelser.

6 Gødningsproduktion og -håndtering

6.1 Gødningstyper og -mængder

Redegørelse

Fjerkræproduktionen giver anledning til produktion af dels dybstrøelse fra gulvarealerne og fast fjerkrægødning, som afsættes på gødningsbåndene og transporteres på disse ud af staldanlægget 3 gange ugentligt. Den årlige mængde er opgjort til 178 t dybstrøelse og 828 t fast fjerkrægødning. Dybstrøelsen udtømmes fra staldanlægget ved holdskifte og afsættes direkte til handelsfirmaet Anton Knoll. Den faste gødning, som afsættes på gødningsbåndene og som transporteres ud af stalden 3 gange ugentligt, bliver lagt i gødningshus med fast bund, sider og tagoverdækning. Gødningen skubbes sammen og lægges i gødningshuset med frontlæsser. 50% af denne faste gødning afsættes til handelsfirmaet Anton Knoll, og der leveres hver anden uge.

Hobbydyrene er udegående hele året med mulighed for at søge læ i hytter. Der opstår således ikke husdyrgødning fra hobbydyrsproduktionen, som skal oplagres.

Tabel 12 Produceret husdyrgødning

Dyretype	Gødningstype	Mængde Efter	
		Flydende	Fast
høns	Fast gødning	0	828
høns	Dybstrøelse	0	178
Sum			

Mængder og typer af husdyrgødning fremgår af bilag 1.13

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at opbevaring af den faste fjerkrægødning i det overdækkede gødningshus, der er forsynet med sider og fast bund sikrer, at opbevaringen kan ske uden risiko for forurening af det omgivende miljø. Husdyrgødningsbekendtgørelsens bestemmelser om at gødningen skal overdækkes, hvis der ikke sker daglig tilførsel, er gældende selv om gødningshuset er overdækket med tag. Der er for nuværende ikke afløb til opsamlingsbeholder. Dette er et krav i henhold til bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage mv., § 8, og det vil derfor blive indskærpet ansøger at få dette bragt i orden af tilsynsmyndigheden.

6.2 Opbevaring af flydende husdyrgødning

6.2.1 Generelt

Redegørelse

Der forefindes ikke flydende husdyrgødning på ejendommen.

6.3 Opbevaring af fast husdyrgødning, dybstrøelse og kompost

Redegørelse

Opbevaring af husdyrgødningen fra produktionen på ejendommen sker i gødningshus, som er indrettet i tidligere lade til maskiner og halmopbevaring. Gødningshuset er med fast bund og gødningen opbevares i mindre rum, som har sideafgrænsning på 3 sider. Der er tag over bygningen, således at der ikke tilføres regnvand til lageret. Taget hælder ensidigt mod syd, hvor der er tagrende. Åbningen for ilægning af gødningen er mod nord. Sider og tag mindsker ligeledes luftstrøm hen over lageret. Gødningslageret er inddelt i 4 rum, som hver er på 5m x 12 m. Gødningen kan stakkes op i en højde af 2,5 m. Dvs. at hvert rum kan indeholde 150 m³ gødning. Vægtfylden for fast gødning fra fjerkræ er opgivet til 0,667 t/m³ ved et tørstofindhold på 40%. Dvs. at gødningshuset kan rumme svarende til 400 t i alt fordelt på 4 rum.

Tabel 13 Opbevaringskapacitet for fast husdyrgødning.

Anlæg	Kapacitet i t	Overdækning	% før	% efter
Gødningshus LA 44105	400	Der er tag på bygningen	100	100
I alt			100	100

Dybstrøelsen afsættes direkte til handelsfirmaet Anton Knoll og opbevares således ikke på ejendommen. Ligeledes afsættes 50% af den faste gødning løbende hver anden uge. Denne del opbevares således ikke i længere tid på ejendommen.

Vurdering

Det er forudsat at dybstrøelsen afsættes direkte til handelsfirmaet Anton Knoll efter tømning af staldene. Desuden afsættes 50% af den faste gødning løbende. Dette sikrer at der er næsten 12 mdr opbevaringskapacitet på ejendommen. I tilfælde af force majeure i forhold til afsætning af dybstrøelsen direkte efter tømning af stalden vil dette kunne opbevares i markstak indtil afhentning. Det vurderes endvidere, at oplagring af den faste gødning i gødningshus med fast bund er at betragte som BAT, idet det forudsættes at indretningen af gødningshuset opfylder kravene i henhold til bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage mv., hvor der bl.a. er krav om afløb til beholder samt overdækning af lageret med mindre der sker daglig tilførsel. At der er tag på bygningen fritager ikke for overdækning af gødningen.

6.3.1 BAT opbevaring af husdyrgødning

Vurdering

Det vurderes at opbevaring af husdyrgødning på Bajstrup Bygade 74 opfylder kravene til BAT. Gødningen opbevares i gødningshus med fast bund, sider og overdækning med tag. Der skal dog etableres afløb med opsamling fra lageret i overensstemmelse med husdyrgødningsbekendtgørelse. Dette indskræpes for ansøger. Desuden skal gødningen overdækkes med mindre der sker daglig tilførsel, jvn bestemmelserne i husdyrgødningsbekendtgørelsen. Opbevaringen sikrer på denne vis at der ikke sker forurening til omgivelserne med næringsstoffer og tab af ammoniak holdes på et minimum i forhold til hvad der er muligt.

6.4 Anden organisk gødning

Redegørelse

Der forefindes ikke anden organisk gødning på ejendommen.

6.5 Håndtering og udbringning af husdyrgødning

6.5.1 Generelt

Redegørelse

Der anvendes bredspreader til udspreddning af hønsemøget. Der forefindes ikke anden teknik til udspreddning af fast gødning fra fjerkræ. Gødningen tildeles til de enkelte marker ud fra en forud fastlagt gødningsplan.

6.5.2 BAT håndtering og udbringning af husdyrgødning

Redegørelse

Husdyrgødningen udspreddes i løbet af dagen, når der er mindre sandsynlighed for at folk er hjemme. Det undgås så vidt muligt at udsprede husdyrgødning i weekender og på helligdage. Der henledes opmærksomhed på vindretning i forhold til naboer ved udspreddning af husdyrgødningen. Der tilføres ikke gødning til jorden, når denne er vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket. Der tilføres ikke husdyrgødning til stærkt hældende marker.

Vurdering

Kvælstof kan tabes fra fjerkrægødningen ved fordampning af ammoniak i forbindelse med eller lige efter udbringning. Kvælstof kan ligeledes tabes ved udvaskning og ved denitrifikation. Valg af rigtig udbringningsteknik, udbringningstidspunkter og -mængder minimerer disse tab. Tab af kvælstof ved ammoniakfordampning kan undgås, hvis gødningen indarbejdes i jorden hurtigt efter udbringning.

Håndtering og udbringning af husdyrgødningen vurderes at opfylde kravene til BAT, idet anvendelse og udbringning er underlagt kravene om gødningsplanlægning samt husdyrgødningsbekendtgørelsens bestemmelser. Disse bestemmelser sikrer mindst mulig tab af næringsstoffer. Derudover praktiseres godt landmandsskab ved udbringningen, således at omkringboende generes mindst muligt.

7 Forurening og gener fra husdyrbruget

7.1 Lugt

Redegørelse

Beskyttelsesniveauet for lugt fra husdyrbruget omfattet af husdyrbrugslovens § 11 er fastlagt i husdyrbrugsbekendtgørelsens bilag 3. I bilaget er genekriterierne til enkeltbeboelse, samlet bebyggelse og til eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde angivet. Såfremt den beregnede geneafstand er større end den faktiske afstand, skal der give afslag.

I www.husdyrgodkendelse.dk er alle stalde indtegnet og 1) den nærmeste enkeltbeboelse uden landbrugspligt og som ikke ejes af driftsherren, 2) den nærmeste samlede bebyggelse og 3) det nærmeste eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde markeret. It-ansøgningssystemet beregner geneafstandene og de gennemsnitafstande. Lugtgeneafstandene er beregnet som fuld besætning, hvor alle de eksisterende og nye staldafsnit indgår i beregningerne.

Lugtberegningen er sket ud fra en lugtemissions på 525 OUE/tons dyr på stald. Nye målinger har vist lugtemissioner på 160 OUE/tons dyr på stald. Derfor er lugtemissionerne og de beregnede lugtgeneafstande overestimerede i ansøgningen for Bajstrup Bygade 74. De nye lugtnormer anvendes for ansøgninger indsendt efter oktober 2011. Se endvidere bilag 6 og 7.

Anlæg

Da dyrene er på stald hele året og der er tale om kontinuerlig produktion vil lugtemissionen fra staldanlægget alt andet lige være ens hen over året, bort set fra tomgangsperioden.

Lugtens udbredelse i nærområdet afhænger bl.a. af antal og typer af husdyr samt den geografiske placering. Disse faktorer indgår i lugtberegningen.

Lugtemissionen fra staldanlægget beregnes ud fra antal kg dyr på stald. Dvs. ud fra antallet af hønepladser, som er angivet til 41.500. Gennemsnitsvægen af hønsene er angivet til 1,75 kg. Det vil sige at der maksimalt er 76.625 kg høns i stalden. Dertil kommer den mindre hobbydyrproduktion.

For den ansøgte produktion på Bajstrup Bygade 74 er lugtemissionen beregnet til 9036 LE/sec (gammel lugtemissionsmodel) og 39.192 OUE/sec (ny lugtemissionsmodel).

Konsekvensafstanden for lugt beregnes ud fra formlen $1,6(RC50)^{0,6}$, hvor RC50 er lugtemissionen i LE/sec. Konsekvensafstanden for lugt beregnes således til 378m. Opdeles på de to separate anlæg fås en konsekvensafstand på 273 m for det eksisterende anlæg og 224 m for det nye anlæg.

Indenfor denne afstand af produktionsanlægget på Bajstrup Bygade 74 findes følgende adresser: Bajstrup Bygade, 59, 63, 66 a, 66 b, 68, 70, 76, 77 og 78 samt Bajstrup Østermark 6. Se bilag 12 og 13.

Lugtgeneafstanden til byzone/sommerhusområde, samlet bebyggelse samt enkeltbeboelse er beregnet i såvel den gamle lugtmodel, den såkaldte FMK-model samt med den nye lugtmodel. Den model, som giver den længste geneafstand, anvendes i forhold til vurdering af lugtgener og er den værdi, som er angivet i nedenstående tabel.

Nærmeste samlede bebyggelse fra Bajstrup Bygade 74 er bebyggelsen ved Bajstrup ca. 290 m nordvest for ejendommen. Nærmeste byzone er ved Tinglev mere end 3 km nord for ejendommen. Nærmeste sommerhusområde Kollund ved Bov er ca. 18 km væk fra ejendommen. Der er således heller ikke nogen problemer i forhold til geneafstanden til byzone/sommerhusområde.

Nærmeste enkeltbeboelse uden landbrugspligt og som ikke ejes af ansøger er Bajstrup Bygade 77 i forhold til den nye stald. Der er ca 235 m fra det nærmeste hjørne på den nye stald til beboelsen på bajstrup Bygade 77. I forhold til den eksisterende stald er det ligeledes Bajstrup Bygade 77. Der er ca. 200 m fra eksisterende stald til beboelsen på denne ejendom målt til nærmeste staldhjørne.

Nærmeste nabo er Bajstrup Bygade 63, men dette er en landbrugsejendom med et jordtilliggende større end 2 ha. Afstanden til stuehuset på denne ejendom er i forhold til den nye stald 130 m og i forhold til den eksisterende stald 195 m målt i forhold til nærmeste staldhjørne.

Tabel 14 Lugtgenæafstande og konsekvensområde fra husdyrgodkendelse.dk

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav i m*
Enkeltbeboelse uden landbrugspligt, som ikke ejes af ansøger i forhold til eksisterende stald	220 - 280 m ⁶	Nærmeste enkeltbeboelse Bajstrup Bygade 77	141,40
Samlet bebyggelse i landzone	323,18 m ⁷	Bajstrup (Ved Bajstrup Bygade 70)	293,51 (korrigeret) 306,95 (ukorrigeret)
Byzone	3.000 m	Tinglev	422,04
Sommerhusområde	18 km	Kollund, Bov	422,04

* Afstandskravet er opgivet som de beregnede genæafstande. Der skal gøres opmærksom på, at afstanden måles fra et beregnet midtpunkt til beboelsesbygningen ved enkelt beboelse og samlet bebyggelse og til zonegrænse ved sommerhus- og byzoneområde. Afstanden afviger derfor fra afstanden målt fra nærmeste staldhjørne. Afstandekarvene er beregnet ud fra en lugtemission på 525 OUE/tons dyr. Nye normer for lugt er kun 160 OUE/tons dyr. Dvs. genæafstanden er overestimeret.

Som det fremgår af tabellen herover er alle afstandskrav til enkelt bolig, samlet bebyggelse og byzone overholdt.

Anlægget er beliggende længere væk end 100 m til den nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt og som ikke ejes af ansøger og længere væk end 300 m fra byzone, men ejendommen er ikke beliggende mere end 300 m væk fra samlet bebyggelse. Der er dog ikke andre husdyrbrug med mere end 75 DE indenfor 300 m af den samlede bebyggelse og samtidig indenfor 300 m af Bajstrup Bygade 74. Der er således ingen kumulation med andre ejendomme med et husdyrhold større end 75 dyreenheder. De to hønsestalde er beliggende med nogen afstand i mellem, men husdyrgodkendelse.dk tager i beregningerne hensyn til begge staldanlæg ved beregning af om genæafstande er overholdt.

Lokalisering af naboer mv fremgår af bilag 11 og 12.

I ansøgningen for Bajstrup Bygade 74 anvendes en lugtemission på 525 OUE/tons dyr. For nyere ansøgninger anvendes i husdyrgodkendelse.dk en lugtemission på 160 OUE/tons dyr. Dvs at de beregnede genæafstande i skema 21908 for Bajstrup Bygade er overestimerede. Se bilag 6 og 7.

Håndtering og udbringning af husdyrgødning

I forbindelse med håndtering og udbringning af husdyrgødningen kan der forekomme lugtgener. Den faste husdyrgødning fra hønsestalden udmuges 3 gange ugentligt med gødningsbånd og bringes umiddelbart efter til gødningshuset, hvor det oplagres indtil udbringning. Dybstrøelse fra hønsestalden udmuges ved holdskifte, dvs ca 1 gang årligt. Dybstrøelsen leveres direkte efter tømning af stalden til handelsfirma og vil normalt ikke blive oplagret på ejendommen.

Husdyrgødningen udbringes på udspretningsarealerne primært om foråret

⁶ De to afstande angiver afstand fra centrum af eksisterende staldbygning og centrum af ny staldbygning og til nabobeboelsen på Bajstrup Bygade 77. Den vægtede afstand beregnes ikke i husdyrgodkendelse da aktuelle afstand er større end 1,2 gange genæafstanden.

⁷ Vægtet afstand beregnet i husdyrgodkendelse.dk

Markstakke af ensilage og kompost

Al den faste gødning opbevares i gødningshuset. Dybstrøelsen som udmuges ved holdskifte har karakter af kompost og leveres direkte til handelsfirma. I tilfælde af force majeure kan dybstrøelsen evt. lægges i markstak. Kompost i markstak skal overdækkes og overholde afstandskravene i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Vurdering

Lovens minimums krav til afstande til nærmeste beboelser, samlet bebyggelse etc. er overholdt selv med den gamle lugtemissinsnorm for høns, som er mere end 3 gange større end den nye norm, som nu anvendes ved miljøgodkendelser af husdyrbrug. Aabenraa kommune vurderer derfor at der ikke vil forekomme væsentlige lugtgener fra produktionen for omkringboende.

Det vurderes, at ansøger minimerer lugtgenerne mest muligt ved at holde rent i og omkring ejendommen. Bestemmelserne i husdyrgødningsbekendtgørelsen vedr. afstandskrav og overdækning af kompost i markstak mindsker risikoen for lugtgener fra oplag af kompost.

Udbringningen af husdyrgødning koncentrerer omkring få dage i en kortere periode, hvilket er medvirkende til at begrænse lugtgenerne ved udbringning af husdyrgødningen. Transport af husdyrgødning til Anton Knoll sker i lukkede vogne.

7.2 Fluer og skadedyr

Redegørelse

Der er ingen fluegener fra stalden. Der kan opstå fluegener fra oplagring af husdyrgødningen, men denne placeres hensigtsmæssigt i forhold til naboer og husdyrgødningsbekendtgørelsens bestemmelser sikrer at generne minimeres. God management vil hindre udvikling af fluelarver fra gødningen. Gødningshuset er centralt placeret i forhold til beboelsen på ejendommen, og der er således godt tilsyn. I henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsens bestemmelser skal gødningslagre der ikke har daglig tilførsel være overdækkede. Dette mindsker ligeledes fluegener. Ved problemer vil der blive foretaget aktiv bekæmpelse af fluer.

I forhold til rottebekæmpelse er der indgået aftale med skadedyrsfirmaet Mortalin. Firmaet kommer på ejendommen 2-3 gange årligt. Det er en del af HACCP konceptet at der foretages en effektiv bekæmpelse af gnavere. Det er specielt vigtigt i forhold til åbne staldsystemer.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at opbevaring af foderet i lukkede siloer sikrer, at foderet opbevares således at det ikke er tilgængeligt for skadedyr (rotter). Der er desuden aftale med et skadedyrsfirma, som sikrer at rotterne løbende bekæmpes på bedste vis. Desuden følges egenkontrolprogram i henhold til HACCP konceptet, hvor der også er fokus på bekæmpelse af skadedyr.

7.3 Transport

Redegørelse

Til- og frakørsel sker ad Bajstrup Bygade. Transport til og fra ejendommen vil ske ad Bajstrup Bygade gennem Bajstrup og til Flensborgvej. Transport af husdyrgødning til udbringningsarealerne sker ligeledes ad Bajstrup Bygade mod øst.

Der sker ikke transport gennem byer. Antallet af transporter før og nu fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 15 Transporter

Transporter	Før udvidelse	Efter udvidelse

	Antal/ år	Kapacitet pr. transport	Trans- port- middel	Antal/ år	Kapacitet pr. transport	Trans- port- middel
Foder	52			80		lastbil
Afhentning af æg	121			121 ⁸		lastbil
Afhentning af døde dyr	26			26		lastbil
Indsætning af dyr i stalden	1-2			2-3		lastbil
Udsætning af dyr	1-2			2-3		lastbil
Dieselolie	10			10		tankvogn
Markarbejde	100			100		
Husdyrgødning til Anton Knoll	3			31	20 -30 t	lastbil
Fast husdyr-gødning til udspretnings-arealerne	40 ⁹	10	Traktor og vogn	40	10	Traktor og vogn
Transport gylle	0			0		
Øvrige	20			20		
Transporter i alt	375			433		

Interne transportveje mv fremgår af bilag 1.4.

Herudover forekommer transport med mindre biler og personbiler, herunder f.eks. dyrlæge mv. Antallet af transporter stiger primært som følge af at der skal leveres mere foder til ejendommen og at større mængder husdyrgødning skal afsættes til handelsfirmaet Anton Knoll.

Transport vil så vidt muligt foregå på hverdage i tidsrummet 06 – 18. I travle perioder vil der forekomme transport udenfor disse tidsrum. Der sker ikke tung transport gennem større byer. Transport til og fra ejendommen på Bajstrup Bygade 74 sker ud til motorvej E45. Der er ingen byer på ruten.

Der sker heller ikke transport til harmoniarealerne gennem bymæssig bebyggelse.

Færdsel på offentlig vej reguleres af politiet efter færdselslovens regler.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at transport til og fra ejendommen ikke vil være til gene for omkringboende. Transportfrekvensen til og fra ejendommen stiger med ca 60 transporter pr år. Stigningen sker hovedsageligt som følge af større mængder foder til ejendommen og større mængder afsat husdyrgødning. Husdyrgødning afsat til handelsfirma vil blive transporteret i lukkede vogne og vurderes ikke at ville medføre væsentlige lugtgener. Der vil desuden ske nogen transport internt på ejendommen mellem de to anlæg.

⁸ Der skal afhentes æg fra begge staldanlæg så der vil ligeledes være transport mellem de to stalde hver 3. dag.

⁹ Der skal udbringes ca 400 t fast gødning til bedriftens udbringningsarealer. Ved anvendelse af 10 t vogn bliver dette således ca. 40læs årligt.

Specielt vil der skulle hentes æg fra begge anlæg, hvilket betyder at der vil ske transport med større køretøj hver 3. dag. Adgangsvejen til det nye anlæg ligger dog umiddelbart ud for adgangsvejen til nuværende anlæg. Derfor vil transport ske ved direkte overkørsel ad Bajstrup Bygade, hvilket vurderes at give færrest mulige gener.

Naboejendommene på Bajstrup Bygade 63 samt Bajstrup Bygade 77 vil dog kunne opleve øget transport ad den nye vej til det nye anlæg. Vejen ligger ca. 150 m øst for stuehuset til Bajstrup Bygade 63 og ca 135 m vest for stuehuset på Bajstrup Bygade 77. Mellem stuehuset på Bajstrup Bygade 63 og vejen er der eksisterende beplantning foruden at der vil ske nyplantning. I forhold til Bajstrup Bygade 77 er der for nuværende kun beplantning langs Bajstrup Bygade, men der vil blive etableret yderligere beplantning i forbindelse med etablering af ny stald og hønsegård. Den øgede transport vurderes derfor ikke at ville medføre væsentlig gene for de to nærmeste naboer.

7.4 Støj

Redegørelse

Der er kun få støjklender ved produktion af æglæggende høns. Aflæsning og indblæsning af foder giver anledning til støj ca 45 min pr foderleverance, dvs ca en gang pr uge. Der leveres foder ca. en gang pr. uge. Ventilationsstøj kan forekomme i mindre omfang. Der ventileres mest om sommeren, da ventilationsbehovet er afhængig af temperaturen udendørs. Øvrige støjklender er ved kørsel med landbrugsmaskiner, hvilket ikke ændres væsentligt som følge af udvidelsen, samt til og fra kørsel af foder, æg mm.

Leverance af foder og dyr samt afhentning af æg foregår så vidt muligt indenfor normal arbejdstid på hverdage.

Ventilationen er automatisk styret, således at der kun ventileres i forhold til behovet, og det derved sikres at anlægget kun er i drift i de nødvendige antal timer af hensyn til dyrevelfærd. Frekvensstyret ventilation giver mindre støjgener.

Tabel 16 Støjklender

Støjkilde	Placering	Driftstid
Ventilationsafkast	På stald ST- 67427 og ST- 67431	Hele året
Fodringstider	Ved stald ST- 67427 og ST- 67431	Hele året
Udkørsel af husdyrgødning		Primært forår
Lastbiler m.v.		Hele året
Markvanding		I sæsonen

Vurdering

Beliggenheden af landbruget Bajstrup Bygade 74, 6360 Tinglev I Kommuneplan 2009 for Aabenraa Kommune er der i Hovedstrukturdelen anført følgende i afsnittet 7.1 Landbrug:

7.1 Landbrug

Byrådets mål er (kun mål relevante for støj fra virksomheder er medtaget) at landbrug drives på en sådan måde, at der tages størst mulig hensyn til naboer, natur, miljø, landskab og kulturhistoriske interesser at landbrugets bygningsmasse placeres hensigtsmæssigt i forhold til naboer, natur, miljø, landskab og kulturhistorie.

I afsnittet 6.5 Forebyggelse af miljøkonflikter er anført følgende:

6.5 Forebyggelse af miljøkonflikter

Byrådets mål er (kun mål relevante for støj fra virksomheder er medtaget) at forebygge og begrænse forurening i form af støj, støv og lugt m.v. fra virksomheder og trafik.

Kommunen er i Kommuneplanen opdelt i 4 geografiske områder med udgangspunkt i bymønsteret.

De 4 områder benævnes Øst, Nord, Syd og Vest.

Landbruget Bajstrup Bygade 74 er beliggende i Det åbne land, Vest og har driftsarealer beliggende i det samme område.

Kommuneplanen fastsætter for Det åbne land, Vest ikke retningslinjer for støjbelastning, der er til hindring for udvidelsesmulighederne for landbruget.

Denne miljøgodkendelse regulerer støjudsendelse fra ejede og forpagtede arealer. Støj-udsendelse fra arealer med gødningsudbringningsaftaler reguleres i forhold til ejeren af disse arealer.

Landbrugets driftsbygninger på adressen Bajstrup Bygade 74, 6360 Tinglev, 6360 Tinglev er beliggende i Det åbne land, Vest, uden for kommuneplanens landsbyafgrænsning 4.8.004.L for Bajstrup.

Udsendelse af støj fra driftsbygningerne og området i umiddelbar nærhed af disse kan være af betydning for de i kommuneplanen beskrevne planlagte områder, eksempelvis boligområder, erhvervsområder, sommerhusområder, lokalbyer, landsbyer, da afstanden til landsbyen Bajstrup er ca. 250 meter.

Driftsarealer hørende til landbruget er beliggende i umiddelbar nærhed af landsbyen Bajstrup, kommuneplanområde 4.8.004.L.

7.5 Støv

Redegørelse

Produktionen på Bajstrup Bygade 74 medfører ikke væsentlige støvgener. Der anvendes færdigfoder som indblæses i fodersiloer. Fodersiloerne er placeret til tilknytning til de to staldanlæg. Der anvendes mindre mængder halm til hobbydyrene. Desuden kan der forekomme meget begrænsede støvgener i forbindelse med tømning af staldene for dybstrøelse. Dette sker dog kun ca en gang årligt pr staldanlæg. Korteste afstand mellem staldanlæg og nærmeste nabo er ca. 125 m.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at ved hensynsfuld kørsel vil naboerne på Bajstrup Bygade ikke blive generet af støvgener fra Bajstrup Bygade 74. Hjemkørsel af halm, som vil kunne forårsage de værste støvgener vil kun forekomme få dage om året og vurderes derfor som værende uden betydning. Ansøger opfordres til hensynsfuld kørsel på grus- og markveje, så støvgener minimeres.

7.6 Lys

Redegørelse

I forhold til det eksisterende anlæg er der opsat lamper ved indgangsparti og større lysarmaturer ved porte, som kun anvendes ved ind- og udsætning af dyr.

Staldanlægget er uden vinduer. Der er åbninger langs siden af stalden hvor hørnerne kan komme ud, men de lukker når det er mørkt og hørnerne er i stalden, så der kommer ikke nævneværdig lyspåvirkning fra anlægget. Den nye stald ligger isoleret på mark nord for bajstrup Bygade. Pakkerummet er orienteret mod syd. Ved denne sydlige ende er der lys ved port og dør. Der kan ligeledes forekomme lys fra lastbiler, der henter og bringer varer til anlægget.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at den nævnte belysning på ejendommen ikke vil være til gene for omkringboende og ej heller i forhold til trafikken på Bajstrup Bygade. Den kraftigere belysning som anvendes ved indsætning og udsætning af dyr vil kun være tændt i få timer om året, idet der kun sker udskiftning af hønsene ca. hver 13. måned.

7.7 Ammoniak – generel reduktion

Redegørelse

Det generelle krav om reduktion af ammoniak for husdyrbrug omfattet af husdyrbruglovens § 12 er fastlagt i husdyrbrugbekendtgørelsens bilag 3. For ansøgninger fremsendt i 2010 gælder det, at det generelle krav om reduktion af ammoniakemissionen fra stald og lager i forhold til bedste staldsystem med normtal 2005/2006 er 15 % idet der er tale om fjerkræproduktion, hvor reduktionskravet er fastholdt på 15%.

Det generelle ammoniakreduktionskrav er opfyldt ved at vælge et staldsystem, hvor en del af gødningen afsættes på gødningsbånd. Dette muliggør anvendelse af hyppig udmugning. Desuden afsættes al dybstrølsen til handelsfirma umiddelbart efter udmugning, og der vil således ikke være noget lagertab herfra på ejendommen. Dette er dog ikke anvendt som virkemiddel i forhold til at opfylde det generelle ammoniakreduktionskrav og lagertabet er medregnet i den samlede ammoniakemission fra ejendommens anlæg.

Alle hobbydyrene er på græs hele året og er derfor ikke omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav. Alle hobbydyrere er på græs hele året i såvel nudrift som ansøgt drift.

Udegående dyr må ikke anvendes som virkemiddel i forhold til at opnå det generelle ammoniakreduktionskrav på 15%. Udregnet afsættes der ca 8,5% af N/år såvel i nusi-tuationen fra udegående dyr og i ansøgt situation.

Tabel 17a Resultaterne fra beregningerne af den generelle ammoniakemission i husdyrgodkendelse.dk skema 21908

Grovfoderrationen for kvægproduktionen på anlægget er baseret på min. 40% græs	Nej
Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere reduktion nødvendig for at opfylde kravet	-2919,20

Tabel 17b Ammoniaktab i ansøgt drift fordelt på staldsystemer og lagre beregninger i husdyrgodkendelse.dk skema 21908

	Ansøgt (kg N/år)
Ammoniaktab fra staldsystemer mv. ikke omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav.	0,00
Ammoniaktab fra stalde og lagre omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav, men eksisterende uændret produktion.	1316,05
Ammoniaktab fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav (etableringer, udvidelser, ændringer)	1459,65
Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning	0,00
Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning	1419,28

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at det generelle ammoniakreduktionskrav er opfyldt, idet beregningerne i husdyrgodkendelse viser, at kravet er opfyldt med 2919 kg N mere end påkrævet. Det vurderes, at udegående dyr ikke er anvendt som virkemiddel til at opnå

den lovpligtige ammoniakreduktionsprocent på 15%, da andelen af udegående dyr væg-
tet for kvælstofudskillelse er ens i ansøgt drift og i nudrift.

7.8 Ammoniak – individuel reduktion

Produktionen på Bajstrup Bygade 74 medfører dannelse af husdyrgødning (gylle, fast
gødning), som indeholder store mængder af næringsstoffer (kvælstof, fosfor m.fl.), der
ved uhensigtsmæssig behandling vil kunne tilføres naturområder og vandmiljøet.

På et husdyrbrug er det stalde og husdyrgødningslagre, der er hovedkilden til udslip af
luftbåren kvælstof (ammoniakfordampning).

Som en følge af bekendtgørelsens (bek. om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyr-
brug) beskyttelsesniveauer gælder for ammoniak et generelt reduktionskrav for godken-
delsespligtige husdyrbrug. Det indebærer, at der i forbindelse med alle miljøgodkendelser
er fastsat et generelt standardkrav til reduktion af ammoniakemissionen fra stald og la-
ger. For ansøgninger indsendt i 2010 er kravet en 15 % reduktion, idet der er tale om
fjerkræproduktion, hvor det generelle ammoniakreduktionskrav er fastholdt på 15%.
Kravet vedrører alene reduktion af den forøgede emission, altså ammoniakemissionen fra
selve udvidelsen, samt for stalde der renoveres. Det fremgår af ansøgningen, at dette
reduktionskrav er overholdt med 2919 kg N mere end kravet.

Det fremgår af ansøgningen, at den ansøgte udvidelse vil give anledning til en meremis-
sion af ammoniak på 1870 kg N/år, og at husdyrbrugets samlede emission herved bliver
på 4195 kg N/år. Heraf udgør tabet fra lageret 1419 kg N/år. En del af lagertabet hidhø-
rer fra tab fra dybstrøelse. Det vil imidlertid være således at dybstrøelsen vil blive eks-
porteret direkte til handelsfirmaet Anton Knoll, og vil derfor i praksis ikke blive oplagret på
ejendommen. Lagertabet og dermed det samlede tab fra ejendommen vil derfor være
mindre end det beregnes i husdyrgodkendelse.dk. I scenarieberegning (skema 41750) er
dette tab beregnet til at udgøre 314 kg N/år. Dvs. at det reelle ammoniaktab fra ejen-
dommen er 3881 kg N og meremission 1556 kg N. Da det imidlertid ikke er muligt at
dokumentere at lagertabet ikke vil ske hos modtageren i stedet er det alligevel valgt at
medregne det fulde lagertab fra produktionen. I tilfælde af force majeure i forhold til af-
sætning af dybstrøelsen direkte efter tømning af staldene vil der være mulighed for mid-
lertidigt at opbevare dybstrøelsen i markstak på ejendommen efter gældende regler. For
at mindske risikoen for kvælstofdeposition til § 3 naturarealer fra lagre af evt.
dybstrøelse stilles vilkår om at markstakke med dybstrøelse ikke må placeres nærmere
end 100 m fra §3 natur.

Kvælstof og fosfor er begrænsende næringsstoffer for mange økosystemer. Når et natur-
område belastes med ekstra næringsstoffer (eutrofieres), fører det til ændret artssam-
mensætning, fordi konkurrencestærke og kraftigt voksende plantearter (som f.eks. *stor
nælde*, *blåtop* og *vild kørvel*) bliver begunstiget på bekostning af lavtvoksende og kon-
kurrencesvage plantearter (såkaldte nøjsomhedsarter).

Eutrofieringen kan blive så kraftig, at naturtypernes tålegrænse bliver overskredet. Re-
sultatet bliver, at flere af de karakteristiske nøjsomhedsarter forsvinder, og naturtyper-
nes tilstand ændres.

Selv små ekstra tilførsler af næringsstoffer kan på sigt føre til ændret artssammensæt-
ning.

Eutrofiering af naturområder kan ske i form af direkte tilførsel af gødning eller indirekte i
form af f.eks. kvælstofdeposition fra luften eller jordfygning fra marker.

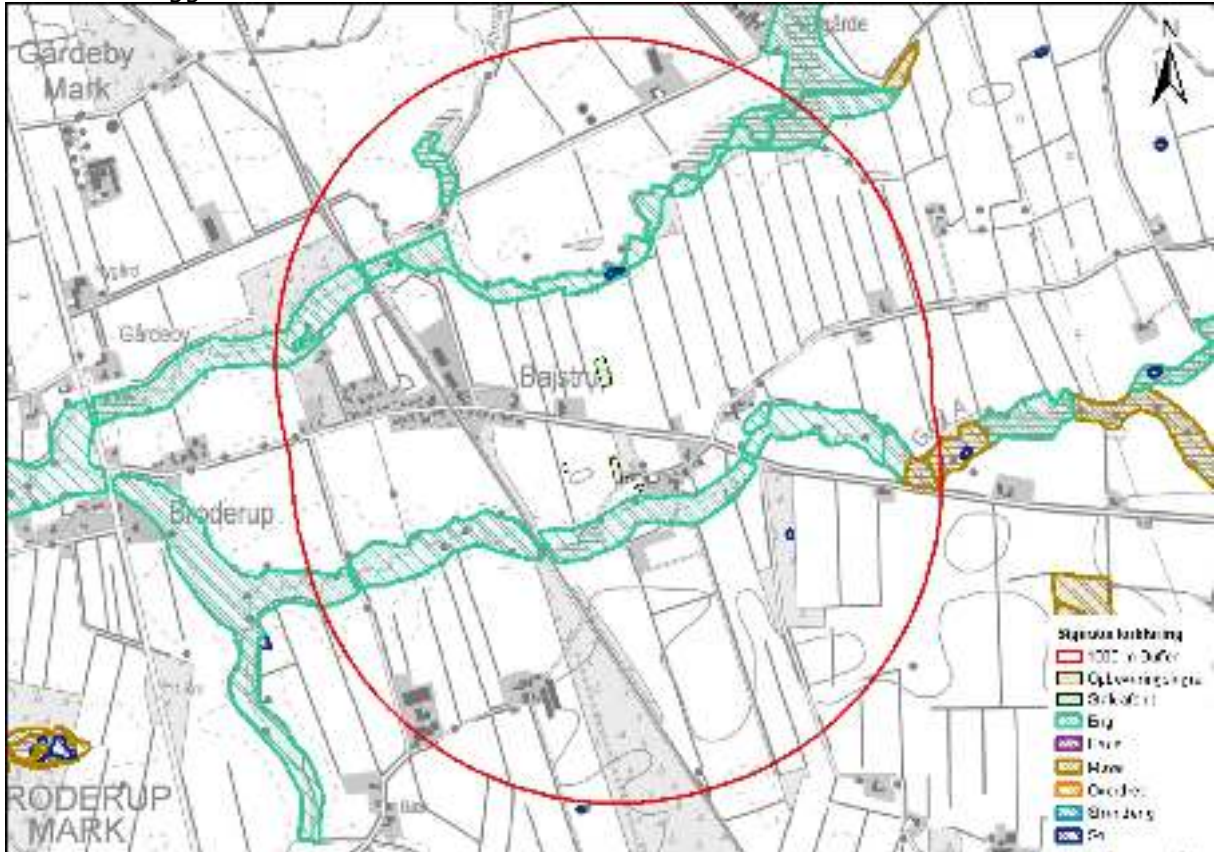
Eutrofiering af naturligt næringsfattige arealer såsom visse overdrev, heder og moser
bevirker således, at plantevæksten ændrer sig og bliver kraftig og tæt. Derved forsvinder
et stort antal lave og lyskrævende plantearter, og temperaturen ved jordoverfladen fal-
der ("mikroklimaet" ændrer sig). Det medfører, at arter, som kræver et varmt mikrokli-
ma (dagsommerfugle, mange biller og andre insekter), forsvinder.

Naturarealer på ejendommen

Følgende naturarealer har Aabenraa kommune besigtiget og/eller analyseret ud fra kort og luftfoto:

- Alle arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 indenfor/på udbringingsarealerne
- Alle arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 indenfor en radius af 1 km fra anlægget

Kort 2: §3 natur indenfor 1000 m

Naturarealerne indenfor 1000 m af ejendommen omfatter engarealer langs Gejl Å mod syd og Bjærndrup Mølle å mod nord. Et mindre moseområde er beliggende ca. 890 m øst for ejendommen. Denne mose er ikke højmoser og derfor ikke omfattet af husdyrlovens § 7. Der er et enkelt § 3 beskyttet vandhul mod sydøst og såvel Bjærndrup Mølleå og Gejl Å er § 3 beskyttede vandløb. Arealerne er beskrevet under afsnittet "Naturbeskyttelseslovens § 3" nedenfor. Der er ingen "§ 7 natur arealer" indenfor 1000 m af ejendommen.

Naturtyperne er alle beskyttede i henhold til § 3 i Naturbeskyttelsesloven.

Baggrundsbelastningen i området varierer mellem 20–26 kg N/ha/år. I området ved moserne er depositionen ca. 22 kg N/ha/år. ("Atmosfærisk deposition 2010 NOVANA Videnskabelig rapport fra DCE – nationalt center for Miljø og energi nr. 2 2011 Århus universitet" suppleret med tal fra DMU for året 2009)

Husdyrlovens § 7

For at beskytte biologisk værdifulde og kvælstoffølsomme naturarealer mod eutrofiering med ammoniak må den luftbårne ammoniak deposition (nedfald) fra husdyrbrug til naturarealer omfattet af § 7 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v. (lov nr. 1572 af 20.12.2006) ikke øges, hvis afstanden er mindre end 300 meter (bufferzone I). Er afstanden mellem anlæg og § 7-området mellem 300 meter og 1000 meter, må merbelastningen af ammoniak i naturområdet ikke overskride 0,3-0,7 kg N/ha/år (afhængig af

antallet af andre husdyrbrug med mere end 75 DE, der ligger nærmere bruget og § 7 naturområdet end 1000 meter (bufferzone II)).

De naturområder, der er omfattet af § 7 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v., er:

1) Højmose

2) Lobeliesø

3) Hede større end 10 ha, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder

4) Overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder

5) Hede, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende indenfor internationale naturbeskyttelsesområder

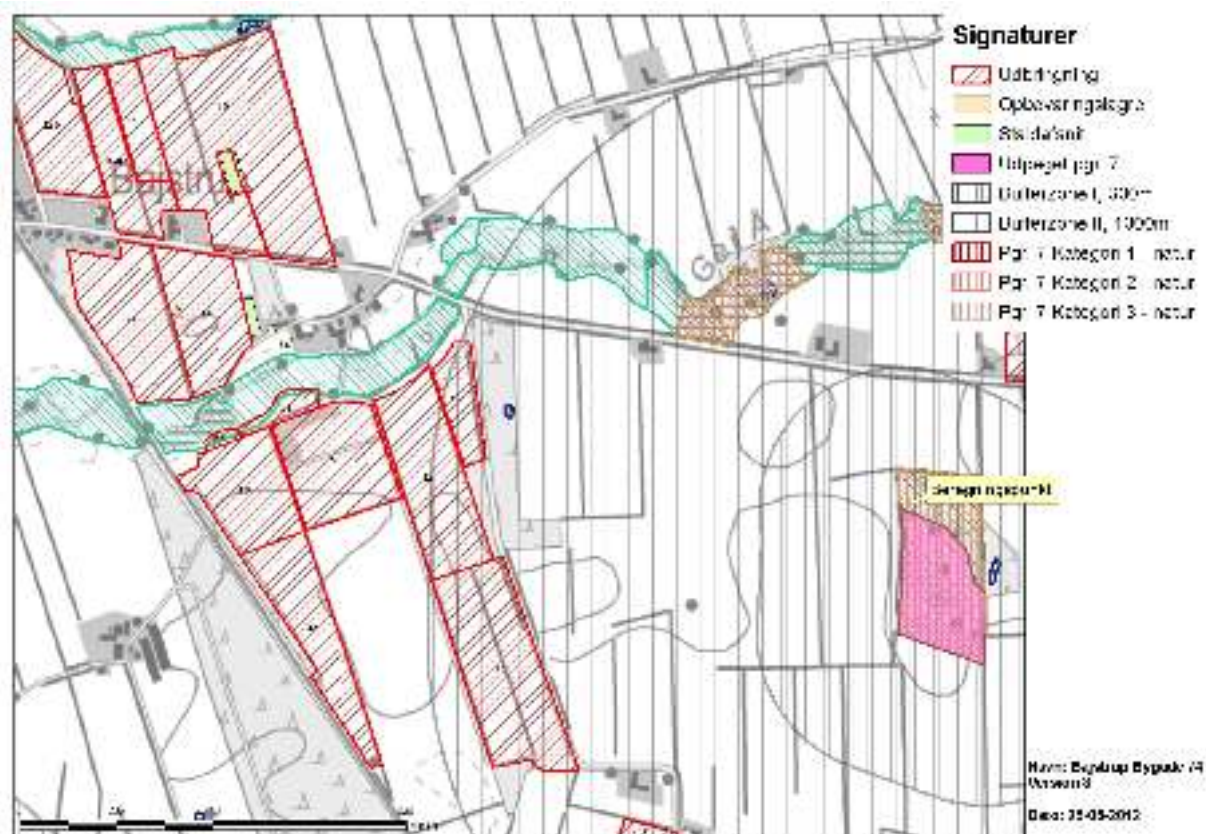
6) Overdrev, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende indenfor internationale naturbeskyttelsesområder

7) Ammoniakfølsomme søer, herunder kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger og brunvandede søer og vandhuller, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.

Det fremgår af Husdyrlovens regelsæt, at som udgangspunkt er beskyttelsesniveauet, der er fastlagt i lovgivningen, tilstrækkeligt til at sikre natur og miljø og skabe overensstemmelse med habitatdirektivforpligtelserne. Kommunen er dog forpligtet til at foretage en konkret vurdering af, om beskyttelsesniveauet er tilstrækkeligt til at sikre naturområderne den fornødne beskyttelse. Vurderes det ikke at være tilfældet (kun i særlige tilfælde), kan kommunen stille forurenings begrænsende vilkår, som rækker ud over ovennævnte fastsatte beskyttelsesniveauer.

Redegørelse (arealer omfattet af husdyrlovens § 7)

Der ligger ingen naturområder indenfor 1000 meter fra anlægget, som er omfattet af Husdyrlovens § 7, jf. kort 1. Ca. 1400 m ØSØ for eksisterende anlæg og ca 1500 m fra den nye stald ligger en § 7 beskyttet mose og der er lavet beregninger på merdepositionen og den totale deposition af ammoniak fra anlægget til mosen. Beregningspunkt og naturområde fremgår af kort 3:

Kort 3. Naturområder omfattet af Husdyrlovens § 7, med bufferzoner og beregningspunkt for ammoniakdeposition.

Depositionsberegningerne til § 7 mosen er lavet i scenarieberegning med skemanummer 41751 (ruhed natur Mk, ruhed opland L, kildehøjde 6 m).

Depositionsberegningerne viser at totaldepositionen i ansøgt drift bliver 0,10 kg N/ha/år og merdepositionen 0,0 kg N/ha/år. Inden udvidelsen i 2010 var ammoniakemissionen nul og dermed ligeledes ammoniakdepositionen, idet hele husdyrholdet frem til godkendelsen i 2010 bestod af frilandsdyrhold. Derfor er den totale merdeposition siden første udvidelse efter 01.01.2007 lig med totaldepositionen til arealet. Vurdering skal ske i henhold til den samlede merdeposition siden første udvidelse efter den nye husdyrlov (§ 26 stk. 2 i husdyrloven) Mosen er beskrevet i nedenstående tabel.

§ 7 Mose (besigtiget marts 2010)

Se registrering i naturdata:

<http://www.naturdata.dk/formedit.aspx?AktId=415504&OnlyShow=1&ShowBack=0>

Naturtype/undertype	Nedbrudt højmosé
Lokalitetsbeskrivelse	Kun den sydligste halvdel er udpeget som § 7. Den er højere liggende end den nordligste og har karakter af højmosé med meget klokkelyg, tranebær, hedelyng, revling og lidt rosmarinlyng på tørvelag. Desuden spredte dunbirk. Den nordligste del er græshedemosé med mest blåtop og lysesiv. Desuden enkelte krybende pil og mosebølle.
Lokalisering i forhold til anlæg	ca.1.390 meter sydøst for eksisterende anlæg.
Lokalisering i forhold til arealer	Området grænser ikke op til ejendommens udbringingsarealer.

N-deposition ¹⁰ (merdeposition og totaldeposition)	Merdeposition (siden første udvidelse efter 1. jan 2007): 0,10 kg N/ha/år Totaldeposition: 0,10 kg N/ha/år
N-tålegrænse	5-10 kg N/ha/år
Betydning som levested for bilag IV-arter	Markfirben er knyttet til heder og overdrev og dele af mosen, der er forholdsvis tør og har karakter af hede kan have betydning for denne art. Også paddearter kan være knyttet til mosens vandhuller.
Natura 2000 område	Mosen er ikke beliggende indenfor Natura 2000
Kommuneplan 2009	Arealet er ikke udpeget som særligt næringsfattigt naturareal i kommuneplanen for 2009 og ej heller som område med naturinteresser i Regionplanen 2005.
Fredning	Ikke fredet.

Vurdering (arealer omfattet af husdyrlovens § 7)

Mosen er nedbrudt højpose. En mindre del er tydeligt påvirket af næringsstoffer og afvanding forekommer, men domineres dog af fugtigbundsplanter. Baggrundsbelastningen i området på ca. 25 kg N/ha/år er en stor overskridelse af naturtypens tålegrænse. Ejendommen på Bajstrup Bygade 74 ligger udenfor bufferzone I og II i forhold til mosen. Depositionen til mosen er beregnet til 0,10 kg N/ha/år. En mer- og totaldeposition til mosen, som følge af produktionen på Bajstrup Bygade 74, på under 1% af baggrundsbelastningen vurderes ikke at påvirke mosen. Selv om der ikke beregnes ammoniakemission og deposition fra husdyrhold på friland, vil dette dyrehold have givet anledning til nogen ammoniakemission og dermed deposition til naturarealer. Derfor er den reelle merdeposition mindre end det beregnede.

§ 3 natur

Jf. Husdyrlovens § 23 skal kommunen foretage en konkret vurdering af, om der forekommer andre naturarealer end ovennævnte "§ 7-arealer", som kan blive påvirket af ammoniakemissionen fra Bajstrup Bygade 74.

Desuden gælder det jf. Naturbeskyttelseslovens § 3, at tilstanden af visse naturarealer ikke må ændres, når de har et vist areal, naturindhold m.m.

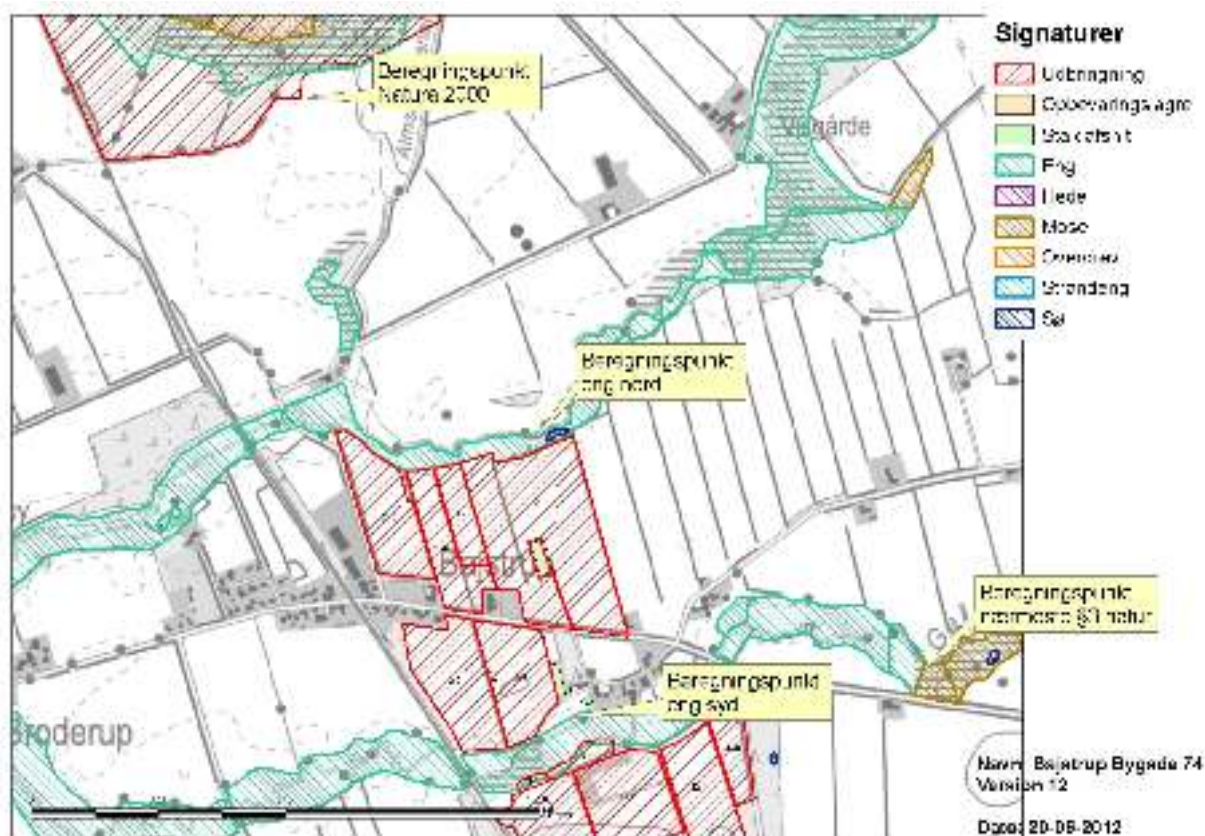
Endeligt gælder ifølge kommuneplanens udpegning af særligt næringsfattige naturarealer, at der på eller i nærheden af disse arealer ikke må ske etablering eller udvidelse af husdyrbrug eller andet, som i væsentlig grad forringer den biologiske mangfoldighed, og der skal foretages en konkret vurdering af, om påvirkningen af naturarealerne er uacceptabel høj.

Redegørelse (arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3)

Naturtyper indenfor 1000 m af ejendommen, foruden vandhuller og vandløb, omfatter kun engarealer og et enkelt moseområde.

¹⁰ Beregning af depositionen er sket i scanarieberegning 41751

Kort 4. Naturområder omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3, samt beregningspunkter for ammoniakdeposition.

Nedenfor er gennemgået de arealer omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3, der ligger i nærheden af ejendommens anlæg. (jf. kort 2).

§3 mose mod øst (16. marts 2010)	
Se registrering i naturdata: http://www.naturdata.dk/formedit.aspx?AktId=415504&OnlyShow=1&ShowBack=0	
Naturtype/undertype	Højstaude mose
Lokalitetsbeskrivelse	Mosen ligger op til Gejl Å. Der er meget lysesiv, pil, tagrør, rørgræs, dunhammer og blåtop. Nord for åen har mosen karakter af våd eng.
Lokalisering i forhold til anlæg	mosen er lokaliseret 890 m øst det eksisterende anlæg på ejendommen
Lokalisering i forhold til arealer	Området grænser ikke op til ejendommens udbringningsarealer
N-deposition (merdeposition og totaldeposition)	0,4 kg N/ha merdeposition siden første udvidelse efter 01.01.2007 0,4 kg N/ha totaldeposition
N-tålegrænse	15-25 kg N/ha/år – konkret i den øvre ende af skalaen.
Betydning som levested for bilag IV-arter	-
Natura 2000 område	området ligger ikke indenfor Natura 2000
Kommuneplan 2009	Arealet er ikke udpeget som særligt næringsfattigt naturareal i kommuneplanen

	for 2009 og ej heller som område med naturinteresser i Regionplanen 2005.
Fredning	Området er ikke fredet

Vurdering (arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3)

Mose

De to nærmest liggende moser er besigtiget i marts 2010. Mosen, der er vurderet til at være højmose, og derfor er omfattet af husdyrlovens § 7, er beskrevet og vurderet i ovenstående afsnit og vil ikke blive behandlet yderligere.

Tættere på Bajstrup Bygade 74 mod øst er en mose, der ikke er vurderet som værende højmose, og derfor ikke omfattet af husdyrlovens § 7, men mosen er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Depositionen til mosen er beregnet til 0,4 kg N/ha/år. Dette er sket i scenarieberegning med skemanummer 41757 (ruhed natur Mk, ruhed opland L, kildehøjde 6 m). Merdeposition og totaldeposition beregnes ens, da alle dyr før første udvidelse efter 1. jan 2007 er udegående. Ansøgningssystemet medregner kun ammoniakemmission fra dyr i stald og ikke fra udegående dyr. Derfor er ammoniakemmissionen fra ejendommen før første udvidelse beregnet til 0 kg N/år.

Mosen vurderes at være næringsberiget med en naturtilstand som moderat. Der er ved besigtigelsen ikke fundet positivarter eller næringsfølsomme arter. Med begrundelse i at merdepositionen og totaldepositionen på mosen er lille (0,4 kg N/ha/år), samt det forhold at mosen primært rummer næringstolerante arter, vurderer kommunen, at ammoniakdepositionen fra anlægget ikke bidrager væsentligt til at forringe naturtilstanden i mosen. Reelt har produktionen af de udegående søer før første udvidelse efter 2007 også påvirket naturarealet med ammoniakdeponering, selv om det ikke medregnes i husdyrgodkendelse.dk. Merdepositionen til mosen vurderes derfor at være mindre end 0,4 kg N/ha/år.

Øvrige mosearealer i nærområdet til Bajstrup Bygade 74 er beliggende længere væk end mosen omfattet af § 7 i husdyrloven (se afsnit "husdyrlovens § 7) og depositionen hertil vil være mindre end 0,1 kg N/ha/år (som er depositionen beregnet til nærmestliggende § 7 mose). Den minimalt øgede mængde ammoniak fra anlægget vurderes derfor ikke at forringe naturtilstanden i moserne.

Enge

Umiddelbart syd for ejendommen er der engarealer langs Gejlå. Der er beregnet deposition til engarealerne. Dette er sket i scenarieberegning med skemanummer 41763 (ruhed natur Mk, ruhed opland L, kildehøjde 6 m) og skemanummer 41761 (ruhed natur Mk, ruhed opland L, kildehøjde 6 m). Beregningerne viser, at de nærmestliggende engarealer ved Gejlå bliver påvirket med 1 kg N via atmosfærisk deposition, som følge af produktionen fra Bajstrup Bygade 74. Engene påvirkes desuden af næringsrigt åvand samt af udvaskning til arealerne fra de dyrkede arealer. De pågældende enge er pga. tidvis oversvømmelse af åvand næringsrige. Planter samfundet består af næringstolerante arter og det vurderes at depositionen på 1 kg N/år ikke vil forringe engenes naturværdier væsentligt. Endvidere vurderes det, at der ikke sker en væsentlig øget deposition i forhold til tidligere, hvor der har været frilandsgribe. De nærmest liggende enge anvendes desuden til afgræsning af ejendommens hobbydyr. Til engarealerne længere væk fra ejendommen vil depositionen være mindre.

Der er desuden engarealer nord for ejendommen ved Bjerndrup Mølleå. Der er ligeledes beregnet deposition til dette. Dette er sket i scenarieberegning med skemanummer 41761. Totaldepositionen er beregnet til 0,9 kg N/år. Tilsvarende som for engarealerne syd for ejendommen vurderes dette ikke at ville forringe engarealets naturværdier.

Vandhuller

Der er kun to vandhuller indenfor 1000 m af ejendommen. (se kort 2). Vandhullerne ligger ikke op til ejendommens udspretningsarealer. Vandhullet mod sydøst vurderes som værende næringsberiget, idet det er beliggende midt i et dyrket område. Det vurderes,

at den luftbårne ammoniakdeposition fra anlægget på Bajstrup Bygade 74 har en meget begrænset effekt. Det andet vandhul ligger i forbindelse med engarealer ved Bjerndrup Mølleå nord for ejendommen. Hovedkilden til næringsberigelse af vandhullerne vurderes at være overfladevand fra dyrkede arealer, dels som vand, der løber på jordoverfladen til vandhullerne, dels som næringsberiget overfladevand, der løber til vandhullet via rodzonen på dyrkede arealer. Ammoniak fra anlægget vurderes ikke at forringe naturtilstanden i vandhullerne.

Vandløb

Vandløbene i området vurderes ikke at blive påvirket af luftbåren ammoniak fra anlægget, idet den tilførte mængde fra luften er meget begrænset i forhold til den mængde næringsstof, der udledes fra dyrkede arealer, jf. afsnit 8.2 og 8.4.

Natura 2000

Kommunen skal vurdere, om produktionen vil være i overensstemmelse med EF-habitatdirektiv-forpligtelserne. Det omfatter bl.a. at produktionen ikke medfører negative påvirkninger af de arter og naturtyper, som udgør udpegningsgrundlaget i internationale naturbeskyttelsesområder, og forholdene for arter omfattet af direktivets bilag IV må ikke forringes.

Nærmeste Natura 2000 område er Tinglev mose mod nord.

Tinglev Mose er et biologisk værdifuldt naturområde. Området blev i 1998 undersøgt indgående mht. vegetation og fauna. Resultatet er gengivet i rapporten "Plante- og dyrelivet i Tinglev Mose, 1998" - udarbejdet af konsulentfirmaet Bio/consult for Sønderjyllands Amt.

Tidligere var Tinglev Mose en lys åben hede- og højmose, som dækkede omtrent det nuværende moseareal syd for jernbanen Tinglev-Sønderborg og vest for Søndersø. Mosen blev imidlertid afvandet og delvist udgravet (tørv), hvilket bl. a. medførte en voldsom tilgroning i skyggende træer. Afvanding, tilgroning og øget næringsberigelse har således medført, at den sjældne højmoservegetation ikke længere er udbredt. Der forekommer tillige arealer med kær-samfund og skovbevoksede tørvemoser – som også er truet.

Der er siden gennemført flere vandstandshævninger i mosen, hvilket har medført forbedrede forhold for højmosen pga. øget vandmætning af tørv, træer vælter hvilket bevirker at sollys når til lav vegetation og fordampningen falder, mindre eutrofiering fra omkringliggende (våde landbrugsarealer) m. m.. Det er dog muligt, at vandstanden stadig er for lav – og næringsberigelsen for høj - til, at der atter vil udvikles lys åben højmose.

Dyrelivet i Tinglev Mose er også præget af tilgroning og eutrofiering. Der lever en del forskellige arter af småfugle. Rørdrum og plettet rørvagtel forekommer.

Tinglev Mose er en del af et udpeget Natura 2000 område "Tinglev Sø og Mose, Ulvemosen og Terkelsbøl Mose". Området er fuglebeskyttelsesområde (nr. 62), og der udarbejdet Natura 2000 plan for området. Naturplanen skal ved gennemførelse sikrer, at udpegningsgrundlaget – rørhøg og hedehøg - over tid opnår "gunstig bevaringsstatus". Forholdene for fuglene er pt. ringe, idet der bl.a. er mangel på egnede rede- og fourageringspladser (våde og lys åbne naturarealer – enge, moser og søer). En trussel er desuden tilgroning og tålegrænserne vurderes som værende overskredet. Se bilag 14.

Kvælstof (ammoniak) fra stald, lager og markarealer i f. m. Bajstrup Bygade 74 (og andre landbrug) kan føres til mosen med vind/nedbør og forringe de biologiske forhold i næringsfattige naturarealer. For at vurdere dette nærmere, er der udført beregninger på den merbelastning som produktionsudvidelsen vil medføre i det nærmeste punkt i mosen fra anlægget.

Der er ca. 1.250 m til grænsen for Natura 2000 området ved Tinglev Mose i forhold til den nærmeste stald. Totaldepositionen hertil er beregnet til 0,1 kg N/ha/år¹¹. Dette er under husdyrlovens beskyttelsesniveau og under 1% af den samlede deposition til mosen. Der sker derfor ikke nogen påvirkning af Natura 2000 området som følge af produktionen på Bajstrup Bygade 74. Ejendommens udspretningsarealer ligger i en afstand af mindst 900 m til Natura 2000 området.

Tinglev Sø og Mose, Ulvemosen og Terkelsbøl Mose er fuglebeskyttelsesområde. Nærmeste habitatområdeer "Hostrup sø, Asserholm mose og Feldsted Vestermark" som er beliggende mere end 8,8 km fra anlægget på Bajstrup Bygade 74. Der vil ikke ske nogen ammoniakdeposition til dette område som følge af produktionen på Bajstrup Bygade 74.

Redegørelse og vurderinger vedr. arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV-arter) findes i afsnit 8.7.

---

¹¹ Beregning findes i scenarieberegning med skemanummer 41760

8 Påvirkninger fra arealerne

8.1 Udbringningsarealerne

Redegørelse

Miljøgodkendelsen omfatter de udbringningsarealer, der fremgår af ansøgningens afsnit 3.1 (se bilag 1.1). Placeringen af udbringningsarealerne fremgår af oversigtskort herunder. Alle udbringningsarealer ligger i Aabenraa Kommune.

Kort 5. Udbringningsarealer og §3 natur.

Det er oplyst i ansøgningen, at husdyrbruget råder over 86,82 ha udbringningsarealer, heraf ejer ansøger 85,12 ha, og de resterende 1,7 ha er forpagtede arealer. Foruden udspredningsarealerne hører der til Bajstrup Bygade 74 engarealer langs henholdsvis Bjærndrup Mølleå og Gejl Å, samt mindre arealer, som ej heller anvendes til udbringning af husdyrgødning da disse er tilplantede. En mindre del af arealerne anvendes til afgræsning af ejendommens hobbydyr. Arealer der anvendes til hobbydyr udgør i alt 1,6 ha. Alle ejendommens ejede og forpagtede arealer fremgår af bilag 1.2.

Derudover er der for at kunne opfylde harmonikravet og krav om fosforbalance på lavbundsarealer lavet aftale om afsætning af 133,26 DE til det tyske handelsfirma Anton Knoll. Jf. bilag 5.

Tabel 18. Oversigt over ejede og forpagtede udbringningsarealer samt eksport af husdyrgødning til handelsfirma.

Ejede arealer			
Navn	Adresse	Udbringningsareal ha	Antal DE og Gødningstype
Otto Jensen	Bajstrup Bygade 74, 6360 Tinglev	85,12	95,9
Forpagtede arealer			
Navn	Adresse	Udbringningsareal	

		ha	
	Bajstrup Bygade 78, 6360 Tinglev	1,70	2,38
eksportaftale			
Navn	Adresse	Udbringningsareal ha	
Anton Knoll	Dorfstrasse 1, 49744 Geesten-Bramhar, Tyskland	-	133,26
I alt			231,54

Alle ejendommen arealer fremgår af bilag 1.2 og bilag 9.

Ejendommen (Bajstrup Bygade 74) producerer efter udvidelsen samlet 233,06 DE husdyrgødning, hvoraf 133,26 DE afsættes til det tyske handelsfirma Anton Knoll. En lille del af husdyrgødningen, svarende til andelen af hobbydyr, afsættes på arealer udenfor udbringningsarealerne. Disse udgør 1,52 DE.

For at sikre vilkår om P-balance på lavbundsarealerne er det nødvendigt at afsætte 133,26 DE fra bedriften.

Det ejede og forpagtede harmoniareal er 86,82 ha til udbringning af 98,28 DE idet der her er fraregnet husdyrgødning afsat af hobbydyrene udenfor udbringningsarealerne samt den afsatte mængde til Anton Knoll, men indregnet husdyrgødning afsat af hønsene på udearealet.

Hobbydyrene er udegående hele året og opholder sig på to mindre arealer sydvest for ejendommen langs Gejl Å. Arealet udgør i alt 1,6 ha og omfatter delvist § 3 beskyttet engareal. Arealet er ikke medtaget som udbringningsareal. Se bilag 1.2.

De resterende 98,28 DE udgør i henhold til beregningerne i husdyrgodkendelse.dk 11374 kg N og 3097 kg P. Al udbragt husdyrgødning er fast husdyrgødning fra fjerkræholdet idet al dybstrøelsen afsættes til Anton Knoll. 19,5 DE afsættes ved afgræsning indenfor udspretningsarealet af hønsene på mark 1 og 2 samt 11 og 14 (hønsegård). De resterende 78,78 DE er i form af fast gødning, som anvendes på bedriften øvrige arealer. Mark 1 og 2, 11 og 14 udgør tilsammen 23,90 ha. Der er regnet med at hønsene i gennemsnit opholder sig på udearealet en måned om året. Størrelsen af det nødvendige udeareal er reguleret i henhold til "bekendtgørelse om beskyttelse af æglæggende høner" I forhold til dette er der krav om mindst 4 m² udeareal/høne for konventionelle høns og 8m²/høne for de økologiske høns. Dvs. at 23.500 konventionelle høner kræver et udeareal på mindst 9,40 ha. Mark 1 og 2 ligger umiddelbart vest for hønsesalden og udgør tilsammen 9,5 ha. 18.000 økologiske høner kræver 14,4 ha udeareal. Mark 11 og 14 udgør 14,4 ha. Det betyder, at husdyrtrykket på arealet mark 1 og 2 bliver 1,17 DE/ha og husdyrtrykket på mark 11 og 14 bliver 0,58 DE/ha. Mark 1 og 2 samt 11 og 14 anvendes som udeareal til hønsene og udgør en samlet enhed, der ikke anvendes til udspretnings af husdyrgødning ud over det hønsene afsætter. På de resterende arealer kan der maksimalt udbringes 1,25 DE/ha, idet der ligeledes stilles krav om P-balance på lavbundsarealer, jf. 5 og vilkår 67-68 samt afsnit 8.5.

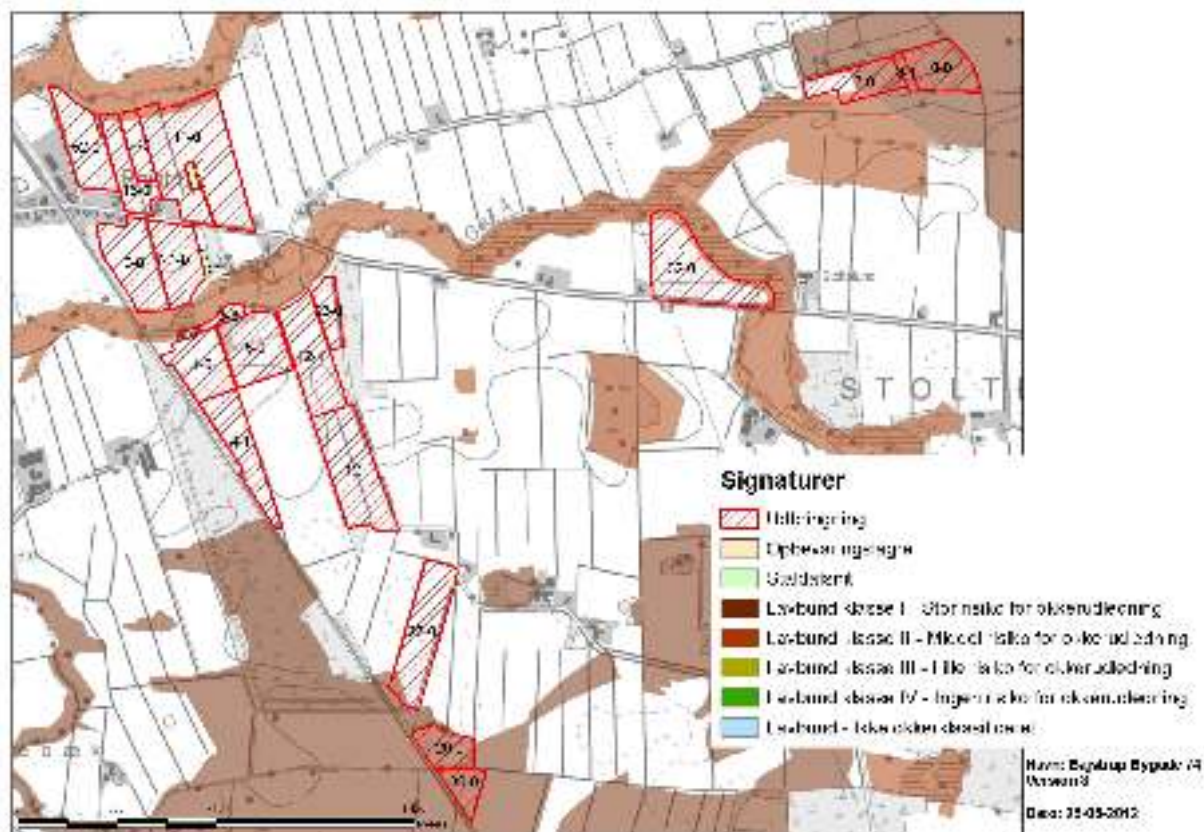
Jordbund og dræning

Arealerne er primært JB 1 (grovsandet jord). Enkelte marker (mark 29, 30 og mark 3-5) er JB 11 (humusjord). Arealerne er angivet med jordbundstype i overensstemmelse med jordbundskort. Arealerne er ikke dræned. Der er knyttet vandindvindingsstilladelse til ca. 70% af arealerne.

Lavbundsarealer

En del af udbringningsarealerne ved Bajstrup Bygade 74 er lavbundsarealer i lavbunds-klassen I og II (stor og middel risiko for okkerudledning). Mark 29 og 30 og et lille hjørne af mark 27 ligger i okkerklasse I (stor risiko for okkerudledning). Mark 8 og 8-1 samt dele af mark 7 ligger ligeledes i lavbund okkerklasse I. Kanten af mark 11, 14 og

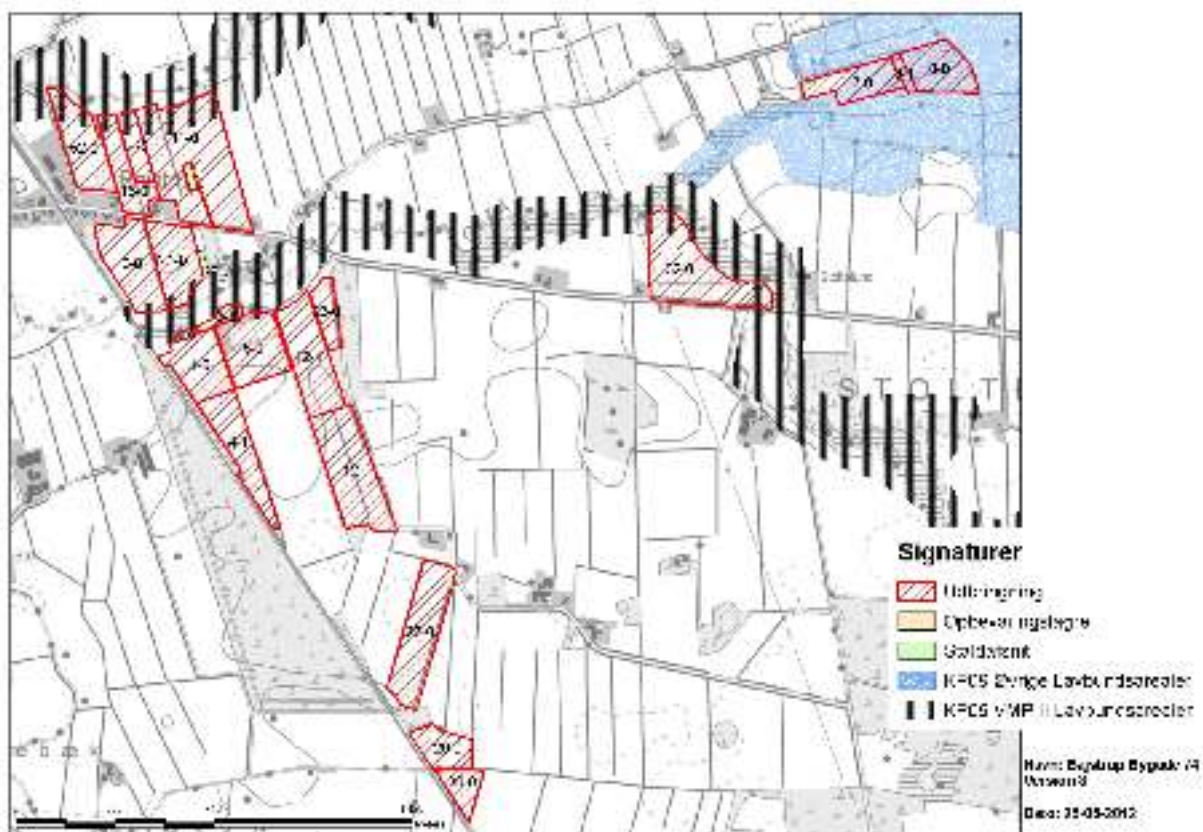
15 ligger på lavbundsarealer okkerklasse II. Arealer i lavbundsområde er opmålt til i alt at udgøre 13,98 ha heraf udgør lavbundsarealet på mark 11 og 14 1,05 ha. Mark 11 og 14 er hønsegård for det økologiske hønsehøld. Okkerforurening er et problem i de vestløbende sønderjyske vandløb. Problemet skyldes udvaskning af jernforbindelser i jorden i forbindelse med dræning af landbrugsarealer og tidligere tiders reguleringer (udretning) af vandløbene for at forbedre afvandingen. Okkerudvaskningen finder især sted i vinterhalvåret, og lokalt kan der ske okkerforurening ved oprensning af grøfter og vandløb eller rensning (spuling) af drænsystemer. Uddybning af vandløb og grøfter forøger okkerudvaskningen og er sammen med intensivering af grødeskæring ikke ønskelig, hvor vandløbet ligger i "Naturområder" eller "Områder med naturinteresser" (udpegninger i Kommuneplan 2009 for Aabenraa Kommune). Bilag 4 a, b og c viser hvilke arealer der ligger i lavbundsområde.

Kort 6: lavbundsarealer

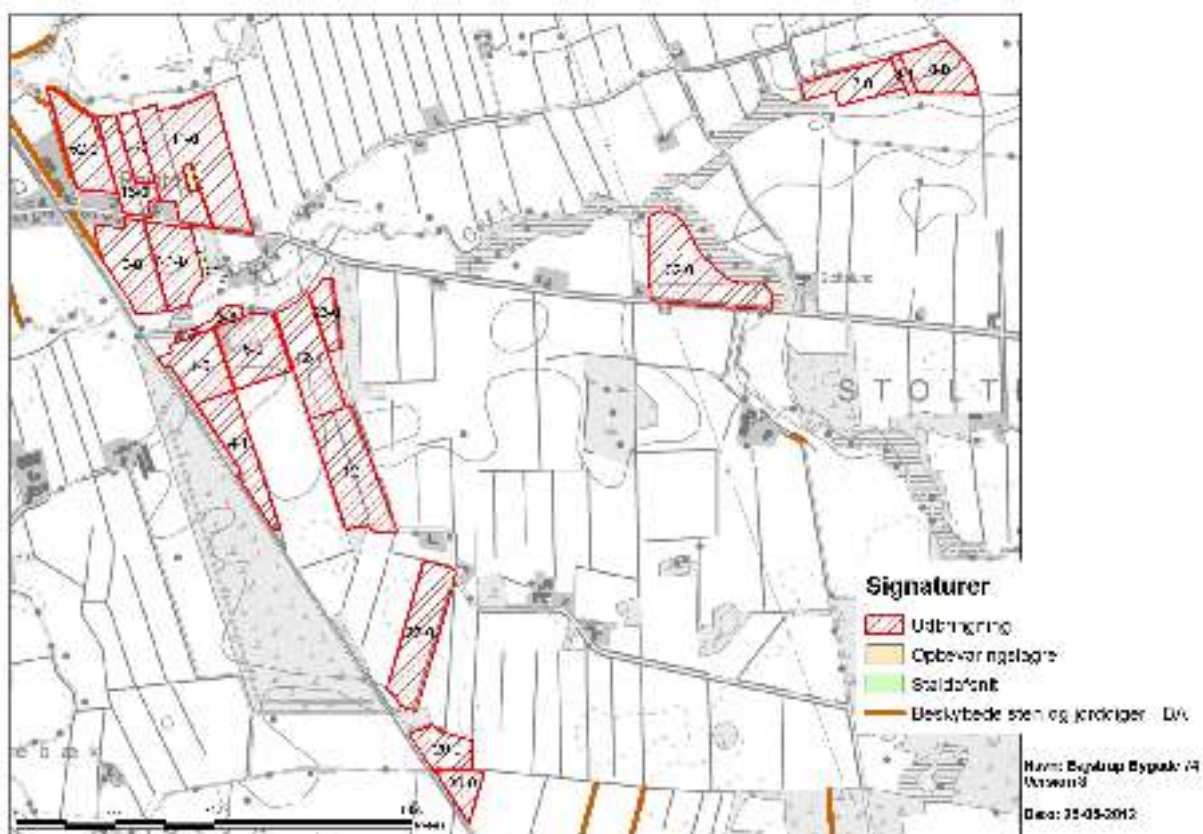
Dele af ejendommens udspretningsarealer er lavbundsarealer udpeget som "VMPII-lavbundsarealer" (dele af mark nr. 1, 2, 3.3, 3.5, 11, 14, 15, 32 og 52) og "Øvrige lavbundsarealer" (mark nr. 7, 8 og 8-1). VMPII-lavbundsarealer er potentielt egnede som vådområder og vurderes at kunne genoprettes som vådområder med henblik på at kunne tilbageholde kvælstof. På "Øvrige lavbundsarealer" kan der ved vandstandshævning genskabes områder med stor natur- og miljømæssig værdi. Udpegningen af lavbundsarealer har ingen betydning for, om områderne fortsat kan drives jordbrugsmæssigt eller for mulighederne for at opføre nødvendige landbrugsbygninger.

Kort 7: VMP II lavbund og øvrige lavbundsarealer

Beskyttede sten- og jorddiger og andre fredninger

Kort 8: beskyttede sten- og jorddiger

Vest og nord for mark 52 er der et beskyttet jord/stendige og et hjørne af mark 2 grænser op til et.

Kommunegrænse

Alle udbringningsarealer er beliggende i Aabenraa kommune.

Vurdering

Aabenraa kommune vurderer, at udbringningsarealet på 86,82 ha ejede/forpagtede arealer samt en aftale med handelsfirmaet Anton Knoll harmonerer med husdyrholdet og er tilstrækkeligt til at opfylde harmonikravene. Dog vil evt. krav om 10 m randzoner kunne betyde en mindre reduktion i harmoniarealet, hvilket må modsvares af større afsætning til Anton Knoll eller mindre produktion idet antal DE/ha på maksimalt 1,25 DE/ha på arealer udenfor hønsegårde ikke må overskrides. Jvn. Vilkår 56.

8.1.1 Arealanvendelse

Redegørelse

Der anvendes referencesædskifte svarende til standardsædskiftet på arealerne, hvilket betyder, at der er taget højde for den værst tænkelige situation. Der er altså ikke risiko for større udvaskning af nitrat til overfladevand og grundvand eller fosforoverskud, end de her angivne, hvis der anvendes andre sædskifter end referencesædskiftet. Arealerne drives økologisk, hvilket betyder at der ikke anvendes handelsgødning på arealerne.

På arealer med jordbundstypen JB1, grovsandet jord, er anvendt sædskifte S4 svarende til referencesædskiftet. Tre arealer er angivet i ansøgningen med jordbundstypen JB11, humusjord, her er sædskiftet og referencesædskiftet S2. Et enkelt lille areal er med permanent græs K13.

Ved udbringning af husdyrgødning på ubevoksede arealer nedbringes det hurtigst muligt og inden 6 timer.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at sædskiftekravene er overholdt.

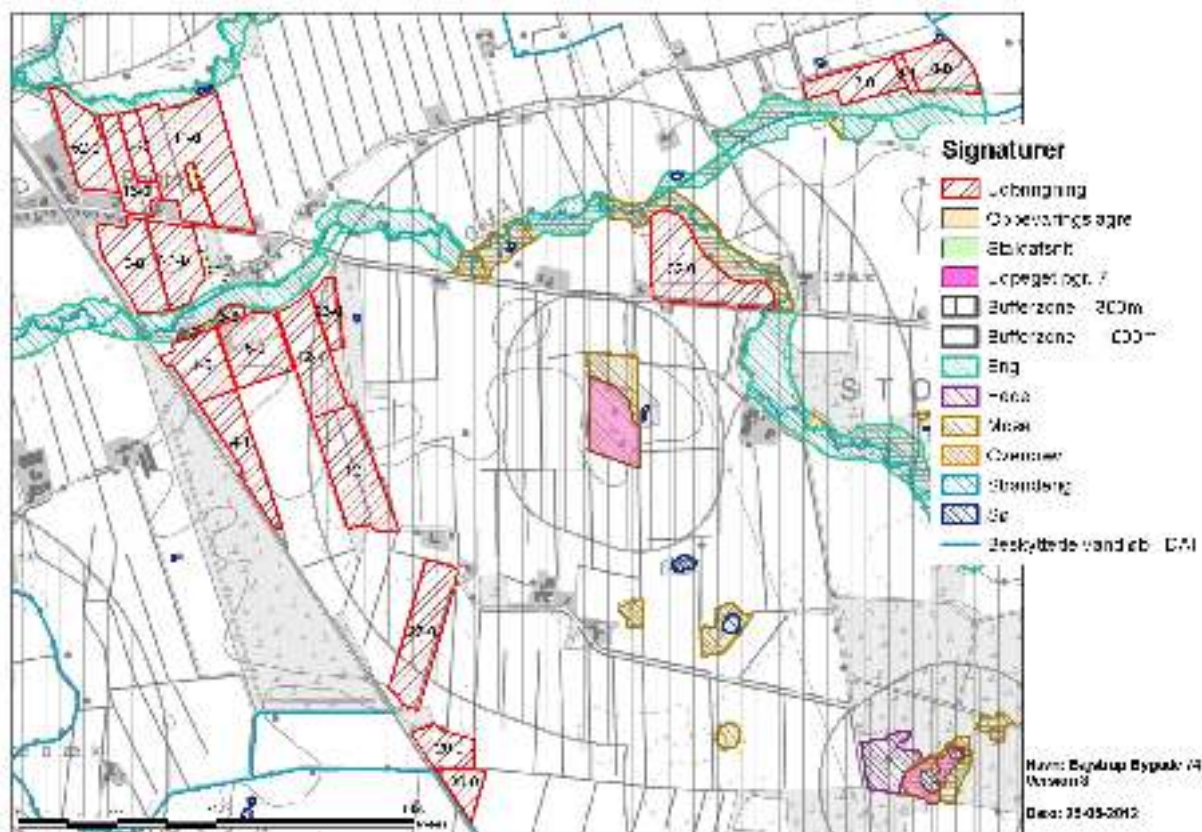
8.1.2 Aftalearealer

Der indgår ikke aftalearealer til opfyldelse af harmonikravet på bedriften. Der er indgået aftale med det tyske handelsfirma Anton Knoll om afsætning af 133,26 DE. Handelsaftalen kan ikke erstattes af husdyrgødningsaftaler med 3. mand uden forudgående godkendelse fra Aabenraa Kommune.

8.2 Beskyttet natur

Beskyttet natur omfatter naturarealer beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. En del af disse naturarealer er ligeledes omfattet af husdyrlovens § 7 og beskyttes som følge deraf af bufferzoner. Derudover er der natur indenfor habitatområder, som er beskyttet i henhold til EU's habitatdirektiv.

Redegørelse

Kort 9. Viser placeringen af beskyttet natur, beskyttede vandløb og udbringningsarealer.

Udbringningsarealerne ligger hovedsageligt samlet omkring ejendommen. Der er dog ca. 16 ha vest for ejendommen og 10 ha syd for ejendomme, som ikke ligger umiddelbart op ad de øvrige udbringningsarealer. Arealerne ligger alle indenfor en afstand af 3 km fra ejendommen. Ingen af ejendommens ejede eller forpagtede arealer ligger helt eller delvist i opland til målsatte søer, men en del af arealerne (mark nr. 8, 29 og 30) grænser direkte op til vandløb, der er beskyttede efter naturbeskyttelseslovens § 3 (jf. kort 9). I henhold til anden lovgivning er disse vandløb omfattet af 10 m randzone. Ingen af udbringningsarealerne skråner stejlt ned mod vandløbene. Flere af bedriftens udbringningsarealer grænser op til § 3 beskyttet eng langs henholdsvis Gejl Å og Bjerndrup Mølleå. Alle arealer afvander til Bjerndrup Mølleå eller Gejl Å og derfra videre til Sønder Å, der er en del af Habitatområde H 90 Vidå med tilløb, Rudbøl Sø og Magisterkogen.

Tabel 19. Målsatte vandløb, der afvander Bajstrup Bygade 74's udbringningsarealer.

Vandløb	Målsætning	Status for målsætning	DVFI (Stationsnr.)	Bemærkninger
Bjerndrup Mølleå	God tilstand	målsætning opfyldt	425-2950 DVFI 5 (2003)	acceptable fysiske forhold
Gejl å	God tilstand	målsætning opfyldt	425-7600 DVFI 5 (2009) 425-7350 DVFI 5 (2003)	god biologisk vandkvalitet men dårlige fysiske forhold dårlige fysiske forhold
Nørrestrøm	God tilstand	målsætning ikke opfyldt	425-7450 DVFI 4 (2003)	fordingede fysiske forhold

Vurdering

Vandhuller

Der er ingen vandhuller lokaliseret midt på udbringningsarealerne. Mark 8 grænser op til et vandhul. Dette vandhul er omfattet af 10 m randzone i henhold til anden lovgivning såfremt vandhullets størrelse er mere end 100 m². Ca. 25 m nord for mark 11 er ligeledes et vandhul beliggende omkranset af engareal.

Det vurderes, at hovedkilden til næringsberigelse af vandhullerne er overfladevand fra dyrkede arealer, dels som vand der løber på jordoverfladen til vandhullerne, dels som næringsberiget overfladevand der løber til via rodzonen på dyrkede arealer.

Derfor stilles der vilkår om overholdelse af dyrknings-, gødnings- og sprøjtefri bræmmer ved vandhullet ved mark 8 på dennes sydlige side ned mod mark 8. Størrelsen af bræmmer afhænger af terrænforholdene op til vandhullet og vil være større på faldende terræn end på fladt terræn. I dette tilfælde er der tale om fladt terræn og der kræves 2 m bræmme. Dog er vandhullet formentlig omfattet af 10 m randzone i henhold til anden lovgivning.

Moser

Mosen ved mark 32 er ikke omfattet af Husdyrlovens § 7 som værende højmose eller specielt næringsfattig mose. Mosen ligger mellem mark 32 og Gejl Å. Mosen er et udpræget lavbundsareal i forbindelse med et vandløb. Mosen er tilgroet i arter af pil og sumpplanter primært tagrør. Mosen er næringsberiget og det vurderes at anvendelse af husdyrgødning på tilstødende mark ikke vil kunne forringe mosens tilstand.

Overdrev

Der er ingen overdrevsarealer i tilknytning til ejendommens udbringningsarealer.

Enge

Tilhørende Bajstrup Bygade 74 er flere engarealer langs henholdsvis Bjerndrup Mølleå og langs Gejl Å. Arealerne anvendes kun for en lille del til afgræsning. Arealer der anvendes til afgræsning af hobbydyrene fremgår af bilag 1.2. Engarealerne påvirkes af næringsrigt åvand samt af udvaskning fra tilstødende udbringningsarealer. Engarealer er generelt ikke næringsstoffølsomme.

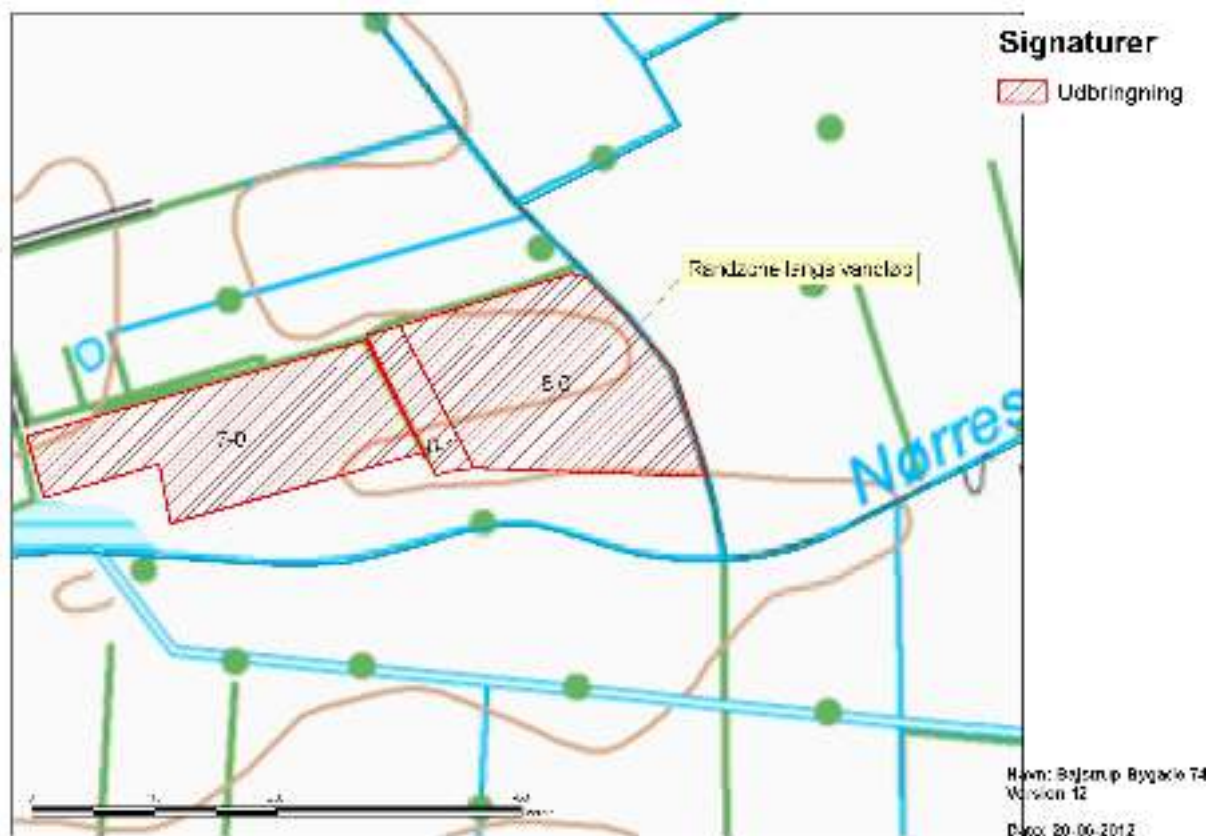
Vandløb og målsatte søer

Vandløbene er følsomme overfor øget udledning og tilførsel af sand og næringsstoffer fra omkringliggende landbrugsarealer. Generelt er vandløbene præget af tidligere regulering, hårdhændet vedligeholdelse og okker.

For at sikre de beskyttede vandløb mod øget udvaskning af næringsstoffer, overfladeafstrømning af gødning og næringsstoffer samt øget sandvandring, som vil påvirke eksempelvis laks og snæbels (bilag IV-art) leve- og ynglesteder blandt andet ved tilsanding af gydegrus, og dels for at sikre anvendeligheden af vandløb som spredningskorridorer for områdets dyre- og planteliv, samt for at sikre leve- og rastesteder for bilag IV-arter (herunder eksempelvis padder) samt til beskyttelse af habitatområdet Vadehavet, stilles der vilkår om 2 meter dyrknings-, sprøjte- og gødningsfri bræmmer langs de beskyttede vandløb, der grænser op til ejendommens udbringningsarealer og som ikke i forvejen er pålagt 2 meter bræmmer jf. vandløbslovens § 69. I henhold til anden lovgivning vil disse dog formentlig være omfattet af 10 m randzone

På følgende marker skal der etableres 2 meter dyrkningsfri bræmmer op til de beskyttede vandløb: mark nr. 8 (bigrøft til Nørrestrøm). Såfremt vandløb og søer/vandhuller er omfattet af 10 m randzone vil dette dog være gældende i henhold til anden lovgivning.

Kort 10: randzone ved mark 8

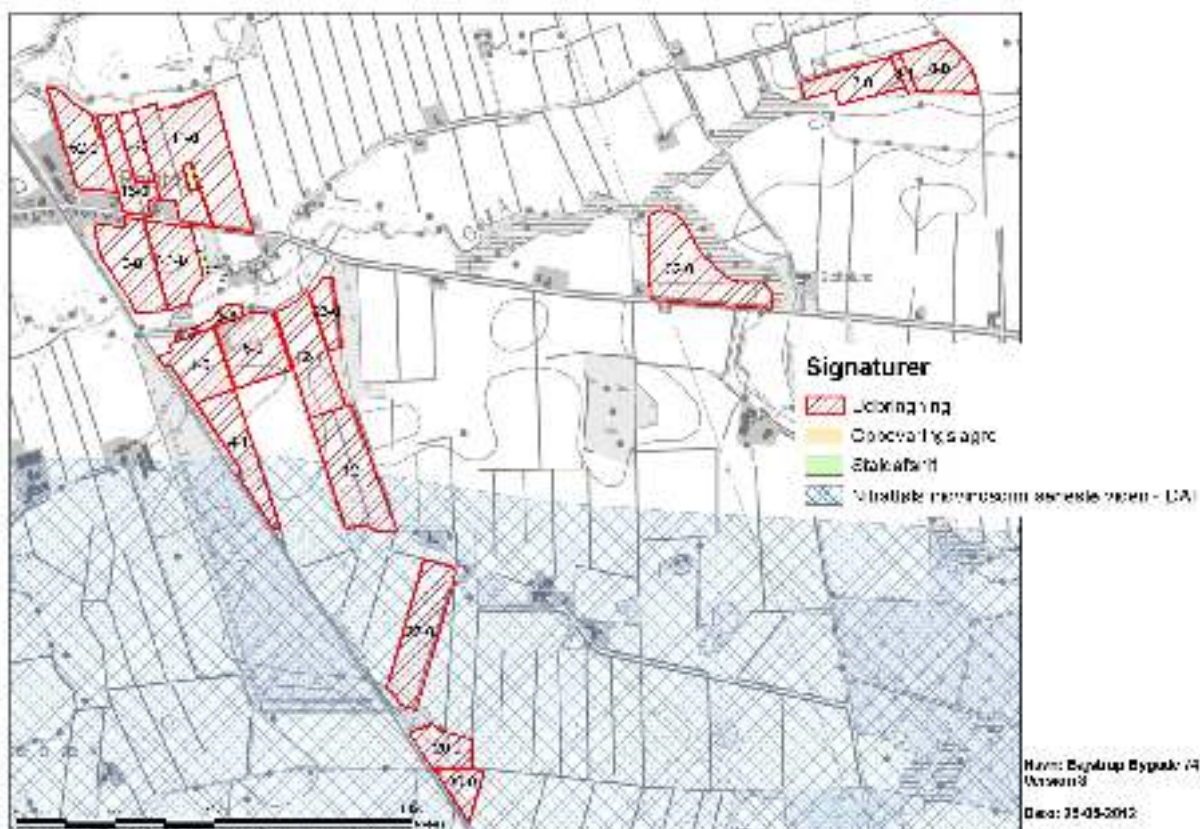
Øvrige vandløb der grænser op til bedriftens udbringningsarealer er omfattet af 2 m bræmmepligt og dette vurderes som værende tilstrækkelig til at sikre vandløbene mod overfladeafstrømning idet der er tale om fladt terræn. Ingen af bedriftens udbringningsarealer ligger i opland til målsatte søer. Dog vil vandløb og søer/vandhuller omfattet af randzonebestemmelserne skulle have 10 m randzone i henhold til anden lovgivning.

8.3 Nitrat til grundvand

Redegørelse

Bedriften har 16,01 ha udbringningsarealer beliggende inden for nitratfølsomme indvindingsområder (mark nr. 4-1, 12, 27, 29 og 30).

Kort 11: udbringningsarealer og NFI område

Der er i det pågældende område ikke udarbejdet en indsatsplan. Derfor kan der ifølge Husdyrloven ikke tillades nogen merbelastning med nitrat, såfremt udvaskningen fra rodzonen overstiger 50 mg nitrat pr. liter i efter-situationen.

Beregninger i ansøgningssystemet viser, at der udvaskes maks 49 mg nitrat pr. liter fra rodzonen ved det valgte standard og referencesædskifte og ved tildeling af 1,13 DE/ha i gennemsnit, hvilket svarer til en merbelastning på -8 til -10 mg nitrat/L i forhold til nudrift. 1,13 DE/ha er gennemsnit af husdyrtryk på arealer til hønsegårde og egentlige udspretningsarealer. Kravet om, at der ikke sker nogen merbelastning, er dermed overholdt. Da husdyrtrykket på de enkelte marker/arealer imidlertid varierer qua vilkår om P-balance på lavbundsarealerne og vilkår om at målrette anvendelsen af husdyrgødning, således at P-balance sikres på lavbundsarealerne, samt det forhold at husdyrtrykket er lavt indenfor hønsegårdene er det vurderet om kravet til udvaskning også overholdes med anvendelse af op til 1,4 DE/ha (det generelle harmonikrav). Beregningerne er lavet i scenarieberegning med skemanummer 41791. Beregningerne viser, at udvaskningen ved anvendelse af 1,4 DE/ha svarende til 162 kg N/ha medfører en udvaskning på 54 mg nitrat/l og -4 til -5 mg nitrat/l i forhold til nudrift¹². Da udvaskningen ikke stiger i forhold til nudrift er kravet overholdt selv om udvaskningen overstiger 50 mg nitrat/l. Det er en forudsætning for beregningerne, at bedriften drives økologisk. Der er stillet vilkår om dette.

En nitratudvaskning på maks. 54 mg nitrat pr. liter er basis for de vurderinger, der er foretaget. Da der i ansøgningen er valgt samme standard- og referencesædskifte, kan der ikke stilles vilkår til sædskiftet, idet sædskifte ikke er valgt som virkemiddel til at nedbringe nitratudvaskningen. For at sikre at nitratudvaskningen ikke væsentligt øges, stilles der vilkår om, hvor meget husdyrgødning, der maksimalt må tilføres arealerne. I ansøgning med version nummer 12 er husdyrtrykket beregnet til gennemsnitlig 1,13 DE/ha, hvilket dækker over et husdyrtryk på 1,17 DE/ha på mark 1 og 2 der anvendes som udeareal til det konventionelle hønsehold og 0,58 DE/ha på mark 11 og 14 (hønse-

¹² Fremgår af scenarieberegning med skemanummer 41791

gård for de økologiske høns) og 1,25 DE/ha på de øvrige udbringningsarealer. Jvn bilag 5.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer på baggrund af beregningen i ansøgningsystemet suppleret med beregninger af udvaskningen ved anvendelse af 1,40 DE/ha, at kravet om ingen merbelastning af nitrat til grundvand i eftersituationen (ansøgt drift) er overholdt ved overholdelse af det generelle harmonikrav¹³ og ved anvendelse af referencesædskiftet. Der vil derfor kunne udbringes op til 1,4 DE/ha på arealer udenfor lavbundsområde og udenfor udeareal til hønsene uden at krav til udvaskning i forhold til grundvandet overskrides. Der stilles derfor ingen særlige vilkår i forhold til beskyttelse af grundvandet. Dog stilles vilkår om økologisk drift af arealerne.

8.4 Nitrat til overfladevand – vandløb, søer og kystvande

Kvælstof, herunder nitrat, der føres til overfladevand, stammer hovedsageligt fra gødskningen på landbrugsarealer. En del af den tilførte kvælstof optages ikke af afgrøden på marken men siver igennem rodzonen til det øvre grundvand eller løber via dræn og grøfter til vandløb, søer og i sidste ende til havet.

Undervejs omdannes en stor del af de nedsivende kvælstofforbindelser til luftformigt kvælstof via en proces kaldet kvælstofreduktion. Hvor stor kvælstofreduktionen er, afhænger af jordbundstypen (reduktionspotentiallet), og hvor hurtigt nitraten føres til vandløb eller søer. På drænedede arealer føres nitrat væsentligt hurtigere til vandmiljøet end på udrænedede arealer, hvor det skal føres via grundvandet til vandmiljøet. Når kvælstoffet er nået ud i vandløbene, er reduktionen meget lav, ca. 2 %. Dvs. at størstedelen af den kvælstof, der føres til vandløb, ender i havet (*DMU faglig rapport nr. 616, 2007 - Kvælstofreduktionen fra rodzonen til kyst for Danmark - Fagligt grundlag for et nationalt kort*).

Når nitrat kommer ud i vandmiljøet, påvirker det naturen ved, at det bruges af planterne som næringsstof og giver en større planteproduktion af sump- og undervandsplanter samt alger, der i høje koncentrationer giver uklart vand. Normalt anses kvælstof i vandløbene ikke for at have stor betydning for levevilkårene for planter, fisk og andet dyreliv. Her er det som regel andre faktorer, fx de fysiske forhold, der er mere afgørende for plante- og dyrelivet (*Næringsstoffer - arealanvendelse og naturgenopretning, Temarapport fra DMU 13/1997*). En reduktion i udvaskning af kvælstof (og andre næringsstoffer) vil dog utvivlsomt føre til en mindre grødevækst og en mindre produktion af organisk stof i vandløbet, hvilket vil forbedre miljøtilstanden og leveforholdene for dyrelivet samt give mindre tilførsel af organisk stof og næringsstoffer til søer og havet. Kraftig grødevækst kan reducere iltindholdet i vandløbet med deraf negativ virkning på dyrelivet til følge.

Redegørelse

Udbringningsarealerne afvander via Bjerndrup Mølleå og Gejl å til Sønderåsystemet og videre til Vidå, Rudbøl Sø og Vadehavet, nærmere bestemt Lister Dyb. Sønderåen er målsat faunaklasse 7 og skal fungere som opvækst og opholdsområde for ørred og andre laksefisk. Målsætningen tager sigte mod at beskytte og ophjælpe den alsidige flora og fauna, som naturligt er tilknyttet denne type vandløb.

For at opfylde målsætningen for Sønderåen kræves en DVFI værdi på 7. Måling i både 2007 og 2008 har vist en DVFI værdi på 7 (st. nr. 425-1250 Nord for Rens), hvilket er den højeste værdi, et vandløb kan få. Målsætningen er derfor opfyldt (Vandplan 2015). Sønderåen og mindre tilløb er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 mod tilstandsændring. Vandløbene er beskrevet nærmere i afsnit 8.2 under "vandløb og målsatte søer"

Ingen af bedriftens udbringningsarealer eller aftalearealer ligger indenfor områder, der er udpeget som nitratklasse 1, 2 eller 3. Der er således i hht. Lovgivningens beskyttelsesniveau for nitrat til overfladevand ingen krav om reduceret husdyrtryk på udbringningsarealerne. I henhold til miljøstyrelsens vejledning fra juni 2011 skal der tages særlige forbe-

¹³ Jvn. beregninger for anvendelse af 1,40 DE/ha scenarieberegning med skemanummer 41791.

hold såfremt dyretrykket i oplandet er steget I forhold til Lister Dyb er antal dyreenheder steget fra 144689,4 DE i 2007 til 150691,7 DE i 2011¹⁴. Dette svarer til en stigning på 4,15%. Som udgangspunkt må der derfor ikke ske større udvaskning end hvad der ville ske fra et planteavlbrug. Beregninger viser at udvaskningen fra arealerne tilhørende bedriften Bajstrup Bygade 74 ville være 79,5 kg N/ha såfremt der var tale om et rent planteavlbrug. Beregning er sket i scenarieberegning med skemanummer 41789. De aktuelle beregninger i husdyrgodkendelse.dk viser en udvaskning til overfladevand på 68,8 kg N/ha før reduktion ned gennem rodzonen. Dvs at der ikke udvaskes mere end fra et planteavlbrug. Dette skyldes at bedriftens arealer dyrkes økologisk. Der er stillet vilkår om økologisk drift.

Arealerne ligger i et område, hvor N-reduktionsprocenten i jordbunden er mellem 76 og 100 procent, dvs. at 76-100 % af det udledte kvælstof i jorden vil blive nedbrudt/fjernet fra jorden, før det ender i overfladevandsrecipienten.

Der er i ansøgningssystemet beregnet en udvaskning af N til overfladevand på 68,8 kg N/ha/år. Med det høje reduktionspotentiale i området betyder det, at der reelt vil udvaskes maksimalt 16,5 kg N/ha/år.

Udledning af N i nudrift er beregnet i forbindelse med sidste miljøgodkendelse, som blev givet i 2010. Her blev udvaskningen beregnet til 83,7 kg N/ha og derved efter reduktion maksimalt 20,1 kg N/ha. Dvs. at der efter udvidelsen årligt udledes ca. 3,6 kg N per ha mindre end i nudriften. Totalt betyder det en mindsket udledning på ca. 312 kg N/år til overfladevand.

En forudsætning for beregningen er at arealerne drives økologisk.

Husdyrgødning fra produktionen udbringes på 86,82 ha eget areal og forpagtet areal. Ifølge ansøgningen er ingen af de ejede arealer drænedede.

Beskyttelsesniveauerne for nitrat til overfladevand er overholdt ved harmonikravet, reduktionspotentialet er højt, og arealerne afvander til et Natura 2000 område (Lister Dyb -Vadehavet), som ikke afkaster nitratklasser. Vurdering af næringsstoffer i forhold til Vadehavet/Natura 2000 vandområder findes i afsnit 8.6.

Vurdering

Bedriftens udbringningsarealer ligger alle udenfor nitratklasserne 1 – 3. Beskyttelsesniveauerne for nitrat til overfladevand er overholdt.

Da det vurderes ud fra beregning i husdyrgodkendelse.dk, at der ikke sker forøget udvaskning af kvælstof fra udbringningsarealer i forhold til førsituationen og med henvisning til afsnittet om "Beskyttet natur" – "Vandløb og målsatte søer", vurderes det, at beskyttede vandløb og søer ikke vil ændre tilstand i negativ retning på baggrund af udvidelsen af produktionen på Bajstrup Bygade 74.

Da:

- målsætningen i Gejl å og Bjerndrup Mølleå er opfyldt
- Udvasningen til overfladevand i forhold til nudrift er beregnet til at blive mindre

Der er således ikke grundlag for at stille yderligere vilkår til begrænsning af kvælstofudvaskningen alene i forhold til opfyldelse af målsætningen for Bjerndrup Mølle å og Gejl Å med tilstødende vandløb.

Dette sammenholdt med reglerne for mark- og gødningsplanlægning herunder krav om efterafgrøder, implementering af vandmiljøplanerne i dansk lovgivning og kommende vandplaner vurderes at sikre at anvendelse af husdyrgødning på arealerne ikke vil betyde uacceptabel udvaskning til naturarealer og vandmiljø.

---

14 Data fra <http://www.jordbrugsanalyser.dk/webgis/kort.htm>

Desuden vurderes, at vilkårene i afsnittet om beskyttet natur (afsnit 8.2) er tilstrækkelige til at sikre øvrige lokale vandhuller og naturarealer mod næringsstoffer fra overfladevand.

8.5 Fosfor til overfladevand - vandløb, søer og kystvande

Hovedparten af fosfortab fra landbrugsarealer sker fra kuperede marker i omdrift langs vandløb og fra drænedede lavbundsarealer. Også hvor jordens P-tal (mængden af opløst fosfor i jordvandet) er højt, kan der være et stort fosfortab. Humusjords evne til at binde fosfor er særlig dårlig, mens jern i oxideret form kan binde fosfor. Derfor er risikoen for udvaskning af fosfor stor på lavbundsarealer bestående af humusjord med begrænset jernindhold, dvs. på lavbundsarealer som ikke er omfattet af okkerklasse I. Nyeste viden antyder dog, at der også kan være stor risiko for tab af fosfor fra lavbundsarealer på trods af højt jernindhold i jorden, specielt under iltfrie forhold

I Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug af 31.03 2009 er der fastsat beskyttelsesniveauer i forhold til fosforoverskud gældende kun for husdyrbrugsprojekter med udbringningsarealer, der afvander til Natura 2000 vandområder, som er overbelastet med fosfor.

Kortværket, der angiver disse Natura 2000 områder, omfatter ikke oplandene til Natura 2000 søtyper, som klassificeres som sårbare recipienter.

Kravet til fosforoverskud på udbringningsarealer, der ligger indenfor områder, som afvander til Natura 2000 vandområder overbelastet med fosfor, afhænger af jordtype, dræningsforhold og fosfortal. Der stilles krav til fosforoverskud på drænedede lerjorder og lavbundsarealer, herunder drænedede og grøftede sandjorder. Fosforoverskud må ikke øges på lavbundsarealer, der er drænedede/grøftede, og som ikke har et højt indhold af jern.

Der stilles ikke krav til fosforoverskud, hvis der i den ansøgte situation kan dokumenteres fosforbalance for husdyrbruget. Beregninger af fosforoverskud omfatter ikke tilført fosfor i handelsgødning.

De øvrige landbrugsarealer, som ligger uden for oplande til et fosforoverbelastet Natura 2000 vandområde, beskyttes jf. lovgivningen kun via harmonireglerne.

Vadehavet er i henhold til lovgivningen udpeget som mindre sårbart overfor fosfor. I oplandet hertil er harmonikravet således alene beskyttelsesniveau for P-overskud.

I forhold til sårbare naturområder med særlig lokal eller regional værdi (f. eks. målsatte søer, grusgravssøer, fjorde) udenfor Natura 2000 områder kan kommunen, hvis det vurderes nødvendigt, skærpe beskyttelsen.

Redegørelse

Husdyrbrugets udbringningsarealer afvander til Sønder å via Bjerndrup Mølleå og Gejl Å. Ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer er dermed beliggende i oplande til et Natura 2000, der i henhold til Skov- og Naturstyrelsens kortværk, er overbelastet med fosfor. Derfor skal der ikke, i henhold til lovgivningen, stilles krav til fosforoverskuddet på bedriften – men Vidåsystemet går bl.a. gennem Rudbøl sø som er målsat til at skulle have god tilstand.

Ingen af bedriftens udbringningsarealer er beliggende i direkte oplande til målsatte søer, men kan alligevel påvirke målsatte søer i større afstand fra bedriften, idet der kan ske tab af fosfor fra udbringningsarealerne op til de vandløb som afvander bedriftens arealer, herunder Rudbøl sø.

Søer er sårbare overfor tilførsel af fosfor, og oftest er søer, der er overbelastede med fosfor, præget af masseopblomstringer af alger med uklart vand til følge.

Da der ved anvendelse af fjerkrægødning er et temmelig stort fosforoverskud pr. ha er det vurderet at der er behov for at stille krav om fosforbalance på arealer beliggende i

lavundsområde, idet der her er øget risiko for fosfortab. I bilag 5 ses beregning af hvor meget husdyrgødning der kan tilføres arealerne under betingelse af at der skal være P-balance på lavundsarealerne.

I henhold til beregningerne i bilag 5 kan der maksimalt tilføres 3097 kg fosfor til markerne i ansøgt drift idet der skal være P-balance på lavbundsarealerne heraf 613 kg P afsat indenfor hønsegårdene af de udegående høns. Ifølge beregningerne i bilag 5 får arealerne udenfor udearealet til hønsene derved et fosfor overskud på 18 kg P/ha. I ansøgningen er det gennemsnitlige fosforoverskud beregnet til 14,3 kg P/ha/år.

Resterende gødning afsættes til handelselskab, der i alt skal modtage 4198,7 kg fosfor fra bedriften for at der kan opnås P-balance på lavbundsarealerne.

Da det ikke kan kvantificeres hvor stor en del af fosforoverskuddet, der reelt vil tilføres recipienten, må vurderingen af om der er grundlag for skærpelse af beskyttelsesniveauet eller yderligere, målrettede vilkår, baseres på en vurdering af "worst case" situationen (jf. MST's digitale vejledning).

Ejendommens arealer ligger i oplandet til Rudbøl Sø.

Oplandet til Rudbøl Sø er ca. 110.000 ha
Udbringningsarealerne udgør af oplandet 86,82 ha

Rudbøl Sø	
Husdyrbrugets oplandsareal	86,82 ha
Overskud pr. ha	14,3 kg P/ha
% forøgelse i godkendelsesperioden (14,3*8/2000)*100	5,7 %
Worst case udvaskning	1 kg P/ha
Worst case påvirkning fra husdyrbruget (1*86,82*0,06)	5,0 kg
Belastning af søen	
Ha landbrugsareal (0,2 kg P/ha) (andel landbrugsareal i oplandet er anslået til 0,80)	88.000 ha
Ha udyrket areal (0,08 kg P/ha)	22.000 ha
Øvrige kilder	-
Samlet belastning (0,2*88.000+0,08*22.000)	19.360 kg
Husdyrbrugets del (5,0/19.360)*100	0,03 %

Regnet som eksempel i MST's elektroniske husdyrvejledning
([http://www2.mst.dk/Wiki/Husdyrvejledning.Fosfor.ashx#Husdyrvejledning.Fosfor+-+Vurdering_Konkret_vurdering_af_påvirkning_af_overfladevande_med_fosfor_5](http://www2.mst.dk/Wiki/Husdyrvejledning.Fosfor.ashx#Husdyrvejledning.Fosfor+-+Vurdering_Konkret_vurdering_af_p%C3%A5virkning_af_overfladevande_med_fosfor_5))

Det er antaget i forhold til nitratpåvirkningen af vandområder, at en påvirkning af nitrat ikke kan måles med de nuværende biologiske målemetoder, hvis påvirkningen er på under 5 % af den samlede påvirkning. Hvis det antages, at grænsen for at der kan ses en påvirkning er den samme for fosfor som for nitrat vil der for Bajstrup Bygade 74 skulle foretages enten en reduktion af overskuddet eller ske tiltag, der hindrer en øget belastning af Rudbøl Sø.

Vurdering

Aabenraa kommune finder, at der i den konkrete sag er særlige forhold, som kan begrunde en fravigelse af det generelle beskyttelsesniveau i forhold til udvaskning af fosfor til vandmiljøet. Bedriftens arealer er delvist beliggende i lavbundsområde og dele af lavbundsarealerne er registreret som humusjord. Arealerne afvander via forskellige vandløbssystemer til Rudbøl sø og til Vadehavet. Ved anvendelse af fjerkrægødning op til

harmonikravet tildeles væsentligt mere fosfor til arealerne end der fraføres, hvilket vurderes som problematisk på lavbundsarealer, som er højrisikoarealer i forhold til tab af fosfor til vandmiljøet. Der er derfor stillet krav om fosforbalance i forhold til disse arealer. Arealer i lavbundsområde fremgår af bilag 4 kort 1, 2 og 3. Tildelingen af husdyrgødning skal målrettes således at der tildeles mindre husdyrgødning på lavbundsarealerne og tilsvarende mere på de robuste arealer. Jf. vilkår 67-69. Vilkår. Vilkår 13 med krav til maksimalt P indhold i foderet til de konventionelle høns er endvidere en forudsætning for P beregningerne i husdyrgodkendelse.dk.

For at sikre overfladevand mod øget udvaskning via overfladeafstrømning af fosfor, stilles vilkår om at der ikke må etableres afvandringsrender på udbringningsarealer til afledning af vand. Aabenraa kommune finder ikke, at der i den konkrete sag er yderligere særlige forhold, som kan begrunde en fravigelse af det generelle beskyttelsesniveau i forhold til udvaskning af fosfor til vandmiljøet. Bedriftens arealer er ikke hverken drænedede, kuperede med fald mod vandløb og søer. Fosforbelastningen til den målsatte sø, Rudbøl Sø, er beregnet til at være minimal.

8.6 Natura 2000

Redegørelse

Bedriftens arealer ligger i oplandet til Bjerndrup Mølleå og Gejl Å, som afvander til Vidåsystemet. I Vidåsystemet er Sønderådalene udpeget som Natura 2000 område, der udgøres af habitatområde nr. H90 Vidå med tilløb, Rudbøl Sø og Magisterkogen og fuglebeskyttelsesområde F63 Sønderådal. Sønderå leder videre ud i Vidåen og fuglebeskyttelsesområde F60 Vidåen, Tøndermarsken og Saltvandssøen samt Habitat- og Fuglebeskyttelsesområde F57 og H78 Vadehavet, samt Ramsarområde 27.

Vadehavet er angivet som sårbart Natura 2000 område, jf. miljøstyrelsens kortværk.

Udledningen af kvælstof m.m. fra husdyrbrugets udbringningsarealer skal i hht. Bekendtgørelse om udpegnings- og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (bek. nr. 408 af 1. maj 2007) vurderes i forhold til, om det vil skade udpegningsgrundlaget for de ovenfor nævnte habitat og fuglebeskyttelsesområder.

Udpegningsgrundlaget for habitatområdet H78 Vadehavet, H90 Vidå med tilløb, Rudbøl Sø og Magisterkogen, Fuglebeskyttelsesområderne F63 Sønderådal, F60 Vidå, Tøndermarsken og saltvandssøen, F57 Vadehavet og Ramsarområdet 27 indeholder følgende naturtyper og arter:

Naturtyper der indgår i udpegningsgrundlaget for H90:

- 3150 Næringsrig sø
- 3260 Vandløb

Dyrearter der indgår i udpegningsgrundlaget for H90:

- Snæbel
- Flodlampret
- Bæklampret
- Dyndsmerling
- Odder

Naturtyper der indgår i udpegningsgrundlaget for H78:

- 1110 Sandbanke
- 1130 Flodmunding
- 1140 Vadeblade
- 1150 Lagune
- 1160 Bugt
- 1170 Rev
- 2250 Enebærklit
- 2310 Vise-indlandsklit
- 2330 Græs-indlandsklit
- 3130 Søbred med småarter
- 3140 Kransnålalge-sø
- 3150 Næringsrig sø

- 1310 Enårig strandengsvegetation
- 1320 Vadegræssamfund
- 1330 Strandeng
- 2110 Forklit
- 2120 Hvid klit
- 2130 Grå/grøn klit
- 2140 Klithede
- 2160 Havtornklit
- 2170 Grårisklit
- 2180 Skovklit
- 2190 Klitlavning
- 3160 Brunvandet sø
- 3260 Vandløb
- 4010 Våd hede
- 6210 Kalkoverdrev
- 6230 Surt overdrev
- 6410 Tidvis våd eng
- 7150 Tørvelavning
- 7230 Rigkær
- 9190 Stilkege-krat
- 91D0 Skovbevokset tørvemose

Dyrearter der indgår i udpegningsgrundlaget for H78:

- Havlampret
- Bæklampret
- Flodlampret
- Stavsild
- Laks
- Snæbel
- Marsvin
- Odder
- Gråsæl
- Spættet sæl

Fuglearter der indgår i udpegningsgrundlaget for F63:

- Mosehornugle
- Rørdrum
- Sortterne
- Rørhøg
- Hedehøg

Fuglearter der indgår i udpegningsgrundlaget for F60 og F57:

• Rørdrum	• Hvid stork	• Lysbuget knortegås
• Rørhøg	• Engsnarre	• Sandløber
• Hedehøg	• Pibesvane	• Sandterne
• Mosehornugle	• Sangsvane	• Strandskade
• Spidsand	• Lille kobbersnepe	• Dværgmåge
• Skeand	• Blåhals	• Sortand
• Pibeand	• Brushane	• Stor regnspove
• Grågåse	• Hjejle	• Edderfugl
• Kortnæbbet gås	• Strandhjejle	• Dværgterne
• Bramgåse	• Plettet rørvagtel	• Havterne
• Almindelig ryle	• Klyde	• Splitterne
• Sortterne	• Fjordterne	• Hvidklire
• Islandsk ryle	• Gravand	• Rødben
• Hvidbrystet præstekrave	• Krikand	
	• Mørkbuget knortegås	

Flere af arterne og naturtyperne er sårbare overfor næringsberigelse af deres levesteder. F.eks. er snæbel i Vidåsystemet følsomme overfor sandvandring og næringsberigelse af vandløbet, idet det kan medføre en skadelig effekt på deres gydepladser, hvis iltindholdet nedsættes og bunden belægges med et slam/sandlag.

Højt næringsindhold i åvandet, der føres til Rudbøl Sø, kan medføre en hurtigere tilgroning af Magisterkog og Rudbøl Sø sammenlignet med en ren naturtilstand i oplandet, hvilket giver dårligere leveforhold for bl.a. rørdrum (basisanalyse for H90 og forslag til Natura 2000 plan).

Rudbøl sø er A₁ målsat, der er en målsætning med skærpede krav, som anvendes, hvis særlige naturværdier ønskes bevaret. Målsætningen er ikke opfyldt ifølge regionplan 2005-2016 og udkast til vandplan for vanddistrikt 4.1.

Basisanalysen for F63 Sønderådal siger, at vandkvaliteten i Sønderåen gennem de seneste årtier er forbedret, og vandkvaliteten og næringsbelastning anses ikke for at være en trussel mod fuglene på udpegningsgrundlaget (Forslag til Natura 2000-plan, Sønder Ådal, område nr. 101).

Ifølge basisanalysen for H78 og F57 Vadehavet er den internationale målsætning om, at Vadehavet skal være et "ikke næringsbelastet område" ikke opfyldt pga. de høje kvælstofkoncentrationer. "Opfyldelsen af målsætningen vil som minimum kræve en reduktion af næringsbelastningen med 50 % for kvælstof og 80 % for fosfor i forhold til niveauet i begyndelsen af 1989-90, som oprindeligt fastlagt i vandmiljø-handlingsplanen. Dette mål er endnu ikke nået for den sønderjyske del af det danske vadehav. Det vil derfor være nødvendigt fortsat at reducere især det diffuse bidrag for at nå de internationale, nationale og regionale mål. Det er desuden vigtigt at reducere den atmosfæriske næringsbelastning gennem en indsats overfor kilderne hertil" (Basisanalyse for vanddistrikt 50, Del 2 (s. 37 og 39)).

Ifølge hjemmesiden vandognatur.dk, under beskrivelsen af naturområdet N89 Vadehavet, beskrives de væsentligste trusler mod naturtyperne og arterne i området som værende bl.a. næringsstofbelastningen, intensiv landbrugsdrift, tilgroning og afvanding. I udkast til vandplan er tilstanden i Vadehavet angivet som moderat til dårlig, hvor Lister Dyb er angivet som ringe. Årsagen skyldes for højt indhold af klorofyl (næringsstoffer). For at opnå målopfyldelse kræves mindst at tilstanden er god.

Ifølge Habitatdirektivets artikel 6 og vejledningen til denne, skal kommunen sikre, at planer og projekter hverken i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter i kumulation (dvs. i forhold til eksisterende belastninger og i forhold til belastninger fra allerede vedtagne planer, som ikke er realiserede) kan have en negativ påvirkning på de arter og naturtyper, som Natura 2000-områderne er udpeget for at bevare eller er til hindring, for at området kan opnå gunstig bevaringsstatus og en god tilstand.

Aabenraa Kommune skal bemærke, at der jf. Miljømålsloven skal laves indsats- og handlingsplaner for overfladevand, grundvand og Natura 2000 områder.

Ved gennemførelse af den nødvendige indsats skal det sikres, at der opstår god natur- og miljøtilstand. I vandplan for vanddistrikt 4.1 Kruså/Vidå og hovedopland 1.10 Vadehavet indgår 10 m randzoner samt de øvrige generelle virkemidler, som et vigtigt element til at nå målopfyldelse. For en del øvrige indsatser er tidsfristen for målopfyldelse udskydt til efter 2015. Der må dog ikke gives tilladelse til øget forurening, der kan være til hindring for opnåelse af god tilstand i vandmiljøet.

Vurdering

Vidå udmunder i Lister Dyb tidevandsområde i Vadehavet. Lister Dyb er karakteriseret som et sårbart vandområde og er omfattet af afskæringskriteriet pkt. 1 og 2A, dvs. at en skadesvirkning på vandområdet ifølge den elektroniske vejledning kan udelukkes hvis udvaskningen ikke overstiger hvad der udvaskes fra generel planteavl i oplandet, selv om der er sket en stigning i antallet af DE i oplandet siden 2007.

Afskæringskriterie 2A: Kan projektet i sig selv medføre en skadesvirkning på Natura 2000 vandområdet pga. nitratudvaskning?

Aabenraa Kommune har beregnet udvaskningen af kvælstof fra udbringningsarealerne til Bajstrup Bygade 74 og sammenlignet med den samlede udvaskning fra det dyrkede areal i oplandet til Lister Dyb. Beregningsresultatet fremgår af nedenstående tabel.

Beregning af kvælstofudvaskning til Lister Dyb.

Generel udvaskning	
Opland til Lister Dyb	162.423 ha ¹
Dyrket areal i oplandet til Lister Dyb	130.052 ha ²
Reduktionspotentiale (jf. nitratklassekortlægning)	76-100 % (middel 87,5 %)
Standardudvaskning fra rodzonen*	74,2 kg N/ha/år
Udvaskning fra dyrkede arealer i oplandet til Lister Dyb (74,2*0,125*130.052)	1.206.232 kg/år
Udvaskning fra udyrkede arealer i oplandet til Lister Dyb (10*0,125*32.371)	40.464 kg/år
Udvaskning i opland	1.246.696 kg/år
Udvaskning fra det ansøgte husdyrbrug	
Reduktion som ovenfor	87,5 %
Udbringningsarealer i Lister Dyb	86,82 ha
Udvaskning fra rodzonen (bidrag fra husdyrgødning, der overstiger planteavlsniveau)	-10,7 kg N/ha/år**
Samlede påvirkning af Lister Dyb (0,125*86,82*-10,7)	-116 kg N/år
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til Lister Dyb	-0,01 %

* Standardudvaskning er 78 kg N/ha/år for sandjord og 47 kg N/ha/år. Fordelingen mellem sand- og lerjorde er ca. 88/12 i dette opland. Standardudvaskningen fra udyrkede arealer er sat til 10 kg N/ha/år.

** Udvaskningen fra 1,4 DE/ha uden anvendelse af husdyrgødning er beregnet til 79,5 kg N/ha/år, hvilket svarer til planteavlsniveau med 10 % efterafgrøder. Da udvaskningen (68,8 kg N/ha pr. år) i ansøgningen svarer til planteavlsniveau er bidraget fra husdyrgødningen ud over planteavlsniveau således -10,7 kg N/ha/år.

^{1,2} Kilde: MKN 130-00166.

Det skal bemærkes at, da der er en stigning i antallet af DE i oplandet til Lister Dyb, må udvaskningen ikke overstige hvad der udvaskes fra et konventionelt planteavlsbrug med 10% efterafgrøder. Da arealerne dyrkes økologisk viser beregningerne at udvaskningen ligger væsentlig under planteavlsbrug med 10% efterafgrøder. Ansøger følger dermed de retningslinier der er givet af Miljøstyrelsen og Natur- og Miljøklagenævnsafgørelse MKN 130-00166. Aabenraa Kommune vurderer derfor at husdyrbruget på ejendommen ikke påvirker Natura 2000 området mere end generel planteavl i oplandet.

Afskæringskriterie 1: Kan projektet i sammenhæng med andre projekter og planer påvirke Natura 2000 området væsentligt pga. nitratudvaskning?

Miljøstyrelsen har fra marts 2011 stillet landsdækkende data til rådighed over det samlede antal DE (fra CHR) i alle kystoplande fra 2007 med fremtidige årlige opfølgninger. Den aktuelle opgørelse viser udviklingen fra 2007 til og med 2010. Der er i oplandet til Lister Dyb sket en stigning på 2,8 % i antal DE i tidsrummet.

Aabenraa Kommune har indtil slutningen af 2010 meddelt et meget stort antal miljøgodkendelser til udvidelse af dyrehold, som stadig ikke er udnyttet og som i løbet af de næste år potentielt vil blive udnyttet. Fra 1. juli 2010 til 1. oktober er der således samlet set godkendt en udvidelse på 27.062 DE i oplandet til Lister Dyb, fordelt med 11.314 DE meddelt i Aabenraa kommunes del af oplandet og 15748 DE meddelt i Tønder Kommunes del. Før 1. juli 2010 (juli 2008 – juli 2010) er der også meddelt et noget mindre antal godkendelser, i alt 19.343 DE, som stadig kan udnyttes.

Når de meddelte godkendelser siden 2008 lægges til CHR dataene bliver stigningen siden 2007 i antallet af DE i oplandet til Lister Dyb på 33%.

DE på ophørte brug har kommunen ingen umiddelbare oplysninger om, da disse ofte ikke indberettes til kommunen. Men de vil løbende blive udtaget af CHR i forbindelse med miljøtilsyn (små brug hvert 6 år, store brug hvert 3. år). Ophørte brug kan frit indenfor 3 år genoptage deres produktion, hvorfor ophørte brug ikke kan trækkes fra, før de 3 år er gået.

Det antages derfor at ophørte DE automatisk forsvinder ud af CHR løbende og at der nogenlunde er det samme antal ophørte DE i registeret årene imellem.

Aabenraa Kommune henholder sig til Miljøstyrelsens vejledning, der som udgangspunkt siger, at kun de oplysninger, der fremgår af Miljøstyrelsens oversigt fra CHR, lægges til grund for vurderingen af udviklingen i dyreholdet i oplandet.

Da der er en stigning i antallet af DE i oplandet til Lister Dyb, skal fremtidige godkendelser indtil videre overholde et udvaskningsniveau svarende til planteavl med 10 efterafgrøder. Da ansøger dyrker arealerne økologisk viser beregningerne, at udvaskningen ligger væsentlig under planteavlsbrug med 10% efterafgrøder. Ansøger følger dermed de retningslinier der er givet af Miljøstyrelsen og Natur- og Miljøklagenævnsafgørelse MKN 130-00166. Aabenraa Kommune vurderer derfor at husdyrbruget på ejendommen ikke i kumulation med andre husdyrbrug og kilder til nitrat, påvirker Natura 2000 området mere end generel planteavl i oplandet.

Fosfor - vurdering

Da Vadehavet ifølge basisanalysen og vandplanerne udover kvælstof også er overbelastet med fosfor, vurderes det herunder, om husdyrbrugets fosforbelastning giver grundlag for skærpelse af beskyttelsesniveauet.

Ejendommens arealer ligger i oplandet til Vadehavet, Lister Dyb.

Oplandet til Lister Dyb er	162.423 ha
Udbringningsarealerne udgør af oplandet	86,82 ha

Da det ikke kan kvantificeres hvor stor en del af fosforoverskuddet, der reelt vil tilføres recipienten, må vurderingen af om der er grundlag for skærpelse af beskyttelsesniveauet eller yderligere, målrettede vilkår, baseres på en vurdering af "worst case" situationen (jf. MST's digitale vejledning).

Lister Dyb	
Husdyrbrugets oplandsareal	86,82 ha
Overskud pr. ha	14,3 kg P/ha/år
% forøgelse i godkendelsesperioden (14,3*8/2000)*100	5,7 %
Worst case udvaskning	1 kg P/ha/år
Worst case påvirkning fra husdyrbruget (1*86,82*0,057)	5,0 kg/år
Belastning af vandplanområde	
Ha landbrugsareal (0,2 kg P/ha)	130.052 ha
Ha udyrket areal (0,08 kg P/ha)	32.371 ha
Øvrige kilder	-
Samlet belastning	28.600 kg/år
Husdyrbrugets del (5,0/28.600)*100	0,02 %

Regnet som eksempel i MST's elektroniske husdyrvejledning

(<http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Fosfor%20-%20Vurdering.ashx#Husdyrvejledning.Fosfor+-+Vurdering+Konkret+vurdering+af+påvirkning+af+overfladevande+med+fosfor+5>)

Det er antaget i forhold til nitratpåvirkningen af vandområder, at en påvirkning af nitrat ikke kan måles med de nuværende biologiske målemetoder, hvis påvirkningen er på under 5 % af den samlede påvirkning. Hvis det antages, at grænsen for at der kan ses en

påvirkning er den samme for fosfor som for nitrat, kan det for Ørslevvej 28 vurderes, at der ikke skal ske tiltag, der mindsker fosforudledningen til Lister Dyb, da Ørslevvej 28's belastning vurderes at være 0,02 % af den samlede belastning.

Det vurderes derfor samlet,

- at husdyrbruget ikke i sig selv påvirker Vadehavet med 5 % eller mere af den samlede N- og P-udvaskning,
- at husdyrbruget har indarbejdet virkemidler (økologisk drift af arealer) til at nedbringe nitratudvaskningen til minimum et niveau svarende til et planteavlbrug,
- og at husdyrbruget derfor i kumulation med andre husdyrbrug ikke medfører en stigning i nitratudvaskning.

Bedriften vurderes dermed hverken i sig selv eller i kumulation med andre projekter at kunne påvirke Natura 2000 vandområdet væsentligt.

8.7 Påvirkninger af arter med særlig strenge beskyttelseskrav (bilag IV)

I habitatdirektivets Bilag IV er opført en række arter, som skal ydes streng beskyttelse overalt i deres naturlige udbredelsesområde, også uden for de udpegede habitatområder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende blandt andet, at yngle- og rasteområde ikke må beskadiges eller ødelægges, og for planternes vedkommende blandt andet, at arterne ikke må indsamles, plukkes eller ødelægges.

I det følgende vurderes forekomsten af de bilag IV arter, hvor projektområdet ligger indenfor eller i nærheden af artens naturlige udbredelse. Der er søgt efter registreringer indenfor de seneste 10 år i Håndbog om dyrearter på Habitatdirektivets Bilag IV, *Faglig rapport fra DMU nr.635, 2007*, og naturdatabaser på www.naturdata.dk. Der er i databaserne ingen registreringer af de pågældende arter i eller omkring projektets udbredelsesområde.

Redegørelse

Spidssnudet frø. Spidssnudet frø er almindeligt udbredt over det meste af landet. Den har haft en tilbagegang i de sydøstlige dele af Danmark, men der er ikke længere dokumentation for en tilbagegang i de øvrige dele af landet. Den er derfor vurderet ikke truet i Danmark.

Den findes i større eller mindre vandhuller i engområder, moser, dyrkede marker og skovbevoksede områder. På denne baggrund vurderes det som sandsynligt, at arten forekommer i projektområdets vandhuller. Trusler mod arten vil være opfyldning eller tilgroning af vandhuller gennem øget belastning med næringsstoffer eller dræning og ødelæggelse af levestederne i omgivelserne.

Arealerne i projektområdet er landbrugsjord i omdrift, og arealerne er i omdrift i både før- og eftersituationen, hvorfor der ikke sker ændringer i arealanvendelsen. Vandhullerne i eller grænsende op til udbringningsarealerne skal være omgivet af dyrkningsfri bræmmer, målt fra vandhullets øverste kant (kronen).

Kommunen vurderer, at dyknings-, gødnings- og sprøjtefrie bræmmer vil yde vandhullerne beskyttelse mod næringsstoffer tilført via overfladeafstrømning og sikre padderne skjul i den tid, yngelen forlader vandhullet. Derfor vurderes det, at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt. Det skal bemærkes, at anlæggelse af bræmmer samt oprensning (oprensning kræver tilladelse fra kommunen) af tilgroede vandhuller vil forbedre livsbetingelserne for arten.

Bræmmer langs vandløb bruges af padder dels som spredningskorridorer og ledelinier mellem ynglesteder og dels som rasteområder udenfor yngletiden. Beskyttede vandløb skal derfor være omgivet af 2 meter udyrkede bræmmer for at sikre vandløbet som spredningskorridor og rasteområde for områdets padder og andre dyrearter.

Løgfrø. Løgfrøen er spredt til sjældent forekommende i Danmark og er i tilbagegang. Det er muligt at løgfrøen fortsat er i så stærk tilbagegang på landsplan, at den skal klassificeres som truet. Men der er for få pålidelige data om bestandsudviklingen til at afgøre dette sikkert. Løgfrøen foretrækker lysåbne vandhuller i omgivelser med let jord, hvor den kan grave sig ned om dagen. Trusler mod arten vil være opfyldning eller tilgroning af vandhullet gennem øget belastning med næringsstoffer og ødelæggelse af levestederne i omgivelserne.

Det vurderes, med samme begrundelse som for spidssnudet frø, at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt. Det skal bemærkes, at anlæggelse af bræmmer samt oprensning af tilgroede vandhuller vil forbedre livsbetingelserne for arten.

Løvfrø. Løvfrøen er spredt til sjældent forekommende i Danmark. Den findes blandt andet i den østlige del af Sønderjylland mellem Aabenraa og Kolding. Da løvfrøen har været i betydelig fremgang igennem de sidste 10 år, vurderes den ikke truet i Danmark. Løvfrøen yngler i mange forskellige typer vandhuller og vådområder. Mest optimale er lavvandede tidvise vandhuller og oversvømmelser på afgræssede arealer. Uden for yngletiden opholder løvfrøen sig især i brombærbuske i levende hegn, krat og skovbryn. Projektområdet omfatter ikke umiddelbart løvfrøens udbredelsesområde. Skulle løvfrøen mod forventning findes i området, vurderes det, med samme begrundelse som for spidssnudet frø, at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt. Det skal bemærkes, at anlæggelse af bræmmer samt oprensning af tilgroede vandhuller vil forbedre livsbetingelserne for arten.

Stor Vandsalamander. Den store vandsalamander er udbredt over det meste af Danmark, hvorfor den er vurderet ikke truet, dog er den fåtallig i Jylland vest for israndslinien. Den yngler i solåbne vandhuller med rent vand men kan uden for yngletiden opholde sig i dybere vandhuller og vandhuller med forurenede vand. På land kan den findes nær vandhuller under væltede træer o.l.

På den baggrund vurderes det, at den store vandsalamander kan forekomme i projektområdets vandhuller. Trusler mod arten vil være opfyldning eller tilgroning af vandhullet gennem øget belastning med næringsstoffer og ødelæggelse af levestederne i omgivelserne. Udsætning af fisk vil også være skadeligt, da fiskene æder salamanderens æg og yngel.

Det vurderes, med samme begrundelse som for spidssnudet frø (se ovenfor), at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt. Det skal bemærkes, at anlæggelse af bræmmer samt oprensning af tilgroede vandhuller vil forbedre livsbetingelserne for arten.

Markfirben. Markfirbenet er udbredt over det meste af landet men noget pletvist. Selv om markfirben fortsat synes at gå lidt tilbage, er der ikke dokumentation for en kraftig tilbagegang. Den vurderes derfor ikke truet i Danmark. Markfirbenet træffes på steder med bar og løs, gerne sandet jord. Det kan være heder, klitter overdrev, råstofgrave, stengærder og på vej- eller jernbaneskråninger.

Trusler mod arten er næringsberigelse af levesteder, der medfører øget tilgroning og tættere vegetation, der forringer yngle og rastemulighederne for markfirben. Nærområdet til Bajstrup Bygade 74 omfatter ingen overdrev, heder, klitter, råstofgrave og jernbaneskråninger.

Hasselmus. Hasselmusen er spredt til sjældent forekommende i Danmark. Hasselmusens levesteder er knyttet til en lagdelt og forskelligartet løvskov, rig på frø- og frugtsætning med en mangfoldig underskov bestående af forskellige urter og bærbuske. Hasselmusen kræver stabile og uforstyrrede levesteder, og i Aabenraa Kommune er der kun registreret en bestand i Søgård Skov. Søgårds Skov er beliggende mere end 9 km fra Bajstrup Bygade 74.

Flagermus. Flagermusene overnatter oftest i huse og hule træer i nærheden af skov. Fourageringsområderne er artsafhængige og kan bl.a. være søer og åer, hvor flagermusene æder insekter, som de fanger over vandoverfladen. Mange arter fouragerer på in-

sekter, de fanger i lysåben løvskov, over marker og skove, i skovkanter, lysninger eller levende hegn.

Projektområdet kan tænkes at indgå i nogle arters fourageringsområder, men med baggrund i at arealerne er landbrugsjord i omdrift, og at arealerne er i omdrift i både før- og eftersituationen, hvorfor der ikke sker ændringer i arealanvendelsen, vurderes det, at der ikke vil være negative påvirkninger.

Odder. Odderen er nu udbredt helt ned til den dansk-tyske grænse i større vandløb og søer. Det må derfor formodes, at den forekommer i vandløbssystemerne i Aabenraa Kommune. Det vurderes, at vandløb og grøfter i projektområdet vil være velegnede som levesteder. Odderen er med sikkerhed observeret i Vidå-systemet. Da projektet på Bajstrup Bygade 74 imidlertid ikke medfører tilstandsændringer i vandløbene, vil udvidelsen på ejendommen ikke påvirke odderens levesteder.

Grøn mosaikguldsmed. I Sønderjylland forekommer den lokalt bl.a. ved kanaler i Tøndermarsken og omkring Tinglev Sø. Arten yngler kun i søer, damme og kanaler med forekomst af krebseklo i to meget forskellige typer af natur:

- søer og moser, der ikke er for næringsrige, og hvor solen kan skinne ned på vandfladen. Ofte i skov.
- kanaler og grøfter i marsken i Sydvestjylland, som ligger helt åbent og har et rigt planteliv.

Hunnen lægger æggene ved indboring i blade af krebseklo.

Trusler imod arten er næringsberigelse og sløjfning af vandhuller, udsætning og fodring af fisk samt vandstandssænkning.

Projektområdet kan tænkes at indgå i artens habitatområder, men med baggrund i at arealerne er landbrugsjord i omdrift, og at arealerne er i omdrift i både før- og eftersituationen, hvorfor der ikke sker ændringer i arealanvendelsen, vurderes det, at der ikke vil være negative påvirkninger.

Andre udvalgte arter tilknyttet vandhuller. Potentielt vil der kunne forekomme arter som butsnudet frø, grøn frø, lille vandsalamander, bjergsalamander og skrubtudse, der ikke er opført på Habitatdirektivets Bilag IV, men som er fredede herhjemme. For disse arter gælder de samme betragtninger, som nævnt under bilag IV padderne ovenfor. Bjergsalamander er opført på den danske rødliste som sjælden og næsten truet. Rødlisten er en fortegnelse over plante- og dyrearter, der er forsvundet, akuttruede, sårbare eller sjældne i den danske natur. Listen revideres løbende. Ingen af de øvrige paddearter, der kan forekomme i projektområdet eller markfirben har status af truet i Danmark jf. den seneste revision af rødlisten i 2003-2008. Spidssnudet frø, butsnudet frø, løvfrø, løgfrø, grøn frø, skrubtudse og stor – og lille vandsalamander er dog opført på gullisten 1997 som opmærksomhedskrævende. Gullisten er en oversigt over plante- og dyrearter, der er i tilbagegang i Danmark.

Blandt pattedyrene er både odder, hasselmus og ni flagermusarter fredede og opført på rødlisten fra 1997. Listen er under revision og opdatering mangler stadig.

Grøn mosaikguldsmed er ligeledes fredet og rødlistet som næsten truet i Danmark jf. revision af rødlisten i 2003-2008.

Vurdering

Kommunen har ikke registreret planter og dyr, omfattet af artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistor på eller umiddelbart op til husdyrbrugets anlæg og udspretningsarealer, men vurderer at nogle arter med meget stor sandsynlighed forekommer i området.

Kommunen vurderer, under forudsætning af at vilkårene i afsnit 8 overholdes, at driften af arealerne ikke vil have negativ indflydelse på ovennævnte arter, da der ikke ændres

på vandhuller, fortidsminder, sten- og jorddiger eller andre potentielle levesteder for padder eller krybdyr. Der fjernes ikke gamle bygninger og fældes ikke store træer, der kunne være levested for flagermus. Der sker med andre ord ikke fysiske ændringer i forbindelse med projektet, der kan være til skade for bilag IV-arter eller andre fredede eller rødlistede arter.

9 Oversigt over bedste tilgængelige teknik (BAT)/renere teknologi

Redegørelse

Et af hovedformålene med lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, er at fremme anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT = Best Available Techniques), herunder renere teknologi.

BAT-begrebet er nærmere fastlagt i IPPC-direktivet¹⁵, hvoraf fremgår følgende:

I direktivets artikel 2, nr. 11, defineres "den bedste tilgængelige teknik" som: "det mest effektive og avancerede trin i udviklingen af aktiviteter og driftsmetoder, som er udtryk for en given tekniks principielle praktiske egnethed som grundlag for emissionsgrænseværdier med henblik på at forhindre eller, hvor dette ikke er muligt, generelt begrænse emissionerne og indvirkningen på miljøet som helhed."

Der forstås ved:

"teknik": både den anvendte teknologi og den måde, hvorpå anlæg konstrueres, bygges, vedligeholdes, drives og lukkes ned.

"tilgængelig": udviklet i en målestok, der medfører, at den pågældende teknik kan anvendes i den relevante industrisektor på økonomisk og teknisk mulige vilkår, idet der tages hensyn til omkostninger og fordele, uanset om teknikken anvendes eller produceres i den pågældende medlemsstat eller ej, når blot driftslederen kan disponere over teknikken på rimelige vilkår.

"bedste": mest effektiv teknik til opnåelse af et højt generelt beskyttelsesniveau for miljøet som helhed.

Kravet om BAT gælder for både eksisterende og nyetablerede dele af anlægget, når der søges om godkendelse af etablering, udvidelse eller ændring. For krav til eksisterende dele af anlægget skal der fastsættes en rimelig frist til at opfylde BAT-krav, der fastsættes i en miljøgodkendelse foranlediget af en udvidelse eller ændring¹⁶.

Definitionen af BAT indebærer, at vurderingen af, hvad der er BAT for en virksomhedstype, bl.a. må ansues i forhold til virksomhedens størrelse, og om der er tale om en ny eller en bestående virksomhed. Det er imidlertid ikke den enkelte landmands økonomiske forhold, der indgår i vurderingen. Fastlæggelse af BAT er generaliseret i den forstand, at vurderingen foretages i forhold til, hvad der i almindelighed er opnåeligt i den pågældende industrisektor, jf. direktivets artikel 2, nr. 11.

BAT skal i alle tilfælde anvendes med henblik på at nedbringe den samlede, miljømæssige belastning af omgivelserne. Husdyrbrug skal derfor anvende teknik, der kan anses som BAT, også i tilfælde, hvor mindre omkostningskrævende foranstaltninger ville være tilstrækkelige til at opfylde det beskyttelsesniveau, der er fastlagt i husdyrbrugbekendtgørelsens bilag 3. Kravet om BAT kan således betyde, at næringsstoftab eller anden forurening bringes ned under det beskyttelsesniveau, der er fastlagt i husdyrbrugbekendtgørelsen¹⁷. Det bemærkes endvidere, at kravet om BAT er uafhængigt af, om produktionen vil påvirke særligt sårbare områder væsentligt eller ej. Hvis anvendelse af en BAT-teknik – f.eks. en gulvtype – bringer husdyrbrugets forurening under beskyttelsesniveauet i husdyrbrugbekendtgørelsens bilag 3 medfører dette ikke, at BAT-teknologier i andre henseender f.eks. foderteknologier alene af denne grund kan fravælges.

¹⁵ Rådets direktiv (96/61/EF) af 24. september 1996 om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening, kodificeret ved direktiv 2008/1/EF

¹⁶ Forslag til lov om miljøgodkendelse (L55, Folketingsåret 2006-2007), særtryk, side 36.

¹⁷ Forslag til lov om miljøgodkendelse (L 55, Folketingsåret 2006-2007), særtryk, side 37.

Vilkår om BAT indebærer ikke, at der stilles krav om anvendelse af bestemte teknologier. Men princippet om BAT pålægger myndighederne i vilkårsfastsættelsen at lægge vægt på, hvad der er opnåeligt ved anvendelsen af BAT.

En ansøgning om godkendelse af husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 12 skal indeholde oplysninger om husdyrbrugets valg af BAT, jf. husdyrbrugbekendtgørelsens § 5, stk. 2, jf. bilag 2, pkt. G, nr. 27-28. Oplysningerne skal gives i en redegørelse med dokumentation for, i hvilket omfang det valgte projekt bygger på anvendelse af den mindst forurenende og ressourceforbrugende teknik vedrørende bl.a. råvarer, energi, vand og andre hjælpestoffer, produktionsanlæg, processer og affaldsfrembringelse. Redegørelsen skal indeholde et resumé af de væsentligste af de eventuelle alternativer, som ansøger har undersøgt. Ansøgningen skal også indeholde oplysninger om anvendelse af BAT til reduktion af ammoniakemission og udvaskning af nitrat, samt oplysninger om, hvordan et eventuelt fosforoverskud og udledning af fosfor nedbringes. Ansøger er således ansvarlig for at undersøge og vurdere mulighederne for at anvende BAT.

Af Miljøstyrelsens svar nr. 56 på Frequently Asked Questions (FAQ) fremgår, at BAT-redegørelse i sager efter husdyrbruglovens § 12 som minimum skal indeholde følgende:

Oplysninger BAT-redegørelse for § 12/§ 11

- Management
  1. Beskrivelse af hvilke ledelses- og kontrolrutiner der anvendes for at styre husdyrbrugets miljøforhold herunder de anvendte teknologier.
- Anvendelse af bedste tilgængelige teknik inden for områderne:
  2. Foder
  3. Staldindretning
  4. Forbrug af vand og energi
  5. Opbevaring/behandling af husdyrgødning
  6. Udbringning af husdyrgødning

Redegørelsen skal indeholde en systematisk gennemgang af, om de teknologier, der er valgt inden for de enkelte områder, lever op til niveauet for BAT. Gennemgangen skal omfatte både de eksisterende og nye dele af anlægget. Redegørelsen skal endvidere indeholde et resumé af de væsentligste eventuelle alternativer, som ansøger har undersøgt. I den forbindelse skal det begrundes, hvorfor der eventuelt er fravalgt løsninger, der er miljømæssigt bedre. Såfremt der i en eksisterende stald ikke anvendes bedst tilgængelige stalddokumenter, skal der redegøres for, hvornår stalden vil blive renoveret, således at den kommer til at leve op til niveauet for bedste tilgængelige stalddokumenter.

Når det gælder svine- og fjerkræbrug skal redegørelsen på alle de nævnte 6 områder relateres til de teknologier, der er beskrevet i EU-kommissionens referencedokument om BAT vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion fra juli 2003¹⁸. F.eks. under foder-teknologier angiver BREF-dokumentet, at fasefodring og fytasetilsætning betegnes som bedste tilgængelige teknik. Såfremt der ikke anvendes disse fodringsteknikker, skal det begrundes.

BAT inden for kvægbrug er ikke nærmere defineret, da der ikke er udarbejdet et BREF-dokument, der svarer til BREF-dokumentet vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion af den grund, at kvæg ikke er listet i IPPC-direktivets artikel 6.6. Det fremgår af husdyrbruglovens § 19 og § 23, at Aabenraa Kommune ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse efter § 12 skal sikre sig, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik og varetage hensyn til anvendelse af den bedste tilgængelige teknik. Da der i husdyrbrugloven således ikke skelnes mellem dyrearter, skal der redegøres for anvendelse af BAT på alle husdyrbrug uanset dyreart.

---

¹⁸ BREF-dokument, Referencedokument for bedste tilgængelige teknikker vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion, 2003

For så vidt angår husdyrbrug omfattet af husdyrbruglovens § 12 er det Miljøklagenævnets opfattelse, at ansøgeren skal orientere sig og over for Aabenraa Kommune redegøre for de mulige valg og/eller fravalg af BAT, der er beskrevet i Skov- og Naturstyrelsens og Miljøstyrelsens vejledninger, Miljøstyrelsens BAT-blade, Skov- og Naturstyrelsens BAT-byggeblade samt BREF-dokumentet for svine- og fjerkræavl.

Aabenraa Kommune har taget stilling til ansøgerens BAT- redegørelse, og Aabenraa Kommune har vurderet, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik i relation til husdyrbrugloven.

Der er redegjort for anvendelse af bedste tilgængelige teknik under de relevante afsnit i miljøgodkendelsen. I de samme afsnit findes ligeledes vurderingerne og eventuelle vilkår.

I nedenstående tabel vises en samlet oversigt over hvilke områder BAT-redegørelsen har omfattet, i hvilke afsnit redegørelse og vurderingen kan findes. Vilkår fremgår af afsnit 2.

Tabel 20 BAT oversigt

BAT områder	Redegørelse og vurdering
Staldindretning	Afsnit 5.1.1 – 5.1.3
Foder	Afsnit 5.1.3 og 5.3
Forbrug af vand og energi	Afsnit 5.6.
Reduktion af ammoniakemission	Afsnit 5.1
Affald	Afsnit 5.9
Nødfremgangsmåde, ikke planlagte hændelser	Afsnit 5.11
Opbevaring/behandling af husdyrgødning	afsnit 6
Udbringning af husdyrgødning	Afsnit 6.5
Reduktion af udvaskning af nitrat/kvælstof	Afsnit 6.5, 8.3, 8.4 og 8.6
Fosforoverskud og udledning af fosfor	Afsnit 5.3 og 8.5
Management	Se nedenstående

Management

I stalden foregår som alt ind alt ud, drift.

Når de gamle høns er sat ud, starter rengøringen og vedligeholdelsen af anlægget. Det vurderes ud fra tidligere produktions- og veterinære forhold hvorvidt der kræves en grundigere rengøring af hele stalden med vand. Gødningsbånd og gødningstransport rengøres dog altid. Rengøring af staldrum og inventar kan også ske med trykluft. Rengøringen omfatter også udendørs arealer ved porte og døre, ligesom udvendige dele af ventilationen også skal rengøres. Forrum og silo til den enkelte stald rengøres også ved holdskifte. Fælles ægpakkerum, kølerum mm rengøres dagligt.

Rengøringen og vedligehold afsluttes med en desinfektion, hvorefter stalden står tom i en periode. Før indsætning af nye høns gennemskylls vandsystem, foder- og ventilationsanlæg afprøves og stalden tempereres.

Skrabearealet tilføres den nødvendige mængde skrabemateriale i form af sand, halm og strøelse.

Daglige arbejdsopgaver

Bedriften og produktionen har en opbygning, der gør det nemt at føre tilsyn med dyr og produktionsanlæg hver dag. Der udføres små reparationer, når det er nødvendigt, og såfremt der er behov for det, bliver der tilkaldt service.

Det daglige arbejde består i tilsyn med dyr og anlæg. Det skal sikres at der tilføres den ønskede mængde foder og vand, ligesom klima skal være optimal for dyrene. Døde dyr fjernes dagligt og ægtransporten overvåges. En gang daglig indsamles æggene, tidspunktet afpasses så flest mulige æg indsamles og sættes på køl samme dag de er lagt. Pakkerum rengøres hver dag efter pakning af æg.

Der kan tilføres nyt halm eller andet egnet materiale til skrabearealet. Dybstrøelsen bliver kørt ud ved slutningen af produktionsperioden og afsættes direkte til modtager som er handelsfirmaet Anton Knoll.

Pakkerum rengøres hver dag efter pakning af æg.

Tre gange om ugen fjernes den fast gødning fra gødningsbånd og transporteres til gødningshuset.

Kølerum rengøres ca. en gang om ugen.

Der benyttes en staldtavle og logbog i tilknytning til produktionen. Der føres logbog over produktionsresultaterne, antal æg, vandforbrug og kølerumstemperatur.

I logbog noteres uregelmæssigheder i forhold til driften, fx strømsvigt, kølerumssvigt mv. Bedriften anvender HACCP egenkontrolprogram specielt tilrettet konsumægproduktion. Der bliver årligt udarbejdet gødnings- og sædskifteplaner/regnskab. Der sker løbende vedligeholdelse af produktionsudstyr efter behov.

Vurdering

Godt landmandskab eller management er en vigtig del af BAT. Selvom det er svært at kvantificere miljøfordele med hensyn til emissionsreduktioner eller reduktioner i brug af energi og vand, er det tydeligt, at ansvarsbevidst driftledelse vil bidrage til en forbedret miljøpræstation for en bedrift med intensivt husdyrproduktion. Til forbedring af den generelle miljøpræstation for et intensivt husdyrbrug, er det BAT at udføre alle følgende punkter:

- identificere og implementere uddannelses- og træningsprogrammer for bedriftspersonale
- føre journal over vand- og energiforbrug, mængde af husdyrfoder, opstået spild og spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne
- have en nødfremgangsmåde til at håndtere ikke planlagte emissioner og hændelser
- iværksætte et reparations- og vedligeholdelsesprogram for at sikre, at bygninger og udstyr er i driftsklar stand, samt at faciliteterne holdes rene
- planlægge aktiviteter på anlægget korrekt, såsom levering af materialer og fjernelse af produkter og spild, samt
- planlægge gødning af markerne korrekt.

BAT i forhold til management omfatter således procedurer og rutiner, der sikrer at produktionsapparatet altid fungerer optimalt i forhold til ressourceforbrug samt i forhold til mindst mulig påvirkning af det omgivende miljø. Herunder hører det daglige tilsyn med dyrene, med staldanlægget, anlæg til opbevaring af husdyrgødning, vandforsyning mv. Vedligeholdelsesprogrammer for teknisk udstyr sikrer ligeledes BAT i forhold til management. Ansøger har angivet at der føres daglig tjek og løbende service på anlæggene. Ansøger har anført at elforbruget kun opgøres en gang årligt, men da der sker automatisk aflæsning af strømforbruget ved forbrug større end 100.000 kwh vil strømforbruget kunne følges måned for måned.

Det vurderes at ejendommen med de beskrevne tiltag og de vilkår som er angivet i denne godkendelse vil opfylde kravet til BAT for management.

10 Egenkontrol og dokumentation

Redegørelse

Der benyttes en staldtavle og logbog i tilknytning til produktionen. Daglig føres logbog over produktionsresultater, antal æg, vandforbrug, kølerumstemperatur. I logbog noteres uregelmæssigheder i forhold til driften; ex strømsvigt, kølerumssvigt mm. Bedriften deltager i et leverandør HACCP program. Dette omfatter, hygiejne, egenkontrol af kølerum, vedligehold af produktionsudstyr, indsamling af produktionsdata. Der bliver årligt udarbejdet gødnings- og sædskifteplaner/regnskaber.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at ovenfor nævnte foranstaltninger til egenkontrol tilsammen med vilkår 76 til 81 sikrer den fornødne egenkontrol på ejendommen. Vilkårene skal sikre at betingelserne for denne miljøgodkendelse overholdes og kan dokumenteres.

11 Alternativer og 0-alternativ

Redegørelse

Alternativ 1 (den ansøgte)

Udvidelse af produktionen som ansøgt. I første omgang for at opstarte økologisk ægproduktion, som med tiden gerne skulle omfatte hele ejendommen. Udvidelsen skal sikre den produktion som familien ønsker, samtidig med at enheden får en attraktiv størrelse for pakkeriet. Økologisk drift hænger sammen med den økologiske markdrift.

Alternativ 2 (0- alternativet)

Den eksisterende produktion fortsættes i eksisterende stald. Dette vil være muligt, men familien har et ønske om at levere et produkt, som der er efterspørgsel efter. Kravene til produktionens størrelse har ændret sig, derfor er den økonomiske fremtid usikker for de mindre producenter. Udviklingen indenfor ægmarkedet er fortrinsvis indenfor økologi. Produktion af økologiske æg passer med den økologiske markdrift, og er den retning, som familien ønsker at udvikle deres bedrift.

Alternativ 3 (ophør af bedriften)

Den eksisterende produktion afvikles. Dette vil medføre at ejendommen kommer til at stå tom og forfalde. Dette alternativ er derfor fravalgt.

Konklusion vedr. de 3 alternativer

De tre alternativer er et spørgsmål om produktion eller afvikling. For at sikre fremtidig produktion på ejendommen er det nødvendigt at udvide produktionen idet ægpakkerierne foretrækker større enheder og større enheder giver mere rationel produktion og dermed en mere konkurrencedygtig enhed. Produktionen er ikke særlig arbejdskraft tung, men der er behov for både faglært og ufaglært arbejdskraft.

Den ønskede udvidelse vil skabe en enhed, som kan håndteres og give sikker produktion. Størrelsen af hønseholdet vil give mulighed for at investere i mekanisering af ægindsamlingen til gavn for arbejdsmiljøet. Størrelsen vil tilfredsstille pakkeriets krav til rationel drift hos deres producenter.

Alternative placeringer til ny stald

Der er undersøgt flere alternativer for placering af den nye stald. Da der er krav om 8 m² udeareal pr høne for økologiske høns begrænser det mulighederne for placering af stalden på ejendommens matrikler. Der kræves et udeareal på 14,4 ha omkring stalden til hønsegård for den ansøgte produktion. Reelt har der derfor kun været to muligheder for placering af stalden. Foruden den valgte er muligheden for at placere stalden syd for Gejl Å undersøgt. Denne placering ville have betydet at intern transport ikke ville skulle ske tværs over Bajstrup Bygade og placeringen ville have givet god mulighed for at hindre uvedkommende adgang til anlægget. Men da området omkring Gejl Å er udpeget som værdifuldt landskab og kommunalbestyrelsen derfor ikke kunne godkende denne placering, er placering nord for Bajstrup Bygade i stedet valgt. Den alternative placering fremgår af figur 5 i bilag 1.17. Dette bilag indeholder ligeledes visualisering af det ansøgte projekt.

12 Husdyrbrugets ophør

Redegørelse

Ved ophør af driften vil staldene og gødningslagrene blive tømt for dyr og husdyrgødning. Gødning og foderrester vil blive fjernet, og vil blive tilført harmoniareal. Stalde vil blive rengjort og desinficeret. Ændringer i ejerforhold af produktionen og ejendommen, som vil medføre overdragelse af ansvarlighed for driften og dyrene samt vedligeholdelse af ejendommen, vil straks blive meddelt til tilsynsmyndigheden.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at det ved ophør af driften skal sikres, at de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare foretages, og at stedet bringes tilbage til tilfredsstillende tilstand. Her tænkes der på bortskaffelse af oplagret husdyrgødning, affald, maskiner og andet materiel.

Det skal derfor foruden hvad der fremgår af ansøgers redegørelse sikres at kemikalierester bortskaffes i overensstemmelse med det til enhver tid gældende regulativ for farligt affald i Aabenraa Kommune samt at restindholdet i olietanke fjernes og tanke renses.

13 Klagevejledning

Miljøgodkendelsen er meddelt i medfør af Lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer og kan i medfør af lovens § 76 påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

En klage skal være skriftlig, og den skal sendes til Aabenraa Kommune, Miljø & Natur, Skelbækvej 2, 6200 Aabenraa eller til landbrug@aabenraa.dk. Aabenraa Kommune skal, hvis Kommunen vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter klagefristens udløb videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Afgørelsen annonceres offentligt onsdag den 7. november 2012 i Aabenraa Ugeavis og på Aabenraa Kommunes hjemmeside. En eventuel klage skal være modtaget i Aabenraa Kommune senest onsdag den 5. december 2012, der er dagen for klagefristens udløb, og inden for normal kontortids ophør kl. 15:00.

Aabenraa Kommune kan oplyse, at for behandling af klagesager, der indbringes for Natur- og Miljøklagenævnet, herunder anmodninger om genoptagelse, skal klager betale et gebyr på 500 kr. (2012-niveau).

Aabenraa Kommune kan endvidere oplyse, at det af husdyrbruglovens § 81, stk. 3 fremgår, at en klage over en § 11/12 miljøgodkendelse har opsættende virkning, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Når Aabenraa Kommune modtager en klage, underretter kommunen straks ansøger om klagen.

Afgørelsen kan påklages af:

- Afgørelsens adressat
- Miljøministeren, når væsentlige nationale eller internationale interesser er berørt
- Enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald
- Sundhedsstyrelsen
- Danmarks Fiskeriforening, Ferskvandsfiskeriforeningen i Danmark, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og Forbrugerrådet, alle i henhold til lovens § 85
- Lokale foreninger og organisationer, lovens § 86
- Landsdækkende foreninger og organisationer, lovens § 87

Søgsmål til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er offentligt bekendtgjort.

Parter og klageberettigede har ifølge Forvaltningslovens § 9 ret til aktindsigt. Eventuel aftale herom kan træffes med Miljø & Natur.

Miljøgodkendelsen er blevet sendt enten pr. brev eller pr. e-mail til de adresser, der er markeret med * i nedenstående liste. Alle nedenstående adresser har haft udkast til miljøgodkendelse i høring. Beboelser beliggende inden for det beregnede konsekvensområde, fremgår af bilag 12.

- Ansøger Otto Jensen, Bajstrup Bygade 74, 6360 Tinglev, mail@bajstrup-frilandsgrise.dk *
- Nabo, Bajstrup Bygade 63, 6360 Tinglev
- Nabo, Bajstrup Bygade 59, 6360 Tinglev

- Nabo Bajstrup Bygade 66B, 6360 Tinglev
- Nabo, Bajstrup Bygade 66A, 6360 Tinglev
- Nabo, Bajstrup Bygade 68, 6360 Tinglev
- Nabo, Bajstrup Bygade 70, 6360 Tinglev
- Nabo, Bajstrup Bygade 76, 6360 Tinglev
- Nabo, Bajstrup Bygade 77, 6360 Tinglev
- Nabo og bortforpagter Uwe Hartung Jacobsen samt Pia og Nicole Jacobsen Bajstrup Bygade 78, 6360 Tinglev*
- Nabo, Bajstrup Østermark 6, 6360 Tinglev
- Modtager af husdyrgødning Anton Knoll, Dorfstrasse 1, 49744 Geesten-Bramhar, Tyskland. www.ankon-knoll.de*
- Miljørådgiver Niels Provstgård, Videncentret for landbrug, Udkærvej 15 8200 Århus N, NEP@vfl.dk*
- Naturstyrelsen, nst@nst.dk*
- Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Syddanmark, syd@sst.dk*
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk*
- Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité: aabenraa@dn.dk*
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk*
- DOF-Sønderjylland, aabenraa@dof.dk*
- Det økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N, husdyr@ecocouncil.dk*
- Danmarks Fiskeriforening mail@dkfisk.dk*
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk*
- Danmarks Sportsfiskerforbund post@sportsfiskerforbundet.dk*

* har fået ansøgningsmateriale og udkast til kommentering.

14 Bilag

Ansøgningskema, § 12 stk. 2 godkendelse, skemanr. 21908, version 12, genereret den 19. juni 2012 og udskrevet fra www.husdyrgodkendelse.dk den 19. juni 2012

- 1.1. Ansøgning version 12 skema 21908 version 12
  - 1.2. Arealer inc arealer til hobbydyr
  - 1.3. Hønepladser og årshøner beregning
  - 1.4. 1.4 A. Transportbeskrivelse, 1.4 B Interne transportruter
  - 1.5. Alternativer
  - 1.6. Beredskabsplan
  - 1.7. Fuldmagt
  - 1.8. BAT skema
  - 1.9. BAT redegørelse
  - 1.10. Anvendelse af BAT
  - 1.11. Fravalg af BAT
  - 1.12. oplysninger kornsilo
  - 1.13. bygningsbeskrivelse, husdyrgødning mv
  - 1.14. mst teknologiblاد hyppig udmugning alternativ produktion
  - 1.15. Tekst til beplantningsplan
  - 1.16. Beplantningsplan
  - 1.17. Placering af anlæg og alternativ
  - 1.18. Hønsegård mv
  - 1.19. Situationsplan for sydlig del af ny stald
  - 1.20. Management
  - 1.21. Ventilationsoplysninger
  - 1.22. Samlet situationsplan
  - 1.23. Afløbsplan
-
- 2 Lokalisering byggelinjer
  - 3 Lokalisering byzone
  - 4 a, b og c kort lavbundsarealer
  - 5 Beregning fosforbalance lavbundsarealer
  - 6 Korte nyheder fra mst vedr nye lugtnormer for fjerkræ
  - 7 Nye lugtnormer fjerkræ
  - 8 Dispensation fra Åbeskyttelseslinje
  - 9 Alle arealer til Bajstrup Bygade
  - 10 Afstand til Naboskel
  - 11 Afstande til naboer mv
  - 12 Konsekvensradius
  - 13 A Samlet oversigtsplan 1:10000
  - 13 B Samlet oversigtsplan 1:25000
  - 14 Natura 2000 plan Tinglev sø og mose mv.

husdyrgodkendelse.dk

Ansøgningskema

Type	§12 Godkendelse
Ansøgningsnummer	21908
Version	12
Dato	19-06-2012 00:00:00

Navn	Otto Jensen
Adresse	Bajstrup Bygade 74
Telefon	74642863
Mobil	21602489
E-Mail	mail@bajstrup-frilandsgrise.dk

Kort beskrivelse

Otto Jensen ønsker at bygge endnu en konsumægstald. Denne stald til 18.000 økologiske høner.

1.1 Ejer- og driftsforhold	3
1.2 Godkendelsespligt	4
1.3 Godkendelsens omfang	4
1.3.1 Projektets omfang	4
1.3.2 Tidligere godkendelser	5
1.3.3 Biaktiviteter	5
1.3.4 Husdyrbrugets ophør	5
1.4.1 Offentlighed og høring	5
1.4.2 Ikke-teknisk resumé	6
2.1. Dyrehold og management	6
2.2. Lokalisering	9
2.2.1 Faste afstandskrav	9
2.2.2 Landskabet og planforhold	9
2.3.1 Energiforbrug	10
2.3.2 Vandforbrug	10
2.4.1 Lugt	11
2.4.2 Støj	12
2.4.3 Lys	13
2.4.4 Fluor og skadedyr	13
2.4.5 Støv	14
2.4.6 Transport	14
2.5.1 Spildevand	14
2.5.2 Husdyrgødning og foder	15
2.5.3 Affald og kemikalier	16
2.5.4.1 Ammoniaktab	17
2.5.4.2 Påvirkning af natur	19
3.1 Markoplysninger	21
3.2 Gødningsregnskab	23
3.3 Nitrat (overfladevand)	24
3.4 Nitrat (grundvand)	25
3.5 Fosfor	25
3.6 Ammoniak fra udbringning	26
3.7 Gener fra udbringning	26

1.1 Ejer- og driftsforhold

Dette afsnit indeholder ansøgers kontaktoplysninger samt oplysninger til identifikation af husdyrbruget.

Ansøger tekst:**Kommunikations-e-mail**

Email adresse der bliver brugt til kommunikation mellem ansøger og sagsbehandler:
nep@vfl.dk

Ejendomme og ejendomsnumre

Navn	Ejendomsnummer	CVR/P nummer
Unavngivet Ejendom	5800012038	18190532
Adresse	Postnummer	By

Matrikler på ejendom Unavngivet Ejendom

Ejerlav	Matrikel nummer
Stoltelund, Tinglev	292
Stoltelund, Tinglev	16
Stoltelund, Tinglev	11
Stoltelund, Tinglev	306
Stoltelund, Tinglev	307
Stoltelund, Tinglev	70b
Stoltelund, Tinglev	178
Vejbæk, Bov	26
Stoltelund, Tinglev	300

CHR på ejendom Unavngivet Ejendom

CHR
81812

Ansøger

Otto Jensen
Bajstrup Bygade 74
6360 Tinglev

Tlf.nr.: 74642863 Mobil: 21602489

mail@bajstrup-frilandsgrise.dk

Konsulent

Niels Provstgård
Agro Food Park 15
8200 Skejby

Tlf.nr.: 87405383 Mobil: 21717780

nep@vfl.dk

Kontaktperson på bedriften

Otto Jensen
Bajstrup Bygade 74
6360 Tinglev

Tlf.nr.: 74642863 Mobil: 21602489

mail@bajstrup-frilandsgrise.dk

Bedriftsoplysninger

Bajstrup Frilandsgribe
Bajstrup Bygade 74
6360 Tinglev
CVR nummer: 18190532

Generel vurdering:**Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

1.2 Godkendelsespligt

Herunder gøres der rede for, hvorfor projektet kræver godkendelse efter husdyrgodkendelsesloven.

Ansøger tekst:

Der er tale om en udvidelse så der samlet bliver mere end 40.000 hønepladser. Derfor søges under §12.

Generel vurdering:**Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

1.3 Godkendelsens omfang

I dette afsnit gøres der rede for projektets overordnede forhold, som ikke direkte har med miljøpåvirkningen at gøre. Der gøres rede for, hvad projektet omfatter, dvs. hvilke ejendomme og bygninger, hvilket dyrehold, hvilke arealer samt eventuelle biaktiviteter. Der oplyses desuden om tidligere godkendelser af husdyrbruget og om hvad der skal ske i tilfælde af husdyrbrugets ophør.

Ansøger tekst:

Der er i 2010 opnået tilladelse til omlægning af økologisk svineproduktion til produktion af frilandshøns. Der er et mindre husdyrhold af hobbydyr. Disse produktioner fortsætter uændret.

Der ønskes udvidet med en økologisk ægproduktion på 18.000 hønepladser i nybygget hus beliggende i sammenhæng med siloanlæg og nødvendige hønsegårde.

Generel vurdering:**Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

1.3.1 Projektets omfang**Ansøger tekst:****Beskrivelse af projektets omfang:**

Der er en godkendelse fra 2010 af hobbydyr og frilandshøner, denne produktion fortsætter uændret.

Udvidelsen planlægges til 18.000 hønepladser fordelt på 6 afsnit med 3.000 høner, under samme tag.

Beskrivelse af projektets datoer:

Der er søgt om tilskud under Grøn Vækst miljøteknologi. Tilsagn er opnået i august 2011 og er gældende i 2 år. Legelseds er der søgt om tilskud under økologisk investeringsstøtte, hvor der er givet tilsagn i februar 2012 også med 2 års frist for udnyttelse.

Derfor er der et ønske om at etablere produktionen således at tilskud kan udbetales.

Starttidspunkt for byggeriet: 01-10-2012

Sluttidspunkt for byggeriet: 01-02-2013

Starttidspunkt for driften: 01-03-2013

Generel vurdering:**Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

1.3.2 Tidligere godkendelser**Ansøger tekst:**

Eksisterende godkendelse er givet i 2010.

Generel vurdering:**Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

1.3.3. Biaktiviteter**Ansøger tekst:**

Et stk. ferieejlighed.

Generel vurdering:**Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

1.3.4 Husdyrbrugets ophør**Ansøger tekst:**

Anlægophør for driften

Ved evt. ophør af produktionen tømmes staldene, hvorefter de rengøres og desinficeres. Markstak og gødningshus tømmes og husdyrgødning spredes på harmoniareal. Foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt.

Se også bilag 9

Generel vurdering:**Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

1.4.1 Offentlighed og høring

Der gøres her rede for inddragelse af offentligheden og lovpligtige høringer.

Ansøger tekst:**Generel vurdering:****Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

1.4.2 Ikke-teknisk resumé

Projektet og dets miljømæssige konsekvenser beskrives i et ikke-teknisk resumé, der gør det muligt for offentligheden at få indblik i projektet og konsekvenserne af godkendelsen af projektet.

Ansøger tekst:

Bilag 1 Resume af miljømæssige konsekvenser

Generel vurdering:**Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.1. Dyrehold og management

I dette afsnit oplyses der om dyr og staldsystemer, der indgår i ansøgningen, samt om management og brug af bedste tilgængelige staldteknologi på husdyrbruget.

I tabellerne vises oversigter af staldafsnit, dyr og staldsystemer, og der bruges korte koder for staldafsnit samt for kombinationer af dyretype og staldsystem.

Ansøger tekst:**Beskrivelse af anlægget:**

Husdyrbrugets samlede anlæg

Staldoversigt med angivelse af Stald-ID for staldnavn

Ud for betegnelsen for hvert staldafsnit er der angivet et stald-ID, der efterfølgende erstatter det oplyste navn på staldafsnittet.

StaldID	Staldafsnit navn
ST-67426	Frilandsgrise
ST-67427	Frilandshøns
ST-67428	Høste
ST-67429	Geder
ST-67431	Økologisk ægproduktion stald 2

Oversigt over dyretyper og staldsystemer der indgår i ansøgningen

Tabellen viser hvilke kombinationer af dyretyper og staldsystemer (dyrekategorier), der indgår i ansøgningen. Koden for dyretype og staldsystem (staldsystemkode) erstatter efterfølgende den fulde betegnelse.

Staldsystem kode	Navn på dyretype og staldsystem	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal DE
SvSo13	Årso, fareperiode, friland	Nudrift	1	0,07
		Ansøgt	1	0,07
SvSo08	Årso, løbe- og drægtighedsstald, friland, dybstrøelse	Nudrift	1	0,16
		Ansøgt	1	0,16
SvSI07	Slagtesvin, Dybstrøelse	Nudrift	18	0,57
		Ansøgt	18	0,57
FjHø08	Årshøne, konsumæg, voliere m. gødningsbånd, skræbøhøne	Nudrift	21650	130,42

		Ansøgt	38400	231,33
Hest01	1 voksen årshest, under 300 kg	Nudrift	3	0,64
		Ansøgt	3	0,64
GeKd	Kødgeder	Nudrift	2	0,29
		Ansøgt	2	0,29

Produktionsoversigt med angivelse af kode for dyrekategori

Tabellen viser hvilke dyrekategorier, der indgår i ansøgningen i henholdsvis nudrift og ansøgt drift. Stald-ID og staldsystemkoder er forklaret i de ovenstående to tabeller. Tal i kursiv er standardtal (normalt), som anvendes i beregningerne, når ansøger ikke har oplyst andet. Når et tal ikke vises i kursiv, betyder det, at ansøger har indtastet sine egne oplysninger.

StaldID	Godk. pligtig renovering	Staldsystem kode	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal Stipladser	Evt. vægt (kg) alder (mdr.)		Evt. mælkeydelse/ændret fravænningsvægt i alt per årssø*	Antal DE
						Ind	Ud		
ST-67426	Nej	SvSo13	Nudrift	1	1			0,00	0,07
			Ansøgt	1	1			0,00	0,07
		SvSo08	Nudrift	1	0		30,00	0,00	0,16
			Ansøgt	1	0		30,00	0,00	0,16
		SvSI07	Nudrift	18	18	7,20	105,00		0,57
			Ansøgt	18	18	7,20	105,00		0,57
ST-67427	Nej	FjHø08	Nudrift	21650	23500				130,42
			Ansøgt	21650	23500				130,42
ST-67428	Nej	Hest01	Nudrift	3	3				0,64
			Ansøgt	3	3				0,64
ST-67429	Nej	GeKd	Nudrift	2	2				0,29
			Ansøgt	2	2				0,29
ST-67431	Nej	FjHø08	Nudrift	0	0				0,00
			Ansøgt	16750	18000				100,90
Sum			Nudrift					132,15	
			Ansøgt					233,06	
Ændring alle produktioner:									100,90

* Ændret fravænningsvægt i alt per årssø er beregnet efter formlen: Ændret fravænningsvægt per årssø = ((Indtastet vægt ved fravæning - 7,3) x aktuelt antal fravænnede smågrise per årssø). Hvor antal fravænnede smågrise per årssø enten er den indtastede værdi eller det aktuelle antal smågrise ifølge nyeste N-normer (dvs. systemets standardtal).

Oplysninger om udegående dyr

Produktioner som ikke fremgår af denne tabel er ikke udegående

StaldID	Staldsystem kode	Nudrift / Ansøgt	Mdr. udegående uden for udbringningsareal	Mdr. udegående inden for udbringningsareal
ST-67426	SvSo13	Nudrift	12	0
		Ansøgt	12	0
	SvSo08	Nudrift	12	0
		Ansøgt	12	0
	SvSI07	Nudrift	12	0
		Ansøgt	12	0
ST-67427	FjHø08	Nudrift	0	1
		Ansøgt	0	1
ST-67428	Hest01	Nudrift	12	0
		Ansøgt	12	0
ST-67429	GeKd	Nudrift	12	0
		Ansøgt	12	0
ST-67431	FjHø08	Nudrift	0	0
		Ansøgt	0	1

Oplysninger om mink

Der er ingen mink på ejendommen.

Normer for beregning af produktionseffektivitet og fodring samt oplysninger om fravæning i soproduktioner

Tal i kursiv er standardtal (normalt), som anvendes i beregningerne når ansøger ikke har oplyst andet. Når et tal ikke vises i kursiv, betyder det, at ansøger har indtastet sine egne oplysninger.

StaldID	Staldsystem kode	Nudrift / Ansøgt	FE per årssø / FE per	Gram råprotein	Gram P per FE / fosfor % i	Protein % i mælk / kg æg	Antal fravænnede	Fravænningsvægt
---------	------------------	------------------	-----------------------	----------------	----------------------------	--------------------------	------------------	-----------------

			kg tilvækst / kg foder per dyr (mink/fjerkræ)	per FE / Protein % i foder (fjerkræ)	foder (fjerkræ)	per høne (fjerkræ)	grise per årssø / kg tilvækst per enhed (fjerkræ)	
ST-67426	SvSo13	Nudrift	433,00	142,80	5,00		24,60	7,20
		Ansøgt	433,00	142,80	5,00		24,60	7,20
	SvSo08	Nudrift	1009,00	142,80	5,00		24,60	7,20
		Ansøgt	1009,00	142,80	5,00		24,60	7,20
	SvSI07	Nudrift	2,87	157,60	4,40			
		Ansøgt	2,87	157,60	4,40			
ST-67427	FjHø08	Nudrift	47,40	16,30	0,47	18,90		
		Ansøgt	47,30	15,20	0,42	18,90		
ST-67428	Hest01	Nudrift	-	-	-	-	-	-
		Ansøgt	-	-	-	-	-	-
ST-67429	GeKd	Nudrift	-	-	-	-	-	-
		Ansøgt	-	-	-	-	-	-
ST-67431	FjHø08	Nudrift	44,30	16,80	0,47	18,30		
		Ansøgt	47,30	18,00	0,57	18,40		

Management

På ejendommen: - Anvendes godt Landmandsskab. - Overholdes regler om gødningsplaner, gødningskvote og efterafgrøder - Overholdes harmonireglerne. - Anvendes egenkontrolprogram for ægproduktion til Hedegaard Foods.

Rengøring og desinficering

Rengøring og desinficering for Staldafsnit Frilandshøns:

Der rengøres og desinficeres mellem hvert hold høns. Før den egentlige vask påbegyndes, iblødsættes stalden for at lette vaskarbejdet. Det er dog ikke sikkert at der vaskes med vand efter hver rotation.

Rengøring Økologisk æglæggestald:

Der rengøres som ved frilandsstald, dog under hensyn til lovlige midler i forbindelse med økologi.

Se desuden bilag 9

Overbrugning i svinestalde

Bedste tilgængelige staldteknologi

Bedst tilgængelig staldteknologi for Staldafsnit Frilandshøns:

Der er ingen BAT byggeblade. Stalden opføres efter bedst tilgængelig viden mht. dyrevelfærd, smittebegrænsning, rengøringsmuligheder og arbejdsmiljø. Der anvendes bedste staldsystem til frilands konsumægproduktion: Dybstrøelse, fastgødning med gødningsbånd.

Staldtypen som benyttes til økologisk ægproduktion opfylder samme krav til BAT.

Se bilag 8,9,10,11

Bedste tilgængelige foderteknologi

StaldID	ProduktionsID	Kode for staldsystem	Bedste tilgængelige foderteknologi
ST-67426	PR-126653	SvSo13	
	PR-126654	SvSo08	
	PR-126655	SvSI07	Der anvendes fasefordring.
ST-67427	PR-126656	FjHø08	I BREF-dokumentet anbefales fytase tilsætning i foderet dette anvendes også i frilandsproduktionen. Der anvendes fasefodring som er tilpasset dyrenes udviklingstrin og produktionspotentiale.
ST-67428	PR-126657	Hest01	
ST-67429	PR-126658	GeKd	
ST-67431	PR-126662	FjHø08	

Produktioner fordelt på dyrekategorier

Dyrekategorier	Nudrift/ansøgt drift	Antal Dyreenheder
Kvæg	Nudrift	0,00

	Ansøgt	0,00
Ændring - Kvæg		0,00
Fjerkræ og andre dyr	Nudrift	131,35
	Ansøgt	232,26
Ændring - Fjerkræ og andre dyr		100,90
Svin	Nudrift	0,80
	Ansøgt	0,80
Ændring - Svin		0,00
Sum	Nudrift	132,15
	Ansøgt	233,06
Ændring - I alt		100,90

Kort over staldafsnit**Generel vurdering:****Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.2. Lokalisering

I dette afsnit gøres der rede for husdyrbrugets lokalisering. Det vil sige hvordan husdyrbruget er placeret i forhold til steder, hvor der efter lovgivningen gælder et fast afstandskrav samt placeringen i landskabet.

Ansøger tekst:

Se Tidligere godkendelse samt bilag 4 omkring transport

Generel vurdering:**Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.2.1 Faste afstandskrav

I dette afsnit gøres der rede for husdyrbrugets placering i forhold til de faste afstandskrav, der gælder efter husdyrgodkendelseslovens §§ 6 og 8.

Ansøger tekst:

Ikke-almene vandforsyningsanlæg (25 m): Der er ingen boringer inden for 25 m. Nærmeste boring ligger ca. 250 m fra anlægget. Bruges til markvanding og tilhører Otto Jan Jensen. Almene vandforsyningsanlæg (50 m): Der er ingen inden for 2.000 m. Vandforsyningen sker fra Tinglev vandværk ca. 3800 meter fra ejendommen. Vandløb (herunder dræn) og søer (15 m): Nærmeste vandløb ligger ca. 85 m syd for ejendommen – Gejl Å, desuden af Bjærndrup MølleÅ som ligger ca 50 m nord for planlagte udvidelse. Offentlig vej og privat fællesvej (15 m): Afstanden vurderes til ca. 90 meter mod syd. Levnedsvirksomhed (25 m): Der forefindes ingen levnedsvirksomhed inden for 25 meters afstand. Beboelse på samme ejendom (15 m): Der er ingen beboelse ved anlægget. Stuehuset ligger ca. 100 m syd for ny staldanlægget. Naboskel (30 m): Afstanden vurderes til ca. 40 meter. Der er tale om et skel mod øst til nærmeste nabo. Nabobeboelse (50 m): Afstanden vurderes til ca. 125 meter. Det drejer sig om Bajstrup Bygade 63. Der er et jodtilliggende på 3,6 ha til ejendommen. Eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde: Nærmeste byzone findes ved Tinglev ca. 3000 m nordvest for ejendommen. Områder i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv: Der findes ingen. Offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende: Ingen

Generel vurdering:**Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.2.2 Landskabet og planforhold

I dette afsnit gøres der rede for placeringen af husdyrbrugets bygninger i landskabet, og hvordan de påvirker landskabet.

Ansøger tekst:

Naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser m.v. (Tema Regionplandata 2005: Natur, landskab og kulturhistorie): Ejendommen ligger i udkanten af et område med naturinteresser. Biologisk korridor ca. 160 m syd for ejendommen (Gejl Å). Områder med landskabelig værdi/ Værdifulde landskaber (Tema Regionplandata 2005: Natur, landskab og kulturhistorie): Der findes områder med værdifulde landskaber syd for ejendommen i forbindelse med Gejl Å. Uforstyrrede landskaber (Tema Regionplandata 2005: Natur, landskab og kulturhistorie): Nærmeste uforstyrrede landskab ligger ca. 7.800 m vest for ejendommen. Værdifulde kulturmiljøer og bevaringsværdige landsbyer (Tema Regionplandata 2005: Natur, landskab og kulturhistorie): Ingen inden for en afstand af 2.000 m. Lavbundsarealer inkl. evt. okkerklassificering (Tema Regionplandata 2005: Natur, landskab og kulturhistorie): Hønsesalden ligger op til VMPII lavbundsarealer syd for stalden. Fortidsmindelinje / Kulturhistoriske arealer (Tema Regionplandata 2005: Natur, landskab og kulturhistorie) Kulturhistorieste elementer arealer ca. 300 m nordvest for ejendommen Områder med særlig geologisk værdi / Skovplantning uønsket pga geologi (Tema Regionplandata 2005: Landbrug, skovrejsning og råstoffer): Område ca. 7.800 nord for ejendommen Skovrejsningsområder (Tema Regionplandata 2005: Landbrug, skovrejsning og råstoffer): Nærmeste skovrejsningsområde ligger ca. 250 m syd for ejendommen. Rekreative interesseområder / Arealudlæg til ferie-fritidsformål (Tema Regionplandata 2005: Byudvikling og tekniske anlæg): Der er ingen inden for 2.000 m. Kirkeomgivelser/kirkelandskaber (Tema Regionplandata 2005: Byudvikling og tekniske anlæg): Ingen inden for 2.000 m. Kirkeomgivelser/kirkelandskaber (Tema Regionplandata 2005: Byudvikling og tekniske anlæg). Ingen inden for 2.000 m. Fredede områder (Tema Fredninger): Nærmeste fredede område findes ca. 2.000 m nord for ejendommen. Nærmeste fredede fortidsminde er ca. 1.900 m nordvest for ejendommen. Beskyttede naturarealer (§ 3) (Tema Naturbeskyttelse): Der løber beskyttede vandløb med omliggende engarealer både nord for ejendommen (Bjærndrup Mølleå) og syd for ejendommen (Gjel Å). Gejl løber ca. 85 m syd for ejendommen. Strandbeskyttelseslinje (Tema Bygge- og beskyttelseslinjer): Der er ingen strandbeskyttelseslinje indenfor 100 meter af ejendommen. Klitfredningslinje (Tema Bygge- og beskyttelseslinjer): Der er ingen klitfredningslinje indenfor 100 meter af ejendommen. Skovbyggelinje (Tema Bygge- og beskyttelseslinjer): Nærmeste skovbyggelinje ligger ca. 50 m vest for anlægget. Sø- og åbeskyttelseslinje (Tema Bygge- og beskyttelseslinjer): Anlægget ligger delvist indenfor Åbeskyttelseslinje i forbindelse med Gejl Å. Kirkebyggelinje (Tema Bygge- og beskyttelseslinjer): Der er ca. 3.800 m til kirkebyggelinjen i Tinglev. Beskyttede sten- og jorddiger (Tema Bygge- og beskyttelseslinjer): Der er ca. 375 m til nærmeste beskyttede dige nordvest for anlægget.

Generel vurdering:

Vilkår:

Id	Vilkår
	Ingen vilkår

2.3.1 Energiforbrug

Der gøres her rede for husdyrbrugets energiforbrug.

Ansøger tekst:

Energiforbrug på anlæg

Forbrug af gas: Før: Ingen Efter: Ingen Forbrug af dieselolie: Før: 7.600 L Efter: ca. 7.600 L (uforandret) Forbrug af el: Før: 140.000 kwh Efter: ca. 200.000 kwh, pga. behov for ventilation, og strøm til gødningsbånd, ægbånd samt køling af æg. Stokerfyre benyttes forsat til stuehuset.

Se bilag 9

Energiteknologi på anlæg

Der opsættes også frekvensstyret ventilation i den økologiske æglæggestald, hvilket mindsker strømforbruget.

Generel vurdering:

Vilkår:

Id	Vilkår
	Ingen vilkår

2.3.2 Vandforbrug

Der gøres her rede for husdyrbrugets vandforbrug.

Ansøger tekst:

Vandforbrug på anlæg

Forbrug af vaskevand til maskiner: Før: anslået 15 m3 Efter (anslået): anslået 15 m3 Forbrug af vaskevand til stald: Før: 80 m3 Efter: 160 m3

Hønerne drikker ca 200 ml vand pr dag se bilag 9 for forbrug ved udvidelsen.

Vandteknologi på anlæg

Den primære kilde til vandspild er utætte vandnipler. Disse efterses med jævne mellemrum, så vandspild minimeres. Det er BAT at kontrollere og udskifte defækte nipler. Det er let at finde utætheder idet vandet løber ned og står på gødningsbåndet.

Ved vask af stalden anvendes iblødsætning, dette mindsker vandforbruget og letter rengøringen.

Generel vurdering:**Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.4.1 Lugt

I dette afsnit gøres der rede for lugtemissionen fra husdyrbruget og geneafstandene for lugt til naboer og områder, som er omfattet af beskyttelsesniveauet for lugt.

I tabellen "Samlet resultat af lugtberegning" vises de beregnede geneafstande for lugt til naboer og områder, som er omfattet af husdyrgodkendelseslovens beskyttelsesniveau, og det oplyses om genekriterierne er overholdt til naboer og områder, som er omfattet af beskyttelsesniveauet.

I de efterfølgende tabeller vises der detaljer om lugtberegningerne. Der oplyses om de enkelte staldafsnits afstand og placering i forhold til naboer og områder omfattet af beskyttelsesniveauet, den beregnede lugtemission fra hvert staldafsnit, samt forudsætninger for beregningerne af emissionen, herunder effekten af eventuel lugtbegrænsende teknologi. Hvis der står "Ingen data" i en tabel betyder det, at der ikke er relevante data at vise om emnet i dette tilfælde. Det kan f.eks. være, hvis der ikke indgår særlig miljøteknologi til begrænsning af lugten.

Ansøger tekst:**Samlet resultat af lugtberegning**

Område	Andre ejendomme med mere end 75 DE(antal)	Beregnings model	Samlet ukorrigeret	Korrigeret geneafstand (ansøgt drift)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnits afstand	Genekriterie overholdt
Eksisterende eller fremtidig byzone	0	Ny	422,04	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Samlet bebyggelse	0	Ny	306,95	293,51	193,26	323,18	Genekriterie overholdt. Korrigeret geneafstand kortere end vægtet gennemsnitsafstand.
Enkelt bolig	0	Ny	141,40	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.

Lugtgeneberegninger – Detaljer om staldafsnit**Byzone**

StaldID	Afstand til område(meter)	Placering 300-60 grader (ja/nej)	Indgår staldafsnit i beregning for område (ja/nej)
ST-67426	3230,26	Nej	Nej
ST-67427	3230,23	Nej	Nej
ST-67428	3320,75	Nej	Nej
ST-67429	3316,46	Nej	Nej
ST-67431	2973,60	Nej	Nej

Samlet bebyggelse

StaldID	Afstand til område(meter)	Placering 300-60 grader (ja/nej)	Indgår staldafsnit i beregning for område (ja/nej)
ST-67426	336,17	Nej	Ja
ST-67427	336,14	Nej	Ja
ST-67428	429,34	Nej	Nej
ST-67429	421,31	Nej	Nej
ST-67431	305,50	Ja	Ja

Enkelt bolig

StaldID	Afstand til område(meter)	Placering 300-60 grader (ja/nej)	Indgår staldafsnit i beregning for område (ja/nej)
ST-67426	330,40	Nej	Nej
ST-67427	330,37	Nej	Nej
ST-67428	423,95	Nej	Nej
ST-67429	416,25	Nej	Nej
ST-67431	289,51	Ja	Nej

Lugtemission fra produktioner

StaldID	Kode for staldsystem	Antal dyr	Antal stipladser	Ton dyr på stald	Antal måneder udegående	Lugt fra produktion (LE)	Lugt fra produktion (OU)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt emission fra produktion (LE)	Faktisk lugt emission fra produktion (OU)
ST-67426	SvSo13	1,00	1,00	0,22	12,00	13,20	100,00	0,00%	13,20	100,00
	SvSo08	1,00	0,00	0,01	12,00	0,63	11,20	0,00%	0,63	11,20
	SvSI07	18,00	18,00	1,89	12,00	283,50	850,50	0,00%	283,50	850,50
ST-67427	FjHø08	21650,00	23500,00	41,12	1,00	4935,00	21590,62	0,00%	4935,00	21590,62
ST-67428	Hest01	3,00	3,00	0,60	12,00	24,00	102,00	0,00%	24,00	102,00
ST-67429	GeKd	2,00	2,00	0,00	12,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00
ST-67431	FjHø08	16750,00	18000,00	31,50	1,00	3780,00	16537,50	0,00%	3780,00	16537,50

Effekt af miljøteknologi til begrænsning af lugt

StaldID	Nudrift ansøgt drift	Supplerende teknologi	Indtastet lugt effekt	Driftstimer pr. år	Resulterende reduktion (%)
ST-67426	Ingen data				
ST-67427	Ingen data				
ST-67428	Ingen data				
ST-67429	Ingen data				
ST-67431	Ingen data				

Oplysninger om ventilation (ansøgt drift)

StaldID	Naturlig ventilation	Drifts effekt (%)	Driftstimer pr. år	Højde på afkast
ST-67426	Ingen data			
ST-67427	Ja	75,00%	6500,00	0,00
ST-67428	Ingen data			
ST-67429	Ingen data			
ST-67431	Ingen data			

Afkasttype og øvrige bemærkninger

StaldID	Afkast type	Type og øvrige bemærkninger
ST-67426		
ST-67427		Ligetryksventilation.
ST-67428		
ST-67429		
ST-67431		

Relevante oplysninger

Åben staldsystem og afkast højde er sat til 0 m. Der er naturligvis afkast på taget med om sommeren sker ventilation i lige så høj grad gennem luger til hønsegård.

Generel vurdering:**Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.4.2 Støj

I dette afsnit gøres der rede for hvilke støjkloder, der er på husdyrbruget, hvilke tidspunkter de er i drift og hvilke tiltag, der skal

begrænse eller forhindre støjgener for naboerne.

Ansøger tekst:**Beskrivelse af støjkilder**

Støjkilder for Ejendom Unavngivet Ejendom:

Der er kun få støjkilder ved produktion af æglæggende høns. Aflæsning og indblæsning af foder giver anledning til støj ca. 45 minutter pr. foderleverance. Ventilationsstøj kan forekomme i mindre omfang. Der ventileres mest om sommeren, da ventilationsbehovet er afhængig af uddendørs temperatur og årstid. Øvrige støjkilder er kørsel med landbrugsmaskiner, til og fra kørsel af foder, æg mm.

Beskrivelse af driftsperiode

Driftsperiode for Ejendom Unavngivet Ejendom:

Leverance af foder og dyr og afhentning af æg foregår så vidt mulig indenfor normal arbejdstid på hverdage. I høstperioden fyldes den nye Amerikanersilo ved økostalden med korn, det giver anledning til ekstra kørsel.

Beskrivelse af støjkildetiltag

Støjkildetiltag for Ejendom Unavngivet Ejendom:

Ventilationen er automatisk styret og frekvensreguleret så unødigt drift undgås, og derved sikres at anlægget kun er i drift i et minimalt antal timer. Det tilstræbes at foderleverancer foregår i dagtimerne

Generel vurdering:**Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.4.3 Lys

I dette afsnit beskrives mulige gener fra belysning på anlægget og eventuelle genebegrænsende foranstaltninger.

Ansøger tekst:

Beskrivelse af belysningen for Ejendom Unavngivet Ejendom:

Der opsættes lamper ved indgangsparti, større lysarmaturer ved porte som kun anvendes ved ind- og udsætning af dyr. Staldanlægget er uden vinduer. Der er åbninger langs siden af stalden hvor hønerne kan komme ud, men de lukker når det er mørkt og hønerne er i stalden, så der kommer ikke nævneværdig lyspåvirkning fra anlægget. Ny stald ligger isoleret på mark, pakkerum er orienteret mod Bajstrup Bygade. Ved den ende er der lys ved port og dør ligesom det er her der vil være lys fra lastbiler der henter og bringer varer.

Generel vurdering:**Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.4.4 Fluer og skadedyr

I dette afsnit beskrives bekæmpelse og forebyggelse af fluer og skadedyr.

Ansøger tekst:**Generel beskrivelse skadedyr**

Skadedyr generelt for Ejendom Unavngivet Ejendom:

Der er aftale med autoriseret firma (Mortalin) om skadedyrs bekæmpelse. Det er en del af Haccp konceptet at der foretages en effektiv bekæmpelse af gnavere, det er specielt vigtigt i forbindelse med åbne staldsystemer.

Beskrivelse af gener fra fluer

Gener fra fluer for Ejendom Unavngivet Ejendom:

Ingen fluegener fra stalden. Der kan opstå minimale fluegener fra gødningshus, men god management hindre udviklingen af fluelarverne. Gødningshuset er centralt placeret således at der er god tilsyn. Ved problemer vil der blive foretaget en bekæmpelse. Desuden eksporteres ca halvdelen af gødningen direkte fra eksisterende stald. Fra den nye økologiske ægproduktion eksporteres al den faste gødning.

Beskrivelse af rottebekæmpelse

Rotte bekæmpelse for Ejendom Unavngivet Ejendom:
Der er aftale med autoriseret firma (Mortalin) om skadedyrs bekæmpelse. De kommer 2-3 gange om året.

Generel vurdering:**Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.4.5 Støv

I dette afsnit beskrives mulige støvgener fra husdyrbruget og eventuelle genebegrænsende foranstaltninger.

Ansøger tekst:

Der anvendes tørfoder hvilket kan give anledning til begrænsede støvgrener i forbindelse med aflæsning. Desuden kan der forekomme meget begrænsede støvgener i forbindelse med tømning af den sidste dybstrøelse fra staldanlæggene ved holdskifte.

Generel vurdering:**Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.4.6 Transport

I dette afsnit gøres der rede for til- og frakørselsforhold til husdyrbruget, mulige gener fra transport samt eventuelle genebegrænsende tiltag

Ansøger tekst:

Se bilag 4

Generel vurdering:**Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.5.1 Spildevand

I dette afsnit gøres der rede for mængden af spildevand samt bortskaffelse heraf.

Ansøger tekst:**Beskrivelse af spildevandsmængde**

Spildevandsmængde for Ejendom Unavngivet Ejendom:
vaskevand, frilandsstald: før 80 m3 efter 160 m3 da begge stalde er ca lige store. Maskinvask før og efter: 15 m3 Efter hvert hold rengøres staldene, vaskevandet opsamles i opsamlingstank som placeres ved siloanlæg syd for stalden. Efter opsamling spredes vandet på harmoniareal. Dette er normal praksis ved konsumægsproduktion. sanitær spildevand og vand fra daglig vask af pakkerum ny driftbygninger nedsives.

Se bilag 9 fom managemetn, det er ikke efter hvert hold der vaskes med vand.

Beskrivelse af spildevandstilledning

Tilledning af spildevand for Ejendom Unavngivet Ejendom:
Staldanlæg til æglæggende høns rengøres hver hold, nogle gange med vand andre gange tørrengøres stalden. Spildevand i forbindelse med rengøring af staldanlæg med vand opsamles i lukket beholder (opsamlingstank) og udsprede på markerne i henhold til Bekendtgørelsen om spildevand.

Beskrivelse af spildevandsafledning

Afledning af spildevand fra Ejendom Unavngivet Ejendom:

Vaskevand tilledes opsamlingsstank på ejendommen og bortskaffes ved udspredning på mark. Der er ikke kloakering.

Generel vurdering:

Vilkår:

Id	Vilkår
	Ingen vilkår

2.5.2 Husdyrgødning og foder

I dette afsnit gøres der rede for mængden af produceret husdyrgødning og opbevaringen af husdyrgødningen. Der gøres desuden rede for eventuel forurening fra foderoplæg samt tiltag til begrænsning af forureningen.

I tabellerne vises oplysninger om anlæggene til opbevaring af husdyrgødning. Der bruges en kort kode for hvert opbevaringslager.

Den første tabel viser en oversigt af de anlæg til opbevaring af husdyrgødning, der indgår i ansøgningen. Ud for betegnelsen for hvert opbevaringslager er der angivet en kode, der efterfølgende erstatter det oplyste navn på opbevaringslageret. De følgende tabeller viser detaljerede oplysninger om opbevaringslagrene i henholdsvis nudrift og ansøgt drift.

Ansøger tekst:

Oversigt over opbevaringslagre

Kode for opbevaringslager	Navn på opbevaringslager	Beskrivelse af opbevaringslager
LA-44103	Markstak	Gødning opbevares i markstak.
LA-44105	Gødningshus	Opbevaring af fast møj fra hønhuset opbevaret i gødningshus.

Bedste tilgængelige opbevaringsteknik

Navn på opbevaringslager	Beskrivelse af bedste tilgængelige opbevaringsteknik
Markstak	Markstak overdækket med plast eller kompostdug er bedste opbevaringsteknik til dybstrøelse.
Gødningshus	Gødningshuset med tag, faste sider og gulv hindrer luftstrøm henover gødningen og mindsker dermed afdampning. Gødningsbåndene tømmes ca. tre gange om ugen og en transportør stækker gødningen så det komprimeres mest muligt. Fast gulv sikrer at evt. afsivning vil blive opfanget.

Øvrige oplysninger om opbevaringslagre

Navn på opbevaringslager	Nudrift	Ansøgt
Markstak	Dybstrøelse kan lagres i gødningshus, forud for anvendelse.	Dybstrøelsen eksporteres direkte fra staldanlæg i forbindelse med skift af høns.
Gødningshus	Det eksisterende gødningshus benyttes forsat til opbevaring af fast gødning. Gødningshuset har beton gulv og beton vægge samt fast tag.	Det eksisterende gødningshus benyttes forsat til opbevaring af fast gødning. Gødningshuset har beton gulv og beton vægge samt fast tag.

Detaljer om opbevaringslagre

Kode for opbevaringslager	Nyt/eksisterende opbevaringslager	Drifttype	Lagertype	Dimension	Kapacitet
LA-44103	Eksisterende	Nudrift	Markstak	10*40 meter, højde: 2 meter	50,00
		Ansøgt drift	Markstak		50,00
LA-44105	Eksisterende	Nudrift	Møddingsplads	10*40 meter, højde: 2 meter	402,00
		Ansøgt drift	Møddingsplads		402,00

Detaljer om fast lager

Kode for opbevaringslager	Drifttype	Lagerandel fast i %	Andel af dybstrøelse der køres direkte ud og pløjes ned
LA-44103	Nudrift	100,00	5
	Ansøgt	0,00	5
LA-44105	Nudrift	100,00	0
	Ansøgt	100,00	5

Detaljer om flydende lager

Kode for opbevaringslager	Drifttype	Lagerandel flydende i %	Virkemiddel
LA-44103	Nudrift	0,00	Ingen virkemiddel (f.eks. naturligt flydelag)
	Ansøgt drift	0,00	Ingen virkemiddel (f.eks. naturligt flydelag)
LA-44105	Nudrift	0,00	Ingen virkemiddel (f.eks. naturligt flydelag)
	Ansøgt drift	0,00	Ingen virkemiddel (f.eks. naturligt flydelag)

Beskrivelse af risici**Beskrivelse af mulige uheld**

Risici mulige uheld for Ejendom Unavngivet Ejendom:

Der er tale om en lavrisiko produktion. Ved længerevarende strømsvigt i stalden kan der dog opstå akutte problemer med ventilationen. Der er mulighed for manuelt at åbne lugerne til udeareal for ventilation i forbindelse med strømsvigt. For optimal effektivitet er vand og foder forsyning af stor vigtighed. Der er alarm for svigt i foder og vandforsyning.

Beskrivelse af risikominimering

Minimering af risiko for Ejendom Unavngivet Ejendom:

Ved brug af "godt landmandskab" herunder rettidig omhu mht. bygningsvedligehold minimeres uforudsete uheld bedst muligt. Ved løbende venligehold af ventilationssystemet, reduceres risikoen for svigt. Der kan etableres relevante alarmanlæg. Hele anlægget kan evt. forsynes med et nødstrømsanlæg. Produktionssystemet er med fast gødning med højt tørstofindhold. derved kan evt spild af gødning blot skovles op. Der er ringe risiko for bortløbning.

Beskrivelse af gener i forbindelse med uheld

Minimering af gene for Ejendom Unavngivet Ejendom:

Nødvendig ekspertise vil blive tilkaldt, i tilfælde af uheld hvor det skønnes formålstjenligt. Beredskabsplan er udfyldt og ligger på ejendommen.

Beskrivelse af opbevaring af ensilage og foder

Opbevaring af ensilage for Ejendom Unavngivet Ejendom:

Der fodres med færdige foderblandinger fra foderstof til både økologiske høner og frilands høner, foder opbevares i separat siloer. Der fodres med koncentrat som iblandes korn.

Generel vurdering:**Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.5.3 Affald og kemikalier

I dette afsnit gøres der rede for opbevaring og bortskaffelse af affald, miljøfarlige stoffer og døde dyr på husdyrbruget.

Ansøger tekst:**Beskrivelse af døde dyr**

Der afhentes døde dyr af DAKA, efter behov - ca. 20 gange årligt. Døde dyr opbevares i køleboks nord for hønsestald. I gennemsnit regnes der med ca. 6 døde høns pr. dag. Mængder ca. 3000-4000 kg årligt fra den økologiske produktion. Der er tale om fælles afhæntning.

Beskrivelse af fast affald

Se eksisterende godkendelse.

Beskrivelse af kemikalier generelt

Udvidelsen omfatter kun økologiske dyr, der er ingen kemikalie forbrug ved produktionen. Der anvendes vacciner som opbevares i forrum til ny stald. Der bestilles den mængde vaccine hjem som er nødvendig for produktionen.

Beskrivelse af pesticider

Pesticider for Ejendom Unavngivet Ejendom:

Der forefindes ikke pesticider på bedriften.

Beskrivelse af oliekemikalier

Se eksisterende godkendelse.

Beskrivelse af øvrige kemikalier

Øvrige kemikalier for Ejendom Unavngivet Ejendom:

Der forefindes ikke pesticider på bedriften men der er mulighed for opbevaring af vacciner, rengøringsmidler til pakkerum, spildolie, maling m.m. i aflåst kemikalierum i den gamle kostald. Dieselolie opbevares i 2.000 L tank (2010) i lageret op ad halm- og maskinlade. Denne er placeret på beton med kant rundt om. Der findes desuden en dieseltank på 1.200 l (1993) i den private garage. Denne er placeret på beton med kant rundt om. Der opbevares olie i en 200 L tromle (2003) i værkstedet. Denne er placeret på beton med kant rundt om.

Beskrivelse af egenkontrol

Bedriften vil ved produktionens start deltage i et leverandør HACCP program. Dette omfatter, hygiene, egenkontrol af kølerum, vedligehold af produktionsudstyr, indsamling af produktionsdata.

Generel vurdering:**Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.5.4.1 Ammoniaktab

I dette afsnit gøres der rede for ammoniakemissionen fra husdyrbruget, samt hvordan emissionen begrænses.

I den første tabel vises, på baggrund af ansøgningssystemets beregninger, om det lovpligtige krav om ammoniakreduktion er overholdt

I den anden tabel vises det beregnede tab af ammoniak fordelt på forskellige typer af kilder på husdyrbruget.

I de følgende tabeller vises der oplysninger om ammoniakemission og begrænsning af emissionen for de enkelte staldafsnit. Det er bl.a. vist, hvor meget forskellige tiltag bidrager til at begrænse ammoniakemissionen i forhold til emissionen fra referencesystemet.

Ansøger tekst:**Resultat af beregninger på generelt ammoniakreduktionskrav**

Grovfoderrationen for kvægproduktionen på anlægget er baseret på min. 40 % græs	Nej
Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere reduktion nødvendig for at opfylde kravet	-2919,20 kgN/år

Ammoniaktab i nudift og ansøgt drift fordelt på staldsystemer og opbevaringslagre

	Ansøgt(kgN/år)
Ammoniaktab fra staldsystemer mv. ikke omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav:	0,00
Ammoniaktab fra staldafsnit og lagre omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav, men eksisterende uændret produktion:	1316,05
Ammoniaktab fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav (etableringer udvidelser, ændringer):	1459,65
Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning:	0,00
Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning:	1419,28

Resultat af beregninger af ammoniaktab på produktionsniveau

StaldID	Kode for staldsystem	Ammoniaktab fra reference staldsystem (kgN/år)	Ammoniaktab fra valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (%)	Effekt af miljøteknologi (kgN/år)	Effekt af foderoptimering m.m. (kgN/år)	Effekt af miljøtiltag lager (kgN/år)	Faktisk ammoniaktab fra stald og lager (kgN/år)
ST-67426	SvSo13	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
	SvSo08	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
ST-67427	FjHø08	4291,80	3007,35	1284,45	29,93%	826,08	-143,53	0,00	2324,80
		4291,80	3007,35	1284,45	29,93%	826,08	188,31	0,00	1992,97
ST-67428	Hest01	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
ST-67429	GeKd	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
ST-67431	FjHø08	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		3320,45	2326,70	993,74	29,93%	639,19	-514,50	0,00	2202,02

Sum	Nudrift	4291,80	3007,35	1284,45	826,08	-143,53	0,00	2324,80
	Ansøgt	7612,25	5334,05	2278,19	1465,27	-326,19	0,00	4194,99

Ammoniaktab pr. DE og pr. produktionsenhed

StaldID	Kode for staldsystem	Ammoniaktab pr. produktionsenhed (kgN/år)	Ammoniaktab pr. DE (kgN/år)
ST-67426	SvSo13	0,00	0,00
		0,00	0,00
	SvSo08	0,00	0,00
		0,00	0,00
SvSI07	0,00	0,00	
	0,00	0,00	
ST-67427	FjHø08	0,11	17,83
		0,09	15,28
ST-67428	Hest01	0,00	0,00
		0,00	0,00
ST-67429	GeKd	0,00	0,00
		0,00	0,00
ST-67431	FjHø08	0,00	0,00
		0,13	21,82

Effekt af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning (miljøteknologi)

StaldID	Nudrift Ansøgt drift	Supplerende teknologier	Indtastet ammoniak effekt (%)	Driftstimer per år / Benzoesyre (gr)	Reduceret ammoniakfordampning (kgN/år)
ST-67426	Ingen data				
ST-67427	Nudrift	Kemisk luftvasker	36,00%	8759,00	826,00
	Ansøgt	Kemisk luftvasker	36,00%	8759,00	826,00
ST-67428	Ingen data				
ST-67429	Ingen data				
ST-67431	Nudrift	Kemisk luftvasker	0,00%	0,00	0,00
	Ansøgt	Kemisk luftvasker	36,00%	8760,00	639,00

Beskrivelse af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning

Kemisk luftvasker type og øvrige bemærkninger ansøgt for Staldafsnit Frilandshøns og økologisk høns: Hyppig udmugning tre gange ugentlig svarende til luftvaskereffekt på 36% af hele stalden. Se forklaring i BAT-beskrivelsen. Staldsystemet er identisk, dog er øko stalden opdelt med maks. 3.000 høner i hver afdeling.

Der findes et BAT blad som beskriver effekten af hyppig udmugning. Desuden er stald typen etageanlæg også beskrevet i et teknologiblad.

Effekt af foderoptimering og antal fravænnede smågrise

StaldID	Kode for staldsystem	Nudrift Ansøgt drift	FE	Gram råprotein pr. FE	Gram P pr. FE	Antal fravænnede grise	Fravænnings vægt	Effekt foderoptimering
ST-67426	Ingen data							
ST-67427	FjHø08	Nudrift	47,40	16,30	0,47	0,00	0,00	-143,53
		Ansøgt	47,30	15,20	0,42	0,00	0,00	188,31
ST-67428	Ingen data							
ST-67429	Ingen data							
ST-67431	FjHø08	Nudrift	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Ansøgt	47,30	18,00	0,57	0,00	0,00	-514,50

Beskrivelse af foderoptimeringstiltag til begrænsning af ammoniakfordampning

Se bilag 9

Effekt af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning fra lager (miljøteknologi og andel dybstrøelse direkte ud)

LagerID	Lager type	Nudrift Ansøgt drift	Tiltag	Indtastet emmislons effekt (%)	Andel af dybstrøelse direkte ud	Reduceret ammoniakfordampning (kgN/år)
LA-44103	Markstak	Nudrift	Ingen	0,00%	5,00	0,00
	Markstak	Ansøgt	Ingen	0,00%	5,00	0,00
LA-44105	Møddingeplads	Nudrift	Ingen	0,00%	0,00	0,00
	Møddingeplads	Ansøgt	Ingen	0,00%	5,00	0,00

Generel vurdering:

Vilkår:

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.5.4.2 Påvirkning af natur

I dette afsnit gøres der rede for ammoniakemissionens påvirkning af naturområder. Udgangspunktet for vurderingen af påvirkningen af ammoniakfølsomme naturområder er bl.a. størrelsen af ammoniakdepositionen på områderne. Indledende oplyses der derfor om en række faktorer, som har betydning for beregningen af ammoniakdepositionen.

Ansøger tekst:

Nøgletal emission

	kgN/år
Samlet emission fra stald og lager	4194,98
Meremission fra stald og lager	1870,18

Beskrivelse af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning

Beskrivelse af ammoniakdeposition i naturområderne

Oversigt over beregninger på ammoniakpåvirkning af natur

Naturpunkt (navngivet efter nærmeste stald/lager)	Kilde for ammoniakfordampning (stald/lager)	Kildes andel af merdeposition i naturpunktet	Kildes andel af totaldeposition i naturpunktet (kildes andel + de andre kilders andele)	Total merdeposition i naturpunktet (kildes andel + de andre kilders andele)	Totaldeposition i naturpunkt (kildes andel + de andre kilders andele)
LA-44103	ST-67431	0,0	0,0	0,0	0,0
LA-44103	LA-44105	0,0	0,0		
LA-44103	ST-67426	0	0		
LA-44103	ST-67428	0	0		
LA-44103	ST-67429	0	0		
LA-44103	ST-67427	0,0	0,0		
LA-44103	LA-44103	0,0	0		
LA-44105	ST-67431	0,0	0,0	0,0	0,0
LA-44105	LA-44105	0,0	0,0		
LA-44105	ST-67426	0	0		
LA-44105	ST-67428	0	0		
LA-44105	ST-67429	0	0		
LA-44105	ST-67427	0,0	0,0		
LA-44105	LA-44103	0,0	0		
ST-67426	ST-67431	0,0	0,0	0,0	0,0
ST-67426	LA-44105	0,0	0,0		
ST-67426	ST-67426	0	0		
ST-67426	ST-67428	0	0		
ST-67426	ST-67429	0	0		
ST-67426	ST-67427	0,0	0,0		
ST-67426	LA-44103	0,0	0		
ST-67427	ST-67431	0,0	0,0	0,0	0,0
ST-67427	LA-44105	0,0	0,0		

ST-67427	ST-67426	0	0		
ST-67427	ST-67428	0	0		
ST-67427	ST-67429	0	0		
ST-67427	ST-67427	0,0	0,0		
ST-67427	LA-44103	0,0	0		
ST-67428	ST-67431	0,0	0,0	0,0	0,0
ST-67428	LA-44105	0,0	0,0		
ST-67428	ST-67426	0	0		
ST-67428	ST-67428	0	0		
ST-67428	ST-67429	0	0		
ST-67428	ST-67427	0,0	0,0		
ST-67428	LA-44103	0,0	0		
ST-67429	ST-67431	0,0	0,0	0,0	0,0
ST-67429	LA-44105	0,0	0,0		
ST-67429	ST-67426	0	0		
ST-67429	ST-67428	0	0		
ST-67429	ST-67429	0	0		
ST-67429	ST-67427	0,0	0,0		
ST-67429	LA-44103	0,0	0		
ST-67431	ST-67431	0,0	0,0	0,0	0,0
ST-67431	LA-44105	0,0	0,0		
ST-67431	ST-67426	0	0		
ST-67431	ST-67428	0	0		
ST-67431	ST-67429	0	0		
ST-67431	ST-67427	0,0	0,0		
ST-67431	LA-44103	0,0	0		

Maksimale depositioner

	kgN
Højeste merdeposition i naturområdet	0,0
Højeste totaldeposition i naturområdet	0,0

Naturlinje oversigt

Kilde for ammoniakfordampning (stald/lager)	Naturpunkt (navngivet efter nærmeste stald/lager)	Kildehøjde meter	Retning fra naturpunkt til kilde (grader)	Afstand fra stald/lager til naturpunkt (meter)	Ruhed opland	Ruhed natur
LA-44103	LA-44103	3	67,14	3554,95	S	Bn
LA-44103	LA-44105	3	67,14	3554,95	S	Bn
LA-44103	ST-67426	3	67,14	3554,95	S	Bn
LA-44103	ST-67427	3	67,14	3554,95	S	Bn
LA-44103	ST-67428	3	9,41	3757,39	S	Bn
LA-44103	ST-67429	3	9,41	3757,39	S	Bn
LA-44103	ST-67431	3	67,14	3554,95	S	Bn
LA-44105	LA-44103	3	68,76	3726,17	S	Bn
LA-44105	LA-44105	3	68,76	3726,17	S	Bn
LA-44105	ST-67426	3	68,76	3726,17	S	Bn
LA-44105	ST-67427	3	68,76	3726,17	S	Bn
LA-44105	ST-67428	3	12,45	3764,50	S	Bn

LA-44105	ST-67429	3	12,45	3764,50	S	Bn
LA-44105	ST-67431	3	68,76	3726,17	S	Bn
ST-67426	LA-44103	3	68,66	3691,35	S	Bn
ST-67426	LA-44105	3	68,66	3691,35	S	Bn
ST-67426	ST-67426	3	68,66	3691,35	S	Bn
ST-67426	ST-67427	3	68,66	3691,35	S	Bn
ST-67426	ST-67428	3	11,95	3750,65	S	Bn
ST-67426	ST-67429	3	11,95	3750,65	S	Bn
ST-67426	ST-67431	3	68,66	3691,35	S	Bn
ST-67427	LA-44103	3	68,66	3691,31	S	Bn
ST-67427	LA-44105	3	68,66	3691,31	S	Bn
ST-67427	ST-67426	3	68,66	3691,31	S	Bn
ST-67427	ST-67427	3	68,66	3691,31	S	Bn
ST-67427	ST-67428	3	11,95	3750,68	S	Bn
ST-67427	ST-67429	3	11,95	3750,68	S	Bn
ST-67427	ST-67431	3	68,66	3691,31	S	Bn
ST-67428	LA-44103	3	69,39	3751,98	S	Bn
ST-67428	LA-44105	3	69,39	3751,98	S	Bn
ST-67428	ST-67426	3	69,39	3751,98	S	Bn
ST-67428	ST-67427	3	69,39	3751,98	S	Bn
ST-67428	ST-67428	3	13,13	3744,50	S	Bn
ST-67428	ST-67429	3	13,13	3744,50	S	Bn
ST-67428	ST-67431	3	69,39	3751,98	S	Bn
ST-67429	LA-44103	3	69,38	3740,76	S	Bn
ST-67429	LA-44105	3	69,38	3740,76	S	Bn
ST-67429	ST-67426	3	69,38	3740,76	S	Bn
ST-67429	ST-67427	3	69,38	3740,76	S	Bn
ST-67429	ST-67428	3	12,98	3739,14	S	Bn
ST-67429	ST-67429	3	12,98	3739,14	S	Bn
ST-67429	ST-67431	3	69,38	3740,76	S	Bn
ST-67431	LA-44103	3	64,10	3772,69	S	Bn
ST-67431	LA-44105	3	64,10	3772,69	S	Bn
ST-67431	ST-67426	3	64,10	3772,69	S	Bn
ST-67431	ST-67427	3	64,10	3772,69	S	Bn
ST-67431	ST-67428	3	10,44	4040,58	S	Bn
ST-67431	ST-67429	3	10,44	4040,58	S	Bn
ST-67431	ST-67431	3	64,10	3772,69	S	Bn

Generel vurdering:**Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

3.1 Markoplysninger

I dette afsnit oplyses der om en række generelle forhold om driften af husdyrbrugets udbringningsarealer, og i tabellerne vises oplysninger om de enkelte marker, som udgør udbringningsarealet. Oplysningerne er grundlaget for beregninger af nitratudvaskning og fosforoverskud samt kommunens vurdering af miljøpåvirkningen.

Ansøger tekst:

Grundlæggende arealoplysninger

Antal DE kvæg, får og geder på bedriften inkl. DE på andre bedrifter, der afsættes grovfoder til beregnet ud fra 3000 FE/DE: **0,00 DE**

Er antal af andre DE udbragt på bedriften større end det før angivne antal DE kvæg, får og geder: **Ja**

Anvender og efterlever bedriften husdyrgødningsbek. bilag 2 jf. § 28 stk. 3 om forhøjet harmonital på 2,3 for visse kvægbedrifter: **Nej**

Er bedriften et økologisk landbrug: **Ja**

% af samlet areal med efterafgrøder udover PD-krav: **0,00 %**

Reduceret kvælstofnorm: **100,00 %**

Arealoplysninger**Udbringningsarealer**

Navn	ha	Drænet	Jb Type	Vandet	Sædskifte	Ref Sædskifte	N-kl. 0(ha)	N-kl. 1 (ha)	N-kl. 2 (ha)	N-kl. 3 (ha)	G.vand (ha)	P-kl. 0(ha)	P-kl. 1(ha)	P-kl. 2(ha)	P-kl. 3(ha)
52-0	4,54	Nej	JB1	Ja	S4	S4	4,54	0,00	0,00	0,00	0,00	4,54	0,00	0,00	0,00
15-0	3,11	Nej	JB1	Ja	S4	S4	3,11	0,00	0,00	0,00	0,00	3,11	0,00	0,00	0,00
14-0	1,75	Nej	JB1	Ja	S4	S4	1,75	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00*	0,00*	0,00*	1,75*
11-0	12,65	Nej	JB1	Ja	S4	S4	12,65	0,00	0,00	0,00	0,00	12,65	0,00	0,00	0,00
3-3	0,71	Nej	JB1	Ja	S4	S4	0,71	0,00	0,00	0,00	0,00	0,71	0,00	0,00	0,00
5-0	5,00	Nej	JB1	Ja	S4	S4	5,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,00	0,00	0,00	0,00
26-0	1,70	Nej	JB1	Ja	S4	S4	1,70	0,00	0,00	0,00	0,00	1,70	0,00	0,00	0,00
4-0	4,14	Nej	JB1	Ja	S4	S4	4,14	0,00	0,00	0,00	0,00	4,14	0,00	0,00	0,00
2-0	5,30	Nej	JB1	Ja	S4	S4	5,30	0,00	0,00	0,00	0,00	5,30	0,00	0,00	0,00
1-0	4,20	Nej	JB1	Ja	S4	S4	4,20	0,00	0,00	0,00	0,00	4,20	0,00	0,00	0,00
27-0	6,30	Nej	JB1	Nej	S4	S4	6,30	0,00	0,00	0,00	6,30	6,30	0,00	0,00	0,00
29-0	2,50	Nej	JB11	Nej	S2	S2	2,50	0,00	0,00	0,00	2,50	0,00*	0,00*	0,00*	2,50*
30-0	1,70	Nej	JB11	Nej	S2	S2	1,70	0,00	0,00	0,00	1,70	0,00*	0,00*	0,00*	1,70*
32-0	8,10	Nej	JB1	Nej	S4	S4	8,10	0,00	0,00	0,00	0,00	8,10	0,00	0,00	0,00
7-0	3,37	Nej	JB1	Nej	S4	S4	3,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00*	0,00*	0,00*	3,37*
8-1	0,50	Nej	JB1	Nej	S4	S4	0,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00*	0,00*	0,00*	0,50*
8-0	3,70	Nej	JB1	Nej	S4	S4	3,70	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00*	0,00*	0,00*	3,70*
12	7,36	Nej	JB1	Ja	S4	S4	7,36	0,00	0,00	0,00	3,87	7,36	0,00	0,00	0,00
3-5	0,20	Nej	JB11	Nej	K13	K13	0,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,20	0,00	0,00	0,00
12-1	5,61	Nej	JB1	Ja	S4	S4	5,61	0,00	0,00	0,00	0,00	5,61	0,00	0,00	0,00
4-1	4,39	Nej	JB1	Ja	S4	S4	4,39	0,00	0,00	0,00	1,64	4,39	0,00	0,00	0,00
Total	86,82						86,82	0,00	0,00	0,00	16,01	73,31	0,00	0,00	13,51

De stjernemarkerede (*) arealer er manuelt redigerede af ansøger til at være beliggende i andre beskyttelsesområder for fosfor, nitrat og grundvand end det fremgår af kortværket til husdyrgodkendelse.dk.

Arealerne kan også redigeres manuelt til at ligge udenfor beskyttelsesområderne.

I de efterfølgende beregninger bliver arealerne som er markeret med * behandlet efter de manuelt indtastede oplysninger i arealtabellen.

Aftalearealer

Navn	ha	Områder omfattet af N- eller P-klasse 1-3?	Har modtageren en arealgodkendelse til modtagelse af de tilførte mængder?
Ingen data			
Total	0		

Generel vurdering:

Vilkår:

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

3.2 Gødningsregnskab

I dette afsnit vises et regnskab over produceret, tilført og fraført husdyrgødning på den bedrift, som husdyrbruget hører under, og der gøres rede for teknologi anvendt til udbringning af husdyrgødning.

Ansøger tekst:**Nudrift****Produceret husdyrgødning**

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, kår, geder	DE - svin og andre dyr
Husdyrbrugets samlede anlæg	Fjerkrægylle	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Svinegylle	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Kvæggylle	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Minkgylle	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Dybstrøelse	3440,03	902,63	0,00	29,88
Husdyrbrugets samlede anlæg	Fast gødning	10251,02	2716,66	0,00	89,66
Husdyrbrugets samlede anlæg	Ajle	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Afsat ved græsning	1274,11	335,09	0,00	11,09

Tilført husdyrgødning

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	Antal DE
Ingen data				

Afsat husdyrgødning

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Husdyrbrugets samlede anlæg	Dybstrøelse	2499,84	724,59	0,00	21,55

Total husdyrgødning

Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Dybstrøelse	940,19	178,04	0	8,33
Fast gødning	10251,02	2716,66	0	89,66
Afsat ved græsning	1274,11	335,09	0	11,09
Total	12465,32	3229,79	0	109,08

Beregning af harmonital

Harmonital: 1,4 DE/ha

Ansøgt drift**Produceret husdyrgødning**

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, kår, geder	DE - svin og andre dyr
Husdyrbrugets samlede anlæg	Fjerkrægylle	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Svinegylle	0,00	0,00	0,00	0,00

Husdyrbrugets samlede anlæg	Kvæggylle	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Minkgylle	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Dybstrøelse	6166,01	1669,10	0,00	53,01
Husdyrbrugets samlede anlæg	Fast gødning	18386,33	5012,86	0,00	159,03
Husdyrbrugets samlede anlæg	Ajle	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Afsat ved græsning	2265,79	613,42	0,00	19,50

Tilført husdyrgødning

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	Antal DE
Ingen data				

Afsat husdyrgødning

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Husdyrbrugets samlede anlæg	Dybstrøelse	6166,01	1669,10	0,00	53,01
Husdyrbrugets samlede anlæg	Fast gødning	9278,14	2529,60	0,00	80,25

Total husdyrgødning

Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Fast gødning	9108,19	2483,26	0	78,78
Afsat ved græsning	2265,79	613,42	0	19,50
Total	11373,98	3096,68	0	98,28

Beregning af harmonital

Harmonital: 1,4 DE/ha

Udbringningsteknologi

Der anvendes bredspredning af dybstrøelsen og den faste gødning, hvilket er BAT-teknik.

Generel vurdering:**Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

3.3 Nitrat (overfladevand)

Dette afsnit drejer sig om nitratudvaskning til overfladevand. Ansøgningssystemet har beregnet nedenstående fem parametre, som indgår i kommunens vurdering af udvaskning af nitrat til overfladevand.

Ansøger tekst:

DE reduktionsprocent: **100%**.

Beregning af det maksimale dyretryk DE_{max} og det reelle dyretryk DE_{reel} for ansøgt drift:

DE_{max} : **1,4** DE/ha.

DE_{reel} : **1,13** DE/ha.

Beregning af udvaskning af N via FarmN (kg N/ha DE_{max} uden virkemidler og kg N/ha DE_{reel} med virkemidler):

KgN/ha DE_{max} : **83,8** kgN/ha.

KgN/ha DE_{reel} : **68,8** kgN/ha.

Beregning af N-udvaskning for arealer med nitratfølsomme indvindingsområder via FarmN.

Ansøgt

- 27-0: 49 mg nitrat pr. liter.
- 29-0: 37 mg nitrat pr. liter.
- 30-0: 37 mg nitrat pr. liter.
- 12: 49 mg nitrat pr. liter.
- 4-1: 49 mg nitrat pr. liter.

Merbelastning (Ansøgt - Nudrift)

- 27-0: -10 mg nitrat pr. liter.
- 29-0: -8 mg nitrat pr. liter.
- 30-0: -8 mg nitrat pr. liter.
- 12: -10 mg nitrat pr. liter.
- 4-1: -10 mg nitrat pr. liter.

Generel vurdering:**Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

3.4 Nitrat (grundvand)**Ansøger tekst:**

Resultat af FarmN beregningerne på nitrat (Grundvand) findes på foregående side - 3.3. Nitrat (overfladevand)

Generel vurdering:**Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

3.5 Fosfor

Dette afsnit drejer sig om påvirkningen af overfladevand med fosfor. I ansøgningsystemet er udbringningsarealernes fordeling i fosforklasser opgjort, som det fremgår af nedenstående tabel, og der er foretaget beregninger, som indgår i kommunens vurdering af miljøpåvirkningen.

Ansøger tekst:

Klasser vedrørende fosforophobning	Antal ha	Før-situation	Efter-situation = krav
Pt < 4,0 eller udrænet eller ikke afvander til Natura 2000 eller afvander til Natura 2000, der ikke er overbelastet med fosfor	73,31 ha	15,8 kg P/ha/år	22,7 kg P/ha/år
Pt 4,0 - 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	0,00 ha	15,8 kg P/ha/år	19,8 kg P/ha/år
Lavbundslande og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	0,00 ha	15,8 kg P/ha/år	15,8 kg P/ha/år
Pt > 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	13,51 ha	15,8 kg P/ha/år	0,0 kg P/ha/år

Krav om P-overskud overholdt: **Ja**

Evt. yderligere reduktion nødvendig for at overholde kravet: **-426,0 kg P.**

Maksimalt tilladt P-overskud/ha/år i gennemsnit for hele bedriften (ifølge tabel) : **19,2 kg P/ha/år.**

P tilført pr. ha/år i ansøgt drift: **35,7 kg P/ha/år.**

P-afrørsel per ha/år i ansøgt drift (arealvægtet gennemsnit): **21,4 kg P/ha/år.**

P-overskud/ha/år for ansøgt projekt: **14,3 kg P/ha/år.**

Kommentar fosfor**Generel vurdering:**

Vilkår:

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

3.6 Ammoniak fra udbringning

I dette afsnit gøres der rede for påvirkning af natur som følge af ammoniakfordampning fra udbringning af husdyrgødning.

Ansøger tekst:

Udkørsel af fastgødning og dybstrøelse fra fjerkræ sker i forbindelse med etablering af en afgrøde, eller i voksende afgrøde. Dette minimerer fordampningen og lugtpåvirkningen fra udbringningen.

Generel vurdering:**Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

3.7 Gener fra udbringning**Ansøger tekst:**

Kørsel på vej får ikke den store virkning, der er tale om tyndt befolket område hvor kun få køretøjer bevæger sig omkring. Lugtgenese forsøges mindsket ved kørsel under fordelagtige vejrforhold.

Der tages behørig hensyn til specielle arrangementer i lokalområdet.

Generel vurdering:**Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

Harmoniarealer

Der er et harmoniareal på 86,82 ha, hvoraf 1,7 ha er forpagtet. Areal med juletræer, §3-arealer og arealer med vedvarende græsning er ikke medtaget i ansøgningen og er ikke en del af arealet.

Areal til hobbydyr

De to arealer bruges til afgræsning og ophold for hobbydyrene.

Friland

Frilands arealer består af to arealer på tilsammen 1,6 ha, arealerne er ikke medregnet som harmoniarealer.

Miljøansøgning

Otto Jensen
Bajstrup Bygade 74
6360 Tinglev

Årshøner

Definitionen af en årshøne lyder: 1 årshøne = 365 hønedefoderdage.

Antal årshøne afhænger naturligvis også af det antal stipladser som produktionsanlægget indeholder, men også af:

- Antal dage i produktionsperioden
- tomgangstid
- Dødelighed

Det er derfor nødvendigt at kende alle størrelser for at beregne det nøjagtige antal årshøner. Det er også vigtigt at gøre sig klar at produktionsperioden kan være længere end 1 år (365 dage). Derfor kan der i nogle tilfælde være flere årsdyr end der er stipladser.

Årshøne beregningerne og beregningerne af den producerede gødning i et gødningsår skal adskilles. Er produktionsperioden for dyrene længere end 1 år skal gødningsproduktionen som angives i gødningsregnskabet deles op. Planperioden for markdriften er en fast størrelse og altid 1/8 til 31/7 året efter.

Eksempel på beregning af årshøner:

Eks 1:

12.000 høner indsat ved 16 ugers alder, og udsættes ved 72 uger med en dødelighed på 5%.

Stipladser: 12.000

Produktionsperiode: 56 uger = 392 dage

Høneprocent i gns.: $100 - 5/2 = 97,5$

Årshøner: $(12000 * 392 * 0,975) / 365 = 12.565$

Eks 2:

12.000 høner indsættes og 11.340 udsættes efter en produktionsperiode på 56 uger.

Stipladser: 12.000

Gns antal høner $(12000 + 11340) / 2 = 11.670$

Årshøner: $(11670 * 392) / 365 = 12.533$

Ansøgte udvidelse omfatter:

Bilag 3. Stipladser og Årshønerer, skema 21908

Her indsættes: 18.000 økologiske høner med en planlagt produktionsperiode på 62 uger, en tomgang på ca. 2,6 uger og en dødelighed på 6 %.

Beregning ifølge Teknologiblad; driftssystem økologiske høner

$$(18.000 * 62 \text{ uger} / 64,6 \text{ ugers rotation} * 97 \% \text{ høner i gns.}) = 16.750 \text{ årshøner}$$

I Teknologiblad arbejders der med 3 ugers tomgang, den har jeg tilladt mig at korte lidt ned. Dødeligheden på 6 % er lav set i forhold til de hold som er inde i Fjerkræraadets e-kontrol.

Variationer:

Da en produktionsperiode overstiger et år vil der forekomme år hvor der et høns i stalden samtlige dage, det giver sig udslag i en højere besætningsstørrelse det år i forhold til år hvor der er en tomgang på ca. 2 uger.

Afvigelsen mellem et fuldt produktionsår og et år hvor der har været en tomgang på 4 uger udgør op imod 10%. Det er den variation som kan forekomme i produktionen. Variationen afhænger desuden af dødeligheden, men den forventes ved normal drift ikke at svinge mere end højst 5 %.

Bilag 4 Transport ansøgning 21908**Miljøansøgning**

Otto Jensen
 Bajstrup Bygade 74
 6360 Tinglev

Transport

Til- og frakørsel til ejendommen sker fra Bajstrup Bygade. Den gule vej benyttes af Daka til afhentning af døde dyr. Den røde tilkørsel benyttes til resterende tilkørsel til stalden.

Tung transport til og fra ejendommen kan ske fra tidlig morgen til sen aften. Der tilstræbes dog at det sker i tidsrummet 5.00 til 20.00.

Årlig transport

Afhentning af æg

Fodertransport

Afhentning af døde dyr (Daka).

Almindelig transport med landbrugsmaskiner til markbruget.

Transport i forbindelse med indsætning og udsætning af fjerkræ.

Transport af husdyrgødning fra hønsene til Tyskland.

Transport i forbindelse med hobby hold af svin er ikke medtaget.

Ugentlig vil der normalt være følgende transporter:

	Nudrift	Ansøgt
Levende dyr til ejendommen	0-1	0-1
Levende dyr fra ejendommen	0-1	0
Døde dyr	0-1	0-1
Foder	0-1	0-2

Årligt vil der normalt være følgende transporter:

	Nudrift	Ansøgt
Levende dyr til ejendommen	1-2	2-3
Levende dyr fra ejendommen	1-2	2-3
Døde dyr	26	26
Foder	52	80
Æg afhentning	121	121
Brændstof	10	10
Markarbejde	100	100
Husdyrgødning		
<i>Fastgødning</i>	25	25
<i>Gyllekørsel svin</i>	0	0
<i>Afsætning til Tyskland</i>	1	31
<u>Øvrige</u>	<u>20</u>	<u>20</u>
Samlet antal transporter	260	419

Der sættes dyr ind i æglæggestalden ca. 1 gange årlig, det samme antal gange som staldene tømmes. Der kan være tale om at aflive dyrene på stald inden bortkørsel fra ejendom. Hobbydyrene skiftes med mellemrum.

Døde dyr afhentes ca. hver anden uge.

Foder leveres ugentlig, stigning i antal da der allerede leveres fulde læs.

Æg afhentes hver 3. Hverdag.

Korntransport leveres direkte til foderfabrik, eller delvis hjemtransport til eget lager. Fastgødning og dybstrøelse udbringes i vækstsæson. Afsætning af fast gødning til Tyskland foregår en gang hver anden uge ca 30 – 35 tons pr læs.

Bilag 4 Transport ansøgning 21908

Transport vil så vidt muligt foregå indenfor tidsrummet 06.00 til 18.00, på hverdage. I travle perioder vil der forekomme transport udenfor dette tidsrum.

Tung transport men kan foregå uden at komme gennem større byer.

Transport til og fra ejendommen på Bajstrup Bygade 74 ud til motovej E45.
Der er ingen byer på ruten.

Bilag 4   Transport ansøgning 21908

Transport til og fra ejendommen på Bajstrup Bygade 74 ud til bedriftens harmoniarealer.
Der er ingen byer på ruterne til markerne, kun andre ejendomme og enkelte beboelser.

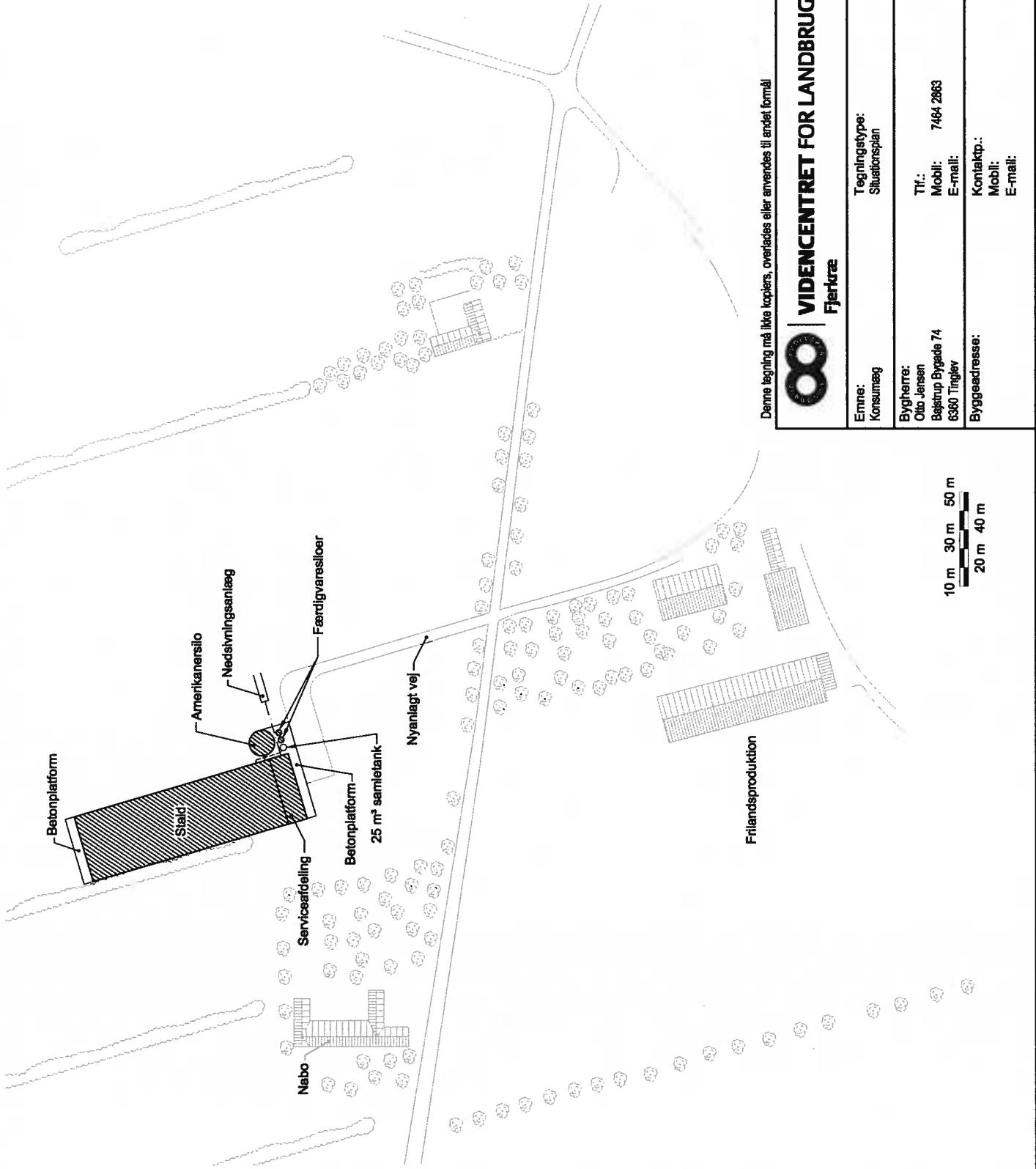
489.3 m
221.8 m
1773.5 m
1623.5 m
2136.9 m

Bilag 1.4B

- Afløb til nedsvivning
- - - Afløb til samletank
- ▨ Eksisterende bygninger
- ▩ Ansøgt nybyggeri

Denne tegning må ikke kopieres, overlades eller anvendes til andet formål

VIDENCENTRET FOR LANDBRUG Fjærkre

Erhvervs Konsulentskab	Tegningstype: Situationsplan	Agro Food Park 15 Skelby DK 8200 Artus N	T +45 8740 5000 F +45 8740 5083 W vfi.dk
Bygherre: Otto Jensen Bøstrup Bygade 74 8360 Tinglev	Tlf.: 7464 2863 Mobil: 7464 2863 E-mail:	Tegningsnummer: 19590-01-0	UBENÆVNTTE MÅL ER mm
Byggeadresse:	Kontakt p.: Mobil: E-mail:	Mål: 1:2000	Bruttoareal, m²:
		Dato: 26. april 2012	Rev.:
		Init: MNA	Ans.: NEP

Alternativer

Miljøansøgning

Otto Jensen
Bajstrup Bygade 74
6360 Tinglev

Alternativ 1

Dette er en ansøgning om en udvidelse af produktionen. I første omgang for at starte den økologiske ægproduktion, som med tiden gerne skulle omfatte hele ejendommen. Udvidelsen skal sikre den produktion som familien ønsker, samtidig med at enheden får en attraktiv størrelse for pakkeriet. Økologisk drift hænger sammen med den økologiske markdrift.

Alternativ 2

Den eksisterende produktion kunne fortsætte med konsumægproduktion i renoveret stald. Dette vil være muligt, men familien har et ønske om at levere et produkt som der er efterspørgsel efter. Kravene til produktions størrelserne har ændret sig, derfor er den økonomiske fremtid for de mindre producenter usikker. Udviklingen indenfor æg markedet er fortrinsvis indenfor økologi. Produktion af økologiske æg passer med den økologiske markdrift og er den retning som familien ønsker.

Derfor alternativ kunne bruges en vis tid, men er valgt fra, på grund af pakkerikrav.

Alternativ 3

Den eksisterende produktion afvikles. Det vil medføre at ejendommen kommer til at stå tom og forfalde.

Derfor er dette alternativ valgt fra.

De tre alternativer er spørgsmål om produktion eller afvikling. Der er tale om en udvidelse af produktionssystemet som vil resultere i en rationel og konkurrencedygtig enhed. Produktionen er ikke særlig arbejdskraft tung, men der er behov for både faglært og ufaglært arbejdskraft.

Konklusion:

Den ønskede udvidelse vil skabe en enhed som kan håndteres og give sikker produktion. Størrelsen af hønsehødet giver desuden mulighed for at investere i mekanisering af ægindsamlingen til gavn for arbejdsmiljøet. Samarbejdet med anden bedrift styrker afsætning og konkurrencen, ligesom det gavner det faglige niveau på begge ejendomme.

Størrelsen vil tilfredsstillende pakkeriets krav om rationel drift hos deres producenter.

Figur 5, situationsplan, alternativ placering.

Sammendrag

Der findes en alternativ placering som kan anvendes til etablering af produktionen. Denne placering er fravalgt i forbindelse med afklaring af hensyn til natur ved Gel Å. Placeringen imødekommer ønskerne til produktionen på følgende områder:

- Ønsket om at have produktionen placeret i sammenhæng med de øvrige produktionsområder
- Ønsket om bedre at kunne holde opsyn med staldanlægget
- Ønsket om at holde alle hønsegårde samlet
- Mulighed for at kunne etablere fælles foderopbevaring og evt selv blande foder
- Mulighed for mekanisk indengårds transport af foder og æg
- Billigere etablering idet vand og el ikke skal etableres på tværs af vej

Den valgte placering letter transport af æg og foder. Gødningen vil blive samlet i eksisterende gødningshus eller samlet i container ved ny stald og eksporteret herfra. Stalden ligger mere centralt i forhold til fast vej. Placeringen er tættere på både samlet bebyggelse og enkeltbolig.

Transportvej til alternativ placering er ligeledes allerede etableret vejnet, dog ikke asfalteret. Det vurderes af ansøger ikke som noget problem at få klargøre eksisterende veje til den øgede belastning.

Den ansøgte placering giver anledning til etablering af en mindre del grusvej.

Beredskabsplan

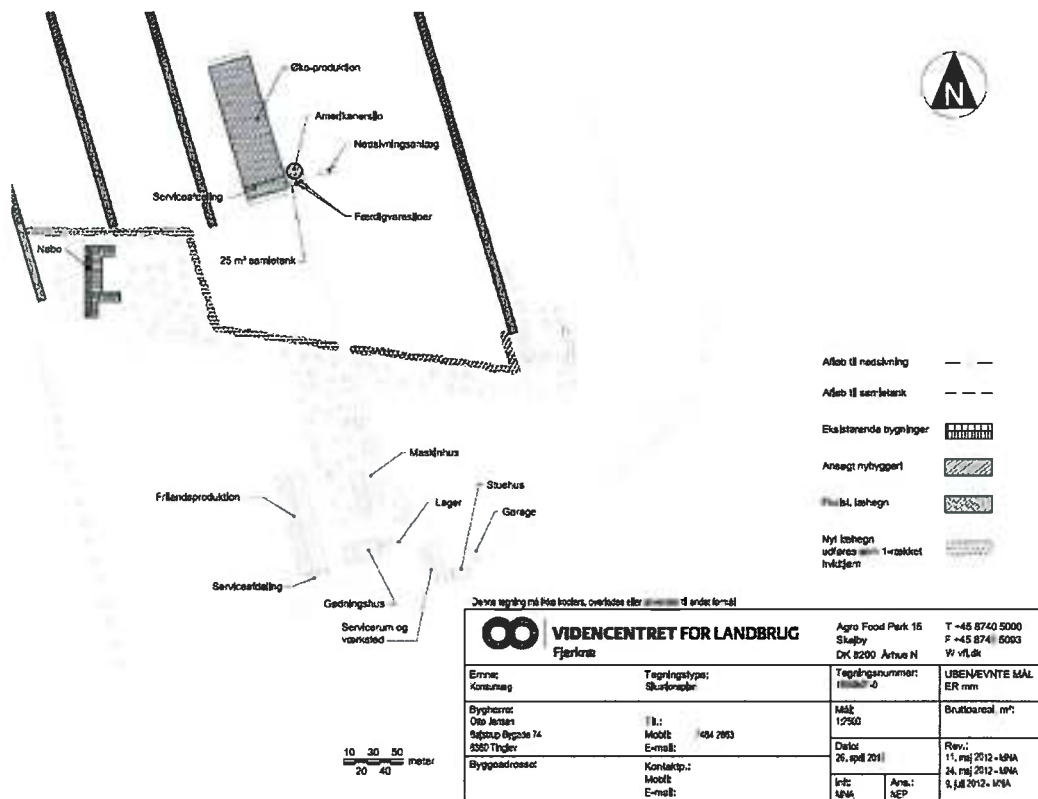
for

Bajstrup Bygade 74, 6360 Tinglev

Indholdsfortegnelse:

TELEFONNUMRE	33
BRAND- OG EVAKUERING.....	34
OVERLØB AF GYLLE	35
KEMIKALIE- OG OLIESPILD.....	36
STOPHANER / HOVEDAFBRYDERE.....	37
STRØMSVIGT	38
TRANSPORT AF BEKÆMPELSESMIDLER.....	39
Bilag A Kort over ejendommen	40
ilag B Kort over udløbspunkter fra dræn til vandløb	41

Udarbejdet af Otto Jensen.

Beredskabsplan

Denne beredskabsplan er udarbejdet som en del af ejendommens miljøgodkendelse med det formål at stoppe og begrænse evt. uheld med konsekvenser for det omgivne miljø.

Planens indhold skal være kendt af gårdens ansatte mm. og udleveres til evt. indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand, ol.

Beredskabsplanen revideres/kontrolleres mindst 1 gang om året og skal være let tilgængelig og synlig. Beredskabsplanen findes i hvid mappe på kontoret/stuehus.
Kopi af beredskabsplanen findes i hvid mappe på kontoret/værksted.

Kort materiale.

Bagerst er der et oversigtskort over ejendommen mm. med angivelse af:

- Mark- og drikkevandsboringer/brønde
- Kemikalielager (f.eks. bekæmpelsesmidler, handelsgødning, svovlsyre til forsuring)
- Dieseltanke og olietanke (overjordiske og nedgravede)
- Drænbrønde / regnvandsbrønd / afløb
- Udløbspunkter til vandløb / jord fra dræn
- Slukningsmateriel og åndedrætsværn
- Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbryder m.v.
- vt. fald/kote mod vandløb/dræn/brønde og boringer
- Trykflasker/oplag af f.eks. F-gas, stationære F-gasbeholdere, svejseanlæg m.v. -
- Flugtveje for dyr/ frigørelse mm.

Husk

Ved store uheld ring altid 1-1-2, ved mindre uheld ring altid til miljømyndighederne. Er man i tvivl ring 1-1-2.

Efter brand mm. tag kontakt med miljømyndighederne med hensyn til genopbygning af stald mm.

TELEFONNUMRE

Nærmeste telefon står i kontoret og har nr. 74642863.

Miljømyndighed	kontaktes på telefon:	74767676	dag eller nat
Falck	kontaktes på telefon:	70333311	dag eller nat
Brandvæsen	kontaktes på telefon:	45906900	dag og nat
Lægevagt	kontaktes på telefon:	73620026	dag eller nat
Tandlægevagt	kontaktes på telefon:	40515162	dag eller nat
Landbocenteret	kontaktes på telefon:	73643000	dag eller nat
Dyrlæge	kontaktes på telefon:	74650022	dag eller nat
Foderstofforretning	kontaktes på telefon:	74762315	dag eller nat
Elektriker	kontaktes på telefon:	74644214	dag eller nat
Smeden	kontaktes på telefon:	74644094	dag eller nat
VVS	kontaktes på telefon:	40316418	dag eller nat
Ventilationsfirma	kontaktes på telefon:	72175555	dag eller nat

BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS

Ved brand der ikke kan slukkes ved egen hjælp:

Tilkald brandvæsenet - RING 112 - oplys:

- Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra
- Hvad er der sket og at det er en gårdbrand
- Er der tilskadekomne - hvor mange –
- Er dyrene kommet ud – art og antal der evt. er fanget

Kontakt ejeren, **Otto og Ines Jensen på tlf. 74642863/ mobil: 21602489**

Iværksæt rednings- og slukningsarbejde hvis det er muligt og forsvarligt, herunder fjernelse og evakuering af dyr, olie, trykflasker, gødning og kemikalier

Placering af slukningsmateriel er angivet på oversigtskortet.

Hvis det ikke er muligt at slukke branden - forsøg at begrænse den ved lukning af døre og vinduer

Modtag brandvæsenet og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet

oplys endvidere:

- Evt. tilskadekomne eller dyr der ikke er reddet i sikkerhed
- Hvor det brænder
- Brandens omfang
- Hvor der er adgangsveje

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

Pulverslukker i: fyrrum, værksted, maskinlade.

Førstehjælpskasse i: værksted og i køkken.

.....

.....

OVERLØB AF GYLLE INSTRUKS

Ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletanken - RING 112 – oplys:

- Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra
- Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud
- Om der er risiko for forurening af vandløb, eller drikkevandsboring

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne

Kontakt ejeren, **Otto og Ines Jensen** på tlf. 74642863/ mobil: 21602489

Kontakt miljømyndighederne ved tlf. **73767676** eller **brandvæsen** på **45906900**

Forsøg opdæmning for at undgå, at gylle løber til .... drænbrønd placeret ..... (se bilag X).
Opdæmningen kan evt. foretages med jord, halmballer ol. afhængig af mængden af gylle. Er gyllen

løbet til dræn skal der laves en opdæmning af vandløbet med en bigballe ..... (se bilag X)

Hvis gyllen løber i vandløbet vil det påvirke **Rens dambrug, Rens Damager 4, 6372 Bylderup-Bov**

Kontakt dambruger ...**Majken Muus og Loaf Schmidt Mayer...** på tlf. 74648168.

Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe med sammen med kortmaterialet

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

- **Store mængder sand**
- **Halmballer**
- **Gylllevogn**

KEMIKALIE- OG OLIESPILD INSTRUKS

Ved større overløb af mælk, kemikalier og olie - RING 112 – oplys:

- Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra
- Hvad der er sket, hvad og hvor meget der er løbet ud
- Om der er risiko for forurening af vandløb ,drikkevand

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne

Kontakt ejeren, **Otto og Ines Jensen på tlf. 74642863/ mobil: 21602489**

Kontakt miljømyndighederne ved tlf. **45906900**

Forsøg opdæmning for at undgå, at det løber til drænbrønd placeret ..... (se vedlagte kort).
Opdæmningen kan evt. foretages med jord, halmballer ol. afhængig af mængden og art. Er f.eks. olie løbet til dræn kan man lave en opdæmning af vandløbet med en bigballe ..... (se vedlagte kort)

Hvis mælk, kemikalier eller olie er løbet i vandløbet vil det påvirke **Rens dambrug, Rens Damager 4, 6372 Bylderup-Bov**

Kontakt dambruger ...**Majken Muus og Loaf Schmidt Mayer... på tlf. 74648168.**

Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe med sammen med kortmaterialet

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

- **Store mængder sand**
- **Halmballer**
- **I kemikalierummet findes der savsmuldspakker og kattegrus der kan benyttes til at opsuge spildte væsker.**

STOPHANER / HOVEDAFBRYDERE

Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbryder m.v. skal ligeledes noteres på kortet over ejendommen.

Vand

Hovedhane sidder ved værksted udvendig mod øst.

I _____-stald sidder stophane ved _____.

I _____-stald sidder stophane ved _____.

I _____-stald sidder stophane ved _____.

I _____-stald sidder stophane ved _____.

I _____-stald sidder stophane ved _____.

Elektricitet

Hovedafbryder sidder ved: indgang venstre side til værksted.

El-tavle sidder ved: indgang øst i værksted.

Nye ____ ampere sikringer opbevares i en kasse ved siden af el-tavlen.

Nye ____ ampere sikringer opbevares i _____.

Nye ____ ampere sikringer opbevares i _____.

Der bruges automatsikringer.

Afbryder til stuehuset sidder ved indgang øst i værksted.

Afbryder til fremtidig hønsehus sidder ved indgang øst i værksted.

Afbryder til fyrrum sidder ved væggen i garagen/kostald.

Afbryder til _____ sidder ved _____.

STRØMSVIGT INSTRUKS

Vurder om dyr vil lide under træk fra nødopluk eller varme.

Tjek alle stalde og se, om nødoplukket er åben.

Staldanlæg på både nord og sydside af Bajstrup Bygade

Begræns trækgener og varmeudvikling (overbrusning).

Kontroller at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper ol.

Ved strømsvigt på over ca. 2 timer, ring til elektrikeren og forhør om varigheden af udfaldet.
Telefon nr. **74644214**.

Eventuelt iværksæt opstart af nødstrømsgenerator.

TRANSPORT AF BEKÆMPELSESMIDLER

Sørg for sikker transport af kemikalier til ejendommen og mellem ejendom og marker.

Bekæmpelsesmidler skal under transport være sikret mod stød og uheld. En lukket tæt plastkasse (eks. en køleboks) er velegnet.

Medbring en spand/sæk med fint savsmuld til opsugning af spildt middel samt en skovl og f.eks. plasticposer/plastspand til en hurtig indsats. Uanset koncentrationen kan et spild på mindre end ca. 2 liter med en hurtig indsats fjernes fra jorden.

Medbring altid en mobiltelefon således at det er muligt at hurtigst at tilkalde hjælp ved held.

Hvor der arbejdes med bekæmpelsesmidler, skal der være førstehjælpeudstyr og øjenskyllmiddel til rådighed.

Meget giftige og giftige bekæmpelsesmidler skal overalt opbevares forsvarligt under lås. Øvrige bekæmpelsesmidler skal opbevares forsvarligt. For alle midler gælder, at de opbevares utilgængeligt for børn og ikke sammen med eller i nærheden af levnedsmidler, foderstoffer m.v.

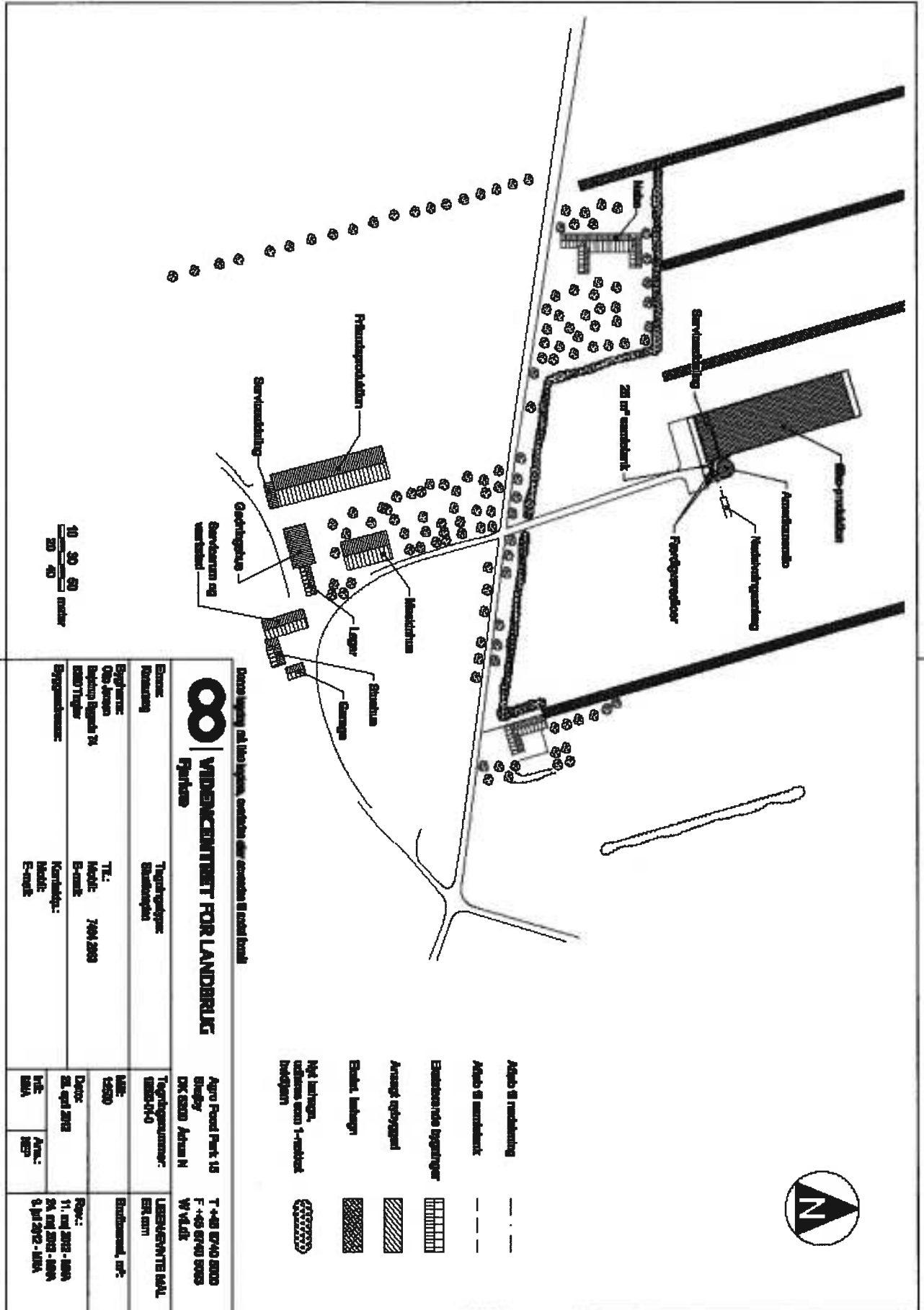
Derudover gælder følgende:

- Kemikalerummet skal være godt ventileret, tørt og frostfrit med god belysning.
- Der skal findes et sugende materiale f.eks. savsmuld til opsamling af spild.
- Døre skal være forsynet med en støbt kant, der kan tilbageholde eventuelt spild.
- Gulve skal være tætte og uden afløb.

**Bilag A Kort over ejendommen
Del 1**

Samlet oversigt over hele produktions apparat:

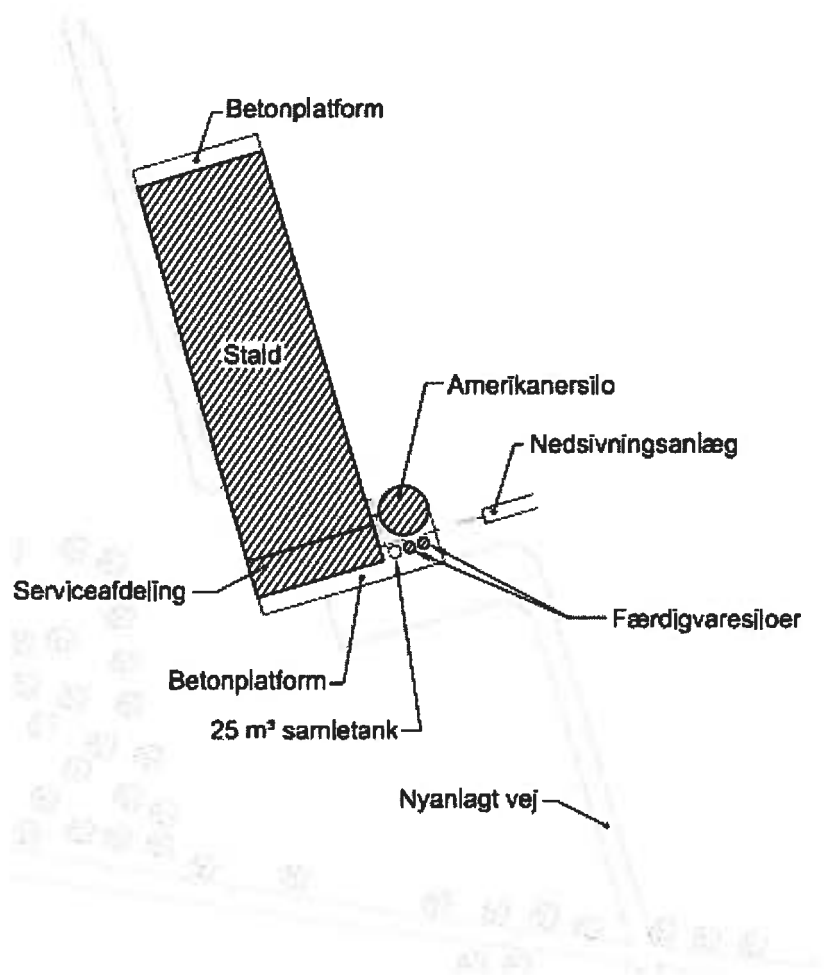
Dette layout af ludo system, er en skitse og er ikke bindende

VIDENCENTRET FOR LANDBRUG
Parken

Adresse: Agrov Fjord Park 1/5 Slagelse DK-6200 Århus N W.V.L.B.R.		Telefonnumre: T: +45 8740 8000 F: +45 8740 8008 W.V.L.B.R.	
Branchenavn, nr.: LINDVANGEN 10 8250 ÅRSLEV		Dato: 11. maj 2012 - 2012 24. maj 2012 - 2012 31. maj 2012 - 2012	
Byggetype: Oplevcenter Rejsecenter 2000 m ²		Byggetype: Oplevcenter Rejsecenter 2000 m ²	
Byggetype: Oplevcenter Rejsecenter 2000 m ²		Byggetype: Oplevcenter Rejsecenter 2000 m ²	

- Afledt af vandledning
- Afledt af vandledning
- Eksisterende bygninger
- Anvendt oplysnings
- Eksist. bygning
- Nyt anlæg, udvænet over 1-årsbæret

Bilag B Kort over udløbspunkter fra dræn til vandløb

Erklæring samt fuldmagt vedr. ansøgning om Miljøgodkendelse

Undertegnede, Otto Jensen, **Bajstrup Bygade 74, 6360 Tinglev Postadresse**, erklærer hermed:

- At have læst tilsendte ansøgningsmateriale (skema nr. **21908**).

Endvidere giver jeg hermed fuldmagt til, at Videncentret for Landbrug, Fjerkræ på mine vegne:

- Må søge om Miljøgodkendelse af min bedrift beliggende: Bajstrup Bygade 74, 6360 Tinglev.
- Må udfylde og indsende den elektroniske ansøgning på www.husdyrgodkendelse.dk.
- Må søge om godkendelse til: Produktionen på Bajstrup Bygade 74, 6360 Tinglev.
- Må foretage aftalte rettelser i forhold til det tilsendte materiale.
- Må holde kontakten til kommunen under sagsbehandlingen af ansøgningen samt foretage ændringer i ansøgningen i forbindelse med sagsbehandlingen hos kommunen.

06.07.12
Dato

Underskrift
Otto Jensen

Vurdering af indførelsen af bedste tilgængelige teknikker (BAT)

Ansøger: Otto Jensen
Ejendom: Bajstrup Bygade 74
Adresse: 6360 Tinglev
Postnummer: 21908
Skemanummer

BAT	Anbefaling	Uddybning	Status	Begrundelse - hvis ikke afkrydset i "gennemført"
Fjerkræproduktion – Økologisk ægproduktion etage.				
Godt landmandskab				
	Identificere uddannelsesbehov og gennemføre uddannelses- og træningsprogrammer for bedriftspersonale	Personale bliver oplært i pasning af fjerkræ. Ejer eller uddannet personale vil stå for daglig tilsyn.	X ☐ ☐ ☐	Gennemført Delvis gennemført Ikke gennemført Ikke relevant
	Føre journal over vand- og energiforbrug	I forbindelse med management bliver der daglig ført kontrol med: foder, vand, dødelighed og ægproduktion.	X ☐ ☐ ☐	Gennemført Delvis gennemført Ikke gennemført Ikke relevant
	Føre journal over foderforbrug	I forbindelse med management bliver der daglig ført kontrol med: foder, vand, dødelighed og ægproduktion.	X ☐ ☐ ☐	Gennemført Delvis gennemført Ikke gennemført Ikke relevant
	Føre journal over udspreddning af organisk og uorganisk gødning på markerne		X ☐ ☐ ☐	Gennemført Delvis gennemført Ikke gennemført Ikke relevant
	Føre journal over afvigelse fra mark- og gødningsplan		X ☐ ☐ ☐	Gennemført Delvis gennemført Ikke gennemført Ikke relevant
	Udarbejdet beredskabsplan, så forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier, gylle, brand m.v. er beskrevet	Da der ikke oplagres flydende husdyrgødning og ikke findes flydende gødning i staldene er der ingen risiko for udstrømning. Der er maksimalt gødning svarende til en uges produktion i staldene.	X ☐ ☐ ☐	Gennemført Delvis gennemført Ikke gennemført Ikke relevant
	Der foretages daglig tilsyn og løp-	Anlæg og bygninger vedligeholdes løbende.	X ☐ ☐ ☐	Gennemført

Bilag 8 BAT-beskrivelse Skema 21908

	bende service og vedligeholdelse på anlæggene efter behov	større eftersyn af anlæg ved skift at høns, hver 68. uge.	Delvis gennemført Ikke gennemført Ikke relevant
--	---	---	---

BAT	Anbefaling	Uddybning	Status	Begrundelse - hvis ikke afkrydset i "gennemført"
Management				
	Hyppig fjernelse af gødning fra staldanlæg.	I denne produktion fjernes gødningen fra stalden 3 gang om ugen.	☒ Gennemført ☐ Delvis gennemført ☐ Ikke gennemført ☐ Ikke relevant	
	Daglige rutiner	Dyrene tilses dagligt ifølge reglerne i Bekendtgørelse 533 om beskyttelse af æglæg-gende høner. Foder, vand og klima i stald kontrolleres mindst en gang daglig. Ægind-samling foretages efter endt æglægning så flest mulige æg pakkes for korrekt opbeva-ring.	☒ Gennemført ☐ Delvis gennemført ☐ Ikke gennemført ☐ Ikke relevant	
	Ugentlige rutiner	Anlæggets drift kontrolleres, der opgøres produktionsdata.	☒ Gennemført ☐ Delvis gennemført ☐ Ikke gennemført ☐ Ikke relevant	
Generel kontrol og gennemgang af driftsindventar	Arlig gennemgang af alle rør og isolering, samt eventuel genisole-ring af disse, f.eks. erstatning af skumisolering	I forbindelse med holdskifte kontrolleres anlæg og inventar.	☒ Gennemført ☐ Delvis gennemført ☐ Ikke gennemført ☐ Ikke relevant	
	Arlig kontrol af vinduer, døre og	I forbindelse med holdskifte kontrolleres	☒ Gennemført	

Bilag 8 BAT-beskrivelse Skema 21908

	andre mulige kuldebroer ud til, samt eventuel genisolering	bygninger indvendig og udvendig.	Delvis gennemført Ikke gennemført Ikke relevant
--	--	----------------------------------	---

BAT	Anbefaling	Uddybning	Status	Begrundelse - hvis ikke afkrydset i "gennemført"
Energiforbrug				
Afsætning af varme	Varmegenindvinding - fra gyllekøling - staldvarme Afsætte al varme og/eller elektricitet, der ikke kan bruges i egen afdeling til andre eksterne energiforbrugere.	Der bruges normalt ikke varmetilsætning til æglæggestaldene, udover varme i forbindelse med tomgang. I perioder med stærk frost og i opstarts fase med nye dyr, kan det være nødvendigt med opvarmning.	Gennemført Delvis gennemført Ikke gennemført X Ikke relevant	Der er ikke et varmebehov i produktionen, hvor varmegenindvinding kan afsættes. Alle dyr vil typisk have samme alder i stalden tomme og dermed er alle staldene tomme på samme tid
Ventilation	Renhold af ventilationens mekaniske dele (herunder luftkanaler og fans) gennemføres årligt og noteres i logbog	I forbindelse med holdskifte rengøres og kontrolleres ventilationen indvendig og udvendig.	X Gennemført Delvis gennemført Ikke gennemført Ikke relevant	
	Trinvis regulering af ventilation - Temperaturstyret - CO ₂ -styret - Kurvestyring (indsætningsdato/vægtinterval)	Ventilationen er trinvis styret med følere som registrer temperatur og luftfugtighed. Der er samme belægning i stalden i hele produktionsperioden, variationen i ventilationsbehov stammer fra årstidsvariation.	X Gennemført Delvis gennemført Ikke gennemført Ikke relevant	
Belysning	Lavenergiysstofør	Der vælges belysning som tager hensyn til elforbruget. Lysstofør kan endnu ikke lysdæmpes tilstrækkeligt til ikke at give forstyrrelser som kan påvirke hønerne. Belysning med LED er en mulighed	Gennemført Delvis gennemført Ikke gennemført Ikke relevant	Høns er meget påvirkelige overfor typen og styrken af lyskilden i stalden. Derfor kan lavenergiysstofør endnu ikke anvendes.
	LUX-styring (dagslysregulering)	Dyrenes behov for lys er fastlagt i Bekendtgørelse 533 om beskyttelse af æglæggende	Gennemført Delvis gennemført	Der er ingen dagslys i staldene. Der er kun kunstig belysning i staldene. Der-

Bilag 8 BAT-beskrivelse Skema 21908

	Vask med højtryksrensere	Hvis der vaskes med vand, anvendes højtryksrensere	X	Ikke relevant Gennemført Delvis gennemført Ikke gennemført Ikke relevant
Drikkevand	Installeret drikkenipler, der sidder over fodertruget og integreret i foderautomaten	Drikkenipler placeret højt for at lette hønernes vandoptagelse. Der er monteres spildreder under nipler.	X	Gennemført Delvis gennemført Ikke gennemført Ikke relevant
Kontrol	Daglig kontrol af vandforbrug for at opdage eventuelt lækage	Dette udføres som en del af god management.	X	Gennemført Delvis gennemført Ikke gennemført Ikke relevant

BAT	Anbefaling	Uddybning findes i afsnit:	Status	Begrundelse - hvis ikke afkrydset i "gennemført"
Fodringsstrategier				
Høner af æglægertypen	Fasefodring	Der anvendes fasefodring for at opfylde hønernes krav af næringsstoffer til tilvækst og reproduktion. Der kan ikke anvendes fytase til økologisk produktion.	X	Der anvendes op til 3 bladninger af tilskudsfoeder. Derudover varieres andelen af hveden i fodret.
Høner af æglægertypen	Total råprotein i foderet ligger under eller imellem 14-21 % i foderblandingen		X	
	Total fosfor i foderet ligger under eller imellem 0,35-0,80 % i foderblandingen		X	
Fytase	Der anvendes fytase i fodret.		X	Der anvendes ikke fytasetilsat tilskudsfoeder.

Bilag 8 BAT-beskrivelse Skema 21908

nings- stakke	- et betongulv med et opsam- lingssystem og en beholder til afstrømningsvæske	Lageret tilføres gødning fra staldanlæg flere gange ugentlig.		Ikke gennemført Ikke relevant	
Mark- stakke	For midlertidige gødningsstakke på marken er det BAT at anbringe stakke- ne væk fra følsomme receptorer, så- som; - naboer - vandløb (inkl. markdræn)		X	Gennemført Delvis gennemført Ikke gennemført Ikke relevant	Høsegødning kan opbevares i mark- stak, da det opfylder betingelserne til dette. Der anvendes primært Gødningshus til opbevaring.
Gyllebe- holdere af stål eller beton	En stabil beholder, der kan modstå me- kaniske, termiske, samt kemiske på- virkninger	Gødningshuset er tæt og holdes lukket undtagen når der tilføres gødning fra stalden.	X	Gennemført Delvis gennemført Ikke gennemført Ikke relevant	Der anvendes ikke gyllebeholder.
	Beholderens bund og vægge er tætte og beskyttede mod tæring			Gennemført Delvis gennemført Ikke gennemført Ikke relevant	Gødningshuset opføres med fast bund og faste sider.
	Lageret tømmes regelmæssigt af hen- syn til eftersyn og vedligeholdelse, fortrinsvist hvert år	Gødningshuset tømmes regelmæssigt, og der foretages fornøden inspektion og vedligeholdelse.	X	Gennemført Delvis gennemført Ikke gennemført Ikke relevant	
Over- dækning af gylle- beholdere	BAT er endvidere at dække beholderen ved at bruge et af følgende:	Gødningshuset er tæt, sider og bund er beregnet til at modstå påvirkningerne fra gødning.	X	Gennemført Delvis gennemført Ikke gennemført Ikke relevant	
	Et fast låg, tag eller en teltstruktur	Gødningshuset er tæt, sider og tag er lukkede for at forhindre fordampning.	X	Gennemført Delvis gennemført Ikke gennemført Ikke relevant	

Bilag 8 BAT-beskrivelse Skema 21908

BAT	Anbefaling	Uddybning	Status	Begrundelse - hvis ikke afkrydset i "gennemført"
Udbringning af husdyrgødning				
Generelt	Det er BAT at minimere emissionerne fra gødning til jord og grundvandet ved at afbalancere mængden af gødningen med afgrødens forventede krav	Der er tale om et åbent staldsystem, det ligger i betingelserne for økologisk ægproduktion.	X	Gennemført Delvis gennemført Ikke gennemført Ikke relevant
	Det er BAT at tage hensyn til de pågældende markers karakteristika, når der tilføres gødning på dem; dette gælder i særdeleshed jordbundsforholdene, jordtypen og arealets hældning, klimatiske forhold, nedbør og kunstvanding, jordens anvendelse og dyrkningsmetoder, herunder vekseldrift.		X	Gennemført Delvis gennemført Ikke gennemført Ikke relevant
	Det er BAT at reducere forurening af vand ved navnlig at gøre alt det følgende:			Gennemført Delvis gennemført Ikke gennemført Ikke relevant
	- ikke at tilføre gødning til stejlt hældende marker		X	Gennemført Delvis gennemført Ikke gennemført Ikke relevant
	- ikke at tilføre gødning på arealer, der støder op til vandløb (ved at efterlade et stykke jord ubehandlet)		X	Gennemført Delvis gennemført Ikke gennemført Ikke relevant
	- at sprede gødning så tæt så muligt før den maksimale afgrødevækst og optagelse af næringsstoffer finder sted		X	Gennemført Delvis gennemført Ikke gennemført Ikke relevant

Bilag 8 BAT-beskrivelse Skema 21908

	<ul style="list-style-type: none"> - ikke at tilføre gødning til jorden, når marken er vandmættet, oversvømmet, frossen eller sne-dækket		☒	Gennemført Delvis gennemført Ikke gennemført Ikke relevant	
	Det er BAT at håndtere spredningen af gødning således, at lugtgener mindskes på steder, hvor det er sandsynligt, at naboer kan berøres, ved navnlig at gøre alt det følgende: <ul style="list-style-type: none"> - at sprede gødning i løbet af dagen, når der er mindre sandsynlighed for at folk er hjemme samt at undgå weekender og helligdage - at være opmærksom på vindretning i forhold til nabohusene		☒	Gennemført Delvis gennemført Ikke gennemført Ikke relevant	
	<ul style="list-style-type: none"> - at sprede gødning i løbet af dagen, når der er mindre sandsynlighed for at folk er hjemme samt at undgå weekender og helligdage - at være opmærksom på vindretning i forhold til nabohusene		☒	Gennemført Delvis gennemført Ikke gennemført Ikke relevant	

BAT byggeblade

Der findes til dato to BAT byggeblade der vedrører fjerkræproduktion. Det drejer sig om systemer til tørring af gødnings ammoniak for dampningen.

1: Fjerkræ – Æglægere, skræbægsstald: Gr.nr.: 105. 02-51

2: Fjerkræ – Æglægere, burægsstald: Gr.nr.: 105.02-52

Der er en forudsætning for systemerne at stalden har gødningsbånd eller gødningskælder.

I den ansøgte produktion går dyrene i etagesystem med gødningsbånd. Staldsystemet er identisk med etagesystem til skræbøner eller etagesystem til fritgående produktion.

Buranlæg med indbygget gødningsstørring findes ikke tilgængelig på det danske marked. Da der i forvejen er til valgt et BREEF staldsystem (beriget bur). Er det fra-valgt at finde en udenlandsk leverandør til buranlæg med gødningsstørring.

Luftvaskere.

Der findes BAT byggeblade ang. luftvaskere. Disse er afprøvede og testede i svinestalde.

Der er afprøvet en prototype luftrenser til fjerkræproduktion: http://www.lr.dk/bygningerogmaskiner/informationsserier/info-byggeriogteknik-gratis/0065_mhj_pdf_stub.htm.

Luftrenseren blev afprøvet i en slagtekyllingestald, over en periode på et hold kyllinger (35 dage).

Denne renser er ikke sat i produktion da afprøvningen viste en række problemstillinger der skal løses før den evt. bliver sat i produktion. I fjerkræproduktion er støvet meget fedtet, dette sætter sig i renseren som derved får reduceret effekten.

Den ansøgte produktion har en holdrotationsperiode på 56 uger. Dette gør at driftsstabiliteten ikke kan forventes at være tilfredsstillende.

På den baggrund er luftvaskere fravalgt i denne ansøgning, Da det ikke kan anbefales at opsætte en prototype luftvasker, med udokumenteret driftsstabilitet og driftsøkonomi.

Biologisk luftrensning.

Der er ingen BAT byggeblade med biologisk luftrensning. Det er endvidere ikke muligt at benytte biologisk luftrensning i stalde med hold drift, hvor staldene står tomme i perioder.

BAT-beskrivelse

Bilag 1.9

Der er BAT for følgende områder:

1. Management (ledelses- og kontrolfunktioner)
2. Foder
3. Staldindretning
4. Forbrug af vand og energi
5. Opbevaring/behandling af husdyrgødning
6. Udbringning af husdyrgødning

1. Management

Baggrund

På ejendommen bliver der en produktion af økologiske æg i et etageanlæg med gødningsbånd (se nedenstående billede). En æglæggende frilandshøne starter sit liv som daggammel kylling. Kyllingen går i opdrætsstalden i ca. 16 – 18 uger før den er udvokset, og klar til at kønsmodne og lægge æg. Kort tid før æglægningen starter, flyttes hønniken over i ægproduktionsanlægget.

Vilkårene for ægproduktion er fastlagt i Bekendtgørelse 533, til beskyttelse af æglæggende høner. En høne kan producere æg i ca. 60 uger, det er den tid den holdes i æglæggestalden. Hønen har altså udført sin mission i løbet af ca. 76- 80 uger, herefter vil den typisk ende som foder til mink eller anden forarbejdet grundsubstans.

Økologiske høner holdes i stalde med forbindelse til en hønsegård. Stalden er indvendig indrettet med skrabearealer, reder og slats (slattet er den del af inventaret, hvor hønerne finder foder og vand). Udearealet er tilgængeligt hele dagen, typisk gennem et antal udgangshuller fordelt langs staldens ydervæg. Udearealet kan være forsynet med træer, græs eller anden bevoksning. Der benyttes normalt foldskifte, så hønerne ikke holdes på samme areal flere år i træk, men skifter mellem to arealer.

Alt ind alt ud, drift.

På ejendommen er der altid dyr i ægproduktion. De to stalde er produktionsmæssig forskudt, men i den enkelte stald foregår efter alt ind – alt ud. Nu som frilandsæg og ansøgt stald som økologiske æg.

Når de gamle høns er sat ud, starter rengøringen og vedligeholdelsen af anlægget. Det vurderes ud fra tidligere produktions- og veterinære forhold hvorvidt der kræves en grundigere rengøring af hele stalden med vand. Gødningsbånd og gødningstransport rengøres dog altid. Rengøring af staldrum og inventar kan også ske med trykluft. Rengøringen omfatter også udendørs arealer ved porte og døre, ligesom udvendige dele af ventilationen også skal rengøres. Forrum og silo til den enkelte stald rengøres også ved holdskifte. Fælles ægpakkerum, kølerum mm rengøres dagligt.

Rengøringen og vedligehold afsluttes med en desinfektion, hvorefter stalden står tom i en periode. Før indsætning af nye høns gennemskyldes vandsystem, foder- og ventilationsanlæg afprøves og stalden tempereres.

Skrabearealet tilføres den nødvendige mængde skrabemateriale i form af sand, halm og strøelse.

Daglige arbejdsopgaver

Bedriften og produktionen har en opbygning, der gør det nemt at føre tilsyn med dyr og produktionsanlæg hver dag. Der udføres små reparationer, når det er nødvendigt, og såfremt der er behov for det, bliver der tilkaldt service.

Det daglige arbejde består i tilsyn med dyr og anlæg. Det skal sikres at der tilføres den ønskede mængde foder og vand, ligesom klima skal være optimal for dyrene. Døde dyr fjernes dagligt og ægtransporten overvåges. En gang daglig indsamles æggene, tidspunktet afpasses så flest mulige æg indsamles og sættes på køl samme dag de er lagt.

Pakkerum rengøres hver dag efter pakning af æg.

Der kan tilføres nyt materiale til skrabearealet. Dybstrøelsen bliver kørt ud ved slutningen af produktionsperioden og oplagres i gødningshus.

Ugentlige arbejdsopgaver

Tre gange om ugen fjernes den fast gødning fra gødningsbånd og transporteres til gødningshus. Kølerum rengøres ca. en gang om ugen.

Egenkontrol

- Der benyttes en staldtavle og logbog i tilknytning til produktionen. Daglig føres logbog over produktionsresultater, antal æg, vandforbrug, kølerumstemperatur.
- I logbog noteret uregelmæssigheder i forhold til driften; ex strømsvigt, kølerumssvigt mm
- Bedriften anvender et HACCP egenkontrolprogram specielt tilrettet konsumægproduktion.
- Der bliver årligt udarbejdet gødnings- og sædskifteplaner/regnskaber.
- Der sker løbende vedligeholdelse af produktionsudstyr efter behov.

Risici

Redegørelse for mulige uheld

Der er tale om en produktion, med en meget begrænset risiko for uheld, der kan have konsekvenser for miljøet. Da der er tale om fastgødning i produktion og lager, er der ingen fare for afstrømning.

Minimering af risiko for uheld

Der anvendes et staldsystem uden gylle men med fastgødning.

Minimering af gene og forurening ved uheld

Gødningsformen på ejendommen minimeres generne og en evt. forurening af nær- og vandmiljø. Efter transport vil evt. spild blive opsamlet.

Ved ophør af drift

Ved ophør af driften vil staldene og gødningslagrene blive tømt for dyr og husdyrgødning. Gødning og foderrester vil blive fjernet, og vil blive tilført harmoniareal. Stalde vil blive rengjort og desinficeret. Ændringer i ejerforhold af produktionen og ejendommen, som vil medføre overdragelse af ansvarlighed for driften og dyrene samt vedligeholdelse af ejendommen, vil straks blive meddelt til tilsynsmyndigheden.

Støj, støv og skadedyr.

Der kan opstå støjgene indblæsning af foder i siloer, Dette er dog minimalt.

Der kan være en støv-gene fra ventilationsafkastet fra staldene, Dette er væsentligt minimeret ved brug af delvist åbne stalde med naturlig ventilation. Derved nedsættes hastigheden på afkastluften og dermed afstanden evt. støv kan bæres væk med luften.

Skadedyr.

Rotter: Der sker aktiv forebyggende rottebekæmpelse. Der er opstillet giftdepotkasser ved stalde og foderopbevaring. Foder spild opsamles således dette ikke tiltrækker rotter.

Fluer: Høns ELSKER fluer, Der er således ingen fluer i staldene. I gødningslagert kan der ved at minimerer lysindfaldet reduceres udklækningen af fluelaver og dermed fluer.

2. Staldindretning

BAT og staldsystemer

Med hensyn til BAT og staldsystemer så er der forskellige definitioner på, hvad BAT er. Der er både referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) og BAT bladene.

I BREF står der, at følgende staldsystem til konsumægproduktion er BAT: Beriget Buranlæg. Endvidere findes der et BAT-byggeblade for Burægsproduktion: Hyppig Udmugning.

BAT og ventilation:

Ved nye stalde er det BAT, at reducere energiforbruget ved at anvende naturlig ventilation, hvor dette er muligt. For mekanisk ventilerede stalde er det BAT, at reducere energiforbruget ved at optimere udformningen af ventilationssystemet i hver stald for at tilvejebringe god temperaturkontrol samt opnå minimumsventilation om vinteren. Øget modstand i ventilationssystemer undgås ved at holde ventilationssystemet rent.

Ansøger har følgende kommentarer til disse BAT-teknikker:

Der ønskes at anvende etagesystem med gødningsbånd i en stor del af den eksisterende produktion og i den ansøgte produktion.

BAT-bladet vedr. hyppig udmugning, ønskes anvendt på staldene med etagesystem med gødningsbånd. Tre gange udmugning om ugen reducerer ammoniakemissionen i stalden med 36%. Dette er anskueliggjort ved at anføre det som en kemisk luftvasker med 36%'s effektivitet der kører hele året rundt.

Der er en del naturlig ventilation i forbindelse med de mange åbninger ud til hønsegåden.

Derudover anvendes frekvensstyret ventilation, som hindrer overventilering.

Øget modstand i ventilationssystemer undgås gennem hyppigt eftersyn og rengøring af luftkanaler og fans ved holdskifte.

3. Vand og energi

Følgende er oplyst for virksomheden:

Diselolie:

Forbruget i 2011 har været 7.600 L, det er forsat det forventede forbrug til markarbejde og kørsel i forbindelse med produktionen.

Energi:

Der bruges normalt ikke varmetilsætning til æglæggestaldene, udover varme i forbindelse med indsætning af nye høns i meget kolde vinter perioder. Der er således ikke monteret fastvarme system i staldene. I pakkerum er varme som anvendes for at personale og pakkemaskiner fungerer optimal.

Fravalg af Varmegenindvinding:

Der er ikke et varmebehov i produktionen, hvor varmen fra genindvinding kan afsættes. Alle dyr vil typisk have samme alder i staldanlægget. Og dermed er alle staldene tomme på samme tid.

Strøm

Der anvendes primært strøm til ventilation i produktionen.

For at maksimere effekten af ventilationen rengøres ventilationens mekaniske dele (herunder luftkanaler og fans) ved hvert holdskifte. Dette noteres i logbog.

For at undgå overventilation og dermed ekstra strømforbrug er der en styring af anlægget. Der kan regulere i forhold til temperatur, luftfugtighed og kurvestyring (indsætningsdato/vægtinterval).

Ventilationsdata logges i styringscomputer.

Normen for strømforbrug er 1030 kwh/ DE for traditionelle anlæg. I alt et anslået et forbrug på 55.000 kwh. Det svarer til ca halvdelen af det normale forbrug, der er tale om åbnet staldanlæg hvor dyrene har mulighed for at opholde sig uddendørs når ventilationsbehovet er størst. Desuden anvendes seneste teknologi i forbindelse med ventilations anlæg.

2011 forbrug:

- El stuehus	11.000 kwh
- El markvanding	7.800 kwh
- Eksisterende hønsehus	121.200 kwh
- I alt 2011	140.000 kwh

Belysning

Der vælges belysning som tager hensyn til elforbruget og dyrevelfærd.

Der opsættes lysstofrør (sparepære) med lysdæmper. Der anvendes en type lysdæmper (højfrekvent) med et lavt effekt tab.

LUX-styring (dagslysregulering). Da det er en økologisk produktion er der åbning ud til det i fri i dagtimerne. Åbningerne lukkes om natten.

Tilvalg af BREF

Timerindstilling: Belysningen reguleres i forhold til hønernes adfærd og alders- / udviklingstrin.

Længden af lysperioden følger en forudbestemt kurve, som tager hensyn til dyrenes alder og produktions trin.

Zoneopdeling

I pakkerum og forrum er opsat lys som giver medarbejdere optimale muligheder for at udføre deres arbejde.

Lysset over pakkemaskine følger krav i arbejdsmiljø lovgivning.

Staldbelysningen er styret separat

Vandforbrug

Vask

Efter hver rotation rengøres stalden, det er normalt med vand men tørrengøring kan forekomme.

Rengøres med vand bruges højtryksrensere. Tørrengøring foregår med kost og højtryks luft.

Rengøringen vil evt. blive afsluttet med en desinfektion.

Anslået forbrug ved vask: 50 m³

Drikkevand og foder

Drikkenipler placeres højt for at lette hønernes vandoptagelse og minimere vandspild. Spildrender anvendes primært ved slagtekyllinger. Der er monteret en spildkop under hver nippel i anlægget.

Vandforbruget til drikkevand er anslået til 200 g/dag/høne. Foder tildeles ved kædefodring, der fodres 2 – 6 gange dagligt med fuldfoder. Derudover tildeles der grovfoder en gang daglig, det foregår i verandaen.

Forbrug Økologiske høner, Normtal 2011:

- Foder 47,3 kg/ årshøne, 130 g/dag, total forbrug 793 tons/år
- Protein indhold 18 % i gennemsnit
- Fosfor indhold 0,57 % i gennemsnit
- Vand 85,14 l/årshøne 234 ml/dag, total forbrug 1.426 m³/år
- Ægproduktion 18,4 kg/årshøne
- Tilvækst 0,5 kg/årshøne

Foderforbruget er beregnet ud fra 16750 årshøner med et forbrug på 47,3 kg

Ved tilsætning af eget korn på ejendommen kan der tilsættes ca 60 % i gennemsnit. På ejendommen ved den nye produktion er det nødvendigt med en kapacitet på 476 ton korn, hvis hele mængden skal lagres til et års forbrug.

Forbrug Fritgående høner, Normtal 2011:

- Foder 47,4 kg/ årshøner
- Protein indhold 16,3 % i gennemsnit
- Fosfor indhold 0,47 % i gennemsnit
- Ægproduktion 18,9 kg/årshøne
- Tilvækst 0,5 kg/årshøne

I ansøgningen bruges data fra BAT fodring konsumæg:

- Protein indhold 15,2 %
- Fosforindhold 0,42 %

Forskel i fodernormer:

Konventionelle og økologiske høner har ikke samme fodernorm, det er et resultat af at råvarerne som ligger til grund for fodersammensætningen har forskellig tilgængelighed. Samtidig vanskeliggør det fremstilling af økologisk foder at der ikke må tilsættes kunstige aminosyrer samt at brugen af fytase heller ikke tillades. I økologisk ægproduktion er det et krav at dyrene skal have daglig tildeling af grovfoder, det er det ikke hos frilandshønerne.

2011 vandforbrug:

- Privat 200 m³
- Høns og hobby 1.460 m³

Kontrol

Det er BAT at reducere energiforbrug og vandforbrug ved at gøre alt det følgende:

- Anvende lavenergi-belysning
- Ventilere staldene optimalt
- Rengøring af stald og udstyr efter hver produktionscyklus eller batch.
- Udførelse af regelmæssigt kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild.
- Registrering af vandforbrug gennem måling af forbrug.
- Detektering og reparation af lækager.

4. Opbevaring.

Al gødning fra gødningsbånd eksporteres direkte, båndene tømmes tre gange ugentligt. Dybstrøelse fjernes i forbindelse med holdskifte, gødning afsat i hønsegården udgør ifølge normen 10 %. I forbindelse med eksport samles en lastbil fuld, opbevaring indtil afhentning sker i container eller anden lukket beholder.

Gødningshuse er en opbevaringsform der primært ses ved konsumægts producenter med båndsystem til gødningshåndtering. Der er således ingen BAT-blade for den opbevaringsform. Teknisk set er gødningen Fast møg, og derfor er opbevaringskravet en møddingsplads. Der vælges typisk et gødningshus frem for møddingspladsen af to grunde:

1: Gødningen er meget tør når den kommer fra stalden, i en mødding vil regnvand gøre gødningen fugtig og dermed er den vanskeligere at sprede nøjagtig.

2: Der er et mindre ammoniaktab fra gødningshuset sammenlignet med en møddingen og dermed opnås en større gødningsværdi i sidste ende. Dette skyldes to faktorer: dels et lille luftskifte over gødningsoverfladen pga. et tæt hus, og del at gødning ikke fugtes yderligere af regnvand. Derved dannes der mindre ammoniak, med en mindre emission til følge.

Normen for opbevaring af fast hønsemøg er en mødding.

BREF dokumentet beskriver følgende opbevaringssystemer til fjerkrægødning
-opbevaring i stalden under buranlæggene, med udmugning en gang om året.
-opbevaring i åben mødding.

Der er således valgt et system der ikke er beskrevet i BREF. Men systemet med gødningshuset er klart bedre end de angivne systemer.

5. Udbringningsteknik

Egen husdyrgødning udbringes på egne arealer. Overskud af gødning eksporteres løbende.

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem.

Tiltag:

- Minimere emissionerne fra gødning til jord og grundvandet ved at afbalancere mængden af gødning med afgrødens forventede krav.
- Der tages hensyn til de pågældende markers karakteristika, når der tilføres gødning på dem; dette gælder i særdeleshed jordbundsforholdene, jordtypen og arealets hældning, klimatiske forhold, nedbør og kunstvanding, jordens anvendelse og dyrkningsmetoder, herunder vekseldrift.
- Gødningen tilføres ikke til stejlt hældende marker.
- Gødningen tilføres ikke til arealer der støder op til vandløb (ved at efterlade et stykke jord ubehandlet, 2 meter bræmmer).
- Gødning skal spredes så tæt som muligt før den maksimale afgrødevækst og optagelse af næringsstoffer finder sted.
- Der må ikke tilføres gødning til jorden, når marken er vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket.
- Gødning spredes i løbet af dagen, hvor det er mindre sandsynligt at folk er hjemme desuden undgås weekender og helligdage.
- Opmærksom på vindretning i forhold til nabohuse.

Følgende er oplyst for virksomheden:

Ved hjælp af mark og gødningsplaner tilpasses mængden af gødning til den enkelte afgrødes forventede behov. Der tages blandt andet højde for jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes

udbytte og kvælstofudnyttelsen. Der køres ikke på vandmættet, oversvømmet eller snedækket arealer. Til vandløb holdes altid de lovpligtige bræmmer.

Da det kun er lovligt at udbringe 1,4 DE/ha i økologisk jordbrug, er det mindre kvælstof end planternes behov, det er et kraftigt incitament til at udnytte husdyrgødningen optimalt. Ansøger vil derfor søge den mest optimale udbringningsteknik, placering i sædskiftet og benytte de mest optimale vejrforhold, for at minimere mængden af fordampet ammoniak mest muligt og udnytte mængden af næringsstoffer mest muligt.

Der anvendes bredspreder til udspredning af hønsemøget. Dette er ifølge BREF den bedste metode til udbringning af fast husdyrgødning.

Sædskifte

Der er IKKE anvendt sædskifte som tiltag i ansøgningen, derfor er der angivet referencesædskifte. Der anvendes et økologiske sædskifte.

Miljøansøgning

Otto Jensen
Bajstrup Bygade 74
6360 Tinglev

Etagesystem til Konsumægshøner.

Der er anvendt BAT på gødningshåndtering fra stald til lager. Hyppig udmugning giver en lavere fordampning idet gødningsmængden i staldanlæg reduceret kraftigt.

BAT hyppig udmugning bilag 9

Desuden er anvendt BAT på fodring af frilandshøner. Der er anvendt et lavere proteinindhold og et lavere forforindhold end normtallet 2005/2006 angiver. De økologiske høner fodres ifølge normtal 2011, uden fytase idet det ikke er tilladt i den økologiske produktion.

Der er korrigeret i foderforbrug i forhold til BAT grænser for fodring (Miljøstyrelsen BAT foder konsumæg).

Der er anvendt BAT på en række punkter som beskrevet i bilag 8.

Miljøansøgning

Otto Jensen
Bajstrup Bygade 74
6360 Tinglev

Fravalg af BAT

Der er lavet følgende betragtning ang. anvendelse af BAT byggeblade i §12 miljøgodkendelsen på Bajstrup Bygade 74, udvidelse med økologiske konsumæghøner.

Der findes til dato to BAT byggeblade der vedrøre fjerkræproduktion. Det drejer sig om systemer til tørring af gødningen, for derved at nedsætte ammoniak fordampningen.

1:Fjerkræ – Æglæggere, skrabeægsstald: Gr.nr.: 105. 02-51

2:Fjerkræ – Æglæggere, burægsstald: Gr.nr.: 105.02-52

Det er en forudsætning for systemerne at stalden har gødningsbånd eller gødningskælder. I den ansøgte produktion til konsumæghøner er der gødningbælter som kan anvendes til tørring anlæg, men der praktiseres hyppig udmugning som tiltag, til at sikre at der på ejendomsniveau sikres en mindre udledning i forhold til nudrift. Det er en fordelagtig løsning. Det er således ikke rentabelt at bruge energi på en yderligere udtørring af gødningen, og især ikke da dele af den evt. skal leveres direkte til forarbejdning hos aftager.

På den baggrund er gødningstørring fravalgt i denne ansøgning.

Der findes BAT byggeblade ang. Luftvaskere. Disse er afprøvede og testede i svinestalde.

Der er afprøvet en prototype luftrenser til fjerkræproduktion:

http://www.lr.dk/bygningerogmaskiner/informationsserier/info-byggeriogteknik-gratis/0065_mhj_pdf_stub.htm

Luftrenseren blev afprøvet i en slagtekyllinge stald, over en periode på et hold kyllinger (35 dage).

Denne renser er ikke sat i produktion da afprøvningen viste en række problemstillinger der skal løses før den evt. bliver sat i produktion.

I fjerkræproduktion er støvet meget fedtet, dette sætter sig i renseren som derved får reduceret effekt.

Den ansøgte produktion har en holdrotations periode på 60 uger. Der kan således forventes betydelige større problemer med tilstopning af luftrenseren end det var tilfældet i afprøvningen. Dette gør at drift stabiliteten ikke kan forventes at være tilfredsstillende.

I den ansøgte produktion kan der forekomme meget høje krav til hygiejne og rengøring af stalden mellem to hold. Det er uhensigtsmæssigt at have en luftrenser koblet på stalden, hvor det ikke er afprøvet om den kan rengøres 100 %.

På den baggrund er luftvaskere fravalgt i denne ansøgning, Da det ikke kan anbefales at opsætte en prototype luftvasker, med udokumenteret drift stabilitet og mulighed for rengøring.

Biologisk luftrensning.

Der er ingen BAT byggeblade med biologisk luftrensning. Det er endnu ikke muligt at benytte biologisk luftrensning i stalde med hold drift, hvor staldene står tomme i perioder.

Bilag 1.12

Programmet omfatter siloer i mange størrelser og til ethvert formål.
Vi kan levere siloer med større kapaciteter end vist i nedenstående skema

Rumvægt 0,76 tons/m ³ . Med tillæg på max. 6% for komprimering i høje kornlag												
Diameter (m)	4,57	5,49	6,40	7,32	8,23	9,14	10,06	10,97	12,80	14,60	16,41	18,24

Sidehøjde 4,5 m

Type	1504	1804	2104	2404	2704	3004	3304	3604	4204	4804	5404	6004
Totalhøjde (m)	5,80	6,15	6,40	6,70	6,94	7,24	7,55	7,88	8,41	8,94	9,55	10,12
Max. indhold (tons)	65	93	129	171	220	276	339	409	573	769	1010	1282
Med beluftning (tons)	61	87	121	160	206	259	319	385	540	726	957	1215
Med tørring (tons)	47	68	92	120	152	187	227	270	367	478		

Sidehøjde 5,61 m

Type	1505	1805	2105	2405	2705	3005	3305	3605	4205	4805	5405	6005
Totalhøjde (m)	6,91	7,26	7,51	7,81	8,05	8,35	8,66	8,95	9,52	10,05	10,67	11,23
Max. indhold (tons)	79	114	158	208	268	334	410	494	688	919	1201	1516
Med beluftning (tons)	75	108	150	197	254	317	390	470	655	876	1147	1449
Med tørring (tons)	61	88	120	157	198	244	296	352	479	623		

Sidehøjde 6,73 m

Type	1506	1806	2106	2406	2706	3006	3306	3606	4206	4806	5406	6006
Totalhøjde (m)	8,03	8,38	8,63	8,93	9,17	9,47	9,78	10,11	10,64	11,17	11,79	12,34
Max. indhold (tons)	93	136	186	246	315	393	480	574	803	1069	1391	1751
Med beluftning (tons)	89	130	178	235	301	376	460	554	770	1026	1336	1684
Med tørring (tons)	75	109	148	194	245	302	366	415	592	770		

Sidehøjde 7,85 m

Type	1507	1807	2107	2407	2707	3007	3307	3607	4207	4807	5407	6007
Totalhøjde (m)	9,15	9,50	9,75	10,05	10,29	10,59	10,90	11,23	11,76	12,29	12,90	13,46
Max. indhold (tons)	109	157	215	283	362	451	551	663	917	1220	1581	1985
Med beluftning (tons)	105	151	207	272	348	434	531	639	884	1177	1526	1919
Med tørring (tons)	90	130	176	230	291	359	435	518	705	917		

Sidehøjde 8,97 m

Type	1508	1808	2108	2408	2708	3008	3308	3608	4208	4808	5408	6008
Totalhøjde (m)	10,27	10,62	10,87	11,17	11,41	11,71	12,02	12,35	12,88	13,41	14,02	14,58
Max. indhold (tons)	123	178	244	320	410	510	622	745	1033	1369	1770	2220
Med beluftning (tons)	119	172	236	309	396	493	602	721	1000	1326	1717	2153
Med tørring (tons)	104	151	204	266	337	416	504	601	818	1064		

Sidehøjde 10,08 m

Type	1509	1809	2109	2409	2709	3009	3309	3609	4209	4809	5409	6009
Totalhøjde (m)	11,38	11,73	11,98	12,28	12,58	12,82	13,13	13,46	13,99	14,52	15,13	15,70
Max. indhold (tons)	137	199	273	358	457	568	693	831	1146	1519	1957	2449
Med beluftning (tons)	133	193	265	347	443	551	673	807	1113	1476	1903	2382

Sidehøjde 11,2 m

Type	1510	1810	2110	2410	2710	3010	3310	3610	4210	4810	5410	6010
Totalhøjde (m)	12,50	12,85	13,10	13,40	13,64	13,94	14,25	14,58	15,11	15,64	16,25	16,82
Max. indhold (tons)	152	220	302	397	505	628	765	917	1264	1672	2147	2683
Med beluftning (tons)	148	214	294	386	491	611	745	893	1231	1629	2093	2616

Sidehøjde 12,32 m

Type			2111	2411	2711	3011	3311	3611	4211	4811	5411	6011
Totalhøjde (m)			14,22	14,52	14,76	15,06	15,37	15,70	16,23	16,20	17,37	17,93
Max. indhold (tons)			330	434	553	687	836	1001	1379	1821	2341	2923
Med beluftning (tons)			322	423	539	670	816	977	1346	1778	2286	2857

Sidehøjde 13,44 m

Type			2112	2412	2712	3012	3312	3612	4212	4812	5412	6012
Totalhøjde (m)			15,34	15,64	15,88	16,18	16,45	16,82	17,35	17,88	18,49	19,05
Max. indhold (tons)			359	471	600	745	908	1085	1497	1978	2530	3157
Med beluftning (tons)			351	460	586	728	888	1041	1465	1935	2476	3091

Situationsplan og bygningsbeskrivelse

Miljøansøgning 21908

Otto Jensen

Bajstrup Bygade 74

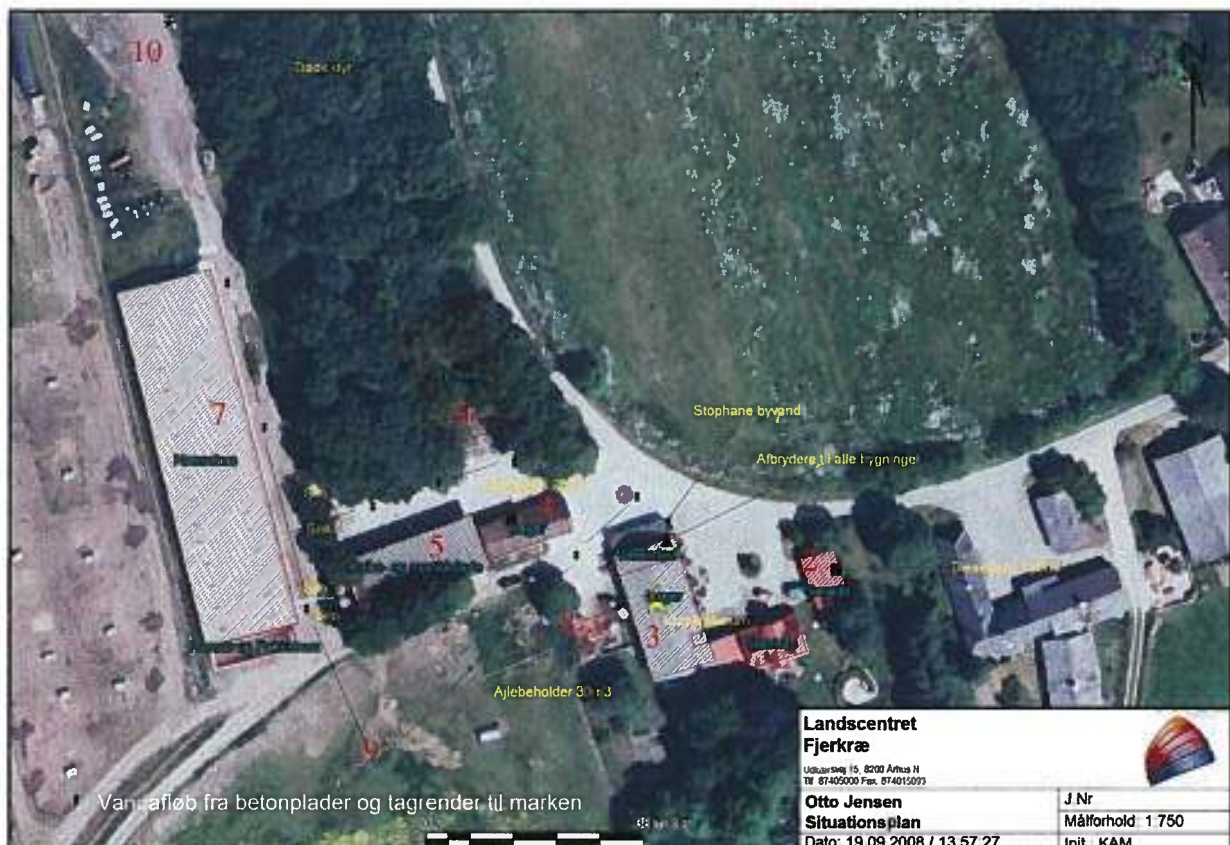
6360 Tinglev

Kort beskrivelse udvidelse godkendt i 2010

Ejendommen Bajstrup Bygade 74, 6360 Tinglev har siden juni 2007 været omlagt til økologi. Der har på ejendommen været en produktion af frilandsgrise (510 stk. - ca. 130 DE). I 2010 har Otto og Ines Jensen fået godkendt en produktion af frilands æg i stedet for. Der er en indvindingstilladelse på ejendommen som er fornyet siden godkendelsen i 2010.

Nu ønske Otto at opfører endnu en stald, denne gang til økologiskeshøner.

Nedenstående oversigt over ejendommens oprindelige bygninger og tekniske anlæg refererer til understående situationsplan.

- 1 Stuehus: bygget i rød musten med rødt eternittag.

2   Garage: bygget i rød musten med rødt eternittag. Her står en dieseltank på 2500 l (2011) Gnr. 805820, nr E 1629. Denne er placeret på beton med kant rundt om.

3   Lager og værksted (12*20 meter): hvidpudset murværk med gråt ståltag. Her er aflåst kemikalierum samt ekstra garage. Der opbevares olie i en 200 L tromle (2003) i værkstedet. Denne er placeret på beton med kant rundt om. I værkstedet findes desuden stophanen til byvand og afbrydere til alle bygninger.

Opbevaring af kemikalie affald og andet affald før bortskaffelse foregår i værksted og aflåste rum

4   Lager i det gamle hønsehus (6*10 meter): hvidpudset mursten med sort eternittag. Her står en ny 2000 l dieseltank(2011) som erstatning for gammel tank. Denne er placeret på beton med kant rundt om.

5   Halm- og maskinlade: bygget i stålplader. Åben mod nord. Anvendelse nu: Gødningshus

Gødningshus, gødningslager og eksport af husdyrgødning

Eksport af gødning som fast gødning fra begge staldanlæg foregår fra gødningshus eller fra container placeret ved staldanlæg. Det afhænger af transportlængde og typen af aftagere. Der skal eksporteres til Tyskland, senere kan eksport til biogasanlæg blive aktuel, det skal ske som fastgødning.

Fordelingen af lager og gødningstyper kan ses i tabel 1 og tabel 2.

Lagerfaciliteter:

Ved udmugning af gødning på gødningsbånd transporteres dette ud af stalden på gødningsbåndet og læsses på vogn eller container. Fra vognen køres det til oplagring i fællsegødningshus, containere bruges til eksport af gødning løbende.

Fra gødningshuset vil der også kunne leveres fastgødning til ugentlig eksport. Det vurderes at det godt kan lægges op i 2,5 m højde. Bygningen er inddelt i 4 rum der hver er på 5*12*2,5 i alt 150 m³ eller 100,5 t.

Gødningshuset er forsynet med fast bund, der er ingen afløb. Der er tale om en ældre lade med køresiloer, der bruges kun tre rum nu, men der er mulighed for at inddrage et fjerde rum. Huset er opført i støbte adskillelser med stålplader ovenpå. Hele konstruktionen er forsynet med træspær. Højden er ca 6 m og taget hælder kun mod syd med en meget lille hældning, der er tale om eternittag i grå nuance. Der er udhæng så det er begrænset hvor store regnmængder som kan ramme den oplagrede gødning.

Tabel 1

Husdyr, stald- & serviceanlæg	Produktion 100 århøns, ton	Husdyr Årshøne r	Produktion n ton	Opbevaring g ton	Opbevaring %
Fritg æg, etage, Fast gødning	2,30	21650	497,95		
Fritg æg, etage, Dybstrøelse	0,39	21650	84,44		
Øko æg, etage Fastgødning	1,97	16750	329,98		
Øko æg, etage Dybstrøelse	0,56	16750	93,80		
Vaskevand	0,10	38400	38,40		
Afsat i hønsegårde	0,52	38400	199,68		
Afsætning fra nudrift 21,55 DE	3,21	3599	115,52		
Gødningshus, Fast gødning	4 rum a 105 m3			402,00	38%
Vaskevand				25,00	100%
Afsætning fra ansøgt:					
Fritgående 21,55 DE	3,21	3599	115,52		
Økohøner + beslaglagt areal	2,53	18380	465,00		
Afsætning i alt, ton				580,52	
Opbevaring på ejendom, ton				466,86	
Opsamling, vaskevand				25,00	
Afsætning af husdyrgødning, %					55%
Opbevaring af husdyrgødning, %					45%
Opbevarings kapacitet Fast gødning, Måneder				10,3	
Opbevarings kapacitet vaskevand, Måneder				7,8	

Afsætningen af gødning fra den ansøgte produktion fordeler sig således:

- 21,55 DE ligesom i nudrift
- 100,9 DE økohøner – de 8,41 DE afsat i hønsegården
- 19,00 DE som normalt tildeles det areal som bliver bebygget og den nye hønsegård

Det bliver i alt en afsætning fra 80,25 DE, og i alt afsættes 133,26 DE.

Ved udmugning af dybstrøelse i forbindelse med holdskifte, eksporteres det hurtigst muligt og gerne direkte fra stald. Såfremt det er muligt afhængigt af årstiden ved holdskifte, køres den faste gødning til egne arealer direkte til udspreddning.

Afsætning af husdyrgødning

I nudrift afsættes husdyrgødning svarende til 21,55 DE . Modtager er det Tyske handelsfirma Anton Knoll.

Der er regnet med at gødningen kan opbevares på ejendommen og sendes til Tyskland på en lastvogn årlig, det drejer sig om ca. 90 ton årlig.

Fremtidig afsætning

Den overskydende mængde gødning fra den øgede produktionen eksporteres også til Tyskland eller afsættes i nærområde, der eksporteres samme mængde gødning fra eksisterende stald samt al

gødning fra ny stald. Desuden afsættes den mængde gødning som skulle være tilført arealet med hønsegårde og byggefelt. Se tabel 2

Tabel 2

	DE i harm	DE i alt	Rest	Frilandæg	Svin	Hest	Ged	Øko æg
Ansøgt	231,54	232,82	1,28	130,42	0,57	0,64	0,29	100,9
Nu	130,63	131,92	1,29	130,42	0,57	0,64	0,29	0
	N	P	DE	DE i alt				
Produktion	6166,01	1669,10	53,01	53,01	Dybstrøelse produceret			
Kg/DE	116,32	31,49						
	18386,33	5012,86	159,03	157,53	Fast gødning produceret			
Kg/DE	115,62	31,52						
	2265,79	613,42	19,50	19,50	Afgørning, friland og økohøner			
				1,50	Afgørning, hobby dyr			
				231,54				
Afgørning	1284,68	372,29	11,09		Afgørning Friland			
	974,22	282,33	8,41		Afgørning Økologisk			
Afgørning i Alt	2258,90	654,62	19,50		Afgørning i ansøgt drift			
Afsætning								
Afsat for byggefelt og udeareal	2196,60	598,88	19,00		Fast gødning for 14,75 ha (1,27DE/Ha)			
	7081,54	1930,72	61,25		Fast gødning eksport			
	9278,14	2529,60		80,25	Fast gødning eksport i alt			
	6166,01	1669,10	53,01	53,01	Eksport Ansøgt, Dybstrøelse Friland & Øko			
	2506,65	678,53	21,55		Eksport nu og ansøgt, dybstrøelse Friland			
	3659,36	990,57	31,46		Eksport Af rest dybstrøelse Friland & Øko			
Afsætning i alt				133,26				
	N	P	DE		DE	DE/ha	Ha	
Egne marker tilførsel	9108,19	2483,26	78,78		Harmoni nudrift			
					98,65	1,27	77,68	
Fastgødning, DE	9209,28	2510,82	79,65		Harmoni (øko markbrug) ansøgt			
					79,65	1,27	62,72	
Kontrol af harmoni på egen Harmoniareal				79,65 DE	Harmoni hønsegård			
Areal ansøgt hønsegård og byggefelt				14,96 Ha	Friland			
Areal nudrift hønsegård				9,5 Ha	Øko			
					1,17		9,5	
					0,58		14,4	

Der afsættes gødning fra det samlede gødninglager.

Planteavl og eksport af overskydende husdyrgødning:

1. Planteavlen drives fortsat økologisk

I nudrift eksporteres gødningen fra 21,55 DE. Ansøgt eksporteres den mængde fortsat sammen med gødning fra den nye produktion og det beslagnede areal til udvidelsen.

I alt skal eksporteres 133,26 DE (den mængde som skulle være spredt på arealet hvor der nu skal være hønsegård) i alt svarende til 22.121 årshøner.

Nuværende lager benyttes til opbevaring af gødning, og der foretages direkte eksport af gødning fra lager i både nudrift og ansøgt drift. Al dybstrøelse eksporteres fra begge produktioner, denne mængde lagres i staldanlæg.

- 6   Lade/Maskinhus (20*30 meter), opført 2009.

Maskinhus:

Nyere maskinlade i grønne stålplader med gråt eternittag, taghældningen er på 20 grader og der er stålspar for maksimal loftshøjde. I sydlig gavl er der en stor port, da maskinerne skal kunne komme ind og ud.

- 7   Hønsehus (17,7*80 meter): oprindelig brugt til frilandssøer ombygges til hønsehus med 3 meter veranda på den ene side med windbreaker-net. Siderne opbygges af sandwichpaneler. Eksisterende ståltag efterisoleres med 60 mm paneler. I den sydlige ende etableres forrum og pakkerum. Se bilag 2b for snittegning af hønsehuset. De fire eksisterende siloer øst for hønsehuset benyttes til foder og hvede. Der opføres en 20 m³ opsamlingstank til vaskevandet.

De benytter den eksisterende lade (80 x 17,7 m) til hønsene. Der er ansøgt om bygge-tilladelse til ændringen af laden (snittegninger og plantegning af ombygningen i bilag 2b og 2c). Der opføres, i forbindelse med renoveringen, en ny maskinlade på 20*30 nord for den eksisterende lager og halm- og maskinlade. Samtidig ombygges halvdelen af eksisterende halm og maskinhus (hus 5) til gødningshus. Se bilag 2a med situationsplan.

Ægproduktion

Den tidligere lade er ombygget til hønsstald og mod syd er der tilføjet pakkeri og kølerum. Pakkeri rengøres ca 1 gang om ugen. Vaskevandet ledes til opsamlingsbeholder umiddelbart vest for kølerummet. Selve stalden rengøres kun med vand hvis der er særligt behov pga sygdom i besætningen. Stalden, pakkeri og kølerum er indrettet med rengøringsvenlige materialer. Ledninger mv. er ført op nede fra af samme grund.

På vestsiden af stalden er der veranda. Adgang til veranda sker gennem porte langs hele siden af stalden. Portene kan åbnes mere eller mindre afhængig af vejret. Der kan også lukkes af mellem veranda og tilstødende mark hvis vejrliget ikke er til at hønsene kan komme helt ud.

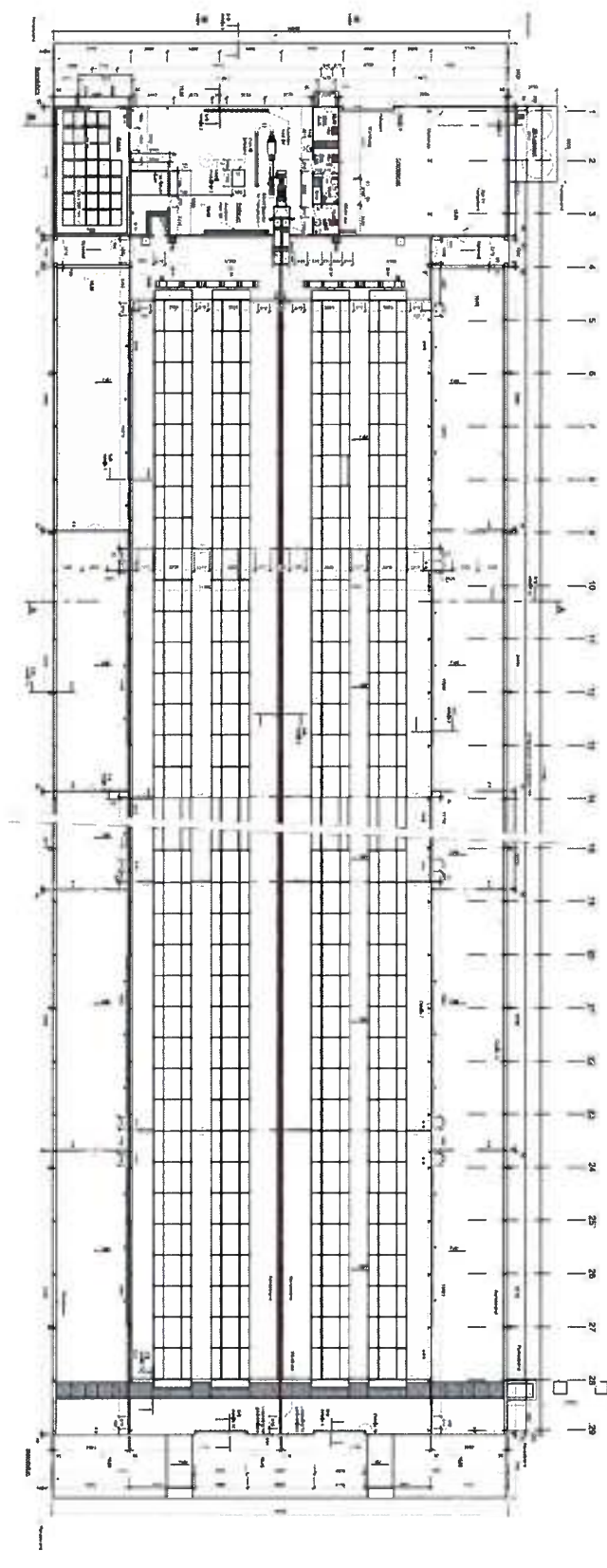
Selve stalden består af et gulvareal, hvor der opbygges såkaldt dybstrøelse, samt etager med gødningsbånd og redekasser. Der er støbt bund i hele stalden. Der er et afløb til brug ved evt. vask af stald med vand. Gødningen på gødningsbåndene udmuges til

nordgavl hvor en transportør læsser gødningen i vogn eller frontlæsser.

Bygningen er beklædt med lysegrå paneler i stål, vinduer og døre er af hvidplast. Tag på både servicebygning og konsumægstald er grå stålplader på sandwich isoleringselementer. Der er stålspær og tag hældning er 15 grader. Stalden er forsynet med tagrender. Indvendig er der faste gulve overalt med afløb forbundet til opsamlingsstank. Der er ingen varmekilde i stalden, i forum og pakkerum er der opvarmning.

- 8 Gammel ajlebeholder på 30 m³ vest for lager og værksted. Denne skal ikke benyttes til ajle eller afløb fra dybstrøelse i fremtiden. Der vil være vaskeplads til vask af maskiner mm. derfor benyttes beholderen til vaskevand i fremtiden.
- 9 Vand fra tag og befæstede arealer ledes til marken.
- 10 Køleboks og afhentningsplads til døde dyr. Her samles døde dyr fra begge staldanlæg for afhentning til Daka. Der vil være en container ved hver stald til daglig samling af døde dyr.
- 11 Ny stald til produktion af konsumæg i etager, økologiske æg.

Detaljer omkring placering i bilag 17

Den nye stald vil blive opført i materialer og farver som eksisterende konsumægstald nr 7. Pakkerum og servicerum placeres i den sydlige ende af bygningen, her placeres foderopbevaring også. Bygningen bliver beklædt med lysegrå paneler i stål, vinduer og døre er af hvidplast. Tag på både servicebygning og konsumægstald bliver grå stålplader på sandwich isoleringselementer. Der er stålspar og tag hældning er 15 grader. Stalden forsynes med tagrender. Indvendig er der faste gulve overalt med afløb forbundet til opsamlingsstank. Der er ingen varmekilde i stalden, i forum og pakkerum er der opvarmning.

Byggefeltet bliver ca 80 * 34 m. Bygningshøjden bliver ca. 8 m til toppen af rygning. Desuden en befæstet areal ved både pakkerum mod syd, ved porte mod nord og under foderopbevaring.

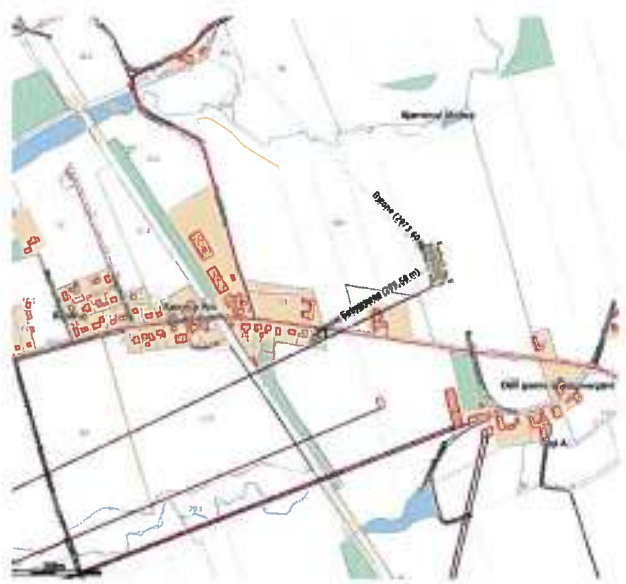
Mellem innerstald og hønsegård etableres en veranda, her udfodres grovfoder og der tilføres skrabemateriale så hønerne kan skrabe og støvbade. Arealet er flittigt benyttet i perioder med dårligt vejr uddendørs.

Den bliver dog bredere og derned også højere, men da de to stalde ikke ligger umiddelbart ved siden af hinanden vil forskellen ikke virke påfaldende.

12 Siloanlæg til produktionen af konsumæg i stald 11.

To færdigvaresiloer på hver 25 tons, siloer i glasfiber med en diameter på ca. 4 m og en højde på 10 m.

Figur 1 Ny økokonsumæg stald med veranda til begge sider.

En amerikansilo til kornopbevaring i stål, diameter 10,97 m og en total højde på 10,11 m. med en kapacitet på mellem 435 og 578 tons korn afhængig af teknikken. Siloens væghøjde bliver 7,85 m.

www.dancorn.dk eller bilag 12

Det mest sandsynlige

Det årlige forbrug af eget korn udgør 476 ton, ved en gns tilsætning på 60 %

Teknologiudredning fjerkræ

Version: 4

Dyretype: Æglæggende høns
 Teknologitype: Stald
 Kode: TB

Dato: 30.08.2010

Side: 1 af 7

Hyppig fjernelse af gødning fra æglæggende høns som ikke holdes i bur (alternativ hønsehold)

Resumé

Ammoniakfordampning		Der kan opnås en reduktion på 30 og 36 pct. ved henholdsvis 2 og 3 ugentlige udmugninger sammenlignet med én ugentlig udmugning (referencesystem).
Lugt fra stald		Dette er ikke undersøgt, men vurderes uændret.
Støv		Dette er ikke undersøgt, men der forventes en lavere støv koncentration i stalden da de mekaniske dele aktiveres og rengøres oftere.
Emission af miljøfremmede stoffer		Dette er ikke undersøgt.
Energi og ressourceforbrug		Der er et højere energiforbrug sammenlignet med referencesystemet, som følge af øget driftstid af gødningsbånd og transportsystem. Det vurderes, at merforbruget vil være begrænset og ikke have betydning for totaløkonomien.
Arbejds miljø		Teknikken medvirker til en reduktion af ammoniakkoncentrationen i staldrummet, hvilket forbedrer arbejds miljøet i stalden.
Smittorisiko		Dette er ikke undersøgt, men det må formodes at smittorisikoen reduceres, da der er en mindre mængde gødning i stalden.
Dyrevelfærd		En lavere ammoniakfordampning og dermed ammoniakkoncentration i staldluften forbedrer dyrevelfærden.
Affald og spildevand		Teknikken giver ikke anledning til produktion af affald eller spildevand.
Miljøfremmede stoffer		Teknikken giver ikke anledning til produktion af miljøfremmede stoffer.
Virkning på lager og mark		Der forventes et højere indhold af N ab lager.
Driftssikkerhed		Anvendelse af gødningsbånd i burproduktionen er udbredt i Danmark og i udlandet. Gødningsbåndene har været anvendt siden først i 1980'erne. Det er en kendt og driftssikker teknologi.
Merinvestering		Teknologien fører ikke til ekstra etableringsomkostninger. Der forekommer ekstra slidtage på gødningsbåndene. Det vides ikke om det vil forkorte levetiden så meget, at der kommer ekstra udgifter på det. Det vurderes, at båndene er i stand til at klare de ekstra driftstimer.
Driftsomkostninger		Der er ekstra energiforbrug, vedligeholdelse og arbejdsforbrug ved brug af hyppig udmugning. Systemet skal være under opsyn ved drift, for at undgå overløb af gødning og driftsstop.
Referencestaldsystem		Referencesystemet er én ugentlig udmugning fra skrabe høns i etage anlæg.

Valg af referencestaldsystem

Anvendelse af gødningsbånd er en teknik som knytter sig til en ny staldtype, hvor hønerne går i etager (se Figur 1). I dette system er der mulighed for at fjerne den faste gødning i produktionsperioden op til flere gange ugentligt.

Kort beskrivelse af teknologien

Alternative systemer defineres som systemer, hvor høns ikke holdes i bur. Hyppig fjernelse af gødning kan kun foregå i systemer, der er monteret med gødningsbånd eller et system som muliggør fjernelse af den faste gødning kontinuerligt. Staldsystemet skal indeholde gødningsbånd under etager eller skrabere under slats, hvor den faste gødning afsættes.

Der produceres også dybstrøelse i disse systemer, fordi der til alternativ produktion skal være et skrabeareal. Dybstrøelsen fjernes ved holdskifte, typisk efter 12-14 måneder, hvorefter den kan lagres i markstak, inden det udnyttes som husdyrgødning i planteproduktionen. Den faste gødning der opsamles under etager og under slats kan via gødningsbåndet løbende fjernes fra produktionsanlægget inden det lagres i gødningshus eller i mødding.

Figur 1 Billedet til venstre viser gødningsbåndene, som afleverer den faste gødning ved enden af systemet i en tværkanal/transportbånd, der transporterer den faste gødning ud af stalden. Til højre ses anlægget med høns. Billedet fra billed databasen, Videncentret for Landbrug, Fjerkræ.

Tilslaget effekt

Ammoniak

Beregningerne af miljøeffekterne er baseret på tal fra forsøg med hyppig fjernelse af gødning fra berigede bursystemer (Provstgaard & Cortina 2009a). Desuden indgår praktiske erfaringer fra konsumæg, hvor fordelingen af gødningsafsætningen er fastsat til 75 % fast gødning og 25 % dybstrøelse (se Tabel 2). To gange udmugning om ugen reducerer ammoniakemissionen fra stalden med 30 % sammenholdt med et staldsystem med én ugentlig udmugning af den faste gødning. Sammenholdes resultaterne for 3 gange fjernelse af gødningen pr. uge opnås 36 % reduktion i ammoniakemissionen. Beregningen tager udgangspunkt i resultater fra en undersøgelse med hyppig fjernelse af gødning i en stald med berigede bure.

Til at dokumenter reduktionen af ammoniakemissionen fra den faste gødning, bruges tal fra forsøg i beriget burstald. Undersøgelsen er gennemført af Provstgaard & Cortina (2009b) i en stald med berigede bure og der er udarbejdet en model, som viser effekten af hyppig udmugning (Provstgaard og Cortina, 2009a).

Ammoniakemissionen fra stalden reduceres med 54 og 66 pct. ved henholdsvis 2 og 3 udmugninger pr. uge sammenlignet med 1 udmugning pr. uge (Tabel 1). I Danmark er der gennemført en undersøgelse, der viser sammenhængen mellem hyppigheden af udmugning og ammoniakemissionen fra en stald med berigede bure (Provstgård & Cortina, 2009a, Provstgård & Cortina, 2009b).

Tabel 1 Reduktion i ammoniakemissionen fra en burægsstald med varierende udmugningshyppighed (Provstgaard & Cortina, 2009a).

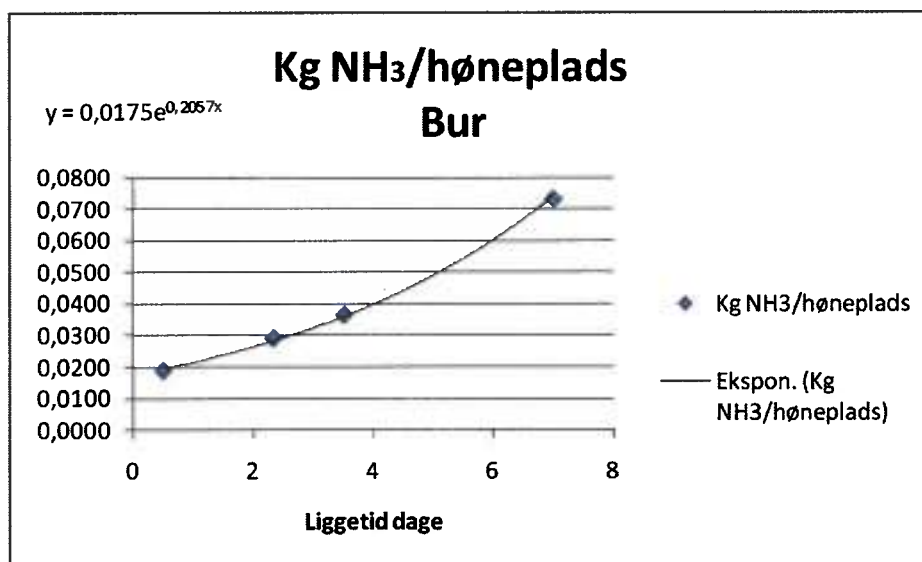
Konsumæg i staldssystem med gødningsbånd, antal udmugninger	Reduktion sammenlignet med referencestalden ¹ , pct. for burproduktion
2 gange/uge	54 ²
3 gange/uge	66

¹ Referencestalden: Burægssystem med gødningsbånd og udmugning 1 gang om ugen.

² Reduktion jf. Normtal for husdyrgødning (2008).

BREF (2003) (Referencedokument for bedste tilgængelige teknikker) beskriver en reduktion af emissionen til 0,020 Kg NH₃ ved to daglige udmugninger i et buranlæg. Opgørelsen arbejder med reduktion pr. høneplass og disse resultater kan kombineres med de danske undersøgelser for effekten af hyppig udmugning.

Modellen fra Provstgård og Cortina (2009a) er omregnet til liggetid af gødningen og emission pr. høneplass og sammenfattet med BREF udregningen af emission ved 2 daglige udmugninger. Resultaterne fra modellen er kombineret i Figur 2 for at finde en sammenhæng mellem gødningens liggetid i stalden og den aktuelle emission pr. høneplass.

Figur 2 viser sammenhængen mellem gødningens liggetid i stalden og ammoniakemissionen fra høns i bure.

Tilpasningen mellem data bliver ikke en ret linje, og ved flere daglige udmugninger vil gødningen stadig have en opholdstid i stalden. Fordampningen kan således ikke blive nul. I teorien må det forventes at fordampningen på et eller andet tidspunkt flader ud med stigende antal liggedage. I praksis nås den situation ikke. Ser vi resultaterne over en uge, er vores tilpasning af grafen til tallene i overens-

stemmelse med det forventede. En lav fordamning lige efter udmugning, efterfulgt af en stigning ved stigende gødningsmængde på båndet.

Beregning af ammoniaktabet fordelt på fast gødning og dybstrøelse

Der er udarbejdet beregninger på fordelingen af henholdsvis fast gødning og dybstrøelse i alternative ægproduktioner (pers. komm. Johansen). Sammen med beregninger af ammoniakemissionen i referencesystemet og resultaterne for anvendelse af hyppig fjernelse af gødningen fra burstalde (Provstgaard & Cortina, 2009a) kan det beregnes, hvor effektivt en hyppigere fjernelse af gødningen vil påvirke ammoniakfordampningen fra alternative æglægningsystemer, hvor det kun er den faste gødning der kan fjernes løbende, mens dybstrøelsen kun fjernes ved holdskifte. Effekterne af hyppig udmugning bliver derfor mindre i et alternativt staldsystem sammenlignet med hyppig udmugning i staldsystemer med berigede bure, hvor al gødning produceres som fast gødning og derfor kan fjernes løbende med gødningsbånd.

Referencestalden har en fordeling af gødningen svarende til fordelingen af dyrene i stalden. Foder og vand findes på slattet over gødningsbåndene, og her afsætter dyrene den største mængde gødning i forbindelse med at de æder og drikker. Sammen med emissionsfaktoren for fastgødning og fordelingen af gødning kan en samlet fordampningsfaktor beregnes.

I Tabel 2 ses resultaterne af beregningerne for etageanlæg til alternative produktion. Der er taget udgangspunkt i reduktionerne af ammoniakfordampningen i berigede bure, ved to hhv. 3 ugentlige udmugninger (Provstgaard & Cortina, 2009a).

Tabel 2 viser de beregnede reduktionseffekter der kan opnås ved hyppig fjernelse af gødning fra alternative æglægningsystemer. I beregningerne indgår emissionsfaktoren fra den faste gødning der reduceres med henholdsvis 54 og 60 % ved henholdsvis to og tre ugentlige udmugninger (Provstgaard & Cortina, 2009a).

Antal ugentlige udmugninger	Gødningstype	Fordeling af gødning, %	Emissionsprocent	Emissionsfaktor
en ugentlig udmugning (referencesystem)	Fast gødning	75	10	0,075
	Dybstrøelse	25	25	0,063
				0,138
Reduktion i fht. referencesystemet				0

to ugentlige udmugninger	Fast gødning	75	4,6	0,0345
	Dybstrøelse	25	25	0,0625
				0,097
Reduktion ifht. referencesystemet				30 %

tre ugentlige udmugninger	Fast gødning	75	3,4	0,0255
	Dybstrøelse	25	25	0,0625

				0,088
	Reduktion ifht. referencesystemet			36 %

Tabel 2 angiver effekterne af hyppig udmugning som blev fundet i beriget bur-system. Effekterne er overført til den faste gødning i alternative ægproduktionssystemer for at foretage beregninger for hhv. 2 og 3 ugentlige udmugninger.

Skrabeæg i etagesystem

Skrabehøner holdes i et produktionssystem, hvor hønerne opstaldes indendørs gennem hele produktionsperioden. Her gælder beregningerne foretaget i Tabel 2, da al gødning afsættes i staldanlægget.

Fritgående høner og økologiske høner i etageanlæg

Fritgående og økologiske høner har i dele af året adgang til udearealer. Hønerne opholder sig derfor en del af tiden i det fri, hvilket bevirker at en del af gødningen afsættes i det tilgængelige udeareal. Den mængde gødning som afsættes i staldanlægget er derved ikke hele den producerede mængde. Normen angiver at 10 % af den producerede gødning afsættes i hønsegård (Poulsen et al. 2001). Fordelingen af gødning inde i stalden er den samme som for skrabehøns. Effekten af hyppig udmugning i systemer med udendørs drift bliver procentvis den samme. Men andelen af gødning som kan påvirkes med hyppig udmugning bliver naturligvis mindre.

Lugt

Med hyppig udmugning vurderes det at lugtemissionen fra stalden er uændret. Dette er dog ikke dokumenteret.

Støv

Hyppigere udmugning forventes at reducerer støvkoncentrationen i stalden (Tauson, 2005). Samtidig med at gødningen fjernes fra stalden, fjernes også den mængde støv som lægger sig på båndene. Ved hyppig anvendelse af systemet er der behov for mere rengøring omkring udslusningsnegle og transportbånd. Den øgede gødningsfjernelse fjerner også støv fra anlægget.

Drivhusgasser

Dette er ikke undersøgt, så effekten kan ikke kvantificeres.

Utilsigtede effekter

Ulemperne ved at bruge teknikken er, at arbejdsforbruget stiger med hyppigheden af udmugninger. Energiforbruget og vedligeholdelsesomkostningerne vil også øges som følge af øget driftstid med drivmotorerne til gødningsbånd.

Dyrevelfærd

Hyppig udmugning må formodes at give en forbedret dyrevelfærd, gennem et bedre staldklima. Koncentrationen af ammoniak i staldluften vil være mindre og ammoniak kan i høje koncentrationer skade dyrene. Lav ammoniakkoncentration vil derfor gavne dyrevelfærden.

Energi og ressourceforbrug

Hyppigere tømning af gødningsbånd kræver at etageanlæg med gødningsbånd er etableret. Se teknologiblad for hyppig udmugning i buranlæg. Teknologien vil øge energiforbruget til drivmotorer af gødningsbånd og tværkanaler.

Virkning på lager og mark

Som følge af et højere kvælstofindhold i gødningen af stald stiger ammoniakemissionen under lagringen og udbringning af gødningen. Overordnet vurderes det, at der vil være mere kvælstof af lager. Ud fra normtal for husdyrgødning (Poulsen et al., 2001) kan det estimeres, at der netto spares ca. 3 kg NH₃-N fordampning fra stald, lager og udbringning pr. DE ved anvendelse af hyppig udmugning. Disse tal kan ikke umiddelbart overføres til alternativ ægproduktion, men N indholdet i gødningslageret vurderes at være højere ved hyppig udmugning.

Udbredelse af teknikken

Udmugningsteknikken er implementeret i både danske og udenlandske fjerkræstalde. Forskellige undersøgelser viser, at en hyppigere udmugning reducerer ammoniakemissionen (BREF, 2003; Provtsgård & Cortina, 2009a; Borso & Chiumenti, 1999). I Holland er teknikken (Gødningsbånd og udmugning mindst to gange om ugen til overdækket lager) optaget på den såkaldte RAV-liste (VROM, 2007) over godkendte staldsystemer med lav ammoniakemission.

Udbredelsen af hyppig udmugning er ukendt.

Helhedsvurdering af teknikken

Der kan forventes en reduktion af ammoniakemissionen fra stalden på op til 36 pct. ved tre udmugninger pr. uge. Som følge af et højere kvælstofindhold i gødningen af stald stiger ammoniakemissionen under lagringen og udbringning af fjerkrægødningen. Gødningsbånd har været anvendt i reolbure siden 1980'erne. Teknikken er udviklet og er i dag driftssikker og robust. Gødningsbånd bruges i alle lande, hvor der er ægproduktion i bure.

Fordelen ved teknikken er, at der ikke skal investeres i en ny teknologi og den kan implementeres i eksisterende stalde.

Hyppigere drift af gødningsbåndene medfører øget strømforbrug og arbejdstidsforbrug til opsyn, lageropgaver og rengøring.

Etableringsomkostninger

Der er ekstra udgifter til strøm og tidsforbrug.

Driftsøkonomi

Se noten fra Niras.

Forslag til vilkår

Da ammoniakfordampningen er afhængig af intervallerne mellem udmugning, skal der stilles vilkår om udmugningsfrekvens:

*"Udmugning ved start af gødningsbåndet skal foretages mindst X gange/uge."
Det skal i forbindelse med miljøgodkendelsen vurderes, hvor mange timer gødningsbåndet skal køre pr. år. Dette gøres f. eks. ved at estimere driftstiden pr. udmugning og gange med antal kørsler pr. år. Alternativt kan det forventede energiforbrug estimeres ud fra elmotorenes samlede effekt og multiplicere med den forventede driftstid pr. udmugning og antal udmugninger pr. år. Der opsættes en separat elmåler, der efterfølgende dokumenterer det faktiske energiforbrug. Til kontrol af, om udmugning foretages med den oplyste frekvens, kan nedenstående vilkår stilles: "Gødningsbåndets driftstimer måles løbende ved hjælp af en time-tæller eller en energimåler og skal registreres månedligt/kvartalsvis/årligt i en driftsjournal."*

Kombinationsmuligheder

Der er en teoretisk additionseffekt ved at kombinere tørring af gødning med hyppig udmugning (se beskrivelser af gødningstørring).

Kombination af gødningstørring på bånd og hyppig udmugning kan give en teoretisk mulighed for at reducere ammoniakemissionen fra staldanlægget. Effekten af de to teknologier vil i praksis ikke være additiv, men vurderes delvist at ophæve hinanden, fordi hyppig udmugning bygger på fjernelse af gødning fra staldanlæg, hvorimod gødningstørring er baseret på at tørre gødningen på båndet over længere tid inde i staldanlægget. Der kan derfor ikke opnås fuldt additiv effekt af begge tiltag.

Alternative teknologier

Udmugningssystemer:

Teknik som f.eks. skrabere der tillader at den del af gødningen som afsættes under slats fjernes i produktionsperioden. Der er opstillet et prototype anlæg med skrabere i Danmark specielt tilpasset den pågældende produktion.

Litteratur

Borso F. & Chiumenti R. (1999). *Poultry housing and manure management systems. Recent Developments in Italy as regards ammonia emissions*. University of Udine. Section of agricultural engineering.

BREF, (2003) *Integrated Pollution Prevention and Control (IPPC)*. Reference Document on Best Available Techniques for. Intensive Rearing of Poultry and Pigs.

Carlile, F.S. (1984) *Ammonia in poultry houses: A literature review*. World's poultry science J. 40: 99-113.

Personlig kommunikation Niels Finn Johansen, Konsumægskonsulent ved Videncenter for Landbrug, Fjerkræ.

Provstgaard N. & Cortina A.G. (2009a) *Ammoniakreduktion i burægsstalde*. Landbrugs Info http://www.landbrugsinfo.dk/Byggeri/Fjerkraestalde/Sider/Ammoniakreduktion_i_buraeggsstalde.aspx.

Artikel nr.2- Fjerkræ, 2009.
Besøgt 27. August 2010

Provstgaard N. & Cortina A.G. (2009b). *Ammoniak og lugt fra bur- og skrabeægsstalde*. http://www.landbrugsinfo.dk/Byggeri/Fjerkraestalde/Sider/Ammoniak_og_lugt_fra_bur_og_skrabeaegsst.aspx

Artikel nr. 001.
Besøgt 27. August 2010

Poulsen, H.D., C.F. Børsting, H.B., Rom og S.G. Sommer (2001) *Kvælstof, fosfor og kalium i husdyrgødning – normtal 2000*. DJF rapport Nr. 36. pp.152.

Tauson, R. *Management and housing systems for layers – effects on welfare and production*, World's Poultry Science Journal, Vol. 61, September 2005.

VROM, 2007. *Wijziging Regeling ammoniak en veehouderij* (Revision af ammoniak fra husdyrproduktion). Staatscourant 14 mei 2007, nr. 92.

Beplantning (udflytning af Bajstrup Bygade 74)

Der etableres og vedligeholdes 1-rækket hvidtjørnhegn (se kortbilag), som er karakteristiske for området.

Indkørslen fra Stoltelundvej/Bajstrup Bygade må maks. laves 8 m bred. Læhegnet, der løber parallelt med Stoltelundvej/Bajstrup Bygade, skal plantes min. 6 m inde på matriklen p.gr. af allé.

De nye og de eksisterende læhegne (se kortbilag) skal vedligeholdes og må ikke fjernes.

Læhegnene skal give en visuel, vedvarende og effektiv afskærmning. Beplantning foretages den førstkommende plantesæson efter anlægget er taget i brug.

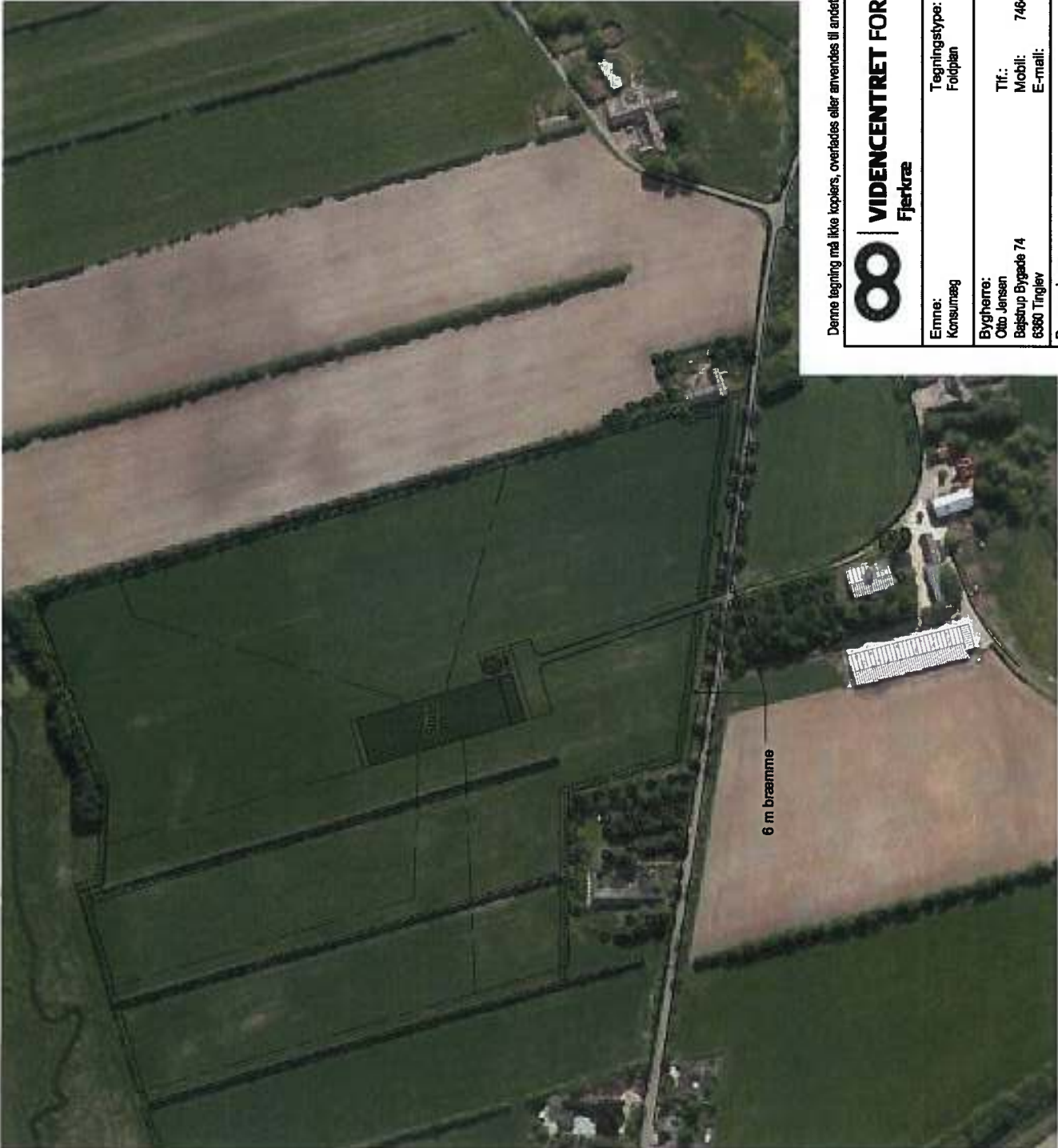
18.000 ølko-høner

8 m² pr. høne = 144.000 m²

6 folde à 24.000 m²

Ekstist. læhegn

Nyt læhegn udføres som 1-rækket hvidtjern

Denne tegning må ikke kopieres, overføres eller anvendes til andet formål

VIDENCENTRET FOR LANDBRUG
Fjerkræ

Erhverv: Konsumnæg	Tegningstype: Foldplan	Agro Food Park 15 Skelby DK 8200 Århus N	T +45 8740 5000 F +45 8740 5083 W vfl.dk	UBENÆVNTE MÅL ER mm
Bygherre: Otto Jensen Bogstrup Bygade 74 6360 Tinglev	Tlf.: 7464 2863 Mobil: 7464 2863 E-mail:	Tegningsnummer: 19580-01-0_Fold	Mål: 1:2000	Bruttoareal, m ² :
Byggeadresse:	Kontaktpr.: Mobil: E-mail:	Dato: 14. maj 2012	Rev.: 24. maj 2012 - MNA	
		Init: MNA	Ans.: NEP	

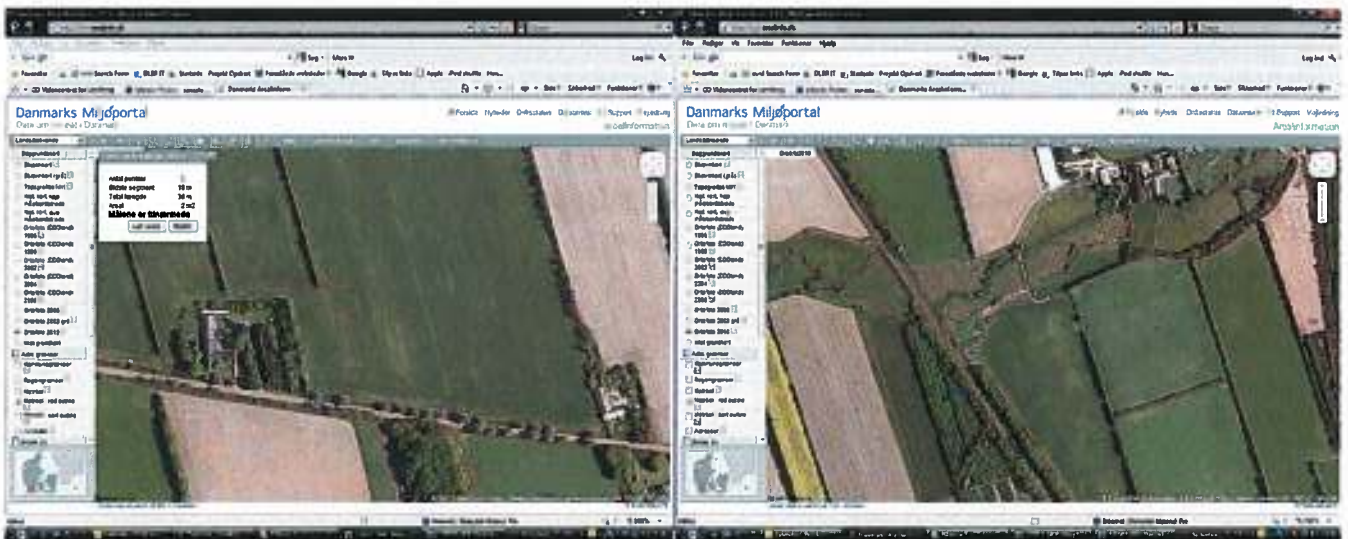
Bilag 17 Placering, hønsegårde, Alternativ placering og påvirkning - skema 21908**Miljøansøgning**

Otto Jensen

Bajstrup Bygade 74

6360 Tinglev

Alternativ beliggenhed undersøges i ansøgningen. Det kan lade sig gøre idet lugtgeneafstanden til enkeltbolig for produktionen er 141 m og reduceret betydelig ved placering øst for nærmeste nabo. Staldanlægget kan således godt placeres på arealet, lidt tilbagetrukket og med mulighed for hønsegårde til alle sider også ud imod kommunevej.

Figur 1 til venstre er ansøgt placering med en 30 m angivelse til naboskel. Til højre vises arealet til den alternative placering syd for eksisterende bygninger.

Desuden skal der tages hensyn til naboskel, se figurer.

Etagesystem til Økologiske konsumægghøner

Der er tale om økologisk ægproduktion, der må højst være 6 høner pr m² nytteareal i stalden. Flokstørrelsen må maks. være 3.000 høner. Der er krav om 8 m² udeareal pr høne, det sætter en del begrænsning på hvor staldanlægget til 18.000 høner i 6 afdelinger kan placeres. Udearealet kan deles så der er adgang til 4 m² udeareal pr høne, der samtidig anvendes skiftefolde.

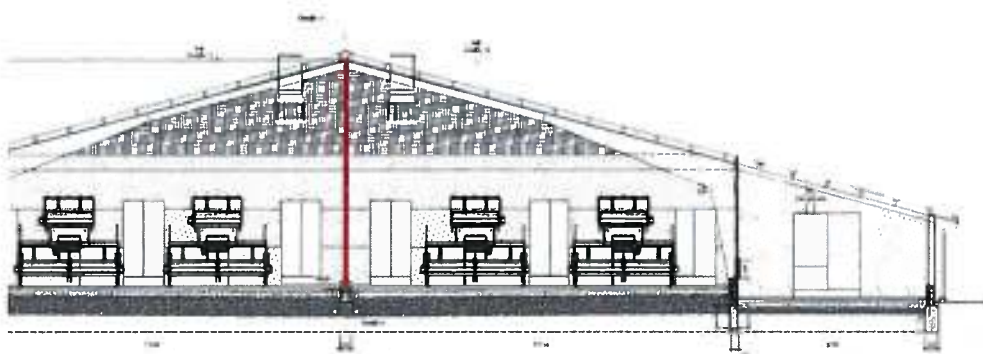
Vilkårene for økologisk konsumægproduktion er fastlagt i følgende lovgivning:

- Bekendtgørelse nr. 533 af 17. juni 2002: *Bekendtgørelse om beskyttelse af æglæggende høner.*
- Bekendtgørelse nr. 7 af 6. januar 2006: *Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om beskyttelse af æglæggende høner.*
- Plantedirektoratet (Juni 2011) *Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion.* Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Plantedirektoratet.

Desuden bygges stalden efter at kunne opfylde kravene til den Tyske KAT certificering.

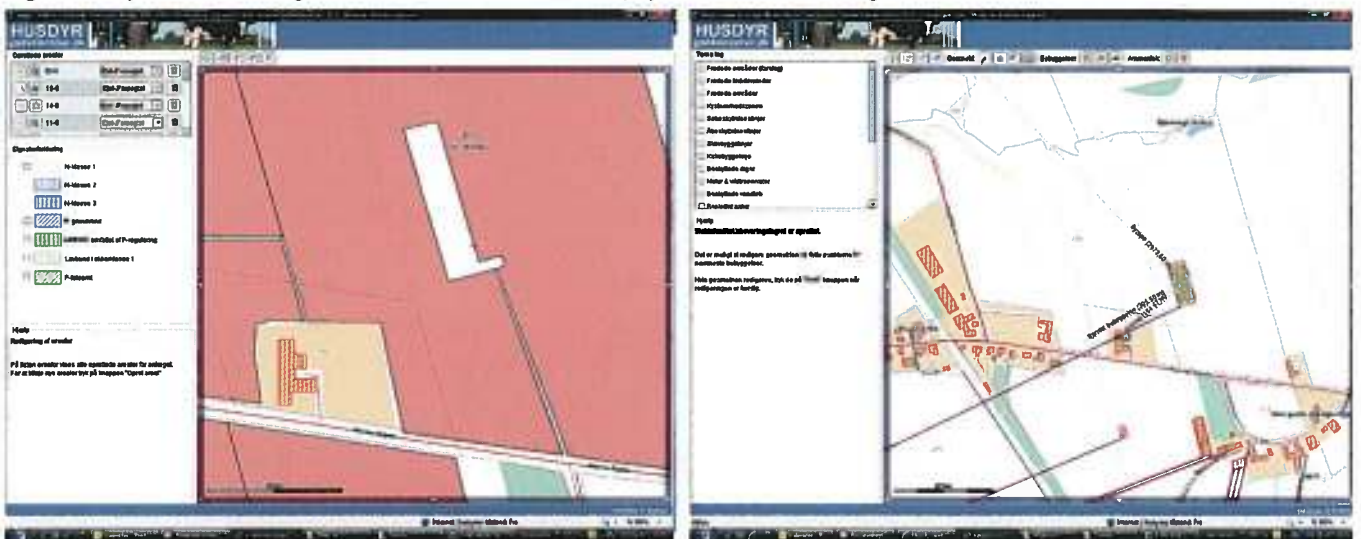
Staldanlægget består af 6 adskilte rum med 3.000 høner i hver. Der er et ønske om at bygge en veranda på hver side af stalden, det bevirker at det bliver en sluse mellem inder stald og hønsegård. Dette areal bruges til skrabeareal og tildeling af grovfoder. Der er krav om daglig tildeling af grovfoder til økologiske høner. Der skal der også være 6 adskilte hønsegårde, hver på 2,4 ha til rådighed. Det giver i alt et areal på 14,4 ha. Der er et ønske om at begrænse afstanden fra stald til yderste ende af hønsegården, ideelt vil stalden kunne placeres med hønsegård til 3 sider,

med 200 m fri mark.

Arealet med hønsegård skal udformes så det er tilgængeligt for dyrene, hvis der er mange forhindringer vil hønerne ikke bruge arealet fuldt ud. Fagligt og dyrevelfærdsmæssig er det derfor vigtigt at hønsegården er frit tilgængelig og placeret så tæt på stalden som muligt.

Placering af økologisk konsumægstald nord for Bajstrup Bygade, bevirker at sammenhængen i ejendommen bliver opdelt af vejen. Staldanlægget bliver synligt fra Bajstrup og fra de omkringliggende ejendomme og enkelt beboelser men opfylder alle krav til geneafstande.

Figur 2 Byggefelt og placering i forhold til naboer

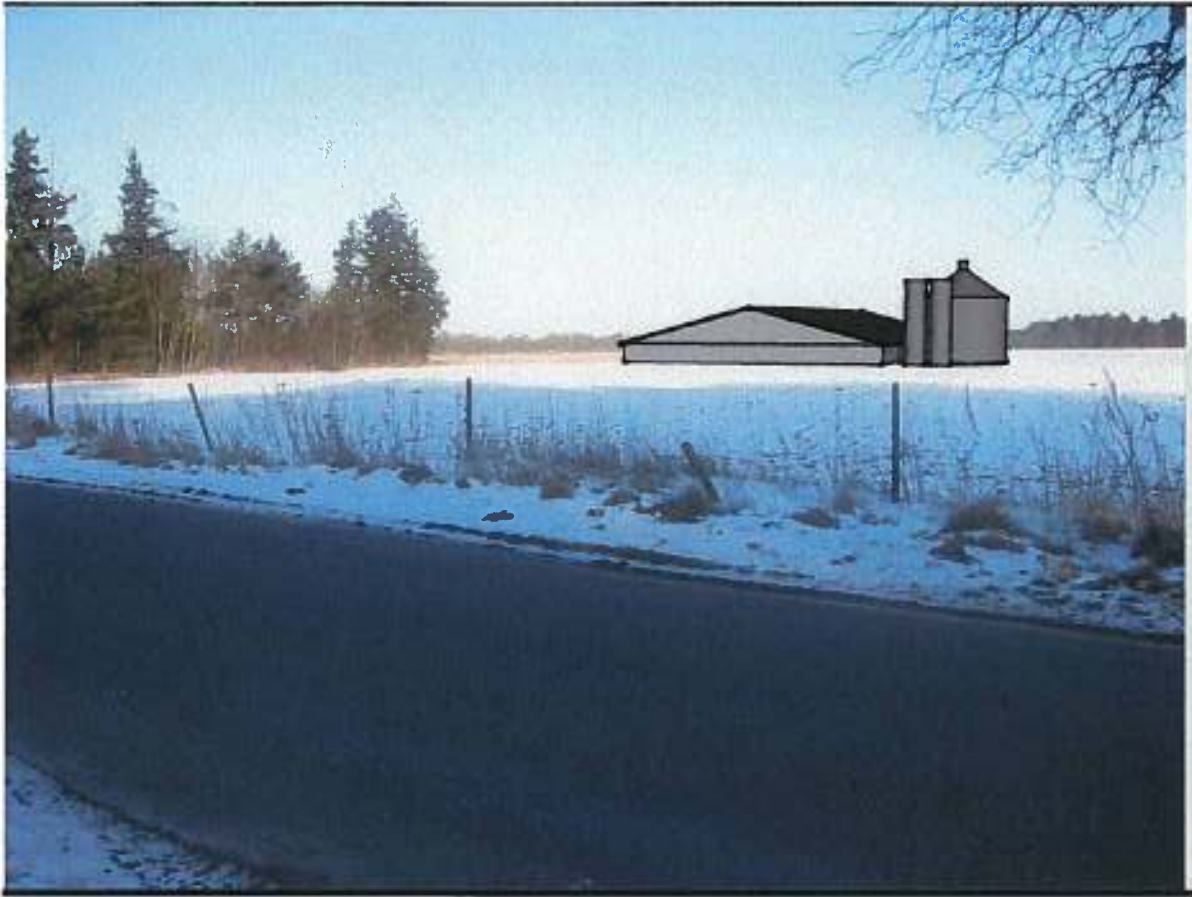
Bajstrup Bygsde 63 er nærmeste beboelse i en afstand af ca 154 m, der er egentlig ikke tale om en enkeltbolig idet arealet overstiger 20.000 m².

Bajstrup Bt er nærmeste samlede bebyggelse i en afstand af ca. 305 m

Tinglev er nærmeste by i en afstand af ca 3.000 m

Hønsegårdene placeres rundt om stald og beslaglægger som tidligere nævnt 14,4 Ha, hertil kommer byggefelt til stald, foderopbevaring og vej. I alt kommer projektet til at lægge beslag på 14,75 ha.

Se figur 3 og 4 for visualisering af projekt

Figur 3 Staldanlæg og siloer set fra Bajstrup Bygade, mod nord.

Figur 4 Staldanlæg og siloer set fra Bajstrup Bygade mod Nord/Vest.

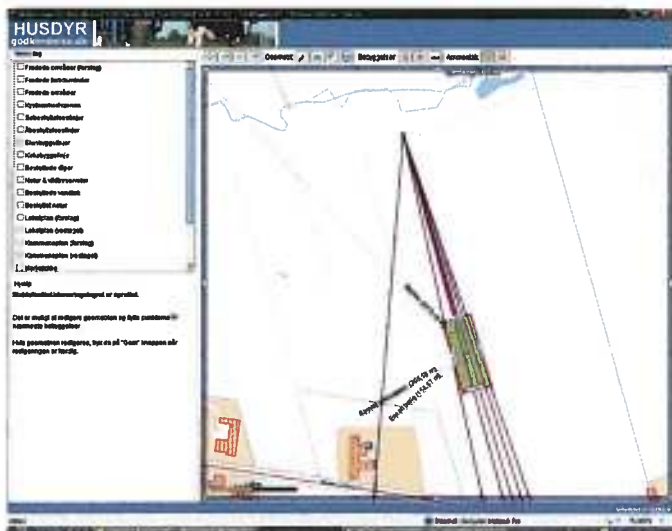
Lugt: Område	Andre ejendomme med mere end 75 DE(antal)	Beregningsmodel	Samlet ukorrigeret	Korrigeret geneafstand (ansøgt drift)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnitsafstand	Genekriterie overholdt	
Eksisterende eller fremtidig byzone		0	Ny	422,04	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen beboelser/byzone indenfor 1,; geneafstand.
Samlet bebyggelse		0	Ny	306,95	293,51	193,26	323,18	Genekriterie overholdt. Korrigeret geneafstand kortere end væg gennemsnitsafstand.
Enkelt bolig		0	Ny	141,40	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen beboelser/byzone indenfor 1,; geneafstand.

Placeringen opfylder kravene til lugtgeneafstand, selvom afstanden til enkeltbolig og samlet bebyggelse reduceres.

Ammoniak:

Grovfodrationen for kvægproduktionen på anlægget er baseret på min. 40 % græs	Nej
Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere reduktion nødvendig for at opfylde kravet	-2919,20 kgN/år

	Ansøgt(kgN/år)
Ammoniaktab fra staldsystemer mv. ikke omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav:	0,00
Ammoniaktab fra staldafsnit og lagre omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav, men eksisterende uændret produktion:	1316,05
Ammoniaktab fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav (etableringer udvidelser, ændringer):	1459,65
Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning:	0,00
Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning:	1419,28

Deposition

Nord for alternativ placering er en §3 ådal omkring Bjerndrup Mølleå

Figur 5 placering og §3 område

Maksimale depositioner

	kgN
Højeste merdeposition i naturområdet	0,0
Højeste totaldeposition i naturområdet	0,0

Alternativ.

På figur 5 er den alternative placering indtegnet, Det er kun muligt at få areal nok på sydsiden af naturarealet. Af praktiske årsager med transport af foder og æg, ligger stalden op ad læbælte og eksisterende vej. Den ende af stalden indeholder servicerum og foderopbevaring. Stalden kan ikke komme længere mod vest, da arealet her afgrænses af banen. Hvis stalden flyttes mod øst kommer den nærmere til naturpunkt mod øst og vil dermed påvirke mose og vandhuld mere, se bilag 16.

Placeringer er også foreslået da det er en afsides placering hvor adgangen skal ske forbi egen ejendom. Derved er der god mulighed for at hindre uvedkommende i at få adgang til anlægget.

Der er indtegnet en gyllebeholder (Grøn cirkel) der bedes ses bort fra denne.

[Skriv adressen her]

19. januar 2012

Økologisk ægproduktion - hønsegård

Baggrund

Notits til "Nyt om økologi fra Videncentret for Landbrug, økologi og L&F"

Kommende TEMA-dag om hønsegårde

Videncentret for Landbrug, Fjerkræ og Økologisk Landsforening arbejder i fællesskab på, at anviser løsninger på hvordan fjerkræets udearealer kan forbedres. Hønsegårdene skal se godt ud og være attraktive for dyrene. Samtidig skal der tages hensyn til hygiejne, risiko for smitteoverførsel og miljø effekter skal minimeres. Den fælles indsats for at forbedre hønsegårdene finansieres af midler fra Fonden for Økologisk landbrug og af Landdistriktsmidler. Projektet gennemføres i 2011 og 2012. Som et led i projektet afholdes d. 6. oktober 2011 en Tema-dag med titlen "Pleje og indretning af den attraktive hønsegård". Temadagen forventes afholdt i Tånum ved Randers, hvor der vil blive lejlighed til at besøge hønsegården på Korsmedergaard, der er beplantet med frugttræer. Efterfølgende vil der være oplæg fra en række eksperter om forskellige emner der har relation til dagens emne. Der vil i høj grad blive sat fokus på beplantning i hønsegårdene, hvilken vegetation egner sig, hvordan etableres og vedligeholdes beplantningerne, hvordan skal de forskellige vegetationstyper være placeret i forhold til hinanden etc.

Yderligere oplysninger ved, Carsten Marcussen, Økologisk Landsforening, CMA@okologi.dk tlf. 30627215 eller hos Niels Finn Johansen, Videncentret for Landbrug, nfj@vfl.dk tlf. 21717768.

Regler for indretning og størrelse af hønsegård

- Fjerkræ skal have adgang til udearealer når vejrforholdene tillader det.
- Til stadig adgang til 4 m² pr. høne.
- Foldskitte ved hvert hold (i alt 8 m²)
- Max 150 m / 350 m til fjerneste ende
- Udearealet skal være dækket af vegetation, i form af græs eller anden afgrøde.
- I nærarealet skal etableres en belægning, der gør arealet mindre mudret.
- Der skal være læ og skygge i form af træer, buske – eller anden form for læ og skygge.

Hønsegård med ung pil.

Hvorfor er vi så opmærksomme på hønsegården og dens indretning. Hønsegården har stor betydning for hønernes adfærd og trivsel. De er vand til at komme ud og derfor vil det være naturligt at indrette udearealet således at det tilfredsstillende deres behov bedst muligt i forhold til produktionen.

Der er imidlertid også problemer. Nærarealet benyttes for meget og den fjerneste ende af hønsegården bruges for lidt.

Fokus på nærareal:

- Området mellem stalden og den egentlige hønsegård
- Stærkt befærdet område
- Ingen vegetation
- Stor miljøbelastning, N, P og K, risiko for udvaskning
- Smitte risiko
- Snavs og mudder slæbes ind i stalden (helt ind i rederne)
- Ser oftest ikke godt ud (image)

Indretning som tilskynder hønerne til at bevæge sig langt væk fra stalden.

Nogle gange er naturen helt imod hold af dyr uddendørs

Beregninger og forslag til indretninger af folde til hønsegårde, forslag til reglændringer:

Ny EU Forordning om økologisk produktion (Rådets Forordning (EF) Nr. 834/2007. Betydning for økologisk ægproduktion

Rådets Forordning (EF) nr. 834/2007 blev vedtaget 28. juni 2007. Denne forordning indeholder de generelle principper for økologisk produktion kontrol og mærkning og erstatter den gamle forordning (EØF) nr. 2092 fra 1991.

Siden sommeren 2007 har man arbejdet på at revidere detailreglerne. Resultatet af dette arbejde er 2. juli 2008 vedtaget i en forordning som implementerer Forordning 834/2007 og som indeholder alle detailregler. Denne forordning er endnu ikke offentliggjort, men indholdet har været tilgængeligt i form af forskellige udkast, det seneste fra 2. juni 2008. Nærværende artikel er baseret på dette udkast.

Staldstørrelse og afstand fra udgangsluge til fjerneste ende af hønsegården

Der tages udgangspunkt i den mest optimale placering af hønsegårde i forhold til hønsehus som vist i fig. 1. I praksis vil hønsehusene i de fleste tilfælde ikke kunne placeres helt optimalt, hvorfor afstanden til yderste hjørne af hønsegårdene generelt i praksis vil være lidt større end anført i tabel 1.

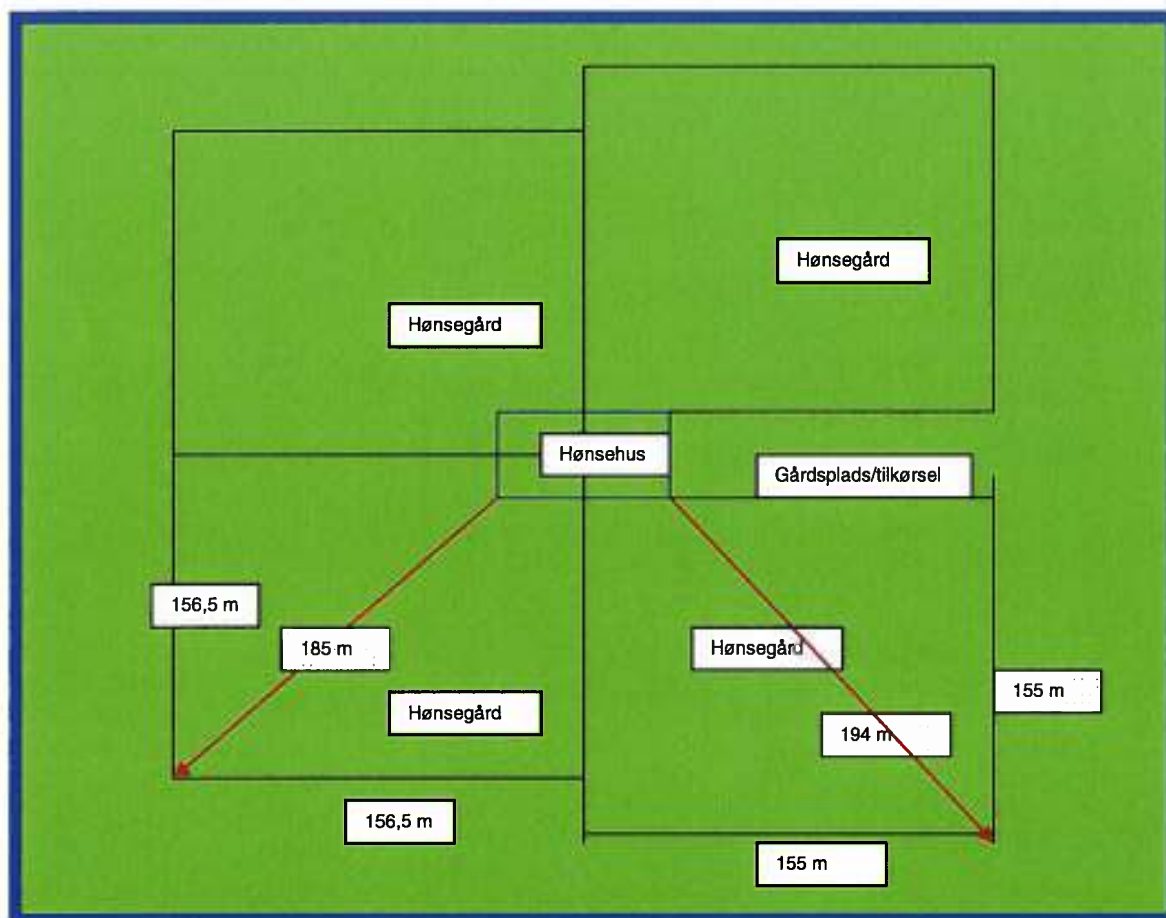

Fig. 1. Produktionsanlæg til 4 x 3000 øko-høner. 4 hønsegårde a 2,4 Ha placeret optimalt omkring hønsehus. 8 m² pr høne. (Skitsen er ikke målfast)

Tabel 1. Sammenhæng mellem antal flokke i stalden, og afstand til fjerneste hjørne i hønsegården.

Antal høner	Antal flokke	Areal i hønsegård Ha.	Afstand til fjerneste hjørne	Krav om vand i hønsegården
3000	1	2,4	109 m	Ja
6000	2	4,8	131 m	Ja
12000	4	9,6	194 m	Ja
18000	6	14,4	306 m	Ja
24000	8	19,2	311 m	ja

Nugældende danske regler for opdeling af økologiske fjerkræstalde: (Mdd. Plantedirektoratet d. 1. april 2008)

Hvis en stald opdeles i to eller flere afdelinger, skal opdelingen bestå af en fast skillevæg, der sikrer, at flokken i den ene afdeling ikke kan se og kun vanskeligt høre dyrene på den anden side. Det er dog muligt at have gennemgående fodringsanlæg, ægtransportbånd m.m., når disse kun er omgivet af mindre åbninger.

Af hensyn til ventilation er det tilladt at have åben i kip, hvis der er en fast skillevæg mellem flokkene på 2/3 af den totale højde i stalden. Der skal endvidere etableres trådhegn fra skillevæggens kant og op til kip. Hvis stalden er højere end 6 meter, er det tilstrækkeligt, at skillevæggen er 4 meter høj. Staldhøjden måles fra gulvhøjden til kip. (mdd. fra Plantedirektoratet 1. april 2008)

Nugældende EU-regler for opdeling af stalde (Rådets forordning (EØF) Nr. 2092/91 af 24. juni 1992 med senere ændringer:

"- det enkelte fjerkræhus må maksimalt rumme 3000 læggehøns"

Der er således ingen EU-regler for opdeling af stalde.

I det seneste udkast til økologiforordning (AGRI/61085 af 2. juni 2008), som skal gælde fra 1. januar 2009 er formuleringen uændret:

"- det enkelte fjerkræhus må maksimalt rumme 3000 læggehøns"

Bemærkning:

Som udgangspunkt har (har haft længe) størstedelen af danske økologiske ægproducenter i denne sammenhæng et problem i forhold til EU-forordningen, eftersom næsten alle har mere end 1 flok pr. hus.

Ønskesituationen var at få ændret EU-teksten således, at max 3000 pr "hus" blev ændret til max 3000 pr "flok". Det ser dog ikke ud til, at være muligt at komme igennem med en sådan ændring?

Danmark står ikke alene med problemet, det vides positivt, at både i Tyskland, Holland, Frankrig og Sverige findes økologiske fjerkræhuse med 2 eller flere flokke i samme hus.

Nationale særregler for økologisk produktion bliver forbudt fra 1. januar 2009.

I følge Rådets forordning (EF) Nr. 834/2007 af 28. juni 2007 (den generelle Forordning om økologisk produktion i EU) som træder i kraft 1. januar 2009 fremgår af Artikel 34 stk. 2. at:

Medlemsstaterne ikke må have nationale særregler for økologisk produktion, undtagen hvis disse særregler også gælder for konventionel produktion.

I denne sammenhæng er det væsentligt at bemærke, at forbuddet mod særregler gælder lovbestemte regler (det som nationale myndigheder kontrollerer). Det vil være muligt, at indgå frivillige brancheaftaler.

For fjerkræ forventes forbuddet mod nationale særregler at få betydning på følgende væsentlige områder (listen må ikke betragtes som fuldstændig):

Område	Forventet EU-regel fra 1/1-2009	Nugældende dansk særregel
Antal høns pr. hus	Max 3000 høner pr hus	Max 3000 høner pr flok Regler for rumadskillelse i huset
Adgang til udeareal	Minimum 1/3 af hønsens liv	Fra 6 – 7 ugers alder skal der være fri adgang til et udeareal.
Udearealets størrelse	4 m ² pr høne, dog således, at der maksimalt lægges 170 kg N pr. Ha pr år.	Altid 4 m ² til rådighed pr høne. Krav om foldskifte, som betyder at der pr høne skal være 8 m ² til rådighed.
Kontrol af dyrevelfærd	Ingen kontrol	Kontrolleres mindst 1 gang pr. år – der kan sanktioneres
Redekapacitet	1 m ² redebund pr 120 høner	1 m ² redebund pr 83 høner
Konventionelle fodermidler	Krav til samlet Øko-pct i foder	En lang række fodermidler skal være økologiske, herunder alle grovfodermidler og- kornarter.
Næbtrimning	Næbtrimning kan tillades, hvis særlige forhold taler herfor	Næbtrimning er forbudt
Økologistatus - hønniker	Krav om økologisk fodring af opdræt – eller 6 ugers omlægningstid	Hønniker til økologisk ægproduktion skal være økologisk opdrættede
Foldskifte	Er ikke et krav, men ved holdskifte skal udearealet være fri for dyr så lang tid at vegetationen kan	Krav om foldskifte, ved holdskifte, - eller glidende foldskifte - eller der skal være plantagelignende

	genoprettes.	vegetation i hele hønsegården (8 m ² pr høne)
--	--------------	--

Områder hvor nationale myndigheder stadig kan fastsætte særregler:

- Krav om tomgangstid i hønsegårde
- Definition af "langsomt voksende racer" (slagtefjerkræ)
- Belægningsgrad i hønsegårde, (fortolkning af kravet om max 170 kg N/Ha pr.år.)

Foldskifte

Nugældende danske særregler for foldskifte foreskriver at:

- ved holdskifte skal der gives adgang til en ny fold. Den nye fold skal have været fri for fjerkræ i mindst et år, så vegetationen er genoprettet og smittetrykket reduceret, før den igen må anvendes som hønsegård.

eller

- der kan foretages glidende foldskifte, hvorved forstås, at man lukker et stykke af den gamle fold af og giver dyrene adgang til et tilsvarende stykke i en ny fold. Der skal altid være adgang til 4 m² pr høne og hønerne skal have haft adgang til alle 8 m² (hele udearealet indenfor et år.)

eller

- foldskifte kan udelades hvis arealet er dækket af frugttræer, grantræer, buske eller tilsvarende vegetation og forudsat der er 8 m² til rådighed.

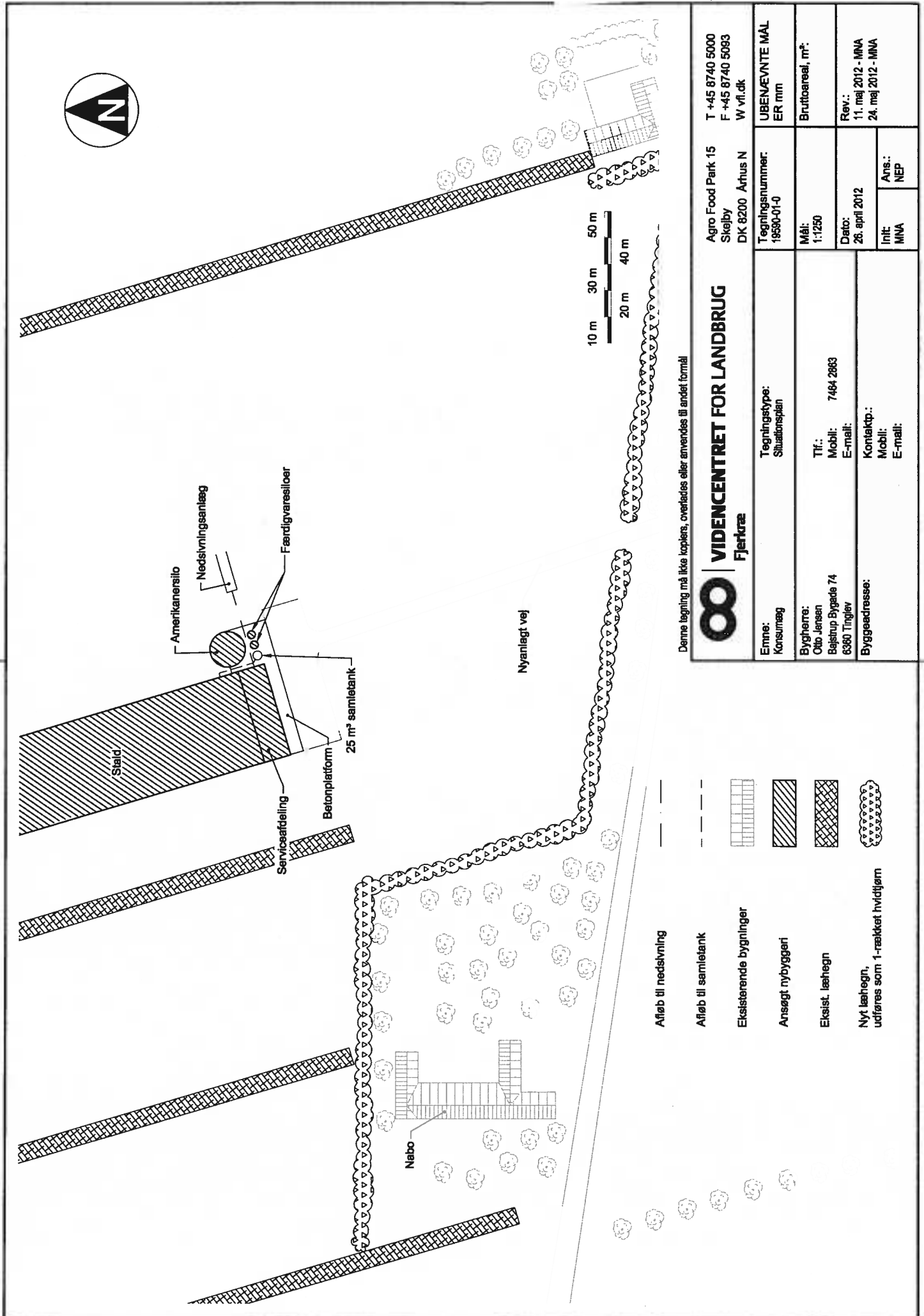
Det vurderes, at det vil være muligt at opretholde gældende danske regler for foldskifte også efter 1. januar 2009.

20. juni 2008. Landscentret, Fjerkræ, Niels Finn Johansen

Ansøgt projekt:

I det følgende skitseres hønsegårdenes placering på arealerne. Arealet tilplantes med pile såter. Der skal være stier ud i marken for at trække dyrene væk fra staldanlægget.

Denne tegning må ikke kopieres, overføres eller anvendes til andet formål

VIDENCENTRET FOR LANDBRUG
Fjerkræ

T +45 8740 5000 F +45 8740 5093 W vfl.dk		Agro Food Park 15 Skelby DK 8200 Århus N	UBENÆVNTE MÅL ER mm
Tegningstype: Situationsplan		Tegningsnummer: 19590-01-0	Bruttoareal, m²:
Bygherre: Otto Jensen Bajstrup Bygade 74 8380 Tinglev		Tlf.: 7464 2883 Mobil: 7464 2883 E-mail:	Mål: 1:1250
Byggeadresse:		Dato: 26. april 2012	Rev.: 11. maj 2012 - MNA 24. maj 2012 - MNA
		Inlt: MNA	Ans.: NEP

- Afløb til nedslvning
- Afløb til samletank
- Eksisterende bygninger
- Ansågt nybyggeri
- Eksist. læhegn
- Nyt læhegn, udføres som 1-rækket hvidtjern

Introduction

Many years of genetic research have produced the Hisex White, a docile, feathersexable White Leghorn that delivers large numbers of superior quality eggs and performs with low feed conversion.

These highly favourable genetic characteristics can only be fully realised when the bird is provided with good management, which includes, but is not limited to, good quality feed, good housing and proper management practice.

The purpose of this Management Guide is to help the producer to gain the best possible results for their investment. This will be achieved by providing conditions in which the Hisex White can thrive. The information supplied in this publication is based on the analysis of extensive research and field results, produced over time and with many years of experience.

We do recognize that over time, many egg producers have developed their own management programmes, based on specific housing-types, climate, feed, market conditions, and other factors. These individual management techniques will also be the result of experience – and may also work very well for the Hisex White. Therefore do not hesitate to use your own experience in conjunction with the guidelines in this publication – and of course, do not hesitate to consult your Hisex White supplier who will be happy to help in any way they can.

Hendrix Poultry Breeders BV

Villa 'de Körver'

P.O. Box 114 - 5830 AC Boxmeer

The Netherlands-EU

Phone +31 485 319111

Fax +31 485 319112

E-mail hpb@hendrix-poultry.nl

Internet www.hendrix-poultry.nl

White

Copyright Hendrix Poultry Breeders BV
HPB-HWL-01-04

Warranty disclaimer

The information supplied in this guide is based on many actual flock results obtained under good environmental and management conditions. It is presented as a service to our customers and should be used as a guide only. It does not constitute a guarantee or warranty of performance in any way.

The data contained in this guide should therefore be regarded not as a specification of standards but as performance objectives. All the programmes outlined in this text are supplied as recommendations only and should be modified to match specific circumstances according to the situation.

Our technical staff are of course available to assist you in determining the proper programme for your poultry operation. Please do not hesitate to contact us if you have any queries.

Introduction

Contents

Hisex White performance
Performance summary
Performance data rearing period
Performance data laying period
Classification of eggs

Hisex White nutrition
Nutrient recommendations
Energy and amino acid requirements
Calcium requirements

Hisex White management
Rearing and laying programme
Housing and equipment
Lighting programme

Appendix

5

6

14

20

27

H I S E X

5

White

4

H I S E X

4

White

Performance

Performance summary

Rearing period (0-17 wks)	
Liveability (%)	96
Body weight at 5 wks (g)	375
Body weight at 17 wks (g)	1190
Feed consumption per bird 0-17 wks (kg)	5.1
Laying period (17-80 wks)	
Age at 50% production (days)	142
Peak production (%)	95
Feed consumption as from 140 days of age per hen day (g) until 80 wks	109
Liveability (17-80 wks) (%)	94
Body weight at 80 weeks (g)	1690

	Age in weeks			
	64	68	72	76
No.eggs HH	250	273	295	316
Av.egg weight (g)	59.8	60.6	60.5	60.7
Egg mass HH (kg)	15.0	16.5	17.8	19.2
Feed conversion	1.98	1.99	2.00	2.01
Liveability	96.0	95.6	95.2	94.8

Body weight and feeding programme

Rearing period

age in weeks	age in days	Type of feed	feed intake (g/day)		body weight at end of week ¹ (g)
			100	1kg	
1	0-7	starter	9	0.1	60
2	8-14	**	17	0.2	135
3	15-21	**	23	0.3	215
4	22-28	grower	28	0.5	295
5	29-35	**	33	0.8	375
6	36-42	**	36	1.0	450
7	43-49	**	39	1.3	525
8	50-56	**	41	1.6	595
9	57-63	**	43	1.9	660
10	64-70	developer	46	2.2	720
11	71-77	**	49	2.5	780
12	78-84	**	52	2.9	845
13	85-91	**	55	3.3	910
14	92-98	**	58	3.7	980
15	99-105	**	61	4.1	1.050
16	106-112	**	65	4.6	1.120
17	113-119	(pre)layer	67	5.1	1.190

- 1 • Bodyweight taken in the afternoon, always weigh the birds at the same time
- The feedintake when reared on floorsystems is approximately 8% higher.

Average production data laying period

age in weeks	PER HEN DAY			PER HEN HOUSED			bodyweight (g)			
	lay (%)	egg weight (g)	feedintake per day (g)	feed conv. per wk	age in weeks	cum. no of eggs		cum. feedintake cum. 2	feed conv. cum. 2	feasibility (%)
18	3.0	42.0	1.3	77	-	0	0.0	-	100.0	1250
19	12.0	44.0	5.3	84	-	1	0.0	-	100.0	1300
20 ¹	33.0	46.0	15.2	89	-	3	0.2	-	100.0	1350
21	59.0	48.3	28.5	94	3.30	7	0.4	0.7	99.9	1410
22	81.0	50.4	40.8	97	2.38	13	0.6	1.3	99.8	1440
23	89.0	52.0	46.3	99	2.14	19	1.0	2.0	99.7	1470
24	93.0	53.3	49.6	101	2.04	26	1.3	2.7	99.6	1490
25	94.5	54.5	51.5	103	2.00	32	1.7	3.4	99.5	1510
26	94.9	55.5	52.7	105	1.99	39	2.0	4.2	99.4	1520
27	95.0	56.5	53.7	107	1.99	46	2.4	4.9	99.3	1530
28	94.8	57.4	54.4	108	1.98	52	2.8	5.7	99.2	1540
29	94.6	57.9	54.8	109	1.99	59	3.2	6.4	99.1	1550
30	94.4	58.5	55.2	110	1.99	65	3.5	7.2	99.0	1560
31	94.2	59.0	55.6	111	2.00	72	3.9	8.0	98.9	1570
32	94.0	59.5	55.9	111	1.98	78	4.3	8.7	98.8	1580
33	93.8	59.9	56.2	111	1.98	85	4.7	9.5	98.7	1580
34	93.6	60.2	56.3	111	1.97	91	5.1	10.3	98.6	1580
35	93.4	60.4	56.4	111	1.97	98	5.5	11.0	98.5	1590
36	93.2	60.6	56.5	111	1.97	104	5.9	11.8	98.4	1590
37	93.0	60.8	56.5	111	1.96	111	6.3	12.6	98.3	1590
38	92.8	61.0	56.6	111	1.96	117	6.6	13.3	98.2	1590
39	92.6	61.2	56.7	111	1.96	123	7.0	14.1	98.1	1590
40	92.3	61.4	56.7	111	1.96	130	7.4	14.8	98.0	1600
41	92.0	61.6	56.7	110	1.94	136	7.8	15.6	97.9	1600
42	91.7	61.8	56.7	110	1.94	142	8.2	16.3	97.8	1600
43	91.4	61.9	56.6	110	1.94	148	8.6	17.1	97.7	1600
44	91.1	62.0	56.5	110	1.95	155	9.0	17.9	97.6	1600
45	90.8	62.1	56.4	110	1.95	161	9.4	18.6	97.5	1610
46	90.5	62.2	56.3	110	1.95	167	9.7	19.4	97.4	1610
47	90.2	62.3	56.2	110	1.96	173	10.1	20.1	97.3	1610
48	89.9	62.4	56.1	110	1.96	179	10.5	20.8	97.2	1610
49	89.6	62.5	56.0	110	1.96	185	10.9	21.6	97.1	1620
50	89.3	62.5	55.8	110	1.97	191	11.3	22.3	97.0	1620

1 20 weeks= 133-140 days

2 Beyond 20 weeks

White

White

Average production data laying period

age in weeks	lay (h)	PER HEN DAY			PER HEN HOUSED				bodyweight (g)			
		egg weight (g)	egg mass (g/day)	feedintake (per day (g))	feed conv. (per egg)	age in weeks	cum. no. of eggs	egg mass (g)		feedintake cum.	feed conv. cum. 2	layability (%)
51	89.0	62.6	55.7	109	1.96	51	197	11.6	23.1	1.98	96.9	1620
52	88.6	62.7	55.6	109	1.96	52	203	12.0	23.8	1.98	96.8	1620
53	88.2	62.8	55.4	109	1.97	53	209	12.4	24.6	1.98	96.7	1620
54	87.8	62.9	55.2	109	1.97	54	215	12.8	25.3	1.98	96.6	1630
55	87.4	63.0	55.1	109	1.98	55	221	13.1	26.0	1.98	96.5	1630
56	87.0	63.1	54.9	109	1.99	56	227	13.5	26.8	1.98	96.4	1630
57	86.6	63.2	54.7	109	1.99	57	233	13.9	27.5	1.98	96.3	1630
58	86.1	63.3	54.5	109	2.00	58	239	14.2	28.2	1.98	96.2	1640
59	85.6	63.4	54.3	109	2.01	59	245	14.6	29.0	1.98	96.1	1640
60	85.1	63.5	54.0	109	2.02	60	250	15.0	29.7	1.98	96.0	1640
61	84.6	63.6	53.8	109	2.03	61	256	15.3	30.4	1.98	95.9	1640
62	84.1	63.7	53.6	109	2.03	62	262	15.7	31.2	1.99	95.8	1650
63	83.6	63.8	53.3	109	2.04	63	267	16.1	31.9	1.99	95.7	1650
64	83.1	63.9	53.1	109	2.05	64	273	16.4	32.6	1.99	95.6	1650
65	82.5	64.0	52.8	109	2.06	65	278	16.8	33.4	1.99	95.5	1650
66	81.9	64.1	52.5	109	2.08	66	284	17.1	34.1	1.99	95.4	1660
67	81.3	64.2	52.2	109	2.09	67	289	17.5	34.8	1.99	95.3	1660
68	80.7	64.3	51.9	109	2.10	68	295	17.8	35.5	2.00	95.2	1660
69	80.1	64.4	51.6	109	2.11	69	300	18.2	36.3	2.00	95.1	1660
70	79.4	64.5	51.2	109	2.13	70	305	18.5	37.0	2.00	95.0	1670
71	78.7	64.6	50.8	109	2.14	71	310	18.8	37.7	2.00	94.9	1670
72	78.0	64.7	50.5	109	2.16	72	316	19.2	38.4	2.01	94.8	1670
73	77.3	64.8	50.1	109	2.18	73	321	19.5	39.2	2.01	94.7	1670
74	76.6	64.9	49.7	109	2.19	74	326	19.8	39.9	2.01	94.6	1680
75	75.9	65.0	49.3	109	2.21	75	331	20.2	40.6	2.01	94.5	1680
76	75.2	65.1	49.0	109	2.23	76	336	20.5	41.3	2.02	94.4	1680
77	74.5	65.2	48.6	109	2.24	77	341	20.8	42.0	2.02	94.3	1680
78	73.8	65.3	48.2	109	2.26	78	346	21.1	42.8	2.02	94.2	1690
79	73.1	65.4	47.8	109	2.28	79	350	21.4	43.5	2.03	94.1	1690
80	72.3	65.5	47.4	109	2.30	80	355	21.7	44.2	2.03	94.0	1690

2 Beyond 20 weeks

White

White

Classification of eggs

% Eggs per weight class at given weight

Average egg weight (g)	Percentage of eggs in weight class				
	XL > 73	L 63-73	M 53-63	S < 53	
45	0	0	0	100	
46	0	0	1	99	
47	0	0	2	98	
48	0	0	4	96	
49	0	0	9	91	
50	0	0	16	84	
51	0	0	26	74	
52	0	0	38	62	
53	0	0	50	50	
54	0	0	62	38	
55	0	1	71	28	
56	0	2	79	19	
57	0	4	83	13	
58	0	8	84	8	
59	0	13	82	5	
60	0	21	76	3	
61	0	30	68	2	
62	0	39	60	1	
63	0	50	50	0	
64	1	59	40	0	
65	2	67	31	0	
66	4	73	23	0	
67	7	76	17	0	
68	11	77	12	0	
69	17	75	8	0	
70	24	71	5	0	

Performance

HISEX

12

White

% Eggs per class at given age

Weight class	Weight in grams	Age in weeks					
		39	40	50	60	70	80
XL	> 73	0	0	0	1	2	3
L	63 - 73	11	34	44	54	63	70
M	53 - 63	83	65	55	45	35	27
S	< 53	6	1	1	0	0	0
Avg. egg weight (g)		58.5	61.4	62.5	63.5	64.5	65.5

Cumulative number of eggs per class at the end of lay (on HH basis)

Weight class	Weight in grams	Age in weeks					
		50	72	74	75	78	80
XL	> 73	0	1	1	2	2	2
L	63 - 73	72	112	118	124	131	138
M	53 - 63	151	176	180	182	185	187
S	< 53	27	27	27	28	28	28
Total number		250	316	326	336	346	355

Performance

HISEX

13

White

Nutrition

Nutrition

HISEX

14

Nutrient recommendations

Nutrient	Starter 0-3 wks	Grower 3-9 wks	Developer 9-17 wks	(Pre) Lay 17-19 wks
Crude protein (%)	20	18	15.5	16.5
Met. Energy ² (kcal/kg)	2975	2875	2750	2775
(MJ/kg)	12.50	12.00	11.50	11.60
Fibre (Crude) (%)	2.0-3.5	2.5-4	4.0-6.0	3.5-6.0
Fat (Crude) max (%)	6.5	7.0	6.0	6.0
Linoleic Acid (%)	1.50	1.25	1.25	1.25
<i>Digestible Amino Acids</i>				
Methionine (%)	0.54	0.45	0.34	0.38
Meth/Cystine (%)	0.92	0.79	0.61	0.68
Lysine (%)	1.20	1.00	0.75	0.80
Tryptophan (%)	0.23	0.19	0.14	0.15
Threonine (%)	0.78	0.65	0.49	0.52
<i>Minerals</i>				
Calcium (%)	1.00	0.95	0.90	2.20
Available P. (%)	0.50	0.48	0.45	0.42
Sodium (%)	0.16	0.15	0.15	0.15
Chloride (%)	0.18-0.22	0.18-0.22	0.18-0.22	0.18-0.22
Premix ³ (%)	105%	105%	100%	100%

1 Change to the peaking diet earlier when the production increases faster than the given standard.

2 Depending upon local circumstances, energy levels can be higher or lower. In this event the other levels should be adapted accordingly.

3 100% refers to the table of page 16.

White

Nutrition

HISEX

15

Nutrient	Peaking diet 19-45 wks	Phase 2 45-70 wks	Phase 3 70 - end
Crude protein (%)	17	16.2	15.3
Met. Energy ² (kcal/kg)	2800	2775	2750
(MJ/kg)	11.70	11.60	11.50
Fibre (Crude) (%)	max. 5.0	max. 5.5	max. 5.5
Fat (Crude) max (%)	6.5-8.0	max. 8.5	max. 8.5
Linoleic Acid (min.) (%)	2.20	1.60	1.25
<i>Digestible Amino Acids</i>			
Methionine (%)	0.43	0.39	0.36
Meth/Cystine (%)	0.75	0.69	0.63
Lysine (%)	0.85	0.75	0.70
Tryptophan (%)	0.17	0.16	0.15
Threonine (%)	0.56	0.53	0.50
<i>Minerals</i>			
Calcium (%)	3.80	4.00	4.20
Available P. (%)	0.42	0.40	0.38
Sodium (%)	0.15	0.15	0.15
Chloride (%)	0.16-0.20	0.16-0.20	0.16-0.20
Premix ³ (%)	100%	100%	95%

1 Change to the peaking diet earlier when the production increases faster than the given standard.

2 Depending upon local circumstances, energy levels can be higher or lower. In this event the other levels should be adapted accordingly.

3 100% refers to the table of page 16.

White

Premix recommendations

The levels shown below are based on normal feed intake levels. With substantially lower feed intake adapt these levels accordingly. Essential for the premix is the stability and the correct mixing in the feed. If those factors are unknown, it is advisable to build in a safety.

Add per ton feed ¹	Growing period	Laying periods
Selenium (Se) ²	250	250
Iron (Fe)	70,000	70,000
Manganese (Mn)	70,000	80,000
Copper (Cu)	10,000	15,000
Zinc (Zn)	70,000	80,000
Iodine (I)	1,000	1,000
Cobalt (Co)	250	250
Vitamin A (Retinol)	9,500,000	8,000,000
Vitamin D3 (Cholecalciferol) I.U.	2,500,000	2,500,000
Vitamin E (Tocopherol) I.U.	20,000	10,000
Vitamin K3 (Menadione)	3,000	2,000
Vitamin B1 (Thiamin)	2,000	1,000
Vitamin B2 (Riboflavin)	5,000	5,000
Vitamin B6 (Pyridoxine)	3,000	2,000
Vitamin B12 (Cobalamin)	20	20
Vitamine H (Biotine)	100	70
Choline (added)	300,000	300,000
Nicotinic Acid	30,000	30,000
Pantothenic Acid	10,000	7,500
Folic Acid	1,000	500
Adding of antioxidants	required	required

1 In hot periods it is recommended to add also 100 PPM vitamin C.

2 Se is not permitted in some countries.

Requirements of amino acids and energy

Feed intake is determined by the bird's need for energy and the energy content of its feed. If a higher temperature or a higher than normal feed energy content results in a lower feed intake, care should be taken to compensate for this by providing higher concentrations of essential elements such as amino acids, vitamins and minerals. Adequate levels of methionine and cysteine are important factors for ensuring adequate egg size during the first few months of lay.

Amino acid requirements at different production levels (total amino acids in mg per bird per day).

Amino Acid	Over 90% prod. > 55 g egg mass	Production level 80-90% prod. 50-55 g egg mass	Below 80% prod. < 55 g egg mass
	Methionine	430	390
Met.+ Cyst.	750	690	630
Lysine	850	750	700
Tryptophan	170	160	150
Threonine	560	530	500

Energy requirements at different temperatures and production levels (ME requirements in kcal (kJ) per bird per day)

Temp. (°C)	Over 90% prod. > 55 g egg mass	Production level 80-90% prod. 50-55 g egg mass	Below 80% prod. < 55 g egg mass
	18	320 (1344)	310 (1302)
22	310 (1260)	300 (1260)	295 (1239)
26	305 (1281)	295 (1239)	290 (1218)
30	285 (1197)	275 (1155)	270 (1134)
33	270 (1134)	265 (1113)	260 (1092)

At very high temperatures (above 33°C) the birds may not be able to eat enough. A well balanced feed with high energy content (preferably with fat) an adequate level of amino acids but not a too high level of protein and cool drinking water may help to reduce this problem.

Required amino acid and met. energy content of the feed at different production and feed intake levels.

Hen day prod.	Feed intake per bird/day (g)	Substrate					M.E.1 (kcal)
		meth. (g)	lysine (g)	tryptoph. (g)	threonine (g)	Met. (g)	
Over 90 % (> 55 g egg mass)	95	0.50	0.87	0.98	0.20	0.65	3242
	100	0.47	0.83	0.94	0.19	0.62	3080
	105	0.45	0.79	0.89	0.18	0.59	2930
	110	0.43	0.75	0.85	0.17	0.56	2800
	115	0.41	0.72	0.81	0.16	0.54	2680
80-90 % (50 - 55 g egg mass)	95	0.43	0.76	0.83	0.18	0.59	3070
	100	0.41	0.72	0.79	0.17	0.56	2910
	105	0.39	0.69	0.75	0.16	0.53	2775
Below 80% (< 50 g egg mass)	110	0.37	0.66	0.72	0.15	0.51	2650
	95	0.40	0.70	0.77	0.17	0.55	3040
	100	0.38	0.66	0.73	0.16	0.52	2880
	105	0.36	0.63	0.70	0.15	0.50	2750
	110	0.35	0.60	0.67	0.14	0.48	2625

1 Met. Energy in kcal/kg and a house temp. of 22°C

Daily Calcium requirement in the laying period

Calcium consumption per day

Daily feed intake (g)	Calcium as the diet					
	17%	18%	19%	20%	21%	22%
90	2.88	3.06	3.24	3.42	3.60	3.78
95	3.04	3.23	3.42	3.61	3.80	4.00
100	3.20	3.40	3.60	3.80	4.00	4.20
105	3.36	3.57	3.78	3.99	4.20	4.41
110	3.52	3.74	3.96	4.18	4.40	4.62
115	3.68	3.91	4.14	4.37	4.60	4.83
120	3.84	4.08	4.32	4.56	4.80	5.04

If possible 50% of the added Ca in the feed should be in coarse particles (limestone particles, oyster shells) to provide sufficient Ca for eggshell formation, which occurs during the night.

Calcium requirements per bird per day in grams

Production	Age in week				
	17-20	20-25	25-30	30-35	>35
< 50%	2.1	-	-	-	-
50-70%	2.8	3.0	3.9	4.1	4.1
75%	3.0	3.2	4.0	4.2	4.2
80%	3.2	3.3	4.1	4.4	4.4
85%	3.3	3.5	4.2	4.6	4.6
> 90%	-	3.6	4.3	-	-

By subtracting the daily calcium intake from the daily calcium requirement you obtain the amount of supplementary calcium to be provided. Since the calcium content of oyster shell and calcium carbonate is close to 40%, the number of grams of calcium that should be added should be multiplied by 2.5 to calculate the amount of oyster shell or calcium carbonate in grams per bird per day. The best way to feed the oyster shell is to distribute it over the feed during the last turn of the feed chain before dark.

Optimum rel. humidity:

Advisable is a relative humidity of 60 - 70 %

Optimum light intensity:

Age	Lux	Watt/m ²
0 - 7 days	min. 20	min. 4
7 days - 4 weeks	10	3
4 - 17 weeks	6	2
beyond 17 weeks	10	3.2

Management

Rearing and laying period

Rearing period

Brooding temperature:

Age	Chick level temperature
first 5 hours	36°C
5 hrs-7 days	34°C
2nd week	31°C
3rd week	28°C
4th week	26°C
5th week	24°C
6th week	22°C

- Raise house temperature at least 24 hours before chick arrival to 29 - 31°C to ensure the equipment and floor are warm.
- Watch the behaviour of the chicks and adapt temperature accordingly to that behaviour.

Debeaking

Debeaking is recommendend between 6-8 weeks. If circumstances dictate, debeaking can be carried out earlier.

Lighting programme

Windowless houses

In a controlled environment house (lightproof) the seasonal fluctuations of day length still interfere with the flock performance. Therefore, for a windowless house, it is also necessary to adapt the standard lighting programme in the appendix to the hatch season. Flocks hatched in the 'off season', with reduced day length should follow the early maturity stimulating programme A. Flocks reared in the increasing day length season should follow a programme closer to the B programme to delay the production start.

- The Rearing Chart in the appendix presents the recommended lighting programme for windowless houses.
  - Lighting programme A (see appendix) is advised for standard conditions.
- If desired, lighting programme B may be used to stimulate body weight development and to delay start of production.
- Light stimulation should commence when bodyweight is on target.
  - If at four weeks of age the flock is behind in bodyweight, the step down programme as described in the rearing chart (programme A) can be slowed. To do this, simply do not reduce the day length as the schedule recommends for one or two weeks. After that time, resume the programme as designed. This will allow the flock extra feeding time and will encourage weight gains.

Windowed houses

This schedule has to be made in line with the natural day length by time zone, as shown in the 'Duration of day length in the appendix. The minimum daylength in open houses may not exceed the maximum natural day length between 8 and 18 weeks of age.

Feeding

- Deviation from body weights and feed amounts given on page 7 may occur due to season, housing system, feed composition, debeaking, transport and health status of the flock.
- The feeding programme should be synchronised with the lighting programme to bring the flock into production in a good condition and at the desired age.
- From 16 to 21 weeks it is critical that the feedintake increases, in order to let the birds grow to achieve target bodyweight.

Bodyweight development

- Try to achieve a 5 weeks bodyweight as high as possible. When the bodyweight is on or above the standard then try to obtain the same growth per week as in the given standard up to 14 weeks of age. From 14 weeks onwards try to achieve a bodyweight as high as possible. When bodyweight on 5 weeks of age is lower than our standard it is important to achieve standard bodyweight as quickly as possible.
- After 16 weeks bodyweight development is critical for a good production start: avoid unnecessary stress during this time; house the birds before 17 weeks and start giving (pre)layer feed 1 week before the production starts.
- The change to the peaking diet is depending on the production level and not on age.

Uniformity

- Uniformity of body weight (+ 10% / - 10%) should be at least 70% at 10 weeks of age and at least 75% from 15 weeks onward.

Pre-lay key results

- In general, good performance will be obtained when the following key results are achieved:

Body weight (g)	Approximate age (wks)	Day length (h:min)	Feed amount (g/bird/day)
1120	16	start light stimulation	10
1190	17	start (pre)-layer feed	11
1250	18	first egg	12
1300	19	start layer feed	13
1350	20	±35% production	14
1410	21	50% production	14-16
1530	27	peak production	14-16

- If the projected production start is to be delayed in comparison to the above standard, increases in both day length and feed amount should also be correspondingly delayed accordingly to obtain the desired body weight, at the start of production.
- We advise to increase the day length until 16 hrs per day.

Laying period

Temperature

- Although the laying hen can tolerate a wide range of temperature variation and still perform well, excessive fluctuations in environmental temperatures are detrimental to productivity and efficiency. The ideal house temperature is between 21-24°C at the beginning of production and slowly increasing as the bird ages. Temperatures below 12°C and above 28°C will negatively affect performance. Lower house temperatures will increase feed consumption and lead to larger egg size. Higher house temperatures, can slow egg size increase and limit feed consumption early in lay. Higher house temperature can be utilized later in lay to control feed consumption and prevent excessive egg size.
- It is necessary to maintain good air quality at all times.
- It is good practice to empty the feeders during the middle part of the day. This without restricting the flock. Practise this from 5-6 wks of age onwards in the rearing period.

Housing and Equipment

Cage system

	Rearing period			Laying period	
	0-3 wks	3-10 wks	10-17 wks	Normal cage 17-80 wks	Enriched cage 17-80 wks
Stocking density					
Birds/m ²	85	50	30	22	13
cm ² /bird	120	200	330	400-550	750
Accessible area ¹					600
Water supply					
Birds/nipple	10 ²	10	10	5	5
Nipples/cage	2	2	2	13	2
Trough cm/ bird	1	2	2	2	2
Feed supply					
Trough cm/ bird	2 ⁴	4	6	8-10	12
Perches cm per bird					15
Laying nest cm ² per bird					83

- 1 Accessible area is the whole area except the laying nest and other spots which are lower in height than 45 cm.
- 2 Place one additional drinker per cage for the first week.
- 3 Make sure the birds have access to 2 nipples.
- 4 Spread sheets of paper over the cage bottom to last for 7 days; remove one sheet each day.

Housing and Equipment

Floor system

	Rearing period			Laying 17-80 wks
	0-5 wks	5-10 wks	10-17 wks	
Stocking density				
Forced vent. birds/m ²	20	15	10	8
Natural vent. birds/m ²	15	12	9	7
Water supply ¹				
Through cm/bird	1	2	2.5	2.5
Round drinkers mod. climate birds/drinker	75	100	100	100
hot climate birds/drinker	75	75	75	75
Nipples birds/nipple	10	9	8	8
Feed supply ²				
Trough feeders cm/bird	5	7	9	10
Round feeders ³ birds/feeder	35	25	23	20
Laying nests				
Indiv. nests birds/nest				6
commun. nests m ² /100 birds				1.2

- 1 For the first 2 weeks 1 chick drinker per 75 birds.
- 2 For the first week place 1 feeder plate per 50 chickens.
- 3 Round feeders with a circumference of 100 cm.

Housing and Equipment

Cage system

	Rearing period			Laying period	
	0-3 wks	3-10 wks	10-17 wks	Normal cage 17-80 wks	Enriched cage 17-80 wks
Stocking density					
Birds/m ²	85	50	30	22	13
cm ² /bird	120	200	330	400-550	750
Accessible area ¹					600
Water supply					
Birds/nipple	10 ²	10	10	5	5
Nipples/cage	2	2	2	13	2
Trough cm/ bird	1	2	2	2	2
Feed supply					
Trough cm/ bird	2 ⁴	4	6	8-10	12
Perches cm per bird					15
Laying nest cm ² per bird					83

- 1 Accessible area is the whole area except the laying nest and other spots which are lower in height than 45 cm.
- 2 Place one additional drinker per cage for the first week.
- 3 Make sure the birds have access to 2 nipples.
- 4 Spread sheets of paper over the cage bottom to last for 7 days; remove one sheet each day.

Appendix

White

White

Duration of daylight¹

Latitudes (N) Week No.	Date N.H. ²	D U R A T I O N O F D A Y L E N G T H I N H O U R S										Date S.H. ²
		65-60°	60-55°	55-50°	50-45°	45-40°	40-35°	35-30°	30-25°			
1	4 Jan	5.00	6.40	8.00	8.30	9.10	9.40	10.10	10.30	10.30	10.30	4 July
2	11 Jan	5.40	6.50	8.10	8.40	9.20	9.40	10.10	10.30	10.30	10.30	11 July
3	18 Jan	6.00	7.20	8.20	8.50	9.30	10.00	10.20	10.40	10.40	10.40	18 July
4	25 Jan	6.40	7.50	8.40	9.10	9.40	10.10	10.30	10.40	10.40	10.40	25 July
5	1 Feb	7.20	8.20	9.00	9.30	10.00	10.20	10.40	10.40	11.00	11.00	1 Aug
6	8 Feb	8.10	9.00	9.30	10.00	10.10	10.30	10.50	11.00	11.00	11.00	8 Aug
7	15 Feb	9.00	9.20	10.00	10.20	10.30	10.40	11.00	11.10	11.10	11.10	15 Aug
8	22 Feb	9.30	9.50	10.20	10.40	10.50	11.00	11.10	11.20	11.20	11.20	22 Aug
9	1 Mar	10.10	10.40	10.50	11.00	11.10	11.20	11.30	11.30	11.30	11.30	1 Sept
10	8 Mar	11.00	11.20	11.20	11.30	11.30	11.40	11.40	11.40	11.40	11.40	8 Sept
11	15 Mar	11.40	12.00	11.50	11.50	11.50	12.00	11.50	11.50	11.50	11.50	15 Sept
12	22 Mar	12.20	12.20	12.20	12.10	12.10	12.10	12.10	12.10	12.10	12.10	22 Sept
13	29 Mar	13.00	13.00	12.40	12.40	12.30	12.30	12.20	12.20	12.20	12.20	29 Sept
14	5 Apr	13.50	13.50	13.10	13.00	12.50	12.50	12.40	12.30	12.30	12.30	5 Oct
15	12 Apr	14.40	14.10	13.40	13.20	13.20	13.00	13.00	12.40	12.40	12.40	12 Oct
16	19 Apr	15.20	14.50	14.20	13.40	13.30	13.20	13.10	12.50	12.50	12.50	19 Oct
17	26 Apr	16.00	15.10	14.30	14.00	13.50	13.50	13.20	13.00	13.00	13.00	26 Oct
18	3 May	16.50	15.40	15.00	14.30	14.20	13.50	13.30	13.10	13.10	13.10	3 Nov
19	10 May	17.50	16.20	15.20	14.50	14.20	14.00	13.40	13.20	13.20	13.20	10 Nov
20	17 May	18.10	16.30	15.50	15.10	14.40	14.20	13.50	13.30	13.30	13.30	17 Nov
21	24 May	18.50	17.20	16.10	15.30	15.00	14.30	14.00	13.40	13.40	13.40	24 Nov
22	31 May	19.20	17.40	16.20	15.30	15.10	14.40	14.10	13.40	13.40	13.40	31 Nov
23	7 June	19.50	18.00	16.30	15.40	15.10	14.40	14.10	13.40	13.40	13.40	7 Dec
24	14 June	20.10	18.10	16.40	15.40	15.20	14.40	14.10	13.50	13.50	13.50	14 Dec
25	21 June	20.20	18.10	16.40	15.50	15.20	14.40	14.10	13.50	13.50	13.50	21 Dec
26	28 June	20.10	18.10	16.40	16.00	15.20	14.40	14.20	13.50	13.50	13.50	28 Dec

¹ This table gives the time intervals between sunrise and sunset for the different latitudes.

² N.H. = dates for the northern hemisphere.

² S.H. = dates for the southern hemisphere.
Details available at local meteorological station.

Duration of daylight¹

Latitudes (N) Week No.	Date N.H. ²	D U R A T I O N O F D A Y L E N G T H I N H O U R S										Date S.H. ²
		65-60	60-55	55-50 ³	50-45 ³	45-40 ³	40-35	35-30	30-25			
27	9 July	19.50	18.00	16.30	15.50	15.10	14.40	14.20	13.50			9 Jan
28	12 July	19.20	17.40	16.20	15.50	15.10	14.40	14.20	13.50			12 Jan
29	19 July	18.40	16.20	16.10	15.30	15.10	14.30	14.20	13.40			19 Jan
30	26 July	18.10	16.50	15.50	15.20	14.40	14.20	14.00	13.30			26 Jan
31	2 Aug	17.30	16.20	15.30	14.50	14.30	14.10	13.50	13.30			2 Feb
32	9 Aug	16.50	15.50	15.00	14.50	14.10	13.50	13.30	13.20			9 Feb
33	16 Aug	16.30	15.10	14.30	14.10	13.50	13.40	13.20	13.10			16 Feb
34	23 Aug	15.20	14.50	14.00	13.50	13.30	13.20	13.10	13.00			23 Feb
35	30 Aug	14.50	14.40	13.40	13.30	13.20	13.10	13.00	12.50			2 Mar
36	6 Sept	14.30	13.40	13.20	13.10	13.00	12.30	12.40	12.40			6 Mar
37	13 Sept	13.10	13.00	12.50	12.40	12.40	12.30	12.30	12.30			13 Mar
38	20 Sept	12.20	12.20	12.30	12.10	12.10	12.10	12.10	12.20			20 Mar
39	27 Sept	11.50	11.30	12.00	11.50	11.50	12.00	12.00	12.10			27 Mar
40	4 Oct	11.00	11.10	11.20	11.30	11.30	11.40	11.50	11.50			4 Apr
41	11 Oct	10.20	10.40	10.50	11.00	11.20	11.20	11.30	11.40			11 Apr
42	18 Oct	9.50	10.10	10.30	10.40	11.00	11.10	11.20	11.30			18 Apr
43	25 Oct	9.00	9.30	10.00	10.20	10.40	11.00	11.10	11.20			25 Apr
44	1 Nov	9.10	9.00	9.40	10.00	10.20	10.40	11.00	11.10			1 May
45	8 Nov	7.30	8.20	9.10	9.40	10.00	10.20	10.40	11.00			8 May
46	15 Nov	6.30	7.50	8.50	9.20	9.40	10.10	10.30	10.50			15 May
47	22 Nov	6.10	7.30	8.30	9.00	9.30	10.00	10.20	10.40			22 May
48	29 Nov	5.40	7.00	8.10	8.40	9.20	9.50	10.10	10.30			29 May
49	6 Dec	5.10	6.50	8.00	8.30	9.10	9.40	10.10	10.20			6 June
50	13 Dec	4.50	6.30	7.50	8.20	9.00	9.40	10.00	10.20			13 June
51	20 Dec	4.40	6.30	7.40	8.20	9.00	9.40	10.00	10.20			20 June
52	27 Dec	4.40	6.30	7.50	8.20	9.00	9.40	10.00	10.20			27 June

¹ This table gives the time intervals between sunrise and sunset for the different latitudes.

² N.H. = dates for the northern hemisphere.

² S.H. = dates for the southern hemisphere.

Details available at local meteorological station.

Conversion table

1 mtr.	= 3.282 feet	1 foot	= 0.305 mtr.
1 sq. mtr.	= 10.76 sq. feet	1 sq. foot	= 0.093 sq. mtr
1 cub. mtr.	= 35.316 cub. feet	1 cub. foot	= 0.028317 cub.m.
1 cm.	= 0.394 inches	1 inch	= 2.54 cm.
1 sq. cm.	= 0.155 sq. inch	1 sq. inch	= 6.45 sq. cm.
1 kg.	= 2.205 lbs.	1 lb.	= 0.454 kg.
1 g.	= 0.035 ozs.	1 oz.	= 28.35 g.
1 ltr.	= 0.22 gallons	1 gallon	= 4.54 ltr.

1 bird per square meter	= 10.76 square feet per bird
3 birds per square meter	= 3.59 square feet per bird
4 birds per square meter	= 2.69 square feet per bird
5 birds per square meter	= 2.15 square feet per bird
7 birds per square meter	= 1.54 square feet per bird
11 birds per square meter	= 0.98 square feet per bird
13 birds per square meter	= 0.83 square feet per bird

1 cubic meter/kilogram/hour	= 16.016 cubic feet/lb./hour
1 cubic foot/lb. /hour	= 0.0624 cubic meter/kilogram/hour

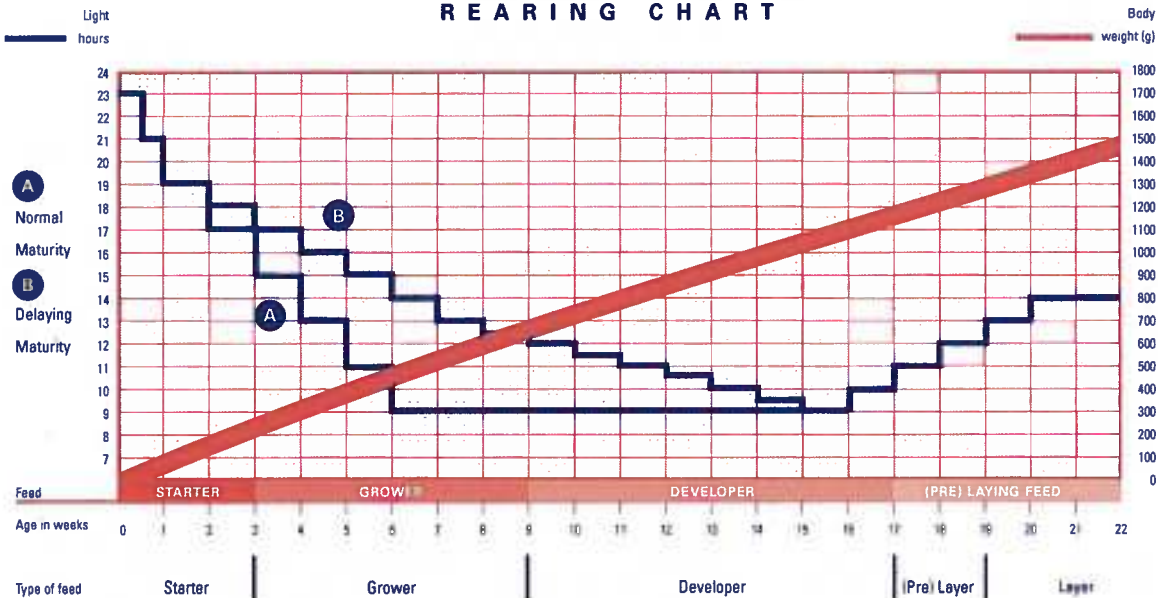
°F	= 9/5°C + 32	°C	= 5/9 (°F - 32)
45°C	= 113° F	22°C	= 72° F
40°C	= 104° F	20°C	= 68° F
35°C	= 95° F	18°C	= 64° F
30°C	= 86° F	16°C	= 61° F
27°C	= 81° F	14°C	= 57° F
24°C	= 75° F	12°C	= 54° F
		10°C	= 50° F
		8°C	= 46° F
		6°C	= 43° F
		4°C	= 39° F
		2°C	= 36° F
		0°C	= 32° F

1 Joule per second = 1 Watt = Volt x Ampere
1 KJ = 1000J
1 MJ = 1000KJ
1 MJ = 239 Kcal
1 Kcal = 4.2 KJ
1 KW/h = 3.6 MJ - 860 Kcal
1 BTU = 1055 J

White

REARING CHART

White

Otto Jensen

25. juni 2012

Ventilations teknologi – aktuel anvendelse

S 32 Ventilation

Der stilles høje krav til staldens klimasystem som skal sikre en nøje tilpasning af temperatur, luftfugtighed og lufthastighed for at skabe optimale forhold. Stærkt forædlede dyr og høj produktivitet kræver et nøje tilpasset klima. Hvis luftfugtigheden stiger, føler dyrene en højere temperatur, selv om den reelt er uændret. Ligeledes kan en lav luftfugtighed få dyrene til at føle en lavere temperatur, selv om temperaturen ikke er blevet sænket.

Det modsatte gør sig gældende for lufthastigheden. Hvis den øges, føler dyrene en lavere temperatur selv om den er uændret. Der findes kun én rigtig temperatur - opretholdes den ikke, kan en optimal produktivitet ikke opnås.

For at minimere strømforbruget til ventilation benyttes typen LPV, der er tale om nyeste teknologi indenfor mekanisk ventilation som reducerer strømforbruget op til 50 % uden tab af effektivitet.

Et LPV-anlæg består af:

Luftindtag - den friske luft tilføres stalden enten via DA 1200 vægventiler eller DA 1500 loftventiler.

Luftudtag - varetages af DA 600/DA 920 skorsten og suppleres med DB 1400 vægventilatorer som sikkerhed i meget varme sommerperioder.

Klimastyring - DOL 234F sørger for effektiv og præcis klimastyring.

Sammenkobling - DA 75 spjældmotor samt komplet montagesæt.

Anlægget kan suppleres med alarm og nødopluk, højtrykskøling, varme og FarmOnline@(Skov).

Enheder:

DOL 234F/DOL 339 indeholder en lang række funktioner, der muliggør automatisering og styring af produktionen, bl.a.:

- Temperatur-, fugt- og ventilationsstyring efter dyrenes alder
- MultiStep®
- Styring af "ægte luft"
- Cyklusventilering ved minimumventilation
- Højtryksskøling
- Døgnur
- Logfil for alarm og drift
- Alarm for uregelmæssigt vandforbrug
- Fangefunktion
- Trendkurver
- Frostsikring af tom stald
- Friland
- DOL 234F har direkte dataoverførsel til FarmOnline® via 100 Mbit LAN Ethernet.

Alarmanlæg

I mekanisk ventilerede stalde er der risiko for at dyrene lider overlast, hvis ventilationen svigter. Et alarmanlæg giver sikkerhed for at ventilationen hurtigt genetableres. DOL 2200 alarmanlæg DOL 2200 er et fleksibelt og driftsikkert alarmanlæg, der hurtigt og nemt kan tilpasses den aktuelle produktion. DOL 2200 egenskaber

- Alarmering via lokal alarmmelder eller telefon
- Med indbygget modul for fastnet eller GSM
- Overvågning af temperaturen i ti staldafsnit
- Udvidelsesmodul - ti ekstra indgange
- Overblik via grafisk display
- Talecomputer - alarmering i klar tale
- Kompensering for høj udetemperatur.

Nødopluk

Under moderne produktionsforhold med høj belægning er alarmering sjældent tilstrækkelig, når det gælder ventilationssvigt - ganske enkelt fordi ventilationssvigt kræver øjeblikkelig reaktion. SKOV leverer to former for nødopluk – temperaturstyret og ON/OFF.

DOL 278 temperaturstyret nødopluk DOL 278 udgør sammen med SKOVs klimacomputer et uafhængigt nødoplukssystem der ved tekniksvigt, strømsvigt eller betjeningsfejl åbner ventilationsanlægget afhængig af overtemperaturen. Grænsen for nødopluk indstilles via en drejeknap. Nødoplukket findes også i en ON/OFFudgave, der åbner anlægget helt ved ventilationssvigt.

Aktuel installation omfatter:

Mekanisk ventilation:

Ventilationen skal indrettes til at kunne håndtere både en lukket stald samt en åben stald. Typen må betegnes som undertryk/ligetryk.

Totalt har stalden et ventilationsbehov på $5 \text{ m}^3/\text{høne}/\text{time} = 90.000 \text{ m}^3/\text{time}$

Der monteres 6 afkast i kip af stalden og en indblæsning i hver af de 6 sektioner. Dertil et passende antal vægventiler i muren under tagudhæng.

Som sikkerhed monteres 2 stk gavlventilatorer til ekstra ventilation i ekstrem sommersituation.

Styringen af ventilationen sker ved hjælp af en ventilationscomputer som indstiller ventilationen efter både temperatur og fugtighed både ude og inde i stalden. Der er indlagt programmer som sikre at der ventileres så effektivt som muligt med mindst mulig energiforbrug.

Systemet er forsynet med nødopluk som træder i kraft ved længerevarende strømsvigt.

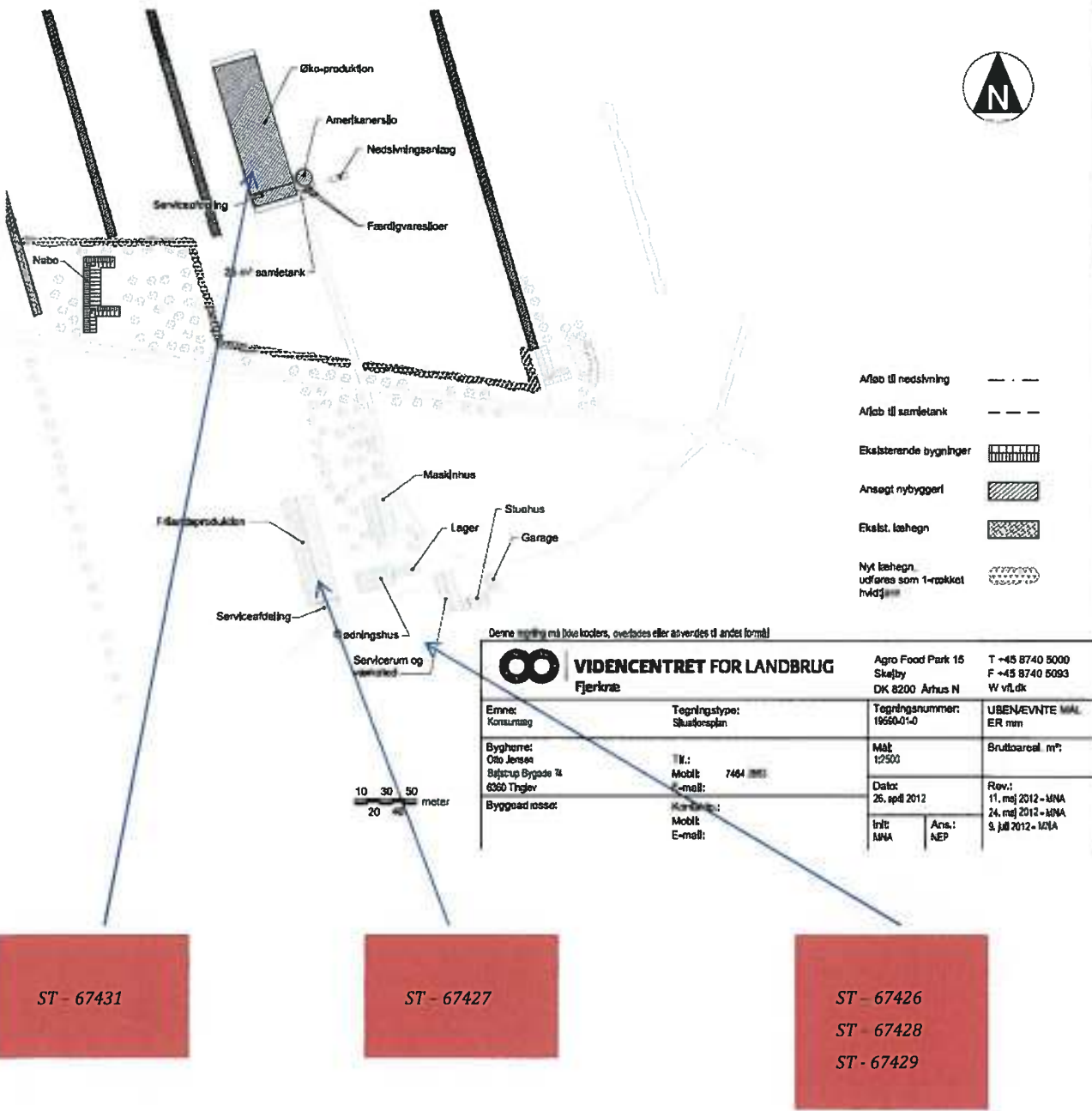
Alarmanlæg:

Der etableres alarmanlæg som tilkobles både ventilation, vand og foder system i stalden.

Otto Jensen
 Bajstrup Bygade 74
 6360 Tinglev
 74642863
 mail@bajstrup-frilandsgrise.dk

Skem nr. 217001

Bilag 1.22

Denne tegning må ikke kopieres, overføres eller anvendes til andet formål

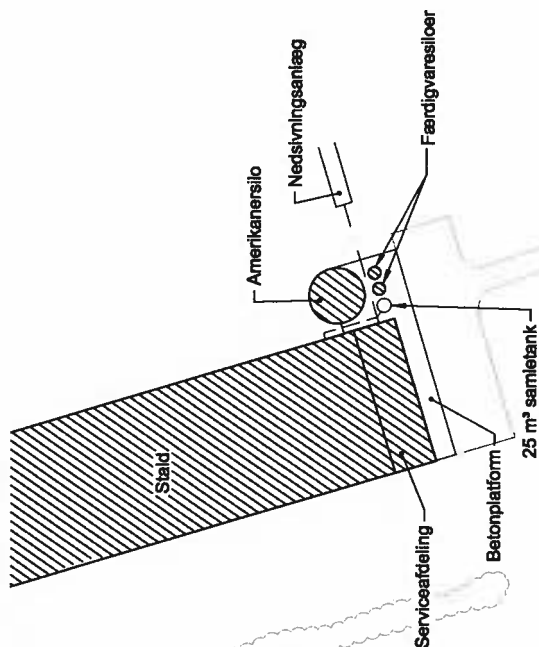
VIDENCENTRET FOR LANDBRUG Fjerkræ		Agro Food Park 15 Skøjby DK 8200 Århus N T +45 8740 5000 F +45 8740 5093 W vfl.dk
Emne: Konstruktiv	Tegningsstype: Skudsplan	Tegningsnummer: 1955041-0
Bygherre: Otto Jensen Bajstrup Bygade 74 6360 Tinglev	Tlf.: Mobil: 7464 2863 E-mail:	UDBENJVNTE MÅL ER nam
Byggeår/årssæ:	Mål: 1:2500	Bruttoareal m²:
	Dato: 25. april 2012	Rev.: 11. maj 2012 - MNA 24. maj 2012 - MNA 9. juli 2012 - MNA
	Init: MNA	Ans.: NEP

Stalde og husdyr

StaldID	Staldafsnit navn
ST-67426	Frilandsgrise
ST-67427	Frilandsheste
ST-67428	Heste
ST-67429	Geder
ST-67431	Økologisk ægproduktion stald 2

Bilag 1.23

Nabo

Nyanlagt vej

Afled til nedsvivning

Afled til samletank

Ekisterende bygninger

Ansøgt nybyggeri

Denne tegning må ikke kopieres, overlades eller anvendes til andet formål

VIDENCENTRET FOR LANDBRUG Fjertre

Agro Food Park 15
Skjelby
DK 8200 Århus N

T +45 8740 5000
F +45 8740 5093
W vfl.dk

Emne:
Konsumsøg

Tegningstype:
Situationsplan

Tegningsnummer:
19590-01-0

UBENÆVNTE MÅL
ER mm

Bygherre:
Oto Jensen
Bejstrup Bygade 74
6360 Tinglev

Tlf.: 7464 2863
Mobil: 7464 2863
E-mail:

Mål:
1:1250

Dato:
26. april 2012

Bruttoareal, m²:

Byggeadresse:

Kontakt p:
Mobil:
E-mail:

Ans.:
MNA
NEP

Rev.:
11. maj 2012 - MNA

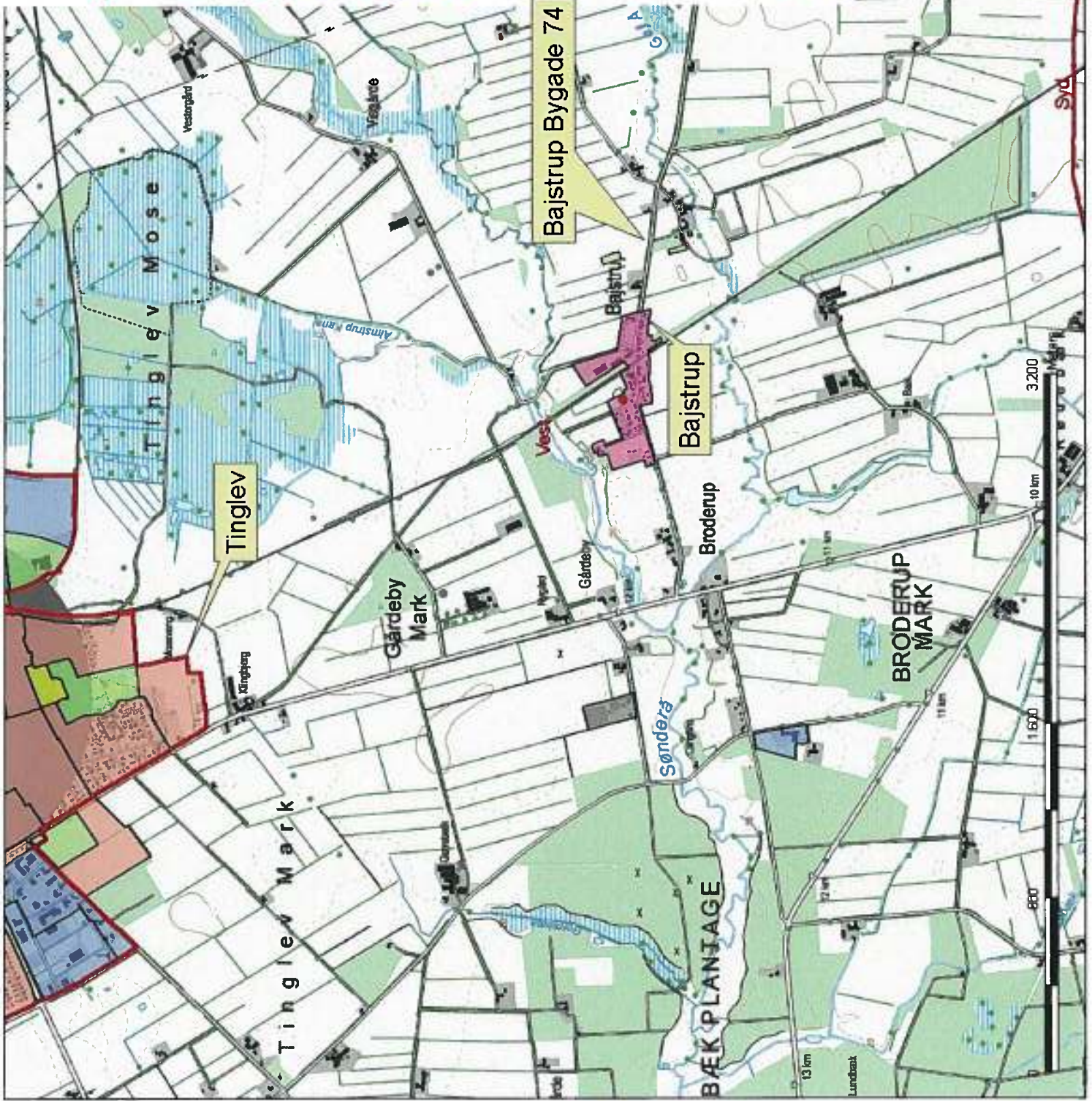

Signaturer

- KP09 Afgrænsede landsbyer
- KP09 Zone afgrænsning
- ||||| Perspektivområde bolig
- ||||| Perspektivområde erhverv
- Boligområder
- Blandet bolig- og erhvervsområder
- Centerformål
- Erhvervsområde
- Fritids og Ferieformål - Rekreative områder
- Landsbyområde
- Naturopråder - Jordbrug
- Offentlige formål
- Sommerhusområde
- Tekniske anlæg
- Trafikanlæg
- Vindmøller
- Biogasanlæg
- KP09 Kommuneinddeling
- KP09 Grønne landskabskilder
- Kommunecenter hvor flere byer indgår
- Hovedby
- Områdecenter
- Lokalby
- KP09 Bevaringsværdig bystruktur
- Staldafsnit

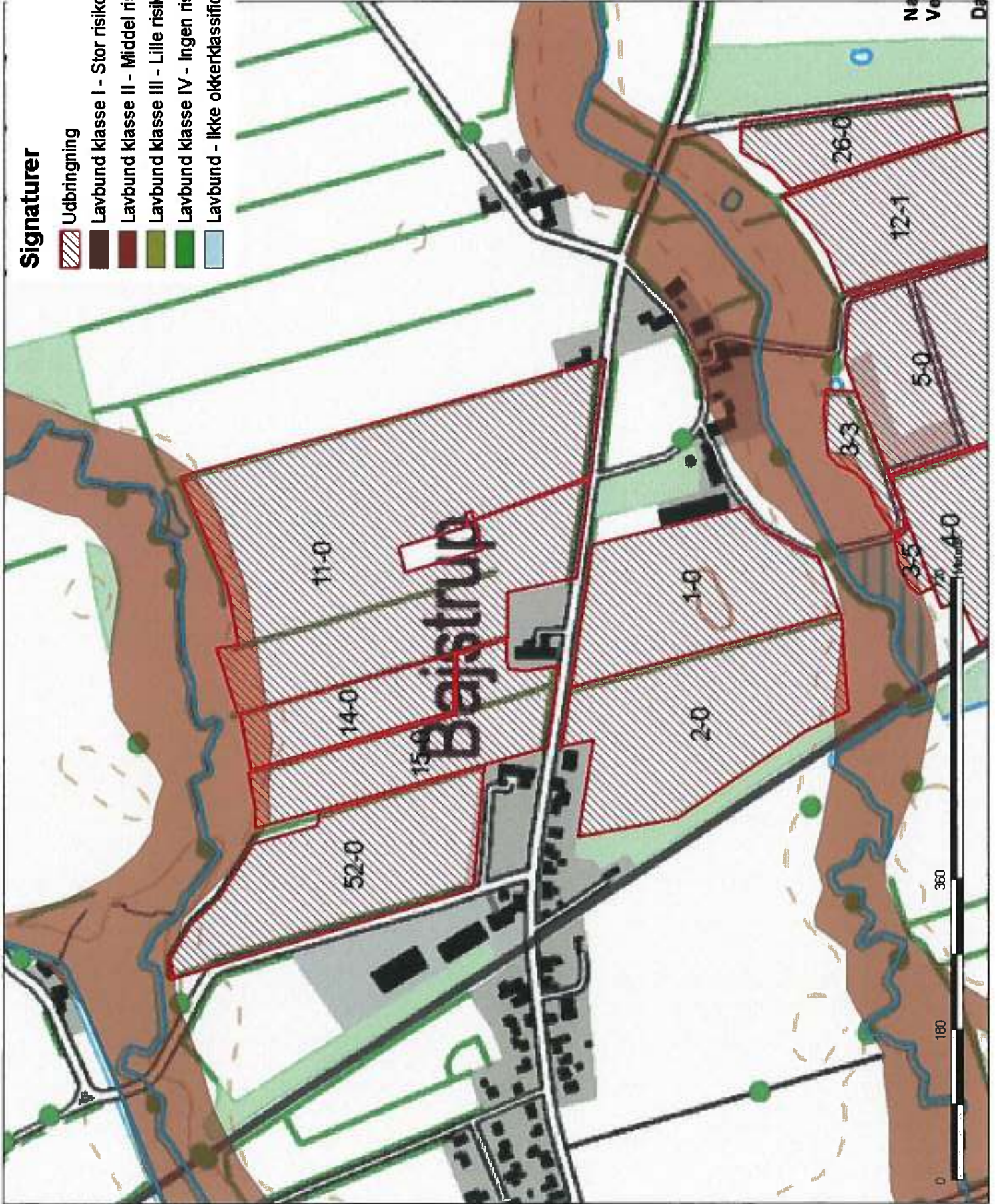

Signaturer

- Udbringning
- Lavbund klasse I - Stor risiko for okkerudledning
- Lavbund klasse II - Middel risiko for okkerudledning
- Lavbund klasse III - Lille risiko for okkerudledning
- Lavbund klasse IV - Ingen risiko for okkerudledning
- Lavbund - Ikke okkerklassificeret

Bilag 49

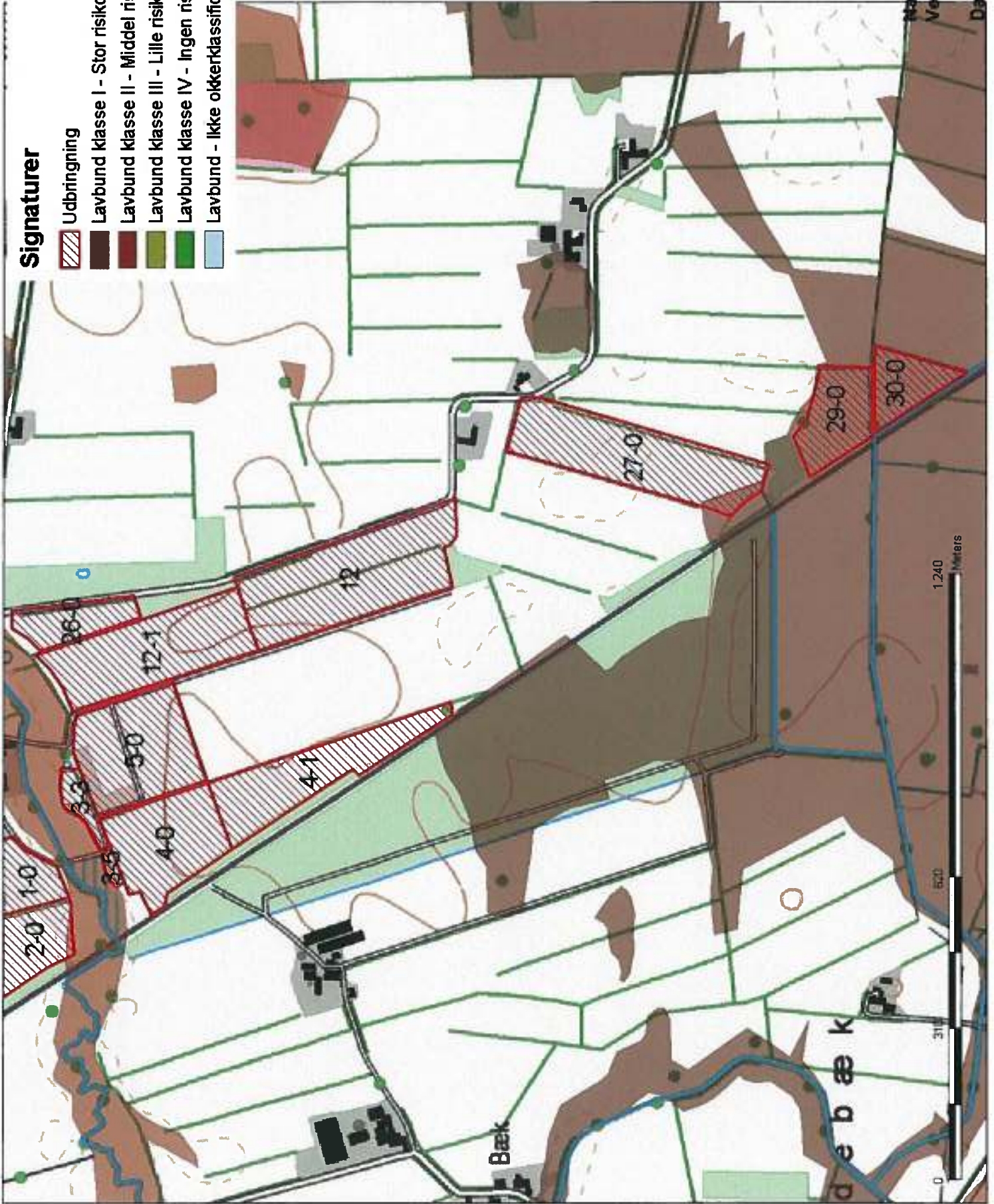

Bilag 4b

Signaturer

- Udbringning
- Lavbund klasse I - Stor risiko for okkerudledning
- Lavbund klasse II - Middel risiko for okkerudledning
- Lavbund klasse III - Lille risiko for okkerudledning
- Lavbund klasse IV - Ingen risiko for okkerudledning
- Lavbund - ikke okkerklassificeret

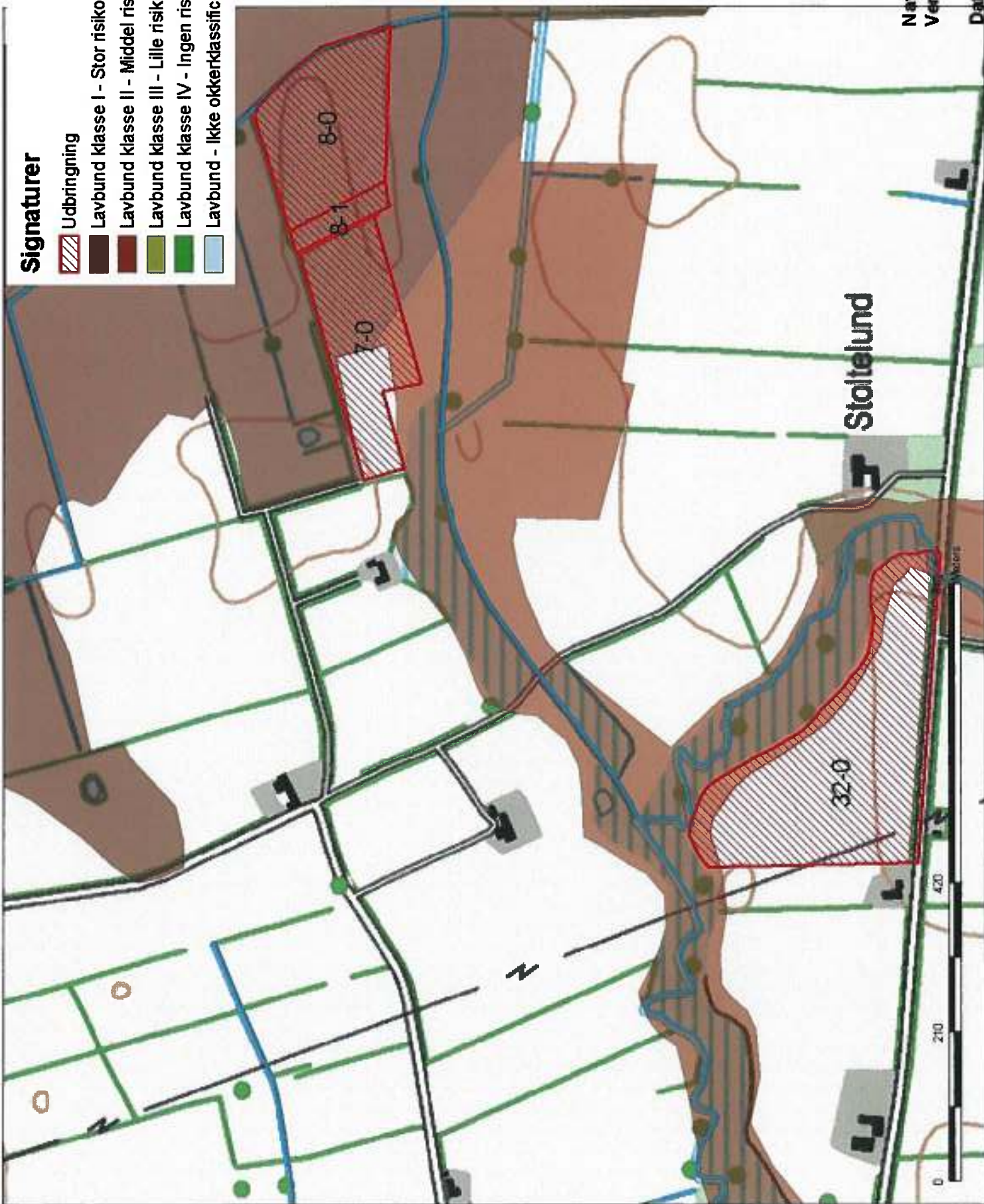

Bilag 4c

Signaturer

- Udbringning
- Lavbund klasse I - Stor risiko for okkerudledning
- Lavbund klasse II - Middel risiko for okkerudledning
- Lavbund klasse III - Lille risiko for okkerudledning
- Lavbund klasse IV - Ingen risiko for okkerudledning
- Lavbund - Ikke okkerklassificeret

Bilag 5

Bilag xx

Beregninger for maks antal DE og kg P for at sikre krav om P balance på lavbundsarealerne.

Det samlede areal på bedriften udgør 86,82 ha. Heraf udgør arealerne til hønsegårde 23,9 ha. Indenfor hønsegårdene afsættes kun husdyrgødning afsat af de udegående høns. I forhold til mark 1 og 2 som udgør hønsegård for de konventionelle høns er husdyrtrykket beregnet til 1,17 DE/ha og i forhold til mark 11 og 14, som udgør hønsegård for de økologiske høns er husdyrtrykket beregnet til 0,58 DE/ha. I kanten af mark 11 og 14 er der lavbundsarealer.

Lavbundsarealer udenfor hønsegårdene er opmålt til at udgøre 12,98 ha.

Kg P/DE i fast gødning fra hønsene er i ansøgning med skemanummer 21908 version 12 beregnet til 31,5 kg P/DE.

I ansøgningen er fraført P med afgrøderne beregnet til 21,4 kg P/ha.

Dvs at der opnås P balance ved tildeling af maksimalt 21,4 kg P/ha / 31,52 kg P/ha = 0,68 DE/ha

På arealer udenfor lavbundsarealerne vil der ikke være særlige krav til fosfor. Dvs at de generelle harmonikrav kan anvendes.

Arealer udenfor hønsegårde og udenfor lavbundsarealer udgør:

$86,82 \text{ ha} - 23,9 \text{ ha (hønsegårde)} - 12,98 \text{ ha (lavbundsarealer)} = 49,94 \text{ ha}$

Maksimalt antal kg P og DE tildelt indenfor udspretningsarealerne minus hønsegårde, hvorved der sikres P-balance på lavbundsarealerne, kan således beregnes til:

$49,94 \text{ ha} \times 31,52 \text{ kg P/ha} \times 1,4 \text{ DE/ha} + 12,98 \text{ ha} \times 0,68 \text{ DE/ha} \times 31,52 \text{ kg P/DE} =$

$2203,75 \text{ kg P} + 278,21 \text{ kg P} = 2481,96 \text{ kg P}$

(uden afrunding til 2 dec for kg P/DE bliver det 2883,26 kg P)

$49,94 \text{ ha} \times 1,4 \text{ DE/ha} + 12,98 \text{ ha} \times 0,68 \text{ DE/ha} = 78,78 \text{ DE}$

Krav til P balance på lavbundsarealer opfyldes således ved tildeling af maksimalt 78,78 DE på harmoniarealerne udenfor hønsegårdene og maksimalt 2483 kg P på arealerne udenfor hønsegårdene. Dertil kommer husdyrgødning afsat af de udegående høns indenfor hønsegårdene. Dette er beregnet til 19,5 DE og 613 kg P.

Gennemsnitlig fosforoverskud på arealerne udenfor hønsegårdene beregnes således til:

$2883 \text{ kg P} / 62,92 \text{ ha (tildelt i gennemsnit på arealer udenfor hønsegårde)} - 21,4 \text{ kg P/ha (bortført med afgrøder)} = 18 \text{ kg P/ha}$

Korte nyheder nr. 21

DN ønsker underretning om afgørelser om anmeldelser

Danmarks Naturfredningsforening har anmodet om underretninger om Kommunalbestyrelsernes afgørelser angående anmeldte aktiviteter på husdyrbrug behandlet efter kapitel 7 i "Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug". Dette sker i forlængelse af den seneste ændring af husdyrgodkendelsesloven, som bl.a. medførte nye anmeldeordninger for husdyrbrug.

Derfor har Miljøstyrelsen opdateret sin udmelding vedrørende kommunernes pligt til at underrette landsdækkende foreninger og organisationer om afgørelser truffet efter bl.a. husdyrgodkendelsesloven. Mere præcist består opdateringen i en tilføjelse nederst på notatets sidste side. Med opdateringen skal Miljøstyrelsen orientere samtlige kommuner om, at Danmarks Naturfredningsforening skal underrettes om afgørelserne. Læs notatet nedenfor:

[Underretning om afgørelser på miljøbeskyttelseslovens, havmiljølovens og husdyrgodkendelseslovens område \(pdf\)](#)

Opdatering på vej af normtal for lugtemission fra fjerkræ

Efter udarbejdelse af teknologiudredningen for fjerkræ er Miljøstyrelsen i gang med en mindre revision af lugtværdierne for visse typer af fjerkræ. Miljøstyrelsen forventer at indarbejde de opdaterede emissionsværdier i Husdyrgodkendelse.dk i løbet af september 2011. De lugtemissionsværdier der revideres fremgår af nedenstående tabel.

[Tabel over lugtemissionsværdier under revision \(xls\)](#)

	Nuværende norm	Ny norm
Gæs, produktionstid 91 dage	400	
Hønnike, Konsumæg, bure, produktionstid 119 dag	400	
Hønnike, Konsumæg, gulvdrift, produktionstid 119 dag	900	400
Hønnike, Konsumæg, Volier gødningsbånd, produktionstid 119 dag	900	400
Hønnike, Rugeæg (HPR), gulvdrift, produktionstid 119 dage	900	400
Kalkuner, tunge hanner, produktionstid 147 dage	400	
Kalkuner, tunge hunner, produktionstid 112 dage	400	
Slagtekylling, Produktionstid 35 dage	400	
Ænder, produktionstid 52 dage	400	
Årshøne, konsumæg, bure m. bånd, gylle	400	220
Årshøne, konsumæg, bure m. bånd, staldgødning	400	220
Årshøne, konsumæg, bure m. gødningskælder, staldgødning	400	220
Årshøne, konsumæg, gulvdrift - uden gødningskumme + udeareal, fritgående	525	160
Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, fritgående	525	160
Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, økologiske	525	160
Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme, skrabe høne	525	160
Årshøne, konsumæg, gulvdrift + udeareal, økologiske	525	160
Årshøne, konsumæg, voliere m. gødningsbånd, skrabe høne	525	160
Årshøne, rugeæg, gulvdrift + gødningskumme, HPR	525	160

Otto J. Jensen
Bajstrup Bygade 74
6360 Tinglev
mail@bajstrup-frilandsgrise.dk

Teknik og Miljø
Miljø & natur
Skelbækvej 2
DK-6200 Aabenraa
Tlf. : 73 76 76 76
Dato: 20. juni 2012
Sagsnr.: 10/53866

Kontakt: NOJ
Direkte tlf.nr.: 73767785
E-mail: noj@aabenraa.dk

Dispensation til at etablere læhegn ved Bjerndrup Mølleå

Der skal etableres hegn ved en strækning af Bjerndrup Mølleå. Det forudsætter Aabenraa Kommunes dispensation.

Afgørelse

Aabenraa Kommune meddeler herved dispensation fra Naturbeskyttelseslovens § 16 til, at der må etableres hegn på matrikel nr. 70b Stoltelund, Tinglev. Dispensationen meddeles med vilkår, at etableringen sker som beskrevet i redegørelsen nedenfor.

Redegørelse

Aabenraa Kommune arbejder med udarbejdelse af miljøgodkendelse vedrørende etablering af en ny hønsestald til udegående økologiske høns på ejendommen Bajstrup Bygade 74, 6360 Tinglev. Produktionen forudsætter 8 m² udeareal pr høne.

Der etableres ny stald i det åbne land (byggefelt ca. 80 * 34 meter og højde ca. 8 meter), og Aabenraa Kommune kræver vedvarende beplantning omkring stald og hønsegårde (som indhegnes med trådhegn og beplantes med pil), for at sløre indkig dertil fra alle sider. Baggrunden for kommunens krav er, at da anlægget opføres uden tilknytning til eksisterende bygninger, er afskærmende beplantning nødvendig, for at sikre hensynet til værdierne i det omgivende landskab.

Læhegnene etableres som vist på kort 2 nedenfor. Det nordligste hegn der etableres ligger indenfor åbeskyttelseslinjen jf. Naturbeskyttelseslovens § 16 (se kort 1 og foto nedenfor). Denne beskyttelseslinje forekommer omkring store vandløb (bl. a. Bjerndrup Mølleå). Beskyttelsen indebærer, at der ikke uden kommunens dispensation må ske terrænændringer, opsættes særlige hegn m. m.. Formålet med beskyttelseslinjen er at sikre vandløb som værdifulde landskabslementer og som levesteder og spredningskorridorer for det vilde dyre- og planteliv. Kommunen kan dispensere såfremt de landskabelige og biologiske forhold tilgodeses.

Læhegnet der etableres indenfor åbeskyttelseslinjen er et en-rækket hvidtjørn hegn. Hegnet skal opnå en højde på mindst 2 meter. Sådanne hegn er karakteristiske for området. Hegnet vedligeholdes og bevares.

Eksisterende hegn i f. m. ny stald og hønsegårde vedligeholdes og bevares også (se kort 2). Hullet i hegnet i f. m. indkørslen til stalden fra Stoltelundvej / Bajstrup Bygade bliver maksimalt 8 m bred.

Læhegnene skal give en visuel, vedvarende og effektiv afskærmning. Beplantning sker den førstkommande plantesæson efter at anlægget er taget i brug.

Selve ådalen i f. m. Bjerndrup Mølleå er i kommuneplanen udpeget som værdifuldt landskab, biologisk korridor, naturområde. Arealerne i ådalen er beskyttet eng og mose jf. Naturbeskyttelseslovens § 3. Hegnet indenfor åbeskyttelseslinjen etableres på opdyrket jord netop ovenfor ådalsskrænten, hvor der jf. kommuneplanen er udpeget "område med naturinteresser". Jf. planens retningslinjer og tilkendegivelser skal landskabelige og biologiske værdier derfor tilgodeses.

Aabenraa Kommune vurderer, at idet bl. a. det nye læhegn indenfor åbeskyttelseslinjen ikke væsentligt forringer udsigtsforholdene over ådalen (idet der er betydelig afstand fra veje til hegnet, og der allerede forekommer en del hegn i området), forringes landskabsværdierne ikke. Hegnet vil kunne virke som levested og skjul for en række fugle o. a. dyr.

Aabenraa Kommunen vurderer således, at den beskrevne etablering og bevaring af læhegn vil øge de biologiske værdier og ikke vil forringe de landskabelige værdier, og at det med vilkårene i denne dispensation er sikret, at den er i overensstemmelse med de hensyn som Naturbeskyttelsesloven varetager (natur, miljø, landskab m. m.).

Offentliggørelse, klagefrist og andre bestemmelser

Dispensationen må ikke udnyttes før klagefristen på 4 uger er udløbet. Hvis der klages, vil kommunen give besked derom. Dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt – se klagevejledningen nedenfor.

Venlig hilsen

Niels O. Julsgaard
Fagkoordinator
Natur & vandløb
Tlf. direkte 73 76 77 85
Mob.tlf. 20 49 77 84
E-mail noj@aabenraa.dk

Aabenraa kommune

Teknik & Miljø
Skelbækvej 2, 6200 Aabenraa
Telefon: 73 76 76 76

Fax: 74 67 59 05
E-mail: post@aabenraa.dk
Hjemmeside: www.aabenraa.dk

Kopi til:

Konsulent Lone Jensen; lie@aabenraa.dk

Konsulent Niels Provstgård; NEP@vfl.dk

Naturstyrelsen; nst@nst.dk

Friluftsrådet; soenderjylland@friluftsraadet.dk

Friluftsrådet; fr@friluftsraadet.dk

Danmarks Naturfredningsforening; dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité, Per Kleis Bønnelycke, kleis@greenmail.dk

Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité, næstform. Ulla Lendal, lendal@nypost.dk

Dansk Ornitologisk Forenings Hovedforening, natur@dof.dk

Dansk Ornitologisk Forenings Lokalkomité, aabenraa@dof.dk

Landbrugsrådgivning Syd, Guldager 2, 6240 Løgumkloster, dsh@lrs.dk

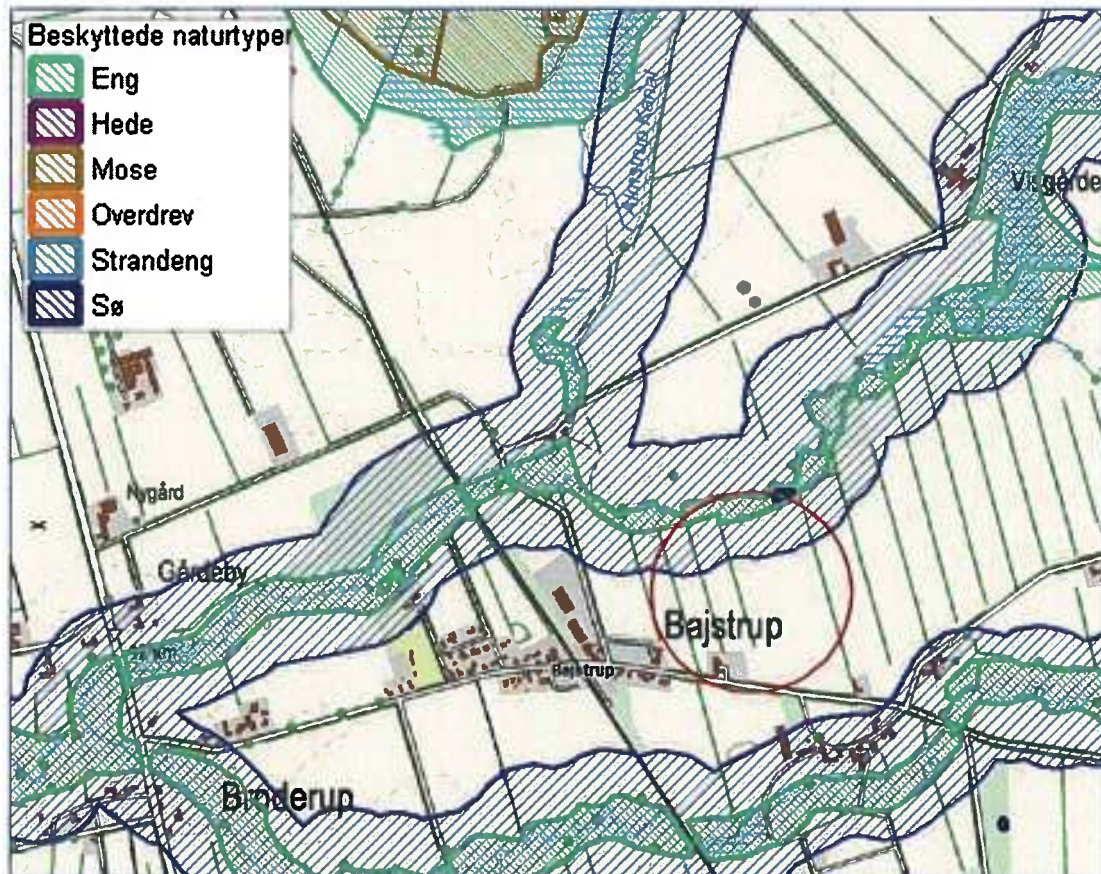
Sønderjysk Landcoforening, Billundvej 3, 6500 Vojens; sif@sif.dk

Fælleslandboforeningen for nordslesvig, Landbrugscentret, Billundvej 3, 6500 Vojens, hpl@sif.dk

Landwirtschaftlicher Hauptverein für Nordschlesvig, Industriparken 1, 6360 Tinglev; lh@lh.dk

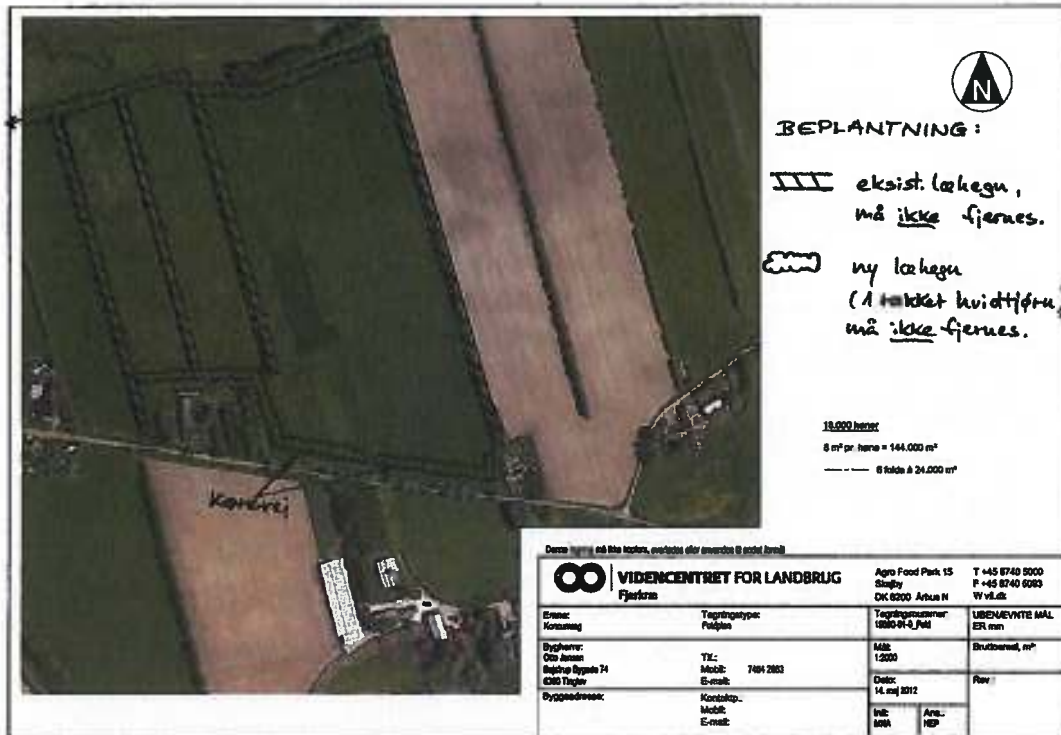
LandboSyd, Peberlyk 2, 6200 Aabenraa; info@landbosyd.dk

Dansk Botanisk Forening v. Rasmus Fuglsang Frederiksen, Jordbrovej 4 st. th., 8200 Århus N
(rasmusfuglsangfrederiksen@gmail.com)

Kort 1. Oversigtskort. Området hvor der nyetableres læhegn i f. m. Bajstrup Bygade 74 ligger indenfor den røde cirkel. Åbeskyttelseslinjen jf. Naturbeskyttelseslovens § 16 er vist med blå skraveret linje. Linjen rækker 150 væk fra vandløbet (Bjerndrup Mølleå). Kommunens registrering af beskyttet natur jf. Naturbeskyttelseslovens § 3 er vist. Det ses at der forekommer beskyttet eng i f. m. ådalen.

Kort 2. Beplantningsplan for matrikel nr. 70b Stolte Lund, Tinglev. Nye læhegn med et-rækket hvidtjørn er vist med åben markering. Eksisterende hegn som bevares er vist med skraveret markering. Det nordligste af de nye hegn ligger indenfor åbneskyttelseslinjen (sammenlign evt. med kort 1). Placeringen af den nye stald er vist. Luftfoto fra 2010.

Den sydligste del af matrikel nr. 70b Stolte Lund, Tinglev ses forrest i fotoet. Lokalteten hvor der plantes læhegn indenfor åbneskyttelseslinjen ligger bagerst i fotoet. Eksisterende hegn – som bevares – ses. Fotoet er taget vinteren 2011/2012 og sigter mod nord.

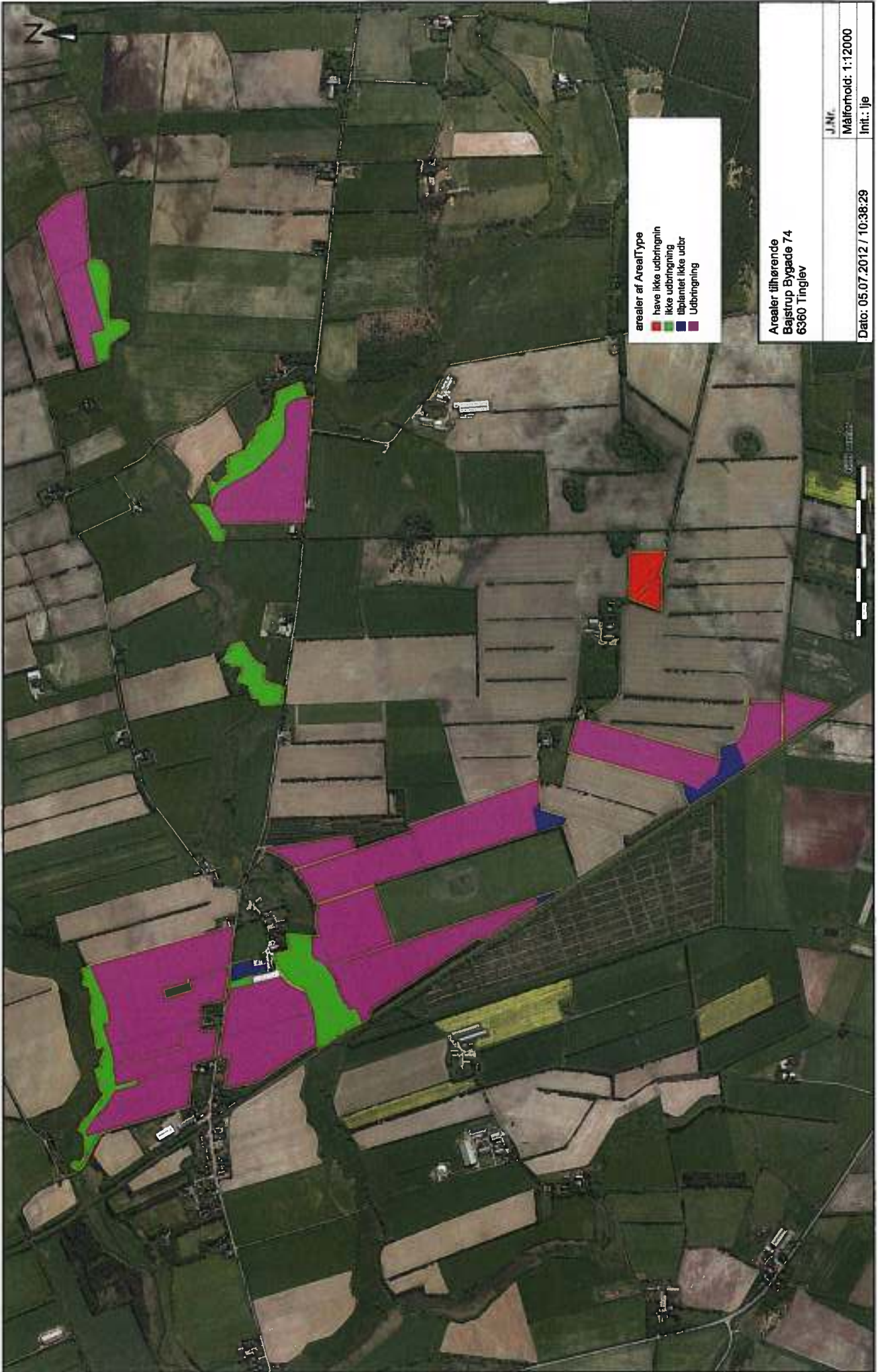
Klagevejledning, Naturbeskyttelsesloven

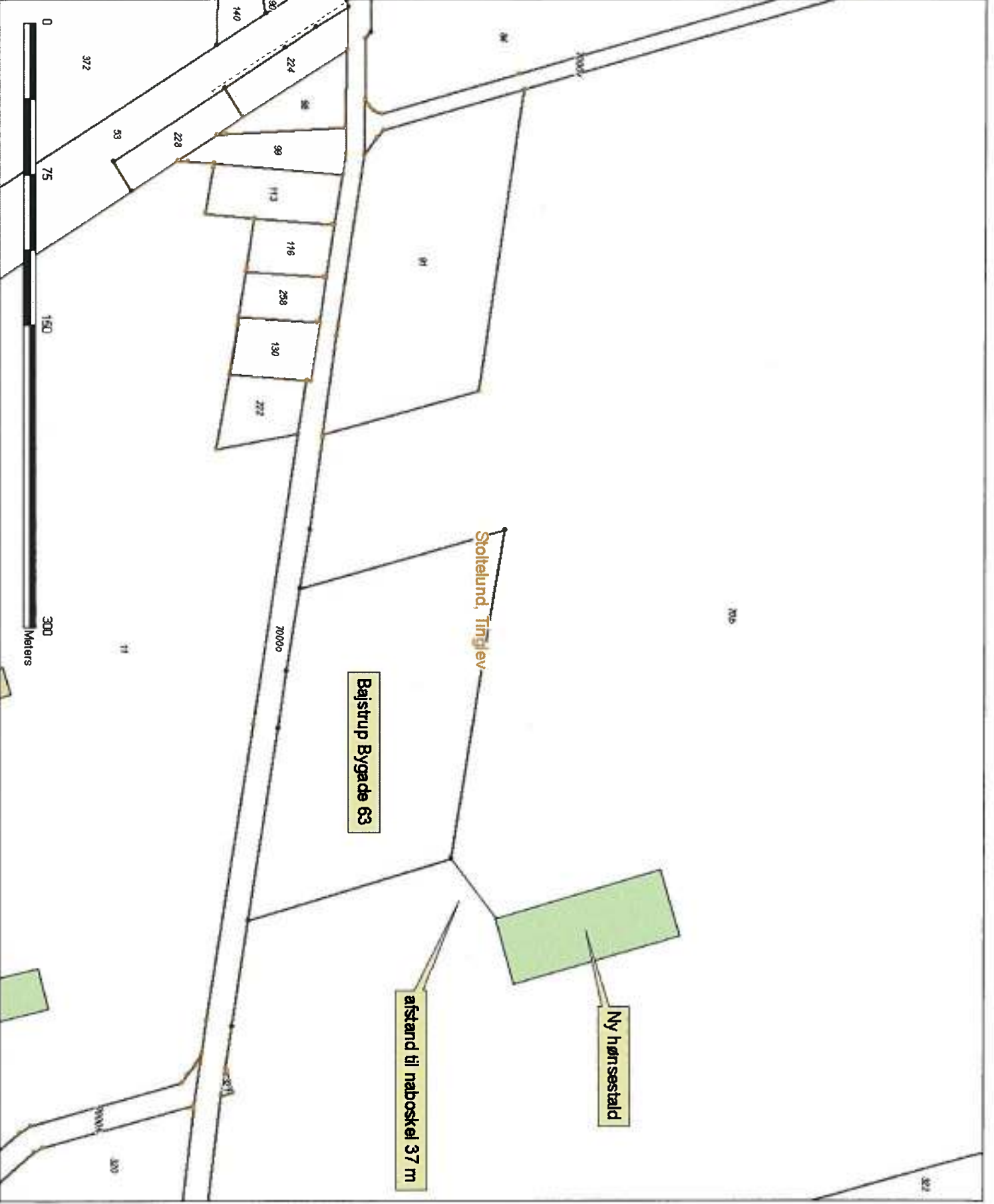
Afgørelser truffet af kommunen i henhold til naturbeskyttelseslovens §§ 3, 15, 16, 17, 18, 19, 19b, 19d, 19e, 19f og 19g kan i medfør af § 78 påklages efter følgende regler:

1. Afgørelser kan påklages til Natur- og miljøklagenævnet af:
  - adressaten for afgørelsen,
  - ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
  - offentlige myndigheder,
  - lokale foreninger og organisationer som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
  - landsdækkende foreninger og organisationer hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
  - landsdækkende foreninger og organisationer som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.
2. Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentlig bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.
3. En tilladelse må ikke udnyttes før klagefristen er udløbet. Er der klaget rettidigt, må tilladelsen ikke udnyttes medmindre Naturklagenævnet bestemmer andet.
4. Evt. klage sendes til Aabenraa Kommune, Skelbækvej 2, 6200 Aabenraa – e-mail adresse natur@aabenraa.dk der videresender klagen til: Natur- og Miljøklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV
5. Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af Deres klage, at De indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. for privatpersoner og 3.000 kr. for alle andre klagere, herunder virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder. De modtager en opkrævning på gebyret fra Natur- og Miljøklagenævnet, når nævnet har modtaget klagen fra Aabenraa Kommune. De skal benytte denne opkrævning ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.
Gebyret tilbagebetales, hvis
  - 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
  - 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
  - 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis afgørelsen bliver påklaget, vil kommunen underrette herom.

Hvis De vil indbringe afgørelsen for domstolene, skal dette ske inden 6 måneder efter at afgørelsen er meddelt eller offentliggjort (§ 88, stk. 1)

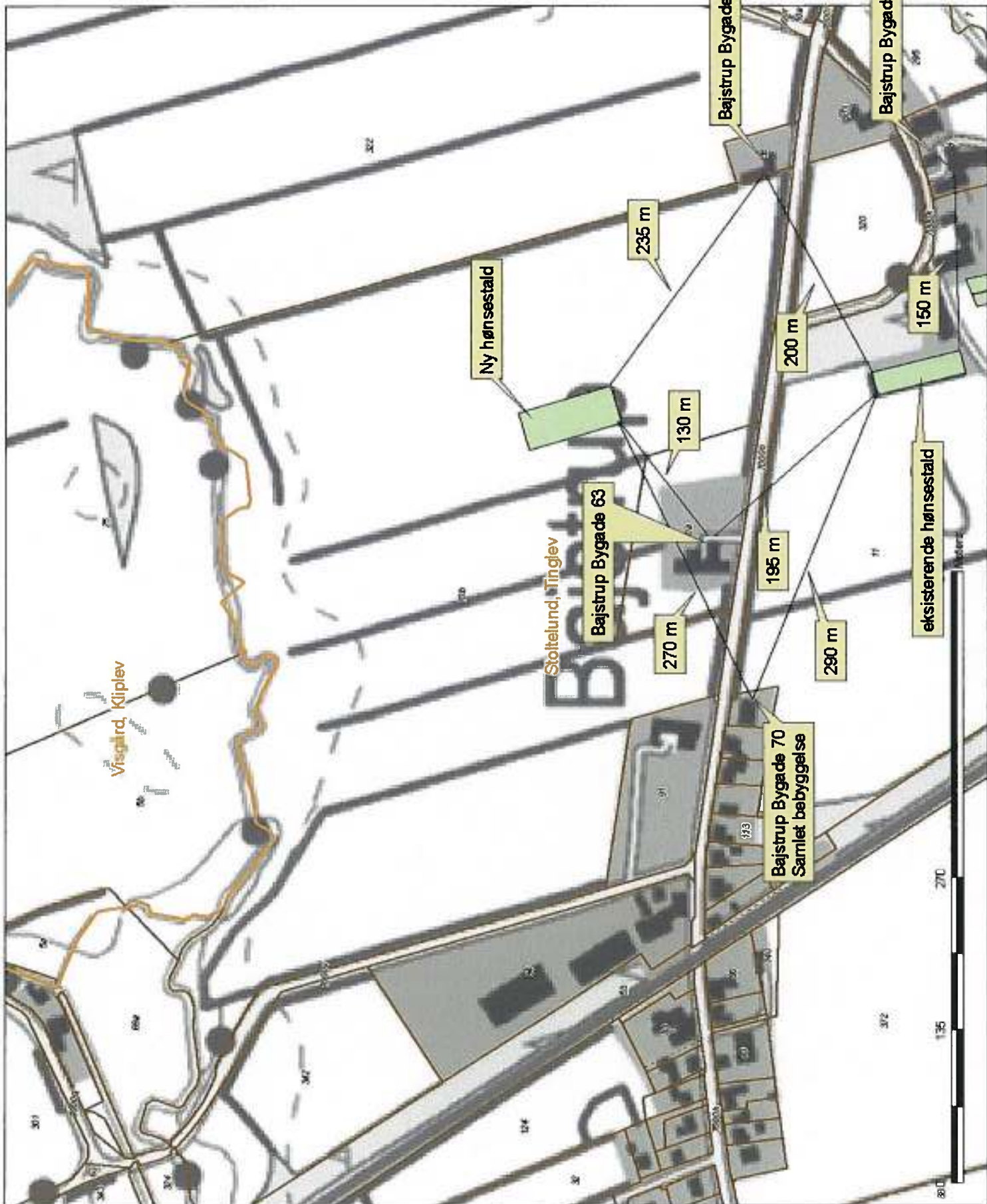
- Signaturer**
- Opbevaringslagre
  - Staldafsnit

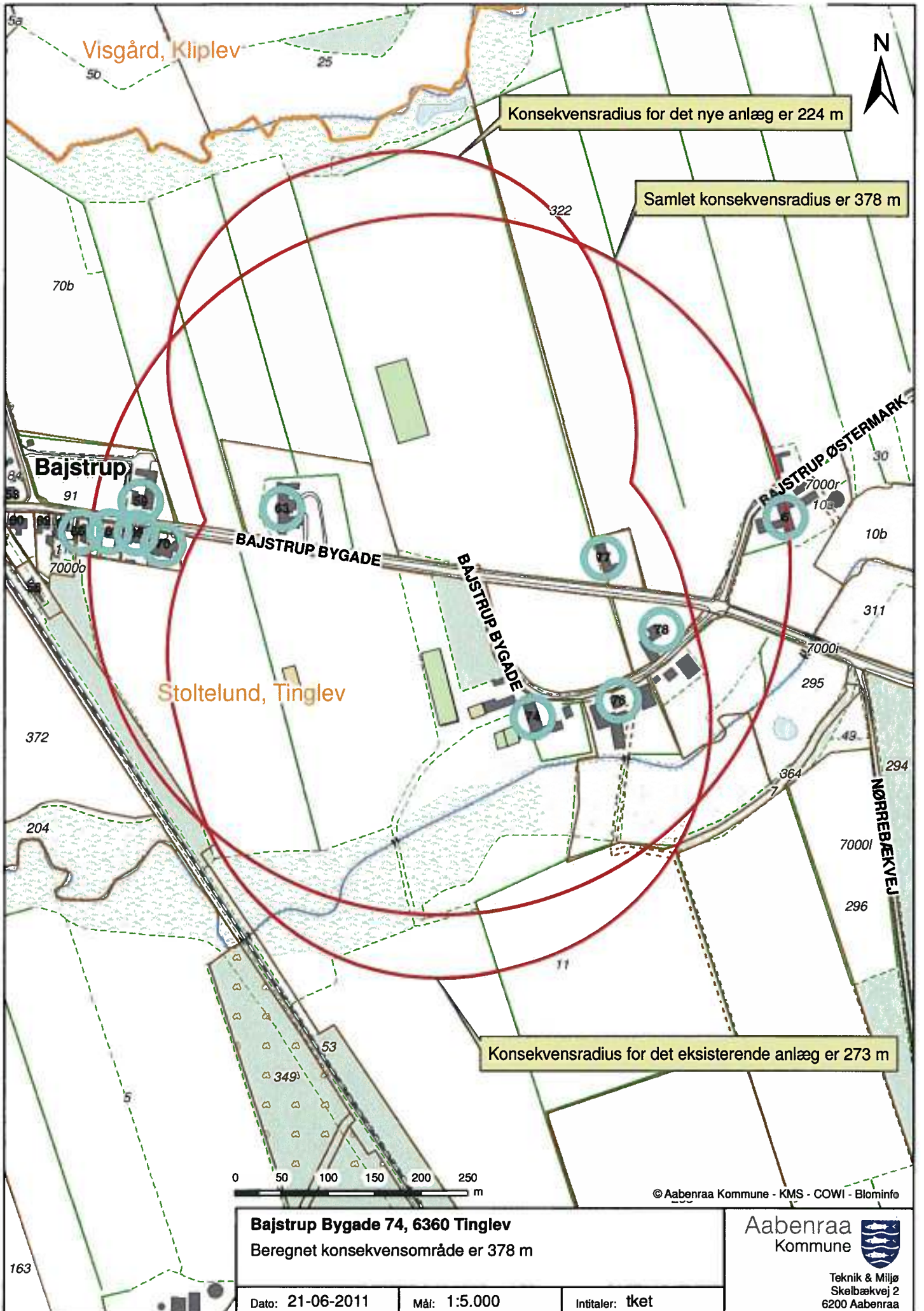

Bilag 11

Signaturer

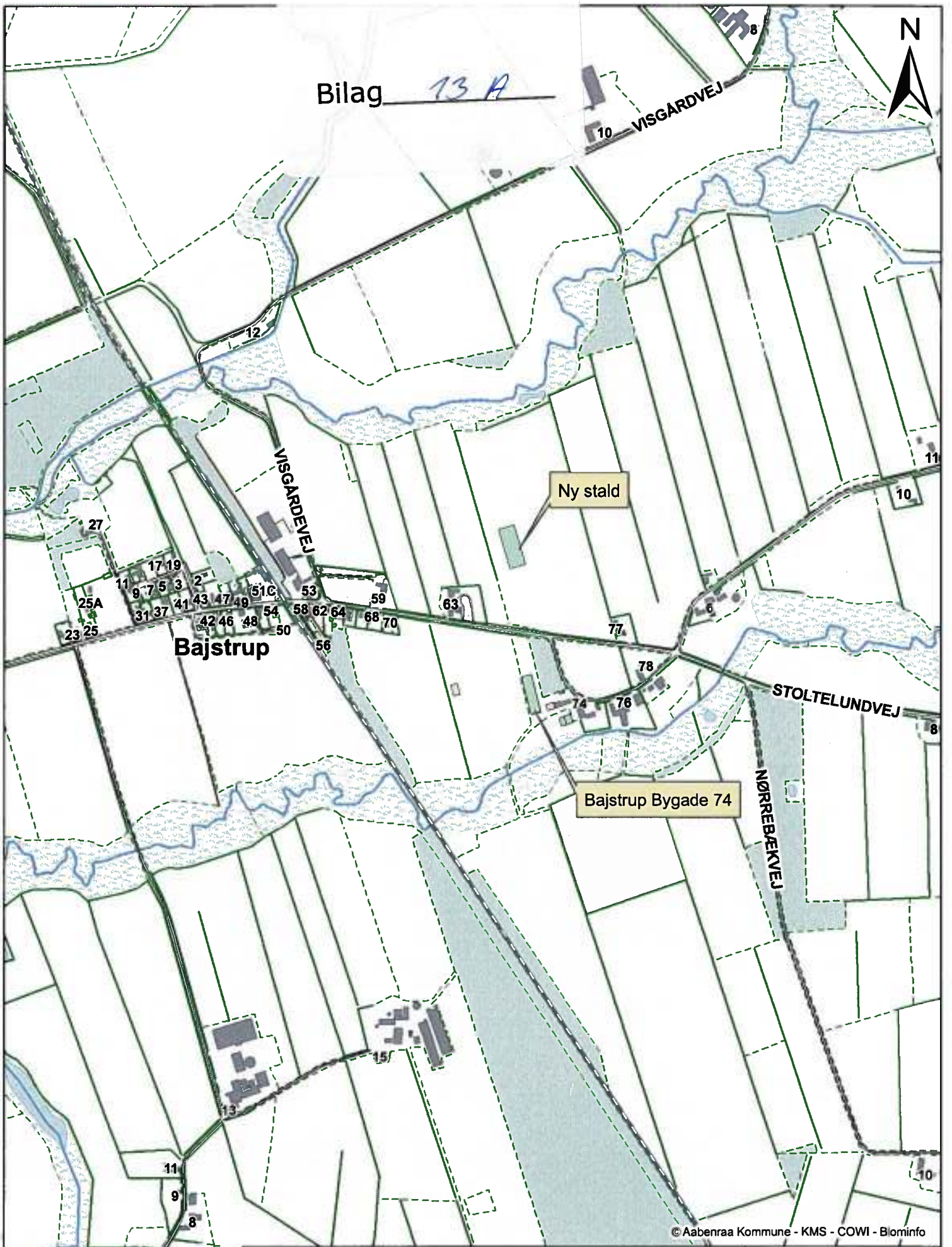
■ Stalafsnit

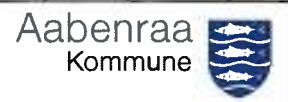

Bilag 13 A

© Aabenraa Kommune - KMS - COWI - Blominfo

Bajstrup Bygade 74, 6360 Tinglev
Oversigtskort

Teknik & Miljø
Skelbækvej 2
6200 Aabenraa

Dato: 20-08-2012

Mål: 1:10.000

Intituler: tket

Bilag 73 B

Tinglev

Lundbæk Plantage

Bajstrup

Ny stald

Bajstrup Bygade 74

Eggebæk Plantage

© Aabenraa Kommune - KMS - COWI - Blominfo

Bajstrup Bygade 74, 6360 Tinglev
Oversigtskort

Teknik & Miljø
Skelbækvej 2
6200 Aabenraa

Dato: 20-08-2012

Mål: 1:25.000

Intituler: tket

Resume

Natura 2000 område nr. 98, Tinglev Sø og Mose, Ulvemose og Terkelsbøl Mose

Områdebeskrivelse

Området består af to delområder, der ligger med ca. 3 kilometers afstand. Områderne Terkelsbøl Mose og Ulvemose ligger nordvest for Tinglev by, mens Tinglev Mose ligger sydøst for byen, og tilsammen udgør Natura 2000 område nr. 98 ca. 919 ha. De centrale mosearealer er nedbrudt højmose med spredte tørvegrave, brunvandede søer og store andele af skovbevokset tørvemose. Randarealerne er lavtliggende marginaljord, som drives ekstensivt. Begge områder er afvandet gennem systemer af grøfter. Afvandingen er blevet dårligere de seneste årtier, da arealerne i og omkring moserne har sat sig, som følge af nedbrydning af tørv. Terkelsbøl Mose, Ulvemosen og den vestlige del af Tinglev Mose er stærkt tilgroet af birk, pil og græsser som følge af afvandingen. Den sidste store afvanding af Tinglev Mose fandt sted i perioden 1966 - 67.

Vigtigste naturværdier

Området er udpeget for at beskytte hedehøg og rørhøg. Den nordøstlige del af Tinglev Mose er levested for rørdrum, plettet rørvagtel og trane, samt potentielt levested for odder (i tilknytning til kanalerne). Hedehøg søger føde indenfor områderne og kan måske yngle i randområderne. Engsnarre er blevet registreret syngende.

Bunden i mosen udgøres af op til 1½ m søkalk, som er blevet udnyttet i mosens sydlige del. Her findes åbne arealer med eng-rørhvene- og tagrørs-bevoksning eller hængesæk samt tørvegrave med bl.a. krebseklo.

Trusler mod områdets naturværdier

Der er foretaget en tilstandsvurdering for de fleste af områdets naturtyper, og truslerne mod udpegningsgrundlaget er registreret.

Den luftbårne kvælstofbelastning overskrider tålegrænserne for mose-naturtyperne betydeligt. Det medfører, at relativt tør mosebund vil gro til hurtigere end normalt, hvorved levesteder for fuglearter, der kræver åbne naturtyper, forsvinder.

Området er også truet af opvækst af vedplanter (især pil og birk), hvilket medfører at dele af området ikke længere er egnet som levested for fuglearterne på udpegningsgrundlaget. I Terkelsbøl Mose og Ulvemosen udgør tilgroning en stor trussel. I Tinglev Mose er tilgroningen dog næsten standset som følge af vandstandshævning.

Uhensigtsmæssig hydrologi i Terkelsbøl Mose og Ulvemosen betyder, at mosearealerne afvandes med en kunstigt lav vandstand til følge. Dette fremskynder tilgroningen med vedplanter og er en trussel mod mosearealernes funktion som potentielle yngle- og fourageringsarealer for arterne på udpegningsgrundlaget.

Når hedehøgen yngler på arealer i omdrift, er der risiko for at rederne ødelægges som følge af landbrugsdrift.

Den invasive art mink, der er konstateret i områderne, udgør en trussel for udpegningsgrundlagets ynglefugle.

Fuglene på områdets udpegningsgrundlag, rørhøg og hedehøg, kan i dele af området være truet af forstyrrelser i yngletiden.

Prædation udgør en trussel mod hedehøgens reder, der bl.a. er udsatte for prædation af ræv og mink.

Målsætning og indsats

Den overordnede målsætning for området er, at sikre egnede levesteder for fuglearter på udpegningsgrundlaget, samt at sikre områdets økologiske integritet i form af uforstyrrede levesteder med naturlig hydrologi, hensigtsmæssig drift, lav næringsstofftilførsel og gode spredningsmuligheder.

Arterne hedehøg og rørhøg sikres god bevaringsstatus, og det samlede areal af levestederne skal være stabilt eller i fremgang, hvis naturforholdene tillader det. Der skabes grundlag for yngleforekomst af 2 par rørhøg, og at hedehøg yngler fast i området.

Indsatsen vil dreje sig om sikre egnede levesteder for hedehøg og rørhøg. Tilgroningen søges nedsat ved reduktion af kvælstofdeposition og sikring af den mest hensigtsmæssige hydrologi. Forstyrrelserne reduceres og prædation fra ræv og mink søges nedsat.

Oversigt over de væsentligste virkemidler til gennemførelse af denne plan:

Indsats	Stort omfang	Mindre omfang	Undersøges nærmere	Ikke relevant
Rydning, fjernelse af uønsket opvækst Herunder bekæmpelse af invasive arter	X			
Forbedring af hydrologi Fx ved at standse dræning, genoprette vandløb, fjerne diger	X			
Ekstensiv drift Fx indførsel eller opretholdelse af græsning, høslet mm.		X		
Sikring af arealer Sikring af natur der ikke pt. er beskyttet (fx stenrev og skovnatur)				X

Reducere forstyrrelser			X	
Forbedring/sikring af levesteder Fx ved etablering af vandhuller, sikring af redetræer eller større fouragerings- eller yngleområder	X			
Sammenkædning af naturarealer Fx ved udlæg af naturarealer til samdrift af mindre og adskilte naturområder.				X